

**T.C.
KIRIKKALE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
MÜZİK ANABİLİM DALI**

**BARIŞ MANÇO ESERLERİNİN TÜRK MÜZİĞİ MAKAMLARI
BAKIMINDAN İNCELENMESİ**

Ahmet YILMAZ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Tez Danışmanı
Yrd. Doç. Dr. Ayşe GÜLER**

KIRIKKALE – 2014

ONAY

Ahmet Yılmaz tarafından hazırlanan “Barış Manço Eserlerinin Türk Müziği Makamları Bakımından İncelenmesi” başlıklı bu çalışma, //2014 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda (oybirliği/oyçokluğu) ile başarılı bulunarak jürimiz tarafından Müzik Bilimleri Anabilim dalında Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Adı Soyadı:

İmza:

Başkan: Yrd. Doç. Dr. Hamit ÖNAL

Üye: Yrd. Doç. Dr. Ayşe GÜLER

Üye : Yrd. Doç. Şuayip YÜCEL

KİŞİSEL KABUL VE AÇIKLAMA

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “Barış Manço Eserlerinin Türk Müziği Makamları Bakımından İncelenmesi” adlı çalışmanın, tarafımdan bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve faydalandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak faydalanılmış olduğunu belirtir ve bunu şeref ve haysiyetimle doğrularım.

..... /...../2014

Ahmet YILMAZ

ÖNSÖZ

Genel bakış açısıyla evrensellik, dünyanın her yerinde zamana, mekâna ve herhangi bir şahsa bağlı kalmaksızın doğruluğunu ve geçerliliğini ispatlamış bilgi olarak değerlendirilir. İnsanoğlu varlığından bu yana evreni tanıma çabasıyla iç içe nesiller boyu bugüne kadar yaşaya gelmiştir. Evreni tanıma çabasıyla birlikte keşfettiği her şeyde mükemmel bir sanatla karşı karşıya gelmiş; kimi zaman sesiyle, kimi zaman kalemiyle, kimi zaman fırçasıyla, kimi zaman başka aletlerle evrendeki bu sanatın mükemmelliği haykırmaya, göstermeye bazen taklit etmeye bazen de benzerini yapmaya çalışmıştır. Belkide sanat böyle ortaya çıkmıştır. Sanata gönül vermiş her insan bilinmek, kendini ve sanatını göstermek ister. Bütün bunlar değerlendirildiğinde sanatın ve sanatçının en olgun noktası da evrenselleşebilmektir. Her sanatçı bu olgunluğa çıkamaz. Milletlerin tarihleri incelendiğinde her yüzyıla birkaç tane böyle sanatçı ancak nasip olmuştur. İşte araştırmanın konusu olan Barış Manço bu evrenselliği yakalayabilen nadir sanatçılardan biridir.

Değerli sanatçı için bu noktaya ulaşmak çok da kolay olmamıştır. O, bir ömrü yaşayıp bitirmiş ancak sadece kendi milleti tarafından değil, yeryüzü üzerinde birçok millet tarafından tanınır hale gelmiştir. Bu noktaya gelmesinde din, dil, ırk ayırt etmeksizin bütün insanlığı kucaklayarak “Bu dünya benim memleket” demesi ve sanatını icra ederken insanlığın ortak ahlaki değerlerini ele alması etkili olmuştur.

Kendi ülkesinde o bir “Türk Pop Müziği Sanatçısı”dır. Ancak şarkılarında kullandığı hem batı hem doğu enstrümanları, ritim ve tekniklerle biçim yönüyle evrenselliği yakalamaya çalışmış, muhteva yönüyle, işlediği ahlaki değerlerle bu çabayı bütünleştirmiş; sonuç itibarıyla televizyon programlarından dünya turnelerine kadar sanatını yapabildiği en iyi kalitede insanlara sunarak başarıyı yakalamıştır. Milletine ait dünyanın hiçbir yerinde rastlanamayan o eşsiz insani değerler bütününi yani kültürünü dünyaya tanıtmaya adına sanatını bir araç olarak kullanmıştır. Bu perspektifte “Modern Evliya Çelebi” lakabı ise onun başarısının isimlendirilmiş halidir.

Değerli sanatçı, milletine ait inanç ve kültürü eserlerine yansıtırken, kimi zaman bir âşık edası takınmış, kimi zaman menkıbe mesabesinde hikâyecikleriyle müziğe başka buudlar kazandırmıştır. Eserlerinde; özlemin, hasretin, vatan sevgisinin, aşkın, muhabbetin, dürüstlüğün, riyakârsızlığın, adaletin, mütevaziliğin, tatminkârlığın, hoşgörünün, çalışmanın, alın terinin, nasibin, kısmetin, kanaatkârlığın, şükretmenin, sabrın, çilenin, zenginliğin, fakirliğin, cömertliğin, yardımseverliğin, rahmetin, bereketin, dostluğun, kardeşliğin, paylaşmanın, sözünde durmanın, kalp kırmamanın ve gönül kazanmanın yanı sıra ölümün, hayatın, dünyanın, ahiretin, tasavvufun, vuslatın, seher vaktinin, helalin, haramın, günahın, sevabın ve dört kitabın anlatıldığını görmekteyiz. Ayrıca alternatif tıbbın, hayvanların, börtü-böceklerin, dağların, taşların, derelerin, denizlerin ve okyanusların yanında domatesin, patlıcanın, nanenin, limonun, hatmi çiçeğinin, deyimlerin ve atasözlerinin konu edildiğini görmekteyiz. Bu kavramları öyle yerinde öyle ibret verici bir üslupla kullanmıştır ki en katı kalplerin bile bamtellerine dokunuvermiştir.

Çalışmamızı hazırlarken emeğini, bilgisini, tecrübesini ve kıymetli zamanını benden esirgemeyen değerli danışmanım Sayın Yrd. Doç. Dr. Ayşe Güler'e, projemin konusunu belirlerken beni yönlendiren Yrd. Doç. Hamit Önal'a, makamların belirlenmesi ve onaylanmasında benden yardımlarını esirgemeyen Öğr. Gör. Osman Kürşad Çakır'a, ayrıca çalışmayla ilgili benden fikirlerini ve eleştirilerini esirgemeyen kıymetli meslektaşlarım Mehmet Koray Arısan, Lütiyer Eyüp Başkirişçi ve TRT Sanatçısı Ferhan Doğmuşöz'e, araştırma esnasında yardımlarını esirgemeyen Barış Manço Müze Evi Müdürü Sırma Çelik'e, bu tezin hazırlanmasında, fikirleriyle ve yardımlarıyla her türlü maddi manevi desteğini gece gündüz demeden benden esirgemeyen çok değerli eşim Hatice Yılmaz'a ve bu yaşa kadar beni büyütüp bu günlere gelmemde en büyük emekleri olan çok kıymetli aileme sonsuz teşekkürlerimi bir borç bilirim.

ÖZET

YILMAZ, Ahmet

BARIŞ MANÇO ESERLERİNİN TÜRK MÜZİĞİ MAKAMLARI BAKIMINDAN İNCELENMESİ

Yüksek Lisans Tezi

KIRIKKALE ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

Anadolu Rock tarzının temsilcilerinden olan Barış Manço, dünya çapında tanınan bir sanatçıdır. Sanatçının şahsiyeti, gerçekleştirdiği programlar ve müzik alanında yapmış olduğu eserler birçok yönüyle tez konusu olabilecek niteliktedir. Çalışmanın içeriğini, sanatçının eserlerinin Türk Müziği makamları bakımından incelenmesi oluşturmaktadır. Sanatçının icra ettiği, yabancı ve anonim olanlar dışında, bestelemiş olduğu tüm eserleri Türk Müziği makamları bakımından incelenmiş, sınıflandırılmış ve ayrı ayrı değerlendirilmiştir. Yapılan incelemeler sonucunda varılan sonuçlar uzman görüşüne başvurularak netleştirilmiştir. Barış Manço'nun eserleri hakkında bilgi sahibi olmak isteyen akademisyen ve müzisyenlere konu hakkında farklı bir bakış açısı kazandırmak, çalışmanın diğer bir hedefidir. Sanatçının 98 eseri incelenmiş olup, bu eserlerin 30 tanesi herhangi bir sınıflandırmaya tabi tutulamamış, “minör” veya “majör” ton olarak tespit edilmiştir. Eserlerin 4 tanesi “hicaz”, 17 tanesi “kürdi”, 1 tanesi “mahur”, 29 tanesi “nihavend”, 5 tanesi “rast”, 9 tanesi “uşşak”, 1 tanesi “nikriz” ve 2 tanesi “kürdî”li hicazkâr makamı” olarak belirlenmiştir.

Anahtar Sözcükler:

1. Barış Manço
2. Barış Manço'nun Eserleri
3. Barış Manço'nun Makamsal Eserleri

2014- KIRIKKALE

ABSTRACT

YILMAZ, Ahmet

STUDY OF WORKS OF BARIS MANCO ACCORDING TO TURKISH MUSIC TUNES

Thesis of Master Degree

KIRIKKALE UNIVERSITY

INSTITUTE OF SOCIAL SCIENCES

Being a representative of Anatolian Rockgenre, Baris Manco is a world-known artist. Artist's personality, tv shows and works on the field of music can be a topic for a thesis in many ways. This work includes the study of his Works among Turkish Music Tunes. Aside from foreign and public songs, all of his Works that he had composed, have been studied, classified and interpreted.

Study's results have been clarified with getting expert comments on them. Another goal for this thesis is to give a different perspective to the academicians and musicians who want to have more information about Baris Manco's works. 98 of his Works have been studied and 30 of them have not been able to be classified, just determined as minor or major tunes. His other Works have been determined as, 4 of them "hicaz tune", 17 of them "kürdi", 1 of them "mahur", 29 of them "nihavend", 5 of them "rast", 9 of them "uşşak", 1 of them "nikriz", and 2 of them "kürdili hicazkartaune".

KeyWords:

1. Barış Manço
2. Works of Barış Manço
3. Modal Works of Barış Manço

2014- KIRIKKALE

ŞEKİLLER VE GRAFİKLER DİZİNİ

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil-1: Hicaz Makamı Dizisi	55
Şekil-2: Hicaz Makamına Örnek	57
Şekil-3: Hicaz Makamına Barış Manço'dan Bir Örnek	63
Şekil-4: Kürdi Makamı Dizisi	66
Şekil-5: Kürdî Makamına Örnek	68
Şekil-6: Kürdî Makamına Barış Manço'dan Bir Örnek.	73
Şekil-7: Mahur Makamı Dizisi.	81
Şekil-8: Mahur Makamına Örnek.	84
Şekil-9: Mahur Makamına Barış Manço'dan Bir Örnek	86
Şekil-10: Nihavend Makamı Dizisi	88
Şekil-11: Nihavend Makamına Örnek	90
Şekil-12: Nihavend Makamına Barış Manço'dan Bir Örnek.	93
Şekil-13: Rast Makamı Dizisi.....	104
Şekil-14: Rast Makamına Örnek	107
Şekil-15: Rast Makamına Barış Manço'nun Seslendirdiği Bir Şarkıdan Örnek.	108
Şekil-16: Uşşak Makamı Dizisi	111
Şekil-17: Uşşak Makamına Örnek.....	113
Şekil-18: Uşşak Makamına Barış Manço'dan Bir Örnek.	114
Şekil-19: Nikriz Makamı Dizisi.	119

Şekil-20: Nikriz Makamına Örnek.	121
Şekil-21: Kürdî’li Hicazkâr Makamı Dizisi.	123
Şekil-22: Kürdî’li Hicazkâr Makamına Örnek.	126
Şekil-23: Kürdî’li Hicazkâr Makamına Barış Manço’dan Bir Örnek	130

GRAFİKLER DİZİNİ

Grafik-1: Barış Manço’nun İcra Ettiği Sözü veya Müziği ya da Sözü ve Müziği Kendisine Ait Olan Türkçe Eserler ile Bu Şarkıları İçerisinde Minör” veya “Majör” Tonlarında Olduğu Tespit Edilen Eserler Frekans Grafiği.....	45
Grafik-2: Barış Manço’nun İcra Ettiği Tüm Şarkılar ile Sözü veya Müziği ya da Sözü ve Müziği Kendisine Ait Olan Türkçe Şarkıların Yüzdelik Frekans Grafiği.....	54
Grafik-3: Barış Manço’nun İcra Ettiği Sözü veya Müziği ya da Sözü ve Müziği Kendisine Ait Olan Türkçe Eserler ile “Hicaz Makamı”nda İcra Ettiği Eserler Frekans Grafiği	64
Grafik-4: Barış Manço’nun İcra Ettiği Sözü veya Müziği ya da Sözü ve Müziği Kendisine Ait Olan Türkçe Eserler ile “Kürdî Makamı”nda İcra Ettiği Eserler Frekans Grafiği	74
Grafik-5: Barış Manço’nun İcra Ettiği Sözü veya Müziği ya da Sözü ve Müziği Kendisine Ait Olan Türkçe Eserler ile “Mahur Makamı”nda İcra Ettiği Eserler Frekans Grafiği	87
Grafik-6: Barış Manço’nun İcra Ettiği Sözü veya Müziği ya da Sözü ve Müziği Kendisine Ait Olan Türkçe Eserler ile “Nihavend Makamı”nda İcra Ettiği Eserler Frekans Grafiği	95
Grafik-7: Barış Manço’nun İcra Ettiği Sözü veya Müziği ya da Sözü ve Müziği Kendisine Ait Olan Türkçe Eserler ile “Rast Makamı”nda İcra Ettiği Eserler Frekans Grafiği	109
Grafik-8: Barış Manço’nun İcra Ettiği Sözü veya Müziği ya da Sözü ve Müziği Kendisine Ait Olan Türkçe Eserler ile “Uşşak Makamı”nda İcra Ettiği Eserler Frekans Grafiği	115

Grafik-9: Barış Manço'nun İcra Ettiği Sözü veya Müziği ya da Sözü ve Müziği Kendisine Ait Olan Türkçe Eserler ile "Nikriz Makamı"nda İcra Ettiği Eserler Frekans Grafiği.	122
Grafik-10: Barış Manço'nun İcra Ettiği Sözü veya Müziği ya da Sözü ve Müziği Kendisine Ait Olan Türkçe Eserler ile "Kürdî'li Hicazkâr Makamı"nda İcra Ettiği Eserler Frekans Grafiği.	130

İÇİNDEKİLER

Önsöz	i
Özet	iii
Abstract	iv
ŞEKİLLER VE GRAFİKLER DİZİNİ	v
Şekiller Dizini	v
Grafikler Dizini	ix
İçindekiler	viii

I. BÖLÜM

GİRİŞ	1
PROBLEMİ TANIMLAMA.....	2
1.1. Problem Durumu	2
1.2. Alt Problemler	2
1.3. Araştırmanın Amacı	3
1.4. Araştırmanın Önemi.	3
1.5. Sayıtlar	3
1.6. Sınırlılıklar	4

II. BÖLÜM

KAVRAMSAL ÇERÇEVE	5
2.1. BARIŞ MANÇO	5
2.1.1. Manço'zâde'ler	5
2.1.2. Barış Manço'nun Ailesi ve Hayat Yolundaki İlk Yılları	6
2.1.3. Barış Manço'nun Gençliği	7
2.1.4. Barış Manço'nun Müzik Hayatı	8

2.1.5. Gazete Yazıları ve TV Programları.....	18
2.1.6. Barış Manço’nun Aldığı Ödüller ve Unvanlar	20
2.1.7. Barış Manço’nun Hayata Bakış Açısı ve Hümanist Yönü	21
2.1.8. Barış Manço’nun Aramızdan Ayrılışı	23
2.1.9. Barış Manço’ya Dair Küçük Notlar	25
2.2. Barış Manço’nun Eserleri	26
2.3. Türk Müziği Makamları.....	35

III. BÖLÜM

İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	41
3.1. Kitap.....	41
3.1.1. Çağdaş Türk Ozanı “Barış Manço”.....	41
3.1.2. Türk Kültürü’nün Karbon Kâğıdı / Barış Manço Destanı	41
3.1.3. Dağı Aşan Deve: Barış Manço.....	41
3.1.4. Hala Yazıp Çizecek Birkaç Satırım Kaldı	41
3.1.5. Barış Manço’ya Özlem.	41
3.1.6. Müsadenizle Barış Manço.....	42
3.1.7. Uzun Saçlı Dev Adam - O Bir Masal -	42
3.2. Makale	42
3.2.1.“Âşıklık Geleneğinin Değişim ve Dönüşüm Sürecinde Barış Manço Olgusu”	42

IV. BÖLÜM

YÖNTEM.....	43
4.1. Araştırmanın Yöntem ve Modeli	43
4.2. Evren	43
4.3. Örneklem.....	43
4.4. Verilerin Toplanması.	43
4.5. Verilerin Çözümlemesi.	43

V. BÖLÜM

BULGULAR VE YORUMLAR.....	45
5.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	45
5.1.1. Barış Manço Eserlerinde Makamsal Sınıflandırılmaya Tabi Tutulamayan ve “Minör” veya “Majör” Tonlarında Olduğu Tespit Edilen Eserler	45
5.1.1.1. Abbas Yolcu.....	46
5.1.1.2. Âdemoğlu Kızgın Fırın Havva Kızı Mercimek	47
5.1.1.3. Affet Beni	47
5.1.1.4. Ahmet Bey’in Ceket.....	47
5.1.1.5. Alla Beni Pulla Beni	47
5.1.1.6. Ayı.....	48
5.1.1.7. Bal Sultan	48
5.1.1.8. Ballı Kaymak	48
5.1.1.9. Bir Kelebeğin Yaşam Öyküsü (Enstrumantel)	48

5.1.1.10. Dört Kapı	48
5.1.1.11. Dut Ağacı	49
5.1.1.12. Eski Bir Fincan.....	49
5.1.1.13. Fil İle Kurbağa	49
5.1.1.14. Gülbebeğim	49
5.1.1.15. Günaydın Çocuklar	50
5.1.1.16. Hemşerim Memleket Nire?	50
5.1.1.17. Kalpler Beraber	50
5.1.1.18. Kayaların Oğlu	50
5.1.1.19. Kazma	50
5.1.1.20. Kezban.....	51
5.1.1.21. Lahburger	51
5.1.1.22. Müsadenizle Çocuklar	51
5.1.1.23. Ne Köy Olur Ne Kasaba	51
5.1.1.24. Sarıl Bana	52
5.1.1.25. Süper Babaanne.....	52
5.1.1.26. Yol	52
5.1.1.27. Cacık	52
5.1.1.28. Seher Vakti.....	52
5.1.1.29. Kara Haber-Turnaların Ölümü (Enstrümantal).....	53
5.1.1.30. Güle Güle Oğlum	53
5.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar	53

5.2.1. Barış Manço'nun Eserlerinin Türk Müziği Makamlarıyla İlişkisi.....	53
5.2.1.1. İkinci Alt Problemin Birinci Maddesine İlişkin Bulgular ve Yorumlar	55
5.2.1.1.1. Hicaz Makamı	55
5.2.1.1.2. Barış Manço'nun Hicaz Makamındaki Eserleri	65
5.2.1.1.2.1. Gönül Ferman Dinlemiyor	65
5.2.1.1.2.2. Gibi Gibi.	66
5.2.1.1.2.3. Yol Verin Ağalar Beyler	66
5.2.1.1.2.4. Olmaya Devlet Cihanda	66
5.2.1.2. İkinci Alt Problemin İkinci Maddesine İlişkin Bulgular ve Yorumlar	66
5.2.1.2.1. Kürdi Makamı	67
5.2.1.2.2. Barış Manço'nun Kürdî Makamındaki Eserleri	75
5.2.1.2.2.1. Bal Böceği	76
5.2.1.2.2.2. Dön Desem Döner Misin?	76
5.2.1.2.2.3. Ben Bilirim	76
5.2.1.2.2.4. Benden Öte Benden Ziyade	76
5.2.1.2.2.5. Can Bedenden Çıkmayınca	77
5.2.1.2.2.6. Dönence	77
5.2.1.2.2.7. Evelallah.....	77
5.2.1.2.2.8. Halil İbrahim Sofrası.....	78
5.2.1.2.2.9. Selahaddin Eyyubi (Enstrumantel)	78
5.2.1.2.2.10. Yolla Yârim Tez Yolla.....	78

5.2.1.2.2.11. Unutamadım	79
5.2.1.2.2.12. Çobanyıldızı (Enstrümantal)	79
5.2.1.2.2.13. Hayır.....	79
5.2.1.2.2.14. Boğaziçi (Enstrümantal).....	80
5.2.1.2.2.15. Gelinlik Kızların Dansı (Enstrümantal)	80
5.2.1.2.2.16. Gülpembe	81
5.2.1.2.2.17. Ali Yazar Veli Bozar	81
5.2.1.3. İkinci Alt Problemin Üçüncü Maddesine İlişkin Bulgular ve Yorumlar	81
5.2.1.3.1. Mahur Makamı.....	81
5.2.1.3.2. Barış Manço'nun Mahur Makamından Olan Eseri	88
5.2.1.3.2.1. Sakız Hanım.	88
5.2.1.4. İkinci Alt Problemin Dördüncü Maddesine İlişkin Bulgular ve Yorumlar	88
5.2.1.4.1. Nihavend Makamı.....	89
5.2.1.4.2. Barış Manço'nun Nihavend Makamından Olan Eserleri	95
5.2.1.4.2.1. Acıh Da Bağa Vir.....	96
5.2.1.4.2.2. Anahtar	97
5.2.1.4.2.3. Anlıyorsun Değil mi?	97
5.2.1.4.2.4. Arkadaşım Eşşek.....	97
5.2.1.4.2.5. Aynalı Kemer	97
5.2.1.4.2.6. Beyhude	98

5.2.1.4.2.7. Bin Boğanın Kızı	98
5.2.1.4.2.8. Bir Selam Sana	98
5.2.1.4.2.9. Delikanlı Gibi	99
5.2.1.4.2.10. Domates Biber Patlıcan	99
5.2.1.4.2.11. Düriye.....	99
5.2.1.4.2.12. Gel	100
5.2.1.4.2.13. Hatırlasana	100
5.2.1.4.2.14. Kara Sevda	100
5.2.1.4.2.15. Kol Düğmeleri	101
5.2.1.4.2.16. Mahkûm	101
5.2.1.4.2.17. Nane Limon Kabuğu	101
5.2.1.4.2.18. Nazar Eyle.....	101
5.2.1.4.2.19. Ne Ola Yar Ola.....	102
5.2.1.4.2.20. Nerede?	102
5.2.1.4.2.21. Osman	103
5.2.1.4.2.22. Ömrümün Sonbaharında	103
5.2.1.4.2.23. Rüya (Enstrümantal)	103
5.2.1.4.2.24. Sahilde.....	104
5.2.1.4.2.25. Söyle Zalim Sultan	104
5.2.1.4.2.26. Yeni Bir Gün Doğdu Merhaba.....	104
5.2.1.4.2.27. Anadolu (Enstrumantel)	105

5.2.1.4.2.28. Kırkinci Yıl (Enstrumantel)	105
5.2.1.4.2.29. Allah'ım Güç Ver Bana	105
5.2.1.5.İkinci Alt Problemin Beşinci Maddesine İlişkin Bulgular ve Yorumlar	105
5.2.1.5.1. Rast Makamı	106
5.2.1.5.2. Barış Manço'nun Rast Makamında Olan Eserleri	110
5.2.1.5.2.1. Aman Hocam S.O.S	110
5.2.1.5.2.2. Bugün Bayram	111
5.2.1.5.2.3. Zehra	111
5.2.1.5.2.4. Al Beni	111
5.2.1.5.2.5. Yine Yol Göründü Gurbete	112
5.2.1.6. İkinci Alt Problemin Altıncı Maddesine İlişkin Bulgular ve Yorumlar	112
5.2.1.6.1. Uşşak Makamı.....	112
5.2.1.6.2. Barış Manço'nun Uşşak Makamından Olan Eserleri	116
5.2.1.6.2.1. Dağlar Dağlar	116
5.2.1.6.2.2. En Büyük Mehmet Bizim Mehmet	117
5.2.1.6.2.3. İşte Hendek İşte Deve	117
5.2.1.6.2.4. Kalk Gidelim Küheylan	117
5.2.1.6.2.5. Ölüm Allah'ın Emri	118
5.2.1.6.2.6. Süleyman	118
5.2.1.6.2.7. Hal Hal	118
5.2.1.6.2.8. Eğri Büğrü	119

5.2.1.6.2.9. Gülme Ha Gülme	119
5.2.1.7. İkinci Alt Problemin Yedinci Maddesine İlişkin Bulgular ve Yorumlar	119
5.2.1.7.1. Nikriz Makamı	119
5.2.1.7.2. Barış Manço'nun Nikriz Makamından Olan Eseri	123
5.2.1.7.2.1.Aman Yavaş Aheste	123
5.2.1.8. İkinci Alt Problemin Sekizinci Maddesine İlişkin Bulgular ve Yorumlar	123
5.2.1.8.1. Kürdî'li Hicazkâr Makamı	124
5.2.1.8.2. Barış Manço'nunKürdî'li Hicazkâr Makamında Olan Eserleri	131
5.2.1.8.2.1.Dıral Dedenin Düdüğü	131
5.2.1.8.2.2.Sarı Çizmeli Mehmet Ağa.....	131

VI. BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER	132
6.1. SONUÇ	132
6.2. ÖNERİLER	134
KAYNAKÇA.....	135
İNTERNET KAYNAKLARI.....	137
EKLER.....	138

I. BÖLÜM

GİRİŞ

Anadolu Rock tarzı doğu ile batının kaynaştırılmasıyla müzik alanına getirilen yeni bir renk, yeni bir desendir. Doğu ile batı enstrümanları kimi zaman bir arada kullanılmış, kimi zaman sadece batı, kimi zaman sadece doğu enstrümanları kullanılmış olsa da Türk motifleri farklı alternatiflerle yakalanmaya ve yansıtılmaya çalışılmıştır.

Çalışmanın içeriğini Anadolu Rock'ın ilk temsilcilerinden biri olan Barış Manço'nun eserleri oluşturmaktadır. Bilhassa eserlerin makam açısından incelenmesiyle geleneksel müziğimizin etkilerinin ortaya çıkarılması amaçlanmıştır. Eserlerin makamsal olarak incelemesinden önce sanatçının hayat hikâyesine kısaca yer verilmiştir. Barış Manço'nun hayatı, yapılan araştırma ile yakından ilgili olarak eserlerin incelenmesinde araştırmacının farklı bir bakış açısı yakalamasını sağlamıştır. Çünkü bir sanatçının eserlerini, hayatından bağımsız düşünmek mümkün değildir. Yapılan çalışmada eserlerin bir kısmının makamsal karşılığı bulunamamış ancak tonalite yönüyle incelemeye gidilmiş, makamsal karşılığı bulunan eserlerde ise hem makamların özellikleri hem de şarkıların ayrı ayrı makamsal değerlendirilmesine yer verilmiştir. Ayrıca o makama ait sanatçının bir şarkısı örnek olarak verilmiştir. Sanatçının şarkı notaları Haydar İldan tarafından yayınlanan "Müsadenizle Barış Manço" kitabından alınmıştır. Makamsal değerlendirmeler, eserlerin hassasiyetle dinlenerek yapılmasıyla oluşmuştur. Eserlerin makamları belirlenirken alanında uzman kişilerin görüşleri alınmıştır.

1. PROBLEMİ TANIMLAMA

1.1. Problem Durumu

Tez konusu olarak belirlediğimiz Barış Manço'nun eserlerinde, 1960'lı yıllarda “Anadolu Rock” adıyla anılan müzik akımı çerçevesinde batı ve doğu enstrüman ve motifleri birlikte kullanılmıştır. Sanat çevresi ve halk tarafından büyük beğeniyle karşılanan söz konusu eserler hakkında günümüze kadar herhangi bir tez yapılmamış olması bu çalışmanın konusunu belirlemede etkili olmuştur. Belirlenen konu üzerinde bu araştırmada “Barış Manço eserlerinin Türk Müziği makamları karşılıkları ve etkileri nelerdir?” sorusuna cevap aranmıştır.

1.2. Alt Problemler

1. Barış Manço eserlerinde makamsal sınıflandırılmaya tabi tutulamayan “minör” veya “majör” ton olarak tesbit edilen eserler hangileridir?
2. Barış Manço'nun eserlerinde Türk Müziği makamsal karşılıkları var mıdır?
 - 2.1. Barış Manço'nun “Hicaz Makamı”nda olan eserleri hangileridir ve bu eserlerin durumları nasıldır?
 - 2.2. Barış Manço'nun “Kürdi Makamı” nda olan eserleri hangileridir ve bu eserlerin durumları nasıldır?
 - 2.3. Barış Manço'nun “Mahur Makamı” nda olan eserleri hangileridir ve bu eserlerin durumları nasıldır?
 - 2.4. Barış Manço'nun “Nihavend Makamı” nda olan eserleri hangileridir ve bu eserlerin durumları nasıldır?
 - 2.5. Barış Manço'nun “Rast Makamı” nda olan eserleri hangileridir ve bu eserlerin durumları nasıldır?
 - 2.6. Barış Manço'nun “Uşşak Makamı” nda olan eserleri hangileridir ve bu eserlerin durumları nasıldır?
 - 2.7. Barış Manço'nun “Nikriz Makamı” nda olan eserleri hangileridir ve bu eserlerin durumları nasıldır?
 - 2.8. Barış Manço'nun “Kürdî'li Hicazkâr Makamı” nda olan eserleri hangileridir ve bu eserlerin durumları nasıldır?

1.3. Araştırmanın Amacı

Çalışmanın amacı Türkiye’de belli bir dönem yoğun olarak ilgi gören, günümüzde de varlığını sürdüren Anadolu Rock tarzının öncü sanatçılarında Barış Manço’nun eserlerinin makamsal olarak belirlenmesidir. Ayrıca bu eserler hakkında bilgi sahibi olmak isteyen akademisyen ve müzikle ilgilenen kişiler farklı bir bakış açısı kazandırmaktır.

1.4. Araştırmanın Önemi

Bu araştırma,

1. Barış Manço’nun eserlerinin Türk Müziği makamsal karşılıklarının belirlenmesi ve yorumlanması, makamsal karşılığı olmayan eserlerin ise “minör” veya “majör” tonlarından hangisine ait olduğunun belirlenmesi,
2. Eserler hakkında bilgi sahibi olmak isteyen akademisyen ve müzikle ilgilenen kişilere yol gösterici olması açısından önemlidir.
3. Barış Manço’nun tüm eserlerinin bir araya getirildiği bir arşiv çalışması olması açısından önemlidir.

1.5. Sayıtlar

Çalışma,

1. Çalışmada Barış Manço eserlerinin makamsal olarak incelenmesinde başvuru alan kişilerin bu konuda uzman olduğu,
2. Barış Manço’nun Türk Pop Müziği alanında çok önemli bir yere sahip olduğu,
3. Seçilen araştırma yönteminin araştırma amacına, konusuna uygun olduğu,
4. Araç ve tekniklerin araştırma için gerekli bilgilere ulaşmayı sağlayacak nitelikte olduğu sayıtlarına dayanmaktadır.

1.6. Sınırlılıklar

Çalışma,

1. Belirlenen amaca ulaşabilmek için Barış Manço'nun tezde adı geçen eserleriyle,
2. Araştırmacının ulaştığı kaynaklarla,
3. Barış Manço'nun araştırmacı tarafından ulaşabildiği 98 adet sözlü ve sözsüz eseri ile sınırlı tutulmuştur.
4. Sanatçının seslendirmiş olduğu yabancı şarkılar, başka sanatçılara ait şarkılar ve anonim türküler değerlendirmeye alınmamıştır.

II. BÖLÜM

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. BARIŞ MANÇO

Barış Manço. Saçı, kıyafeti, takıları, mimikleri, konuşması, duruşu, tavrı, davranışları, yaptığı programları, seyahatleri, albümleri, insan ilişkileri daha da önemlisi eserleriyle marjinal bir efsanedir. Sanatçının eserlerini incelemeye geçmeden önce sanatçının hayatına genel bir bakış açısıyla bakmak yerinde olacaktır. Çünkü sanat eserlerini sanatçının hayatından bağımsız düşünmek mümkün değildir. Sanatçının eserini ortaya koyarken yaşadığı dönemdeki olayları eserine yansıtması kaçınılmazdır.

2.1.1. Mançozâde'ler

Osmanlı devletinin müstesna padişahlarından Fatih Sultan Mehmet'in 1453 yılında İstanbul'u fethetmesinin ardından Konya Ovasında yaşayan büyük bir aile Rumeli'ye göç etmiş ve Selanik'e yerleşmiştir. Bu büyük ailenin adı "Mançozâde" dir. Ailenin isminin nereden geldiğine dair türlü rivayetler vardır. Zira bu adı bir başka aile kullanmamıştır. Barış Manço'nun ağabeyi, Savaş Manço bu konuda şöyle der:

*"Manço soyadının nereden geldiği üzerine bir iki rivayet var; Biri, Karaman beyliğinden geldiği Karaman Bey, Fatih tarafından Yugoslavya'ya sürülünce, orada kendini sevdiren 'ço' ekini aldıkları, Karamanço oldukları söyleniyor. Bir de Osman Bey olup Osmanço olduğu, sonra 'kara' veya 'os' düşmüş, 'manço' olarak babam soyadını almış". Ayrıca "man" İngilizce'de "adam, erkek, tahsil görmüş kişi" anlamındadır. Manço da, "insan evladı, adam evladı" anlamına gelmektedir."*¹

¹ Birgül Yangın, **Çağdaş Türk Ozanı Barış Manço**, Akçağ Yayınları, Ankara, 2002, sf.5.

2.1.2. Barış Manço'nun Ailesi ve Hayat Yolundaki İlk Yılları

Barış Manço 1943'te 1 Ocak'ı 2 Ocak'a bağlayan gece İstanbul'da Üsküdar Zeynep Kamil Hastahanesi'nde dünyaya gelir. İsmail Hakkı Bey ile müzisyen Rikkat Uyanık'ın ikinci çocuğudur. Ağabeyi Savaş, 2. Dünya Savaşı'nın başladığı günlerde doğmuştur.

Devlet konservatuvarı Klasik Türk Sanat Müziği hocası, sanatçısı ve yazar Rikkat Uyanık ve Hakkı Manço çiftinin ikinci çocuğu olan Mehmet Barış Manço 2 Ocak 1943 tarihinde Üsküdar Zeynep Kamil Hastanesinde doğmuştur.² Savaş sırasında barış umutlarını sürdüren aile, iki yıl sonra yaşama merhaba diyen bebeklerine "Barış" adını uygun görür ve Barış'ın yanına bir de Mehmet'i ekler.³

Barış Manço ayrıca Türkiye Cumhuriyeti'ndeki "Barış" adını taşıyan ilk kişidir.⁴

Bu konuyla ilgili kendisi şunları söyler: *“Yaptığım araştırmalara göre şu anda Türkiye’de “Barış” adında benden yaşça büyük birisi daha yok! Savaşın bittiği yıllarda çoğunluk aileler çocuklarına Hakan, Serdar, Muzaffer gibi isimler koymuşlar. Dedem de bana “Barış” isminin verilmesini istemiş. İsimlerin; insanların karakterine tesir ettiğine inanıyorum”*.⁵

Dört çocuklu ailede Savaş, İnci ve Oktay adlarında üç kardeşi vardır. Konservatuardaki çalışması sırasında Zeki Müren'in de hocalığını yapan Rikkat Uyanık daha sonraları Barış Manço'yla beraber televizyon programlarına da katılmış, şarkı söylemiştir. Üç yaşındayken anne babasının ayrılığından sonra Barış Manço, babası ile yaşamaya başlamıştır. Babasıyla birlikte sık ev değiştirmiş ve Cihangir'de, Üsküdar'da, Kadıköy'de ve kısa bir süre için Ankara'da yaşamıştır.

² Cumhur Canbazoğlu, **Kentin Türküsü: Anadolu Pop-Rock**, Pan Yayıncılık, İstanbul, Mayıs 2009, s.93

³ Cumhur Canbazoğlu, **Kentin Türküsü: Anadolu Pop-Rock,,** Pan Yayıncılık, İstanbul, Mayıs 2009, s.93

⁴ <http://www.barismancomix.com/biyografi/index.php>15.03.2013, 15.00

⁵ Hulusi Tunca, **Barış Manço: Uzun Saçlı Dev Adam**, 2. bs. Epsilon Yayınları, İstanbul, Şubat 2005, s.19.

İlkokula abisi Savaş ve ailenin en küçük ferdi olan kız kardeşi İnci'nin de okuduğu Kadıköy Gazi Mustafa Kemal İlkokulu'nda başlamıştır. 4. sınıfı Ankara Maarif Koleji'nde okumuş ve ilkokulu Kadıköy'deki başladığı okulda tamamlamıştır.⁶

Müziğe olan ilgisi 1,5 yaşında başlamıştır. Öğrendiği kadarı ile ilk kez “Kiss Me Again” ve “Belamie” adlı şarkıları söylemiştir. Barış Manço 2,5 yaşındayken etrafında müzik dersi alanlardan önce melodileri öğrenme kabiliyeti olduğu söylenmektedir. Söylediği ilk Türk Müziği parçası ise “Ab-ı Gahı Yâre Girdim”, “Arz için Ahvalimi” olmuştur.⁷

2.1.3. Barış Manço'nun Gençliği

Mehmet Barış Manço'nun ilk yılları, Üsküdar, Cihangir, Kadıköy ve Ankara'da geçer. İlkokulu Kadıköy Gazi Mustafa Kemal Okulu'nda bitirdikten sonra, 1954'te Galatasaray Lisesi'nin orta bölümüne yatılı yazdırılır.⁸ Lise öğreniminden sonra gittiği Belçika'da Kraliyet Güzel Sanatlar Akademisi'nde 1963-1971 yılları arasında resim, grafik ve iç mimari okumuştur.⁹

Sanatçı, ilk bestesi Kol Düğmeleri'ni Belçika'da yaşarken yapmıştır. Babaannesesi için yazdığı ve klasikleşen eseri “Gülpembe” 1967'de çıkmıştır. 1969'dan sonra yurda döner ve Mazhar Alanson, Fuat Güner'le “Kaygısızlar” grubunu kurmuştur. Türküleri pop-folk tarzında okumuştur. “Derule”, “Kızılıcıklar” gibi. “Ağlama Değmez Hayat” ve “Kırpiklerin Ok Ok Eyle”yi Twist, Rock'n Roll tarzında okumuştur.¹⁰

⁶ <http://haber.stargazete.com/guncel/baris-manconun-71-dogumgunu-ve-baris-manconun-hayati/haber-824322>, 02.02.2014, 15.00.

⁷ Hulisi Tunca, **Barış Manço: Uzun Saçlı Dev Adam**, 2. bs., Epsilon Yayınları, İstanbul, Şubat 2005, s.12.

⁸ Cumhuriyet Canbazoglu, **Kentin Türküsü: Anadolu Pop-Rock**, Pan Yayıncılık, İstanbul, Mayıs 2009, s.93

⁹ Dilaver Düzgün, “Âşıklık Geleneğinin Değişim Ve Dönüşüm Sürecinde Barış Manço Olgusu”, Çukurova Üniversitesi Türkoloji Araştırmaları Merkezi, 11.03.2010, s.45.

¹⁰ Birgül Yangın, **Çağdaş Türk Ozanı Barış Manço**, Akçağ Yayınları, Ankara, 2002, sf.31.

2.1.4. Barış Manço'nun Müzik Hayatı

a) Twist Dönemi

Müziğe ilgisi 14 yaşında orta son sınıftayken başlar ve arkadaşlarıyla ilk grubunu kurar: "Barış Manço ve Kafadarları" (Mehmet Şahinbaş: elektrogitar, Asaf Savaş Akat: saksofon, Şanal Pınar: elektrogitar, Batur Pere: davul, Osman Önder: piyano, bas). Yıl 1958'dir ve okuldaki konserlerde Paul Anka, Elvis Presley'den çalar grup. Kaderin cilvesi midir nedir, lisenin ikinci yılında Barış müzikten sınıfta kalır ve evde geçen bir yıl boyunca, gitarla piyanoyu iyicene söker.¹¹

Galatasaray Lisesi'ndeki ikinci grubunun adı Barış Manço-Harmoniler'dir. Yavuz Beşorak (piyano), Rıza Omayr (gitar), Emre Gönenç (gitar), Fikret Zolan (davul), Oğuz Kayıhan (saksofon), Barış Manço'dan (vokal, piyano) kurulu ekip konserlerle dikkat çekmeye başlamıştır; özellikle Cradle of Love ile Save The Last Dance For Me adlı parçaları gençler arasında büyük ilgiyle karşılanmaktadır.

Bir süre sonra elemanları değişen Barış Manço-Harmoniler, Asaf Savaş Akat (saksofon), Mehmet Şahinbaş (gitar), Şanal Pınar (gitar), Batur Pere (davul) ve Osman Önder'li (piyano, bas) kadroyla twist tarzında, Grafson şirketi etiketiyle üç plak (Let's Twist Again/Do The Twist, The Jet/Twistin Usa, Çıt Çıt Twist/Dream Girl) yapmayı başarır ve hafif Batı müziği tarzında 45'lik çıkartan ilk Türk grubu unvanını kazanır. Dream Girl, Manço'nun ilk İngilizce bestesidir.¹²

b) Rock And Roll

Müzikle beraber güzel sanatlara da ilgisi vardır. 20 Eylül 1963'te yüksek öğrenim için yurt dışına çıkar ve önce Paris'e, ardından Liege'e (Belçika) gider. İç mimari öğrenimi görmeye başlar. Manço yurt dışındayken, Çıt Çıt Twist/Dream Girl 45'liği Türkiye'de yayımlanır.

¹¹ Cumhuriyet Canbazoglu, **Kentin Türküsü: Anadolu Pop-Rock**, Pan Yayıncılık, İstanbul, Mayıs 2009, s.93

¹² Cumhuriyet Canbazoglu, **Kentin Türküsü: Anadolu Pop-Rock**, Pan Yayıncılık, İstanbul, Mayıs 2009, s.94

Ülke dışında hız kesmeden müzik çalışmalarını sürdürürken, Kraliyet Güzel Sanatlar Akademisi'ni yedi yılda bitirebilir ve diplomasını aldığı iç mimarlığı icra etmeye hiç kalkışmaz.¹³

Bu arada, dönemin yıldızlarından Adamo'nun menajeri Henry Salvador'la tanışmıştır. Johnny Hallyday'e de çalan Jacques Denjean Orkestrası eşliğinde, Eylül 1964'te dört şarkıdan oluşan plağını Salvador'un şirketi Rigolo Plak etiketiyle doldurur. Fransızca söylenmiş parçalardan üçü Amerikan şarkılarından cover, biri de kendi bestesidir (Jenny Jenny, Baby Sitter, Quelle Peste, Un Amour Que Toi).¹⁴

c) Folk ve Psychedelic Rock Dönemi

İşler ciddileşmeye başlayınca grup kurma ihtiyacı doğar. Belçika'da bir yarışmada tanıştığı Les Mistigris (Francis Lonnew: davul, Jean-Paul Van Der Bossche: bas, Christian Lacombe: gitar) adlı grupla anlaşır. Onlarla 1966 yazında Türkiye'ye gelir ve bu birliktelik 1967'ye kadar sürer. Les Mistigris'le, Aman Avcı Vurma Beni, Bizim Gibi (Kol Düğmeleri), Seher Vakti, Big Boss Man, Good Golly Miss Molly parçalarını plak yapar, konserler verir.

Aynı dönemde Hollanda'da geçirdiği trafik kazasından sonra dudağının üzerinde yara izi kalır ve onu kapamak için meşhur bıyıklarını bırakır. Saçlarını da uzatınca, vatani görevi haricinde, ölümüne dek sürecektir klasik Barış Manço imajı ortaya çıkar. Çizdiği tipe eklediği üstün diyalog yeteneği, hippî döneminden kalma insanlık sevgisi, kolay anlaşılan mesajlarıyla, zamanla milli bir kahraman haline gelecektir.¹⁵

¹³ Cumhuriyet Canbazoglu, **Kentin Türküsü: Anadolu Pop-Rock**, Pan Yayıncılık, İstanbul, Mayıs 2009, s.94

¹⁴ Cumhuriyet Canbazoglu, **Kentin Türküsü: Anadolu Pop-Rock**, Pan Yayıncılık, İstanbul, Mayıs 2009, s.95

¹⁵ Cumhuriyet Canbazoglu, **Kentin Türküsü: Anadolu Pop-Rock**, Pan Yayıncılık, İstanbul, Mayıs 2009, s.95

1967 yılında Gülpembe'yi besteledi. Besteyi çok sevdiği babaannesini kaybettiği yıl yaptı.¹⁶

Modalılar dayanışması 1968'de Modalı Fuat Güner ve Mahzar Alanson'la tanışır; birlikte çalışmayı teklif eder. Mazharlar'ın grubu Kaygısızlar, dönemin gözde ekiplerinden biridir. İlk iş olarak geçmişte Les Mistigris'le hazırladığı parçaları yeniden kaydedip EP halinde (Kol Düğmeleri, Seher Vakti, Big Boss Man, Good Golly Miss Molly) tekrar piyasaya çıkarırlar. Kışın Avrupa'ya dönen Barış Manço, Kaygısızlarla yurt dışında da şansını yeniden denemek istemektedir; güzel projeleri vardır. Grubu Paris'e götürür ve orada iki plağın kaydını gerçekleştirir. Bunlar, Trip ile Susanna'nın yer aldığı 45'lik ile diğer plak Flower of Love/Run Away'dır. Daha sonra, Türküola firması parçaları, Avrupa'da yayımladığı Sarı Çizmeli Mehmet Ağa albümünde değerlendirir. Bu dönemde başçı Mithat Danışan gruba katılır ve üç, dört ay kadar Fikret Kızılok da Kaygısızlar da çalışır.¹⁷

Kaygısızlar Paris'te yapamaz ve yurda döner. Gerekçe Türkiye'deki okullarıdır. Ancak Manço'yla bağlantıyı kesmeyip onun Türkiye'deki plak kayıtlarında yer alırlar ve birlikte, Kızılıcıklar/I'll Go Crazy, Bebek/Keep Lookin, Karanlıklar İçinde/Trip (To a Fair), Boğaziçi/Flower Of Love, Runaway/Unutamıyorum, Ağlama Değmez Hayat/Kirpiklerin Ok Ok Eyle, Kağızman/Anadolu 45'liklerini doldururlar. 1969 yazında İzmir Fuarı'ndaki programda yine Manço'nun yanındadırlar ama onun orkestrası gibi algılanmaktan rahatsızdırlar ve Ekim'deki iki konserin ardından yolları ayırırlar. Manço, müziğe mola verip Belçika'da nikâh memurunun karşısına geçer ve kiracısı olduğu ailenin kızı Marie Claude ile 31 Ocak 1970'te yaşamını birleştirir. Ancak, giyim mağazasında tezgâhtarlık yapan Marie Claude ile nikah mutluluk getirmez ve 16 Temmuz 1970 tarihinde ayrılırlar. Avrupa'da bir süre daha kalıp müzik yapmaya karar veren Manço, Jonathan Glemser (gitar), Tunuslu müzisyen Münir Ghottas

¹⁶ Tılsımı sevgiydi, Barış'ı çok özledik.(1 Şubat 2000). Zaman, Kültür Sayfası.

¹⁷ Cumhur Canbazoğlu, **Kentin Türküsü: Anadolu Pop-Rock**, Pan Yayıncılık,, İstanbul, Mayıs 2009, s.96

(davul) ile Kafkasya asıllı Belçikalı Okhan Tunca'dan (bas) oluşan "Barış Manço Ve" adlı grubu kurar.¹⁸

1970 yılının Kasım ayında Antalya'da verdikleri konser sonrası Manço, "yabancı uyruklu müzisyen çalıştırmak" nedeniyle tutuklanmıştır. Manço o geceyi ertesi günkü mahkemeye kadar polis gözetiminde otelde geçirmiş, ertesi gün mahkemeye çıkarılmış, mahkemede "grup üyelerinin öğrenci ve devamlı olarak bir yerde çalışmadıkları" savunmasını yaparak ilk celsede suçsuz bulunarak serbest bırakılmıştır. Bu olay sonrası Manço ve grup üyeleri Belçika'ya dönmüştür.¹⁹

d) 45'likler Dönemi

1971'in sonlarında yine grupsuz kalınca aynı tarihlerde Paris te bulunan Moğollar'la görüşür. Anlaşmaya göre, adını Mancho-Mongol koydukları ticari ortaklık bünyesinde güçlerini birleştirecekler, ülke dışında daha iyi, daha verimli işler üreteceklerdir.²⁰

Gelecekte Kurtalan Ekspres'te vurmaları çalacak Celal Güvenin tonmeister olarak girdiği Mancho-Mongol öncelikle parasal açıdan rahatlamak amacıyla Türkiye'ye dönüp uzun bir turneye çıkar. Her şey anlaşmalara, göre işler ve Manço'yla Moğollar menajerlerinin yönetimiyle kavgasız sorunsuz turne yapar. Manço'nun çok sevilen İşte Hendek İşte Deve, Kâtip Arzuhalim Yaz Yâre Böyle, Ay Osman ve Binboğa'nın Kızı gibi parçaları bu dönemde Moğollar desteğiyle ortaya çıkar. Parçaların unutulmaz soundlarına Moğolların yaptığı katkı, özellikle Murat Ses'in orgu ile Taner Öngür'ün basgitarı etkileyicidir.²¹

1970 yılında Keban'dan İstanbul'a minibüsle gelirken dağlara baka baka "Dağlar Dağlar"ın sözlerini yazmıştır. Bir başka söylentiye göre ise Amasya'da

¹⁸ Cumhur Canbazoğlu, **Kentin Türküsü: Anadolu Pop-Rock**, Pan Yayıncılık,, İstanbul, Mayıs 2009, s.97

¹⁹ http://213.143.255.186/foto/foto_galeri/25047/20/iyi_ki_dogdun_Baris_Manco.html, (Cumhuriyet Gazetesi internet sitesi), 02.01.2014, 15.30.

²⁰ Cumhur Canbazoğlu, **Kentin Türküsü: Anadolu Pop-Rock**, Pan Yayıncılık,, İstanbul, Mayıs 2009, s.98

²¹ Cumhur Canbazoğlu, **Kentin Türküsü: Anadolu Pop-Rock**, Pan Yayıncılık,, İstanbul, Mayıs 2009, s.98

askerliğini yaparken Amasya'nın geçit vermez dağları için "Dağlar Dağlar" adlı şarkının sözlerini yazmıştır. "Dağlar Dağlar" ve Anadolu şarkılarını aynı plağa koymuştur. "Dağlar Dağlar" çok ilgi görmüş, haftalarca listelerden inmemiş, dört ayda 700 bin satmıştır.²²

O güne kadar yaptığı plaklar çok satmasa da adını geniş kitlelere tanıtmayı başaran sanatçı, 1970'te ilk büyük ticari çıkışını gerçekleştirir ve Türkiye'de bir ilki başararak bestesi Dağlar Dağlar'ı iki ayrı yorumla plağa okur. 45'liğin ilk yüzünde grubu "Barış Manço Ve" ile parçayı söylerken, arka yüzünde Türk sanat musikisinin usta isimlerinden Cüneyd Orhon'un klasik kernençesi ona eşlik eder.

Hem "alaturka", hem "alafranga" iki yorum da çok beğenilir ve Dağlar Dağlar 45'liği kısa sürede 700 bin adet satılırken Manço, şirketi Sayan Plak tarafından "platin plak" ödülüne layık görülür.²³

1971 ve 1972 yılları Barış Manço'nun birçok sanatçı ile çalışarak Kurtalan Ekspres'i kurma çalışmalarıyla geçmiştir. 1972'de Kıbrıs'a giderken asker kaçağı olarak yakalanmış ve Belçika Kraliyet Akademisi diploması sayesinde yedek subaylık hakkı kazanmıştır. Askerlik öncesi Kurtalan Ekspres grubunu kuran Manço, Engin Yörükoğlu, Celal Güven, Özkan Uğur, Nur Moray ve Ohannes Kemer'in oluşturduğu orkestra ile Anadolu'da konserler vermiştir. Bu grupla kaydettiği "Ölüm Allah'ın Emri" ve "Gamzedeyim Deva Bulmam" şarkılarının yer aldığı ilk plağı yayımladıktan sonra Barış Manço askere gitmiştir. Kurtalan Ekspres ise dağılmayacağını ve Manço'nun askerden dönmesini bekleyeceğini açıklamıştır.²⁴

Mayıs 1972'de Barış Manço askere gidince grup bir bocalama devresinden geçer ama dağılmaz. Manço'nun yokluğunda, fotoğrafını sahnedeki perdeye yansıtıp parçalarını enstrümantal olarak çalan Kurtalan Ekspres bu şekilde çeşitli konserlere çıkar. Manço askerliğe Ankara Polatlı Top ve Füze Okulu'nda yedek subay öğrenci

²² Birgül Yangın, **Çağdaş Türk Ozanı Barış Manço**, Akçağ Yayınları, Ankara, 2002, s.27-28.

²³ Cumhuriyet Canbazoglu, **Kentin Türküsü: Anadolu Pop-Rock**, Pan Yayıncılık, İstanbul, Mayıs 2009, s.97

²⁴ http://213.143.255.186/foto/foto_galeri/25047/26/iyi_ki_dogdun_Baris_Manco.html, Cumhuriyet Gazetesi internet sitesi, 02.01.2014, 15.32.

olarak başlar. Daha sonra topçu asteğmen rütbesiyle 19. Topçu Alayı, Batarya Takım Komutanı görevini üstlenmek üzere Balıkesir Edremit'e tayin olur ve 20 aya yakın süre silah altında kalır. İstanbul'dan uzakta, olanak buldukça beste yazmayı sürdüren Manço'nun İstanbul'a izinli geldiği dönemde doldurduğu Lambaya Püf De/Kalk Gidelim Küheylan 45'liği piyasaya sürülür ve büyük ilgi görür. Sivil hayata dönünce hemen konserlere başlar. Her kesimden insanı etkileyecek derecede zeki biridir. Sahnedeki şov yeteneği, imaj dahilikleri., kaftanlar, ilginç giysiler, uzun saçlar gibi buluşları Kurtalan Ekspres üyelerince de desteklenmekte, konserler çok sıcak geçmektedir. Manço-Kurtalan Ekspres'in popülerliği artınca Sayan Plak harekete geçer ve daha önce çıkmış 45'likleri bir araya getirerek ilk Manço albümü Dünden Bugüne Karışık Aranjmanlar'ı çıkartır. Manço'nun albümün hazırlanmasında özel bir çalışması olmaz; zaten yayımlanması için de kendisin-den izin alınmamıştır²⁵

Askerlik sonrası ilk konserini Ankara Dedeman Sineması'nda vermiştir. Askerlik sonrasında ilk defa bir gazonada sahne almaya başlamış, ancak Ankara'daki Lunapark Gazinosu'nda sadece dört gün sahne almış ve işi bırakmıştır. İş bırakmasıyla ilgili "Programlarımızı çeşitli şekillerde kısıtlamak istediler, kabul etmeyip çıktık" açıklamasını yapmıştır. İlk klibini yine aynı yıl "Hey Koca Topçu" ya çekmiştir. Bu dönemdeki "Kalk Gidelim Küheylan", "Hey Koca Topçu", "Vur Ha Vur" gibi Anadolu gelenekleri kokulu şarkılar, şarkıcının sonraki yıllar boyunca ülkücü olarak eleştirilmesine sebep olmuştur. Manço, 1974 yılında Hey Dergisi tarafından yılın erkek şarkıcısı seçilmiş, aynı yıl 27 Haziran'da İnönü Stadı'nda düzenlenen "Hey Müzik Festivali-74" kapsamında sahne almıştır.²⁶

1975'te ilk uzunçaları²⁰²³yayımlanmıştır. Bu albüm Manço'nun daha önceki psyhedelic rock ya da yakın dönemdeki Anadolu kökenli şarkılarından çok farklı olarak elektronik ve progressive rock denecek bir tarza sahip "Baykoca Destanı" ve

²⁵ Cumhuriyet Canbazoglu, **Kentin Türküsü: Anadolu Pop-Rock**, Pan Yayıncılık,, İstanbul, Mayıs 2009, s.99

²⁶ <http://www.milliyet.com.tr/baris-manco-google-ana-sayfasinda-son-haber-yeni-teknoloji-1650195/02.01.2013>, 13.33.

“2023” gibi epik eserlere sahip sıra dışı bir albüm olarak diskografide yer almıştır. Bu dönemde Barış Manço, tek filmi “Baba Bizi Eversene” de oynamıştır.²⁷

Barış Manço, son yurt dışı denemesini 1976'da çıkardığı “Baris Mancho” albümüyle yapmıştır. Belçika'da George Hayes orkestrasıyla kaydedilen, dünya çapında bir firma olan C.B.S'den çıkan bu albüm, Avrupa'nın birçok yerinde satışa sunulmuştur. Doğu ülkelerinde liste başı olsa bile promosyon sırasında Barış Manço'nun geçirdiği hastalıklar ve telaffuz problemlerinden dolayı beklediği başarıyı yakalayamamıştır. 1977'de Kurtalan Ekspres ile birlikte 45 günlük bir Anadolu turnesine çıkmıştır. Turnenin Balıkesir ayağında konser ekibi saldırıya uğramış ve grup üyelerinden Oktay Aldoğan ve Caner Bora yaralanarak hastaneye kaldırılmışlardır. Bu olaya rağmen turne devam etmiş ve tamamlanmıştır. Aynı yıl CBS firmasının desteğiyle Londra'da Rainbow Tiyatrosu'nda Kurtalan Ekspres ile birlikte konser vererek İngilizce ve Türkçe şarkılarını seslendirmiştir. Konserden sonra karaciğer enfeksiyonu geçirmiş ve karın boşluğunda bağırsağına yapışık bir tümör nedeniyle Belçika'da ameliyat olmuştur. Bu dönemde Barış Manço, 1975'te tanıştığı Lâle Çağlar ile 18 Temmuz 1978 tarihinde evlenmiştir.²⁸

1979'da Anadolu turnesine çıkmış ve turnenin tüm gelirini sağır ve dilsiz çocukların eğitimi ve tedavisi için bağışlamıştır. 1970'lerin sonunda Manço, o dönem popüler olan fotoromanda oynamaya başlamıştır. “2023”, “Küheylan” ve “Hal Hal”adlı fotoromanlarda başrol oynamıştır. “2023” adlı fotoromanda Kurtalan Ekspres üyeleri de rol almıştır.²⁹

e) Kurtalan Ekspres'in Son Dönemi

1979'da “Yeni Bir Gün” uzunçalarıyla müziğe geri dönen Barış Manço, bu albümle progresif rock'ın Türkiye'deki en iyi örneklerinden birini vermiştir. “Sarı Çizmeli Mehmet Ağa”, “Aynalı Kemer” gibi parçalar Barış Manço'nun halk

²⁷ <http://www.milliyet.com.tr/baris-manco-google-ana-sayfasinda-son-haber-yeni-teknoloji-1650195/02.01.2013,13.37>.

²⁸ <http://www.milliyet.com.tr/baris-manco-google-ana-sayfasinda-son-haber-yeni-teknoloji-1650195/02.01.2013,13.45>

²⁹ http://tr.wikipedia.org/wiki/Bar%C4%B1%C5%9F_Man%C3%A7o, 16.03.2013, 14.50.

deyişlerini kullanıp Türk müziğini, progressive müzikle başarıyla harmanlayarak bestelediği şarkılardandır. Bu albümle beraber Barış Manço'nun yurt dışı macerasının artık sona erdiği ve Türk müziğini rock ve caz formatlarında karıştırıp epik şarkılar yaparak yola devam edeceği anlaşılmıştır. 1979'da "Sarı Çizmeli Mehmet Ağa", "Aynalı Kemer", 1980'de "Halhal", 1981'de "Arkadaşım Eşek", 1982'de "Ali Yazar Veli Bozar", 1983'te "Halil İbrahim Sofrası" bu dönemde hit olmuş parçalardır.³⁰

1979 yılında Hollanda, Belçika, İngiltere, Almanya'da ve Kıbrıs'ta Kıbrıs Türk Federe Devleti'nin 5. Kuruluş Yıldönümü etkinlikleri kapsamında Lefkoşa ve Magosa'da konserler vermiştir. Belçika'daki konserden dönerken Edirne'de aracının lastiği patlamış ve bir otomobille çarpışmıştır. Kazada bel kemiği çatlayan Manço, iki ay sahnelerden uzak kalmıştır. 1980 yılında Almanya'da "Disco Manço" albümü ile Türk müziğindeki ilk remix örneklerini gösteren Barış Manço, aynı yıl Bulgaristan Altın Orfe Müzik Festivali'ne katılmış ve "Nick The Chopper" ve "Ben Bir Şarkıyım" şarkılarıyla festivalde Bulgar şarkılarını en iyi yorumlayan şarkıcı dalında birincilik almıştır. Aynı yıl Kurtalan Ekspres'le beraber 8 Ekim'de Emek Sineması'nda ve 9 Ekim'da Suadiye Atlantik Sineması'nda olmak üzere "Özlenen Randevu" adıyla İstanbul'da iki konser vermiştir.³¹

1981'de çıkardığı "Sözüm Meclisten Dışarı" adlı albümündeki "Dönence" isimli şarkısı, en başarılı Türk psychedelic rock olarak kabul görmüştür. "2023" teki elektronik denemelerinin yanında "Gülpembe" gibi hit şarkılara da imza atmıştır. Bu dönemde yurt dışında birçok TV programına konuk olarak katılmış, birçok ülkede konserler vermiştir. Bu dönem "1002. Gece Masalları" adlı projesine başlayan Manço, bunun sonunu getirememiştir.³²

18 Temmuz 1978'de Lale Çağlar'la evlenir ve törende, yine farklı bir şeyler yaparak davetlilere özel hazırladığı "düğün plağı"nı (Ne Kadar Mutluyuz/Ne Kadar Mutlusunuz) armağan eder.

³⁰ http://tr.wikipedia.org/wiki/Bar%C4%B1%C5%9F_Man%C3%A7o, 16.03.2013, 15.35.

³¹ <http://www.milliyet.com.tr/baris-manco-google-ana-sayfasinda-son-haber-yeni-teknoloji-1650195/02.01.2013>, 17.23.

³² <http://www.milliyet.com.tr/baris-manco-google-ana-sayfasinda-son-haber-yeni-teknoloji-1650195/02.01.2013>, 17.48.

Bu beraberlikten 19 Mayıs 1981'de ilk oğlu Doğukan Hazar dünyaya gelir.³³

Milli bir moral bozukluğuna dönüşmüş Eurovision Şarkı Yarışması'ndaki hezimetlerin ardından kamuoyunda ilginç öneriler dillendirilmeye başlanmıştır; TRT'nin, Manço'nun bu yapıtındaki parçalara benzer bestelerle alt sıralardan kurtulabileceği ve başarıyı getirebileceği iddia edilmektedir.

Avrupa'da 45lik olarak piyasaya çıkarılan Nick The Chopper/Little Darlin'"in satışı da iyi gider. Hey dergisi yapıtı "Yabancı 45'likler" listesine koyar ve plak "1 numara"ya yükselir. Aynı plak Hey'de yayımlanan ilanda "çağdaş Türk müziğinin yüz akı" şeklinde tanıtılır.³⁴

İkinci oğlu Batıkan Zorbey 24 Temmuz 1984 tarihinde doğacaktır.³⁵

Gitarın yer almadığı 1985 tarihli "24 Ayar" albümüyle Barış Manço, artık albümlerinde "Kurtalan Ekspres" adını kullanmadan solo olarak albümleri yayımlamaya başlamıştır. Bu albümdeki "Bugün Bayram" şarkısı, Barış Manço'nun çocuklara yönelik besteler yapmaya başladığının bir örneği olur. Garo Mafyan etkili, bilgisayar yapımı melodilerin başı çektiği bu dönemde Barış Manço, 1980'lerin darbe sonrası apolitik düzeninde önemli bir yer tutmuştur. Aynı yıl bir ameliyat geçirmiş, karın boşluğunda bulunan üç tane tümör başarılı bir ameliyat ile alınmıştır.³⁶

f) Japonya Turnesi ve 1990'lar

1990 yılında Ertuğrul Fırkateyni'nin Japonya'ya gelişinin 100. yılı nedeniyle düzenlenen "Türk-Japon dostluğu" etkinlikleri kapsamında Japonya'ya gitmiş ve Japonya'daki ilk konserini vermiştir. Bu konseri Japon Veliaht Prensi de izlemiştir. 1991'de Japonya'ya tekrar gitmiş ve Tokyo Soka Üniversitesi İkedo Salonu'nda

³³ Cumhuriyet Canbazoglu, **Kentin Türküsü: Anadolu Pop-Rock**, Pan Yayıncılık, İstanbul, Mayıs 2009, s.101.

³⁴ Cumhuriyet Canbazoglu, **Kentin Türküsü: Anadolu Pop-Rock**, Pan Yayıncılık, İstanbul, Mayıs 2009, s.101

³⁵ Cumhuriyet Canbazoglu, **Kentin Türküsü: Anadolu Pop-Rock**, Pan Yayıncılık, İstanbul, Mayıs 2009, s.102

³⁶ http://tr.wikipedia.org/wiki/Bar%C4%B1%C5%9F_Man%C3%A7o. 15.03.2013, 14.50.

konser vermiştir. Konser sırasında Manço'yla birlikte Soka Üniversitesi rektörü ve Soka Vakfı başkanı Daisaku İkedâ'nın ellerinde bayraklarla “Kara Sevdâ” şarkısını söylemesi ve salonun coşkulu görüntüsü, Türkiye'de de konserin ilgi görmesini sağlamıştır. 5 Şubat 1992 tarihinde annesi Rikkat Uyanık (Manço, Kocataş) hayatını kaybetmiş ve Karacaahmet Mezarlığı'na defnedilir.³⁷

1999'da, dinleyicileri arasında yaptığı ankette "best of"un parçalarını saptar. Geçmişte farklı şirketlerden yayınlanmış parçaların haklarını bir araya toplamanın zorluğunu çok iyi bildiğinden, bunları özgün halleri yerine yeni düzenlemelerle (yazan: Eser Taşkiran) kullanmaya karar verir.³⁸

g) Eserlerinde Yaşadığı Kültürün Etkisi

XX. yüzyılın ünlü pop müzik sanatçısı Barış Manço, Anadolu Rock akımının kurucuları arasında yer alarak Türk kültürünün kaynaklarına yönelmiş, anonim halk müziği ve âşık tarzı ile yakın temasa geçmiştir. Bu temas sonucunda sanatçı, kendi sanatını âşık tarzının belli biçim, içerik ve ezgi özellikleriyle donatarak oluşturmuş ve kendine özgü müzik türünü ortaya çıkarmıştır.³⁹

Modâ'da doğan, alafranga bir eğitim gören bir kişi olarak halk müziğinden çok uzak yetişen Barış Manço, farklı müzik türleriyle tanışmıştır. Kendi döneminde halk müziği bilinmeyen, bilindiği kadarıyla da küçümsenen bir türdür. Fakat müziği kendisinin ifadesi olarak gören sanatçı öz müziğimiz üzerine durmuş, türküler derlemiş, türkü formatında eserler bestelenmiştir. Halk müziği enstrümanları ile batı müziği enstrümanlarını birlikte kullanarak onların uyumunu sağlamıştır. Hayatının her noktasında, çocuklarına verdiği isimlerde bile doğu ile batıyı senteze çalışan

³⁷ http://213.143.255.186/foto/foto_galeri/25047/34/iyi_ki_dogdun_Baris_Manco.html, Cumhuriyet Gazetesi internet sitesi, 02.01.2014, 15.58.

³⁸ Cumhur Canbazoğlu, **Kentin Türküsü: Anadolu Pop-Rock**, Pan Yayıncılık, İstanbul, Mayıs 2009, s.105.

³⁹ Dilaver Düzgün, “Âşıklık Geleneğinin Değişim Ve Dönüşüm Sürecinde Barış Manço Olgusu”, Çukurova Üniversitesi Türkoloji Araştırmaları Merkezi, 11.03.2010, sf.50.

sanatçı bağlamayı, neyi, kemençeyi, davulu; gitarla, piyanoyla, saksafonla birleştirilmiştir.⁴⁰

Barış Manço İstanbul'da büyümüş olmasına rağmen, ayakları Anadolu'ya/Anadolu kültürüne basan birisidir. Uzun yıllar Avrupa'da yaşamış olması da bunu değiştirmemiştir.⁴¹

Sahnedeki şalvar, kaftan, çizme, cepken giymesi, onun bir nevi geçmişinden utanan, kültürel değerlerini hor gören insanların batıya özenmesine karşı, batıda eğitim görmüş, ancak kendi kültürüne sahip çıkmış bir insanın tepkisi olarak yorumlanmıştır. O, şarkılarıyla vermek istediği mesajları görüntüsüyle de desteklemiştir. Tarzının yadırganması uzun sürmemiştir. Sıra dışı kimliğiyle bizden bir insan olmayı başarmıştır. O, buram buram Türk kokan, tarih kokan, Anadolu kokan kimliğinde, kıyafetleri ve takılarıyla Osmanlı padişahlarının ihtişamını, uzun saçlarıyla da dervişlerin sufi yanını bütünleşmiştir.⁴²

2.1.5. Gazete Yazıları ve TV Programları

Türkiye'nin müzik tarihinin kilometre taşlarından biri olan Barış Manço, el attığı her işte başarılı olmayı bilmiştir. Televizyonculukta bunlardan birisidir. 1988 yılının Ekim ayında TRT'de başlayan "7'den 77'ye" programı O'nun yapıtlarındandır.⁴³

1988 yılının Ekim ayında TRT 1'de çocuk ve aileye yönelik bir eğitim kültür ve eğlence programı olarak başlayan "7'den 77'ye" adlı televizyon programı, 1998 yılının Haziran ayında 378. kez ekrana gelerek Türk Televizyonculuğunda ulaşılması zor bir rekoru kırmıştır.⁴⁴ Barış ve Ekibi bu program için 10 yıl içinde Ekvatordan kutuplara, 5 kıtada 12 altın ve platin albüm/kaset ödülü kazandırmıştır. Şarkılarının bir bölümü Yunanca, Bulgarca, Arapça, Farsça, Japonca, İbranice, Fransızca,

⁴⁰ Birgül Yangın, **Çağdaş Türk Ozanı Barış Manço**, Akçağ Yayınları, Ankara, 2002, s.31.

⁴¹ Murat Yatağanbaba, **Dağı Aşan Deve: Barış Manço**, Yatağanbaba Kitap, Denizli, Ekim 2008,, s.135.

⁴² Birgül Yangın, **Çağdaş Türk Ozanı Barış Manço**, Akçağ Yayınları, Ankara, 2002, s.18.

⁴³ <http://www.barismancomix.com/biyografi/hayathikayesi.php>, 18.03.2013, 14.50.

⁴⁴ http://tr.wikipedia.org/wiki/Bar%C4%B1%C5%9F_Man%C3%A7o, 18.03.2013, 14.55.

İngilizce ve Flemenkçe'ye çevrilmiştir. Her ülkede şarkıları çok sevilmiş, Kongo'daki 12-13 bin kişinin katıldığı konserde "Domates Biber Patlıcan"ı söylerken, Kongoluların koro halinde şarkıya eşlik etmeleri şarkının evrenselliği hakkında bilgi vermektedir. Bu konuya başka bir örnek de Mısır'da yaşanmıştır. Barış Manço, Mısır Televizyonu'nda canlı yayında "Dağlar Dağlar"ı Arapça söylemişti, bu programın sonunda Mısırlılar sokağa döküldüğü gibi program da defalarca tekrarlanmıştır.⁴⁵

"Barış Manço, Ekim 1988'de, TRT 1 Televizyonu'na o güne kadar benzeri yapılmamış bir program önerdi. "Çocuk ve aileye yönelik eğitici ve eğlendirici bir dünya belgeseli"ydi düşündüğü. Yayına girdiği ilk gün milyonlarca izleyiciyi ekran başına toplayan "Barış Manço ile 7'den 77'ye", kuşak farkı tanımadan bütün aile fertlerini ekran başına toplamayı başardı.

Program çekimleri için oluşturulan Tv ekibi, ekvatoran kutuplara kadar yerküre üzerinde 150 değişik ülkeye giderek 500 bin km'den fazla yol kat etti. Yani Barış Manço, dünyanın çevresini 12 kez dolaşmış oldu.⁴⁶

2 Ocak 1975 tarihli "Baba Bizi Eversene", sanatçının tek sinema filmidir. Barış Manço bu filmde başrol oynamış ve filmin müziklerini Kurtalan Ekspres ile beraber yapmışlardır.⁴⁷

Sinan Çetin'in yönettiği 1985 yılı yapımı 14 Numara adlı filmin müziklerini yine Kurtalan Ekspres'le, 1982 yılı yapımı Çiçek Abbas filminin müziklerini de Cahit Berkay'la beraber yapmıştır.⁴⁸

1963 yılında Yeni Sabah Gazetesi'nde "Sami Sibemol" takma adıyla müzik içerikli yazılar yazmıştır. 1993 yılında Milliyet Gazetesi'nde "Oku Bakiim" başlığıyla konularını günlük hayattan alan köşe yazısı yazmaya başlamış ve 1995

⁴⁵ <http://www.barismancomix.com/biyografi/hayathikayesi.php> 17.03.2013, 15.50.

⁴⁶ "Tılsımı Sevgiydi, Barış'ı Çok Özledik". (1 Şubat 2000), **Zaman, Kültür Sayfası**.

⁴⁷ <http://www.trt.net.tr/radyo/HaberDetay.aspx?HaberKodu=03111676-b99e-4ac4-a81a-b159cec40b43> 20.04.2013, 22.47.

⁴⁸ <http://www.milliyet.com.tr/baris-manco/?PAGE=18> 05.06.2013,09.48.

yılına kadar yazmaya devam etmiştir. Ölümünden önce müzik hayatının 40 yılını kitap haline getirmeyi planlamıştır.

1998 yılında turizm sektörüne girerek Muğla'nın Bodrum ilçesi Akyarlar köyünde "Club Manço" adında devre tatil ve otelden oluşan 600 kişi kapasiteli bir tatil köyü açmış, tesisin açılışını Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel yapmıştır.⁴⁹

2.1.6. Barış Manço'nun Aldığı Ödüller ve Unvanlar

Barış Manço'nun halk kültürü ve âşık tarzı ile ilgili yönü üzerindeki ilk dikkatler 1991 yılında ortaya konulmuştur. Sanatçının 50 yaşına yaklaştığı günlerde Prof. Dr. Umay Günay'ın önerisiyle Hacettepe Üniversitesi tarafından kendisine "doktor" unvanı verilmiştir. Bu unvan için gerekçe olarak sanatçının "Türk müziğini, Türk kültürünü yaşatmak ve geliştirmek yönündeki şuurlu gayretleri" gösterilmiştir.⁵⁰

Müzik ve televizyon hayatında sayısız ödül aldı. Bunlardan bazıları şunlardır:

- 1987 yılında Belçika tarafından "Türk Kültür Elçisi" unvanı,
- 1991'de "Türkiye Cumhuriyeti Devlet Sanatçısı" unvanı,
- 1991 yılında Japonya Soka Üniversitesi "Uluslararası Kültür ve Barış Ödülü",
- 1991 yılında Hacettepe Üniversitesi "Sanatta Onursal Doktora" unvanı,
- 1992 yılında "Fransız Edebiyat ve Sanat Şövalyesi" unvanı. Ekim ayında İstanbul Fransız Sarayı'nda düzenlenen törenle aldı,
- Belçika'nın Liège şehri "Onursal Hemşeri" unvanı,
- 1994 yılı Kocaeli Üniversitesi tarafından Türk insanını ve Türkiye'yi çalışmalarıyla dünyaya tanıttığı sebebiyle verilen "Barış Diploması",
- 1995 yılında Denizli Pamukkale Üniversitesi "Çocuk Eğitimi Alanında Onursal Doktora" unvanı,

⁴⁹ http://tr.wikipedia.org/wiki/Bar%C4%B1%C5%9F_Man%C3%A7o, 17.03.2013, 16.40.

⁵⁰ Dilaver Düzgün, "Âşıklık Geleneğinin Değişim Ve Dönüşüm Sürecinde Barış Manço Olgusu", Çukurova Üniversitesi Türkoloji Araştırmaları Merkezi, 11.03.2010, s.55.

- 1995 yılında Japonya Min-On Vakfı "Yüksek Şeref Madalyası",
- Uluslararası Teknoloji Ödülü,
- Belçika Krallığı Leopold II Şövalyesi Nişanı,
- 1995 yılında Türkmenistan Cumhurbaşkanı Saparmurat Türkmenbaşı tarafından verilen "Türkmen Vatandaşlığı" unvanı,
- 200'ün üzerinde şarkısı olduğu için 12 altın ve bir platin albüm ve kaset ödülü kazandı,
- Onursal Evlat Ünvanlı, 3000'in üzerinde plakette ve ödül.⁵¹

2.1.7. Barış Manço'nun Hayata Bakışı ve Hümanist Yönü

90'lar çocuklarının en büyük kahramanlarından biri tartışmasız bir şekilde Barış Manço'dur. Bu ilginç görünüşlü, eğlenceli, her şarkısı güzel olan adamı her çocuk sevmiş, ebeveynleri de onlardan geri kalmamış, kısaca bütün toplum kendisini ziyadesiyle sevmiştir. Barış Manço da bu durumun farkında olacak ki, Türk televizyon tarihinin en geniş hedef kitleli programıyla yaklaşık 10 yıl boyunca her pazar günü ekranlara konuk olmuştur. 7'den 77'ye büyük hedeflerine ulaşmış ve çocuklardan dedelere bütün aileyi ekran başına toplayarak adının hakkını vermeyi başarmıştır.⁵²

O, müzik alanında gerçek bir üstad idi ama sadece bu özelliği onun gönüllerde taht kurmasının nedeni değildir. Onun en önemli özelliği halkla kurabildiği samimi diyalogdur. O sadece bir müzik adamı değildir. Türkiye'nin sesi olan besteleri ve yorumlarından başka televizyon programcılığı ile başka boyutları ortaya çıkmıştır. O artık kitlelerin "Barış Çelebi"si olmuştur. Kat ettiği 500 bin kilometrelik yol güzergâhında gezdiği 150 ülkeyi sıkmadan izleyicilerine aktarmıştır. O aynı zamanda, çocukların "Barış Ağabeyi" olmuştur. İnsanlara bir şeyler öğretmek için gayret sarf etmiştir. TV onun için en önemli araç olmuştur. Doğrusunu söylemek gerekirse bu aracı en iyi şekilde ve doğru yönde kullanmıştır. Bugün yediden yetmiş

⁵¹ http://tr.wikipedia.org/wiki/Bar%C4%B1%C5%9F_Man%C3%A7o, 17.03.2013, 16.45.

⁵² <http://www.90larmuzesi.com/baris-manco-ile-7den-77ye/>, 15.03.2013, 15.55.

yediye gerçekten herkes tarafından anlaşılmış ve sevillebilmişse bu onun kalp ve vücut dilini en iyi şekilde kullanmasından kaynaklanmaktadır.⁵³

Sadece çocukların iyiliğini düşündüğünden, onların sağlıklarına önem verdiğinden hayatı boyunca hiçbir şeker, çikolata gibi reklam tekliflerini kabul etmemiştir. Kendisine bu reklamlarda oynaması karşılığında çok büyük rakamlar teklif edilmiş, ama o asla kabul etmemiştir. Zaten genel olarak bu tür reklamlara karşı tepkisini göstermiştir. Çocuklar onun her dediğini örnek almış, onun dedikleri çocuklar için her zaman doğru olarak kabul görmüştür. Barış ağabey de bunları göz önünde bulundurarak birtakım kararlar almıştır.⁵⁴

Ali Kırca'nın kaleme aldığı "Barış Manço'ya Özlem" adlı kitapta Doğan Sofracıoğlu'nun değerli sanatçıyla ilgili şöyle bir yorumu vardır: "*Barış Manço, neden Japonlar, neden Japonya dendiği zaman, önce Barış'a geri dönmek lazım. O renkli giysilerinin, özgün kıyafetinin altında çok ince, çok hassas, özlü bir müzik anlayışı, ülke değerlerine sahip çıkışı vardı ve Japonya'da özümseven, algılanan, işte onun kendi öz değerlerine sahip olarak vermek istediği, bir naif ressam edasıyla müziğine, şiirine aksettirdiği o incelik, o sanat ve o ruhtu. Japonya onu çok iyi algıladı; o da o sevgi selini gördüğü için Japonya'yı da ayrı, özgün bir hedef, bir simge olarak görüyordu. Barışın Japonya bir simgesiydi, daha uzaklara, daha uzaklara, dünyanın her tarafına atılım içinde bir anlayışı ve dünyanın her tarafından aldıklarını Anadolu'ya getiren bir sanatı vardı. Bu, onun Anadolu'dan aldığı öz değerleri yansıttmasının bir sonucudur diye düşünüyorum, kendi öz değerlerine sahip çıkmasının bir sonucudur, bir alkışdır diye düşünüyorum. O bir sevgi seliydi; keşke bu sevgi selini de görebilseydi diyorum.*"⁵⁵

Tamer Şahin'in kaleme aldığı "Hala Yazıp Çizecek Birkaç Satırım Kaldı" adlı eserde sanatçının yardım edilmesi gereken insanlara karşı başkalarına hissettirmeden el uzattığı, düzenli olarak ziyaret ettiği, destek olduğu insanların olduğu ibarelerine yer verilmiştir. Sanatçıya çok sayıda yardım isteği mektubu

⁵³ M. Ali Eren, Muhsin Öztürk, "Türkiye Barış'ı Arıyor", **Aksiyon Dergisi**, Sayı 218, 6 Şubat 1999.

⁵⁴ Tamer Şahin, **Hala Yazıp Çizecek Birkaç Satırım Kaldı**, Truva Yayınları/, Ekim 2005, s.75.

⁵⁵ Ali Kırca, **Barış Manço'ya Özlem**, 1. Baskı, İstanbul, Nisan 1999, s.43.

geldiği ancak sanatçının bu mektuplardan başkalarının haberdar olarak bunu reklam aracı yapmalarına müsaade etmediği, yine aynı eserde yer almaktadır.⁵⁶

Murat Yatağanbaba'nın kaleme aldığı "Türk Kültürünün Karbon Kâğıdı" adlı eserde, Barış Manço'nun sadece maddi olarak değil, manevi olarak da paylaşımcı olduğuna değinilmiş, sadece dünyanın dört bir tarafını dolaşarak kendi hayatını dolu dolu yaşamadığı aynı zamanda milletine de yaşattığı, gözlemlerini birikimlerini insanlarla paylaştığı ifade edilmiştir. Ayrıca bu paylaşımı hayatı pahasına yapmış olduğuna değinilmiştir. Çünkü Barış Manço'nun kalp hastası olduğu ve doktorların bu tempoda çalışmasını yasakladığı ancak onun "Adam Olacak Çocuklar" ı için gece-gündüz çalışmaya devam ettiği bilhassa vurgulanmıştır. Bütün bunların bir sonucu olarak bir insanın 200 yılda yapabileceği şeyleri değerli sanatçı 50 yıla sığdırmayı başarmıştır.⁵⁷

2.1.8. Barış Manço'nun Aramızdan Ayrılışı

31 Ocak 1999 gece saat 23.30 civarında İstanbul'un Moda semtindeki evinde kalp krizi geçirmiş ve kaldırıldığı Siyami Ersek Göğüs-Kalp-Damar Cerrahisi Hastanesi'nde aynı gece saat 01.30'da hayatını kaybetmiştir. Daha önce 1983 yılında bir kalp spazmı geçirmiştir. 1991 yılında Devlet sanatçısı ünvanı alan Manço'nun cenazesi için devlet töreni düzenlenmiştir. 3 Şubat 1999 tarihinde üzerinde Galatasaray bayrağı da bulunan Türk bayrağına sarılı naaşı Atatürk Kültür Merkezi'ne getirilerek tören düzenlenmiş, akabinde Levent Camisi'nde cenaze namazı kılınmış ve Kanlıca'daki Mihrimah Sultan Mezarlığı'nda toprağa verilmiştir. Mezarına "Gesi Bağları" yorumundan ötürü Kayseri'nin Gesi beldesinden getirilen toprak da konulmuştur. Ölümünün duyulmasının ardından Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel ve bazı siyasetçiler başsağlığı mesajı yayınlamışlardır.⁵⁸

Arkasında 200'ün üzerinde beste, büyük bir hayran kitlesi ve başarılarla dolu bir ömür bıraktı. Manço, öncelikle tam bir Anadolu insanıydı. Anadolu'nun bütün motiflerini onda bulabilirsiniz. Sonra, sanatçı tanımının içini tam olarak

⁵⁶ Tamer Şahin, **Hala Yazıp Çizecek Birkaç Satırım Kaldı**, Truva Yayınları/, Ekim 2005, s.30.

⁵⁷ Murat Yatağanbaba, **Türk Kültürünün Karbon Kâğıdı**, Bilal Ofset, Denizli, Mart 2006, s 88.

⁵⁸ http://tr.wikipedia.org/wiki/Bar%C4%B1%C5%9F_Man%C3%A7o, 18.03.2013, 16.40.

dolduruyordu. Mükemmel bir müzik ve güzel sanatlar eğitimi almıştı. Ayrıca tam bir dünyalıydı. Pek çok yabancı dili iyi derecede konuşabiliyor, yeryüzünü çok iyi tanıyordu. Çocuklarla arası çok iyiydi. Çocuğunun bir Manço hayranı olduğunu gören bütün aileleri de ciddi şekilde etkilemişti. Bir fikir adamıydı; ama hiçbir fikre teslim olmamıştı. Her zihniyet onda kendinden bir şeyler bulabiliyordu. Manço, çok pozitif bir insandı. İnsanlara kötüyü ibret olarak vermek yerine, iyiyi örnek olarak sunmayı prensip edinmişti. Ve bütün bunları tamamlayan yönü, kitleler üzerindeki etkili iletişim aracı olan televizyonu mükemmel şekilde kullanmıştı.⁵⁹

Barış Manço ölmeden önce müzik hayatının 40 yılını anlatan 40. yıl şarkısını bestelemiştir. Ancak sözlerini yazamadan aramızdan ayrılmıştır. Bu şarkının da bulunduğu “Mançoloji” 1999 yılında yayımlanmış ve 2,6 milyon satarak o yılın en çok satan albümü olmuştur. Daha sonra 2002 yılında “Yüreğimdeki Barış Şarkıları” adında bir anma albümü yayınlanmıştır. 2006 yılında Barış Manço'nun anısını sürdürmek için “Barış Manço Rock Derneği” kurulmuştur.⁶⁰

Manço'nun ölümüyle Kurtalan Ekspres yeni albüm çalışması yapmayarak yaklaşık iki yıl boyunca Barış Manço için düzenlenen birçok anma konserine katılmıştır. Önemli bir solisti kaybeden grup, 2003'ün Ekim ayında ilk solo albümü olan 3552'yi çıkarmıştır.⁶¹

Barış Manço'nun ölümü, tıpkı yaşamında olduğu gibi hiçbir siyasi, dini, etnik farklılığa bağlı kalmadan tüm sevenlerini üzmüştür. Bu ölüm haberini alan küçük, büyük, yaşlı, genç, kadın, erkek herkes, vefat ettiği Moda'daki evinin önüne akın etmiş, ona olan sevgilerini bir nebze de göstermek için evinin ve rahatsızlanıp tedavi için götürüldüğü ve orada yaşamını yitirdiği hastanenin önünde sabaha hatta günlerce sabahlara kadar bekleyenler olmuştur. Bu kadar sevilen bir insanın cenazesi de elbette tahmin edilebildiği gibi milyonlarca kişinin omuzlarında toprağa verilmiştir. Cenazesine, siyasi veya dini olarak aynı ortamda hiç bulunmayan ve bulunmak istemeyen insanları dahi bir arada bulundurmuş, böyle bir olaya da vesile olmuştur.

⁵⁹ Tılsımı sevgiydi, Barış'ı çok özledik.(1 Şubat 2000), Zaman, Kültür Sayfası.

⁶⁰ http://tr.wikipedia.org/wiki/Bar%C4%B1%C5%9F_Man%C3%A7o, 18.03.2013, 16.45

⁶¹ http://tr.wikipedia.org/wiki/Bar%C4%B1%C5%9F_Man%C3%A7o, 18.03.2013, 17.00

Yurtdışından temsilciler, devlet yetkilileri, büyükelçiler cenazesine gelmiş, taziye ziyaretinde bulunmuşlardır. Cenazesi devlet töreni ile yapılmış ve kendisine en büyük vefa örneği gösterilmiştir.⁶²

Manço'nun ölümü ülkeyi yasa boğar ve televizyondan canlı yayımlanan cenaze törenine binlerce seveni katılır. Unkapanı piyasası Manço'nun ardından eski yapıtları hemen piyasaya sürerken, yeni Best of Mançoloji de çoksatar. Bu albümdeki tek bilinmeyen beste, 12 altın ve bir platin plakla ödüllendirilmiş uzun Manço kariyerini simgeleyen, enstrümantal 40. Yıl'dır.⁶³

Cenazesi toprağa verildikten günler, haftalar, aylar ve hatta yıllar sonra bile Barış Manço sevilerek dinlenmiş, şarkıları hiç eskimemiş, yıllar sonra bile hatırlandığında rahmetle anılmış ve hiç unutulmamıştır. İsmi parklara, kültür merkezlerine ve hatta caddelere, vapurlara verilmiş, birçok yerde heykeli dikilmiş ve anıtlar yapılmıştır.⁶⁴

2.1.9. Barış Manço'ya Dair Küçük Notlar

- Türkiye'de temel eğitimin beş yıldan sekiz yıla çıkarılmasına destek olmak amacıyla eşi Lâle Manço ile birlikte İstanbul'un Tuzla ilçesinde bir okul yaptırmıştır. 1997 yılında inşasına başlanan 30 derslikli “Tuzla Barış Manço İlköğretim Okulu”, 2000 yılında eğitime başlamıştır.
- En çok bilinen şarkılarından “Gül Pembe”, Manço 13 yaşındayken ölen babaannesinin ismidir.
- Gittiği ülkelerden topladığı 310 adetlik fotoğraf makinesi koleksiyonu bulunmaktadır. Bu koleksiyonunu ölmeden önce Türkiye Gazeteciler Cemiyeti'nin Cağaloğlu'nda bulunan Basın Müzesi'ne bağışlamıştır.
- 1962 yılından itibaren gazete ve dergi arşivi tutmaya başlamıştır. Biriktirdiği sayfaların oluşturduğu cilt sayısı 60'tır.

⁶² http://tr.wikipedia.org/wiki/Bar%C4%B1%C5%9F_Man%C3%A7o, 18.03.2013, 17.15.

⁶³ Cumhuriyet Canbazoglu, **Kentin Türküsü: Anadolu Pop-Rock**, Pan Yayıncılık, İstanbul, Mayıs 2009, s.105.

⁶⁴ http://tr.wikipedia.org/wiki/Bar%C4%B1%C5%9F_Man%C3%A7o, 18.03.2013, 18.00.

2.2. Barış Manço'nun Eserleri

Anadolu Rock tarzının ilk temsilcilerinden biri olan Barış Manço, 56 yıllık hayatına çok sayıda eser sığdırmıştır. Değerli sanatçının müzik hayatı çok küçük yaşlarda başlamıştır. Kendi ülkesi başta olmak üzere farklı ülkelerde de eserlerinin insanlarla buluşması uzun bir süreci kapsamıştır. Bu süreç içerisinde kimi zaman amatör kimi zaman profesyonel çalışmalara imza atmış ve sonunda insanlığı kucaklayan bir sanatçı olmayı başarmakla beraber evrensel eserlerini de tüm dünyayla buluşturmuştur.

Barış Manço'nun albümlerini ve içerisinde icra ettiği eserleri şu şekilde sıralamak mümkündür.

1) Dünden Bugüne(Sayan) (1971)

1. Dağlar Dağlar	8. Seher Vakti
2. Kirpiklerin Ok Ok Eyle	9. Anadolu
3. Kağızman	10. Ağlama Değmez Hayat
4. Küçük Bir Gece Müziği	11. Lory
5. Kol Düğmeleri	12. Kâtip Arzuhalim Yaz Yâre
6. Derule	Böyle
7. İşte Hendek İşte Deve	

2) 2023(Barış Manço'nun İlk Stüdyo Albümü) (1975)

1. Acılı Da Bağa Vir!	9. Gelinlik Kızların Dansı
2. Kayaların Oğlu	10. Kara Haber ~Turnanın
3. 2023	Ölümü
4. Yol Verin Ağalar Beyler!	11. Vur Ha, Vur!
5. Uzun İnce Bir Yoldayım!	12. Durma Ha, Durma!
6. Yine Yol Göründü Gurbete	13. Tavuklara Kışşt De!
7. Baykoca Destanı	14. Kol Bastı!(Dere Boyu
8. Gülme Ha, Gülme!	Kavaklar)

3) Baris Mancho (1976) (1977 da Nik The Chopper olarak Türkiye de çıktı Yavuz LP 1017) (C.B.S. Disques/Grammofoonplaten S.A.B.V.)

1. Little Darlin' (We'll Be Kissing)	6. Nick The Chopper
2. Lonely Man	7. Tell Me Old Man
3. Old Pauline	8. Blue Morning Angel
4. Lucky Road	9. Lady Of The Seventh Sky
5. Emerald Garden	10. Ride On Miranda

4) Sakla Samanı Gelir Zamanı(Yavuz Plak'ın 45'liklerden Derlediği Albüm)(Yavuz)(1977)

1. Gamzedeyim Deva Bulmam	6. Ben Bilirim Ben Bilirim
2. Gönül Dağı	7. Ölüm Allah'ın Emri
3. Nazar Eyle Nazar Eyle	8. Kalk Gidelim Küheylan
4. Bir Bahar Akşamı	9. Lambaya Püf De!
5. Hey Koca Topçu Genç Osman	10. Çay Elinden Öteye (Rezil Dede)

5) Yeni Bir Gün (Yavuz ve Burç Plakcılık) (1979)

1. Sarı Çizmeli Mehmed Ağa	9. Ham Meyvayı Kopardılar Dalından
2. Gesi Bağları	10. Yeni Bir Gün Doğdu Merhaba
3. Çoban Yıldızı	11. Anlıyorsun Değil mi?
4. Bir Selam Sana Gönül Dağlarından	12. Ne Köy Olur Benden, Ne De Kasaba
5. Ne Ola, Yar Ola	13. Elveda-Ölüm
6. Aynalı Kemer İnce Bele	14. Bir Kelebeğin Yaşam Öyküsü
7. 2024	
8. İkinci Yolculuk	

6) 20. Sanat Yılı Disko Manço(Turkuola) (1980)

1. Eğri Bögürü	12. Ne Ola
2. Hüseyini Selam	13. Yemen Türküsü (Burası Muş'tur)
3. Dağlar Dağlar	14. Taksim
4. Nazar Eyle(1)	15. Yeni Bir Gün
5. Gamzedeyim	16. Anlıyorsun Değil mi?
6. Ben Bilirim	17. Ne Köy Olur Benden, Ne De Kasaba
7. Nazar Eyle (2)	18. Elveda-Ölüm
8. İşte Hendek İşte Deve	19. Kervan (Taksim)
9. Kol Bastı	20. Dragon Fly
10. Kâtip Arzuhalim	
11. Nick The Chopper	

7) Sözüm Meclisten Dışarı(Turkuola) (1981)

1. Alla Beni Pulla Beni	6. Âdem Oğlu Kızgın Fırın Hava Kızı Mercimek
2. Arkadaşım Eşşek	7. Ali Yazar Veli Bozar
3. Sözüm Meclisten Dışarı	8. 2025 (Üçüncü ve Son Yolculuk)
4. Şehrazat	9. Dönence
5. Gülpembe	

8)EStağfurullah Ne Haddimize!(Türküola) (1983)

1. Halil İbrahim Sofrası	6. Kol Düğmeleri
2. Geçti Dost Kervanı	7. Eski Bir Fincan
3. Kazma	8. Selahaddin Eyyubi'nin Aslan Yürekli Risar'ın Kız Kardeşine Karşı
4. Bal Sultan	
5. Aman Yavaş Aheste!	

9) 24 Ayar Manço(Emre Plakçılık) (1985)

1. Söyle Zalim Sultan
2. Bu Gün Bayram

3. Mahkûm
4. Dört Kapı
5. La Casa Della Mamma Tulipano
6. Gibi Gibi
7. Lahburger

- a. Evvel Zaman İçinde
- b. Hamburger
- c. Lahmacun
- d. Kıssadan Hisse:Lahburger Bebek

8. Abbas Yolcu
9. You And I

(“Dut Ağacı” Kaset ve CD de yer almaktadır.
“Dön Desem Döner misin Bana?” isimli parca kasedin Avrupa baskısında yer almaktadır.)

10) Değmesin Yağlı Boya(Emre Plakcılık) (1986)

1. S.O.S. Aman Hocam	6. Unutamadım
2. Süper Babaanne	7. İşte Hendek İşte Deve (15 Yıl Sonra)
3. Nerede?	
4. Düriye	8. Osman
5. Olmaya Devlet Cihanda Bir Nefes Sıhhat Gibi	9. Al Beni

11) 30 Sanat Yılı Full Aksesuar Manço (Sahibinden İhtiyaçtan)(Emre Plakcılık)(1988)

1. Nane Limon Kabuğu	6. Anahtar
2. Ahmet Beyin Ceketi	7. Kalpler Beraber
3. Affet Beni	8. Zehra
4. Gönül Ferman Dinlemiyor	9. Sakız Hanım – Mahur Bey
5. Ömrümün Sonbaharında	10. Sahilde

12) Darısı Başınıza(Yavuz Ve Burc Plakçılık) (1989)

1. Kara Sevda	6. Can Bedenden Çıkmayınca
2. Domates Biber Patlıcan	7. Güle Güle Oğlum
3. Delikanlı Gibi	8. Hatırlasana
4. Günaydın Çocuklar	9. Hayı
5. Kezban	

13) Mega Manço(Emre Plak) (1992)

1. Süleyman	6. Allah'ım Güç Ver Bana
2. Hemşerim Memleket Nire?	7. Dıral Dede'nin Düdüğü
3. Ayı	8. Ayrılık
4. Gel	9. Tut-i Mucize Guyem
5. Yine Bir Gölnehal	10. Rüya

14) Müsaadenizle Çocuklar(Emre Plak) (1995)

1. Müsaadenizle Çocuklar	7. Gülbebeğim
2. Balböceği	8. Beyhude Geçti Yıllar
3. Yolla Yârim Tez Yolla	9. Yol
4. Al Beni	10. En Büyük Mehmet Bizim
5. Dokun Bana Sarıl Bana	Mehmet
6. Benden Öte Benden Ziyade	

15) Barış Manço Live In Japan(Emre Plak) (1996)

1. Dönence	6. Yine Yol Göründü Gurbete
2. Domates Biber Patlıcan	7. Nane Limon Kabuğu
3. Unutamadım	8. Gülpembe
4. Hemşerim Memleket Nire?	9. Toki No Tabibito
5. Dağlar Dağlar	10. Kara Sevda

16) Mançoloji(Emre Plak)(1999)

1. Dağlar Dağlar	3. İşte Hendek İşte Deve
2. Gülpembe	4. Sarı Çizmeli Mehmed Ağa

5. Kara Sevda
6. Hal Hal
7. Kol Düğmeleri
8. Unutamadım
9. Aynalı Kemer
10. Beyhude Geçti Yıllar
11. Nazar Eyle
12. Can Bedenden Çıkmayınca
13. Dönence
14. Anlıyorsun Değil Mi?

15. Gül Bebeğim
16. Halil İbrahim Sofrası
17. Yolla Yârim
18. Nick The Chopper
19. Alla Beni Pulla Beni
20. Domates Biber Patlıcan
21. Ben Bilirim
22. Sakız Hanım Ve Mahur Bey
23. Gibi Gibi
24. 40. Yıl “Enstrümental”

45’ LİKLER

a. 1962

✓ Twistin Usa/The Jet
(Harmoniler)Grafson | ✓ Do The The Twist/Let’s Twist
AgainHarmoniler)Grafson |
|--|---|

b. 1963

- ✓ Çıt Çıt Twist/Dream Girl (Harmoniler)Grafson

c. 1964

✓ Baby Sitter/Quelle Peste/Jenny
Jenny/Un Autre Amour Que
Toi (Jacques Denjean
Orchestra) Rigolo	✓ Baby Sitter/Quelle Peste
(Jacques Denjean Orchestra)
Rigolo
	✓ Jenny Jenny/Un Autre Amour
Que Toi (Jacques Denjean
Orchestra) Rigolo

d. 1966

✓ Il Arrivera/Une Fille (Les
Mistigris) Sahibinin Sesi | ✓ Bien Fait Pour Toi /Aman
Avcı Vurma Beni (Les
Mistigris) Sahibinin Sesi |
|---|---|

e. 1967

✓ Bizim Gibi/Big Boss
Man/Seher Vakti/Good Golly
Miss Molly (Les Mistigris)
Sayan Plak

✓ Kol Düğmeleri/Big Boss
Man/Seher Vakti/Good Golly
Miss Molly (Kaygısızlar)
Sayan Plak

f. 1968

✓ Kızılıklar/I'll Go Crazy
(Kaygısızlar) Sayan Plak
✓ Bebek/Keep Lookin
(Kaygısızlar) Sayan Plak

✓ Karanlıklar İçinde/Trip (To A
Fair) (Kaygısızlar) Sayan Plak
✓ Bogaziçi/Flower Of Love
(Kaygısızlar) Sayan Plak

g. 1969

✓ Runaway/Unutamıyorum
(Kaygısızlar) Sayan Plak
✓ Ağlama Degmez
Hayat/Kirpiklerin Ok Ok Eyle
(Kaygısızlar) Sayan Plak

✓ Kağızman/Anadolu
(Kaygısızlar) Sayan Plak

h. 1970

✓ Derule/Küçük Bir Gece
Müziği (Barış Manço ve)
Sayan Plak

✓ Dağlar Dağlar 1/Dağlar
Dağlar 2 (Barış Manço ve)
Sayan Plak

ı. 1971

✓ İşte Hendek İşte Deve/Kâtip
Arzuhalim Yaz Yare Böyle
(Moğollar) Sayan Plak

✓ Binboğa'nın Kızı/Ay Osman
(Moğollar/Kaygısızlar)
Sayan Plak

i. 1972

✓ Fil İle Kurbağa/Je Te
Retrouverais

(Kaygısızlar/Les Mistigris)
Sayan Plak

- ✓ Ölüm Allah'ın Emri (Kurtalan Ekspres)Yavuz
Gamzedeyim Deva Bulmam Plak

j. 1973

- ✓ Lambaya Püf De/Kalk Gidelim Küheylan (Kurtalan Ekspres)Yavuz Plak
- ✓ Gönül Dağı/Hey Koca Topçu Genç Osman (Kurtalan Ekspres) Yavuz Plak

k. 1974

- ✓ Nazar Eyle Nazar Eyle/Gülme Ha Gülme (Kurtalan Ekspres) Yavuz Plak
- ✓ Bir Bahar Akşamı/Estergon Kalesi(Kurtalan Ekspres) YavuzPlak

l. 1975

- ✓ Ben Bilirim/2023 (Kurtalan Ekspres) Yavuz Plak

m. 1976

- ✓ Çay Elinden Öteye (Rezil Dede)/Vur Ha Vur (Kurtalan Ekspres) Yavuz Plak

n. 1977

- ✓ Nick The Chopper/Lonely Man (George Hayes Orchestra) Yavuz Plak

o. 1981

- ✓ Hal Hal/Eğri Eğri Doğru Doğru Eğri Büğrü Ama Yine De Doğru (Kurtalan Ekspres) Türküola

Avrupa’da Çıkan 45’likler

a. 1971

✓ Binboğanın Kızı/Ay Osman
(Moğollar/Kaygısızlar)
Türkofon	✓ İşte Hendek İşte DeveKâtip
Arzuhalim Yaz Yare Böyle
(Moğollar) Türkofon
✓ Ağlama Değmez Hayat
Kırpıkların Ok Ok Eyle
(Kaygısızlar) Türkofon	✓ Dağlar Dağlar 1/Dağlar
Dağlar 2 (Barış Manço Ve)
Türkofon

b. 1972

- ✓ Ölüm Allah’ın Emri/Gamzedeyim Deva Bulmam (Kurtalan Ekspres)
Türkofon

c. 1978

✓ Little Darling/Emerald
Garden (George Hayes
Orchestra) CBS | ✓ Nick The Chopper/Lucky
Road (George Hayes
Orchestra) CBS |
|--|--|

d. 1979

- ✓ Sarı Çizmeli Mehmet Ağa/Aynalı Kemer (Kurtalan Ekspres) Türküola

e. 1981

- ✓ Eğri Büğrü/Hal Hal (Kurtalan Ekspres) Türküola
- ✓ Eğri Büğrü/Yemen Türküsü (Kurtalan Ekspres) Türküola⁶⁵

⁶⁵ <http://sanatkop.com/index.php/baris-manco/> 23.12.2013 13.45.

2.3. Türk Müziği Makamları

Türk musikisinde, kullanılan ses dizilerinin (gam) belli kurallar çerçevesinde kullanılmasına makam denir. Makamların dizileri, aralıkları eşit olmayan toplamı 53 koma olan sekiz sestten oluşur. Dizileri aynı olan makamlar birbirlerinden seyirlerine göre ayrılır. Bu yüzden makamda seyir çok önemlidir. Makamların karar sesleri, güçlüsü, yedeni ve asma kararları olur.⁶⁶

Arapça “kame yekûmu“ (ayakta durmak) fiil kökünden gelen makam kelimesi, İslam’ın ilk yıllarında Kur’an-ı Kerim’i ayakta okuyanların bulunduğu yüksekçe yeri gösterirdi. Kelime sonradan, dilimizde bugünkü ilk manası olan ”yüksek dereceli resmi görev, bu görevin icra edildiği mevki” anlamını kazanmıştır. Eski toplum düzenimizde yüksek mevki sahipleri posta oturdukları için, yetki çekişmeleri “post kavgası” şeklinde deyimlendirilmiş ve “makam hırsı” ile yakın anlamda kullanılmıştır. Bizim “makam”ımızın (musikideki makamın) kavgası yapılacak bir post veya mevki ile ilgisi yoktur. “Belli giriş, gelişme ve bitiş kurallarına göre kullanılan müzik dizileri”ne Uygurlar kök veya küğ şeklinde okunabilen bir isim vermişlerdir.⁶⁷

Mehmet Nuri Uygun’a göre makam tarifi şöyledir:

*“Makam, esas unsurlarıyla işitildiğinde, başka kısımlara bölünemeyecek şekilde özel bir bütünlük taşıyan nağmelerdir. Türk Musikisinde bir dizinin işleniş biçimine makam denilmektedir. Makam diziye işlerken yol göstericilik yapacak bir yöntemdir”.*⁶⁸

Makam tarifi Arel’e göre ise makam tarifi şöyledir::

⁶⁶ İsmail Hakkı Özkan, **Türk Musikisi Nazariyatı ve Kudüm Velveleleri**, Ötüken Neşriyat, İstanbul, 2011, s. 77.

⁶⁷ Cinuçen Tanrıkorur, **Müzik, Dil, Kültür**, İstanbul, Dergâh Yayınları, Eylül 2009 İkinci Baskı, s. 131.

⁶⁸ Mehmet Nuri Uygun, **Safiyüddin Abdülmü’min Urmevi ve Kitabü’l-Edvarı**, İstanbul, Kubbealtı Neşriyatı Yayınevi, 1999. s. 170.

*“Dizide veya lâhinde seslerin durakla ve güçlü ile münasebetlerinden doğan hususiyete ‘makam’ denilir. Şu halde makam: bir durakla bir güçlünün etrafında bunlara bağlı olarak toplanmış seslerin umumi durumudur. Dizi makamın çatısını gösterir”*⁶⁹

Abdülbâkî Nasır Dede “Tedkîk ü Tahkîk” adlı kitabının “Bab-ı Evvel” bölümünde makamı *“Asıl unsurlarıyla işitildiğinde, kendine özgü bir bütünlük, kişilik gösteren ve başka parçalara bölünmesi (başka şeye benzetilmesi) mümkün olmayan ezgi”* olarak tanımlamaktadır.⁷⁰

Abdülkadir Merâî’ye gelinceye kadar, eski mûsikîciler hep “devir”den söz etmişler, makam yerine bazen “şed” bazen “devir” sözcüklerini kullanmışlardır. Abdülkadir Merâî Türk müziğinde “makam” adını kullanan ilk müzikolog olarak görülmektedir⁷¹

Onur Akdoğdu, makama şöyle bir tanım getirmiştir:

*“Bir dizide bir ya da birden fazla sesin perdenin güçlendirilmesiyle oluşturulan ezgi ve ezgiler demetinin belirli bir sesle bitirilmesiyle var olan işitsel etkiye denilir.”*⁷²

Yılmaz Öztuna’ya göre ise makam tarifi şöyledir:

*“Bir durak ile bir güçlünün etrafında onlara bağlı olarak bir araya gelmiş seslerin umumi heyeti. Bu kelime “mode” ve “tonalite” mefhumlarının her ikisini de içine alır, fakat ekseriya “tonalite” karşılığı kullanılır.”*⁷³

Durak: İlk dörtlü veya beşlinin ilk perdesidir.

⁶⁹ Hüseyin Sâdeddin Arel, Hazırlayan: Onur Akdoğu, **Türk Mûsikîsi Nazariyatı Dersleri**, Ankara,, Kültür Bakanlığı Yayınları, 1991, s. 14.

⁷⁰ Yalçın Tura, Nâsır Abdülbâkî Dede, **Tedkîk-ü Tahkîk, İncelenme ve Gerçeği Araştırma**, İstanbul, Pan Yayıncılık, 2006, s. 35.

⁷¹ Yakup Fikret Kutluğ, **Türk Musikisinde Makamlar**, İstanbul, Yapı Kredi Yayınları, 2000, s. 73.

⁷² Onur Akdoğdu, **Türk Müziği’nde Türler ve Biçimler**, İzmir, 2003, s. 12.

⁷³ Yılmaz Öztuna, **Türk Musikisi Akademik Klasik Türk Sanat Musikisi’nin Ansiklopedik Sözlüğü**, Orient yayınları, Ankara, 2006, 2. Cilt s. 16.

Güçlü: Genellikle ikinci dörtlü veya beşlinin ilk perdesidir ve parçanın ortalarında geçici karar perdesi olarak kullanılır.

Yeden: Genellikle parçanın bitişinde karar perdesinden önce kullanılan makamına göre yarım veya tam ses olabilen bitiş duygusunu güçlendirici sestir.

Asma Karar: Eser içerisinde başka bir makama hatırlatma yapmak için kullanılan kısa süreli kalıplardır. Asma kararlar makamın dizisi içinde herhangi bir ses olabildiği gibi genellikle de hatırlatılmak istenen makam ile asıl makamın ortak seslerinden bir olur. Asma kararlarda asla başka bir makama geçiş yapılmaz çünkü asıl makamın özellikleri ortadan kalkar.⁷⁴

Makamın sekiz sesi dörtlü ve beşlilerin birleşmesiyle meydana gelir. Bunlar;

- 1 Çargâh Dörtlüsü
- 2 Çargâh Beşlisi
- 3 Rast Dörtlüsü
- 4 Rast Beşlisi
- 5 Uşşak Dörtlüsü
- 6 Hüseyini Beşlisi
- 7 Hicaz Dörtlüsü
- 8 Hicaz Beşlisi
- 9 Kürdi Dörtlüsü
- 10 Kürdi Beşlisi
- 11 Buselik Dörtlüsü
- 12 Buselik Beşlisi
- 13 Segâh Dörtlüsü
- 14 Segâh Beşlisi
- 15 Saba Dörtlüsü
- 16 Nikriz Beşlisi
- 17 Hüzam Beşlisi
- 18 Ferhnağ Beşlisi

⁷⁴ İsmail Hakkı Özkan, **Türk Musikisi Nazariyatı ve Kudüm Vevleleri**, Ötüken Neşriyat, İstanbul, 2011 s. 78.

Makamlar, inici, çıkıcı veya inici-çıkıcı bir seyre sahiptir. Basit, bileşik ve şed makamlar olmak üzere üçe ayrılır.⁷⁵

Basit Makamlar: Tam dörtlü ve tam beşlilerin birleşmesiyle meydana gelen makamlardır. Genellikle birleşme yerindeki ses makamın güçlüsüdür. Türk müziğindeki basit makamlar şunlardır:

- 1.Çargâh Makamı
- 2.Buselik Makamı
- 3.Kürdî Makamı
- 4.Rast Makamı
- 5.Uşşak Makamı
- 6.Hicaz Makam
- 7.Uzzal Makamı
- 8.Hümayun Makamı
- 9.Zirgüleli Hicaz Makamı
10. Neva Makamı
11. Tahir Makam
12. Beyati Makamı
13. Muhayyer Makamı
14. Hüseyini Makamı
15. Karcığar Makamı
16. Basit Suzinak Makamı⁷⁶

Bileşik Makamlar: Çeşitli makamların birleştirilerek farklı bir makam haline gelmiş makamlardır. Ferahfeza, dilkeşide, ruy-i irak bu makamlara örnektir.⁷⁷

⁷⁵ İsmail Hakkı Özkan, **Türk Musikisi Nazariyatı ve Kudüm Velveleleri**, Ötüken Neşriyat, İstanbul, 2011 s. 79.

⁷⁶ İsmail Hakkı Özkan, **Türk Musikisi Nazariyatı ve Kudüm Velveleleri**, Ötüken Neşriyat, İstanbul, 2011 s. 94.

⁷⁷ İsmail Hakkı Özkan, **Türk Musikisi Nazariyatı ve Kudüm Velveleleri**, Ötüken Neşriyat, İstanbul, 2011 s. 271.

Şedd (Göçürmeli) Makamlar: Makamın yapısı bozulmadan karar sesinin farklı bir sese göçürülmesinden oluşan; kendine özgü geçkilerle ve seyir yapısı ile ait olduğu basit makamdan ayrılan makamlardır. 16 adet şedd makam vardır. Bunlar:

1. Çargâh Makamı Şeddleri:

- a. Bu makamın Acemaşiran perdesine göçürülmesinden Acemaşiran makamı
- b. Bu makamın Rast perdesine göçürülmesinden Mahur makamı elde edilir.

2. Bûselik Makamının Şeddleri:

- a. Bu makamın Yegâh perdesine göçürülmesinden Sultan-ı Yegâh makamı
- b. Bu makamın Hüseyinâşiran perdesine göçürülmesinden Ruhnûvaz makamı
- c. Bu makamın Rast perdesine göçürülmesinden Nihavent makamı elde edilir.

3. Kürdî Makamının Şeddleri:

- a. Bu makamın Yegâh perdesine göçürülmesinden Ferahnûma makamı
- b. Bu makamın Hüseyinâşiran perdesine göçürülmesinden Aşkefza makamı
- c. Bu makamın Rast perdesine göçürülmesinden Kürdili Hicazkâr makamı elde edilir (Bazı önemli kaynaklarda, Kürdili Hicazkâr makamı 'Bileşik Makam' olarak değerlendirilmektedir.)

4. Zîrgüleli Hicaz Makamının Şeddleri:

- a. Bu makamın Yegâh perdesine göçürülmesinden Şeddaraban makamı
- b. Bu makamın Hüseyinâşiran perdesine göçürülmesinden Sûzidil makamı
- c. Bu makamın Irak perdesine göçürülmesinden Evcârâ makamı,
- d. Bu makamın Rast perdesine göçürülmesinden Hicazkâr makamı ve Zîrgüleli Sûz'nâk makamı elde edilir.

5. Neveser Makamının Şeddi:

- a. Bu makamın Acemâşiran perdesine göçürülmesinden Rengidil Makamı elde edilir.

6. Segâh Makamının Şeddi:

- a. Bu makamın Nim Hicaz (#Do) perdesine göçürülmesinden Heftgâh Makamı elde edilir.

7. Rast Makamının Şeddi:

- a. Bu makamın Dügâh perdesine göçürülmesinden Nişâburek Makamı elde edilir.⁷⁸

Türk müziğinde 590 makam tespit edilmiştir. Ancak bunların bir çoğu bugün kullanılmamaktadır. Günümüzde 150 kadar makam kullanılsa da çoğunlukla eser verilen makam sayısı 40 civarındadır.

⁷⁸ İsmail Hakkı Özkan, **Türk Musikisi Nazariyatı ve Kudüm Velveleleri**, Ötüken Neşriyat, İstanbul, 2011 s. 189.

III. BÖLÜM

İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

3.1. Kitap

3.1.1. Çağdaş Türk Ozanı Barış Manço

Birgül Yangın tarafından 2002 yılında kaleme alınmış olup Akçağ Yayınları'ndan çıkmıştır. Bu kitap, müzik dünyasında kendisini kanıtlamış olan Barış Manço'nun âşık edebiyatı içindeki yerini belirtmek amacıyla hazırlanmıştır.

3.1.2. Türk Kültürü'nün Karbon Kâğıdı / Barış Manço Destanı

Murat Yatağanbaba tarafından 2006 yılında Yatağanbaba Kitap'tan çıkmıştır. Bu kitap, Barış Manço'nun dünya üzerinde yaptığı siyaseti, siyasi ve dini fikirlerini anlatmak amacıyla hazırlanmıştır.

3.1.3. Dağı Aşan Deve: Barış Manço

Murat Yatağanbaba tarafından 2008 yılında Yatağanbaba Kitap'tan çıkmıştır. Bu kitap, Barış Manço'nun insanlığı kucaklayan hümanist bakış açısını “Barış Manço Felsefesi” olarak adlandırmış, Türkiye'nin birlik ve beraberliği ile adını koyduğu “Barış Manço Felsefesi”ni bütünleştirmiştir.

3.1.4. Hala Yazıp Çizecek Birkaç Satırım Kaldı

Tamer Şahin tarafından 2005 yılında Kilim Yayıncılık'tan çıkmıştır. Bu kitap, Barış Manço'nun hayatından kesitler alarak sanatçının hatıralarını sevenleriyle buluşturmak amacıyla kaleme alınmıştır.

3.1.5. Barış Manço'ya Özlem

Ali Kırca tarafından 1999 yılında Sabah Kitapları'ndan çıkmıştır. Bu kitap, Barış Manço'nun vefat etmesinin ardından Ali Kırca tarafından yapılan “Siyaset Meydanı” isimli programdaki katılımcı olarak yer alan Erkin Koray, Cahit Berkay, Erol Büyükburç, Nazan Şoray, Garo Mafyan, Halit Kıvanç, Shin Ogava, Ufuk Yıldırım,

İlhan Şeşen, Suavi, Cem Karaca, MFÖ üyeleri, Moğollar, Kurtalan Ekspres, Edip Akbayram, Derya Köroğlu, Doğan Canku, 'Adam Olmuş Çocuklar', Barış Manço'nun ağabeyi ve babasının yaptığı konuşmaları ve dialogları aktarmak amacıyla hazırlanmıştır.

3.1.6. Müsadenizle Barış Manço

Haydar İldan tarafından Bemol Müzik Yayınları'ndan çıkarılmıştır. Barış Manço'nun "Mançoloji" adlı albümünde bulunan 23 adet şarkının notalarının bulunduğu nota kitabıdır. Bu tezde de kullandığımız Barış Manço'ya ait şarkıların notalarının tümü bu kitaptan alınmıştır.

3.1.7. Uzun Saçlı Dev Adam -O Bir Masal-

Hulusi Tunca tarafından kaleme alınmıştır. Epsilon Yayınları'ndan çıkmıştır. Yazar'ın "Hey" dergisinde yayınladığı Barış Manço röportajları ve Barış Manço'nun hayatı ile ilgili diğer bilgileri de paylaştığı bir kitaptır. Barış Manço'nun hayatına ait detayları ve bilgileri sevenleri ile buluşturmak amacı ile kaleme alınmıştır.

3.2. Makale

3.2.1. "Âşıklık Geleneğinin Değişim ve Dönüşüm Sürecinde Barış Manço Olgusu"

Dilaver Düzgün tarafından kaleme alınmıştır. 2009 yılında "Milli Folklor" dergisinde yayımlanmıştır. Barış Manço'nun Batıda aldığı müzik eğitiminin ardından Türk halk kültürünün kaynaklarına inmeye çalışması, yer yert âşık edebiyatının biçim, tür ve ezgi özelliklerini yansıtmaya gibi konulara değinerek Barış Manço'nun âşık edebiyatına katkılarından bahsetmektedir

IV. BÖLÜM

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın yöntem ve modeli, evren ve örnekleme, verilerin toplanması, verilerin çözümlenmesi ve analizi yer almaktadır.

4.1. Araştırmanın Yöntem ve Modeli

Bu araştırmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Araştırma verileri betimsel analiz yöntemiyle yorumlanmıştır. Araştırma tarama modeli ile gerçekleştirilmiştir. Şarkı metinleri, şarkıların notaları, şarkıların ses kayıtları veya videoları incelenerek söz konusu eserlerin makamları ve sözleri sözel olarak aktarılmış ve uzman görüşleri alınmıştır.

4.2. Evren

Araştırmanın evrenini Barış Manço'nun yabancı ve anonim eserleri dışındaki tüm eserleri oluşturmaktadır.

4.3. Örneklem

Araştırmanın örneklemini; Barış Manço tarafından bestelenen 98 adet eser oluşturmaktadır.

4.4. Verilerin Toplanması

Barış Manço'nun araştırmaya dâhil edilen eserlerine sanatçının kasetlerinden, CD'lerinden ve internette mevcut ilgili sitelerden ulaşılmıştır.

4.5. Verilerin Çözümlenmesi

Araştırmada tarama yolu ile elde edilen eserler, özenle dinlenerek makamsal olarak incelemeye tabi tutulmuştur. Barış Manço'nun anonim ve yabancı olmayan eserleri dışında 98 adet eserine ulaşılmıştır. Eserler makamsal olarak değerlendirilirken uzman görüşüne başvurulmuştur. Bu eserler ayrı ayrı Türk Müziği makamları açısından incelenmiş, sınıflandırılmış ve farklı bir şarkı notasıyla da

örneklendirilmiştir. Bulgular frekans ve yüzde alınarak değerlendirilmiştir. Makamsal sınıflandırmaya tabi tutulamayan eserler tonalite olarak belirlenmiştir. İnceleme sonucunda karar kılınan makamda örnek esere de yer verilmiştir.

V. BÖLÜM

BULGULAR VE YORUMLAR

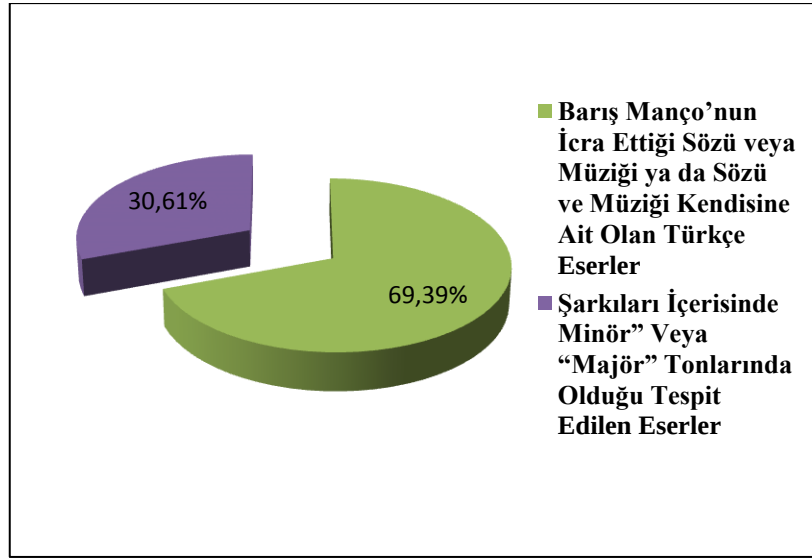
5.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

5.1.1. Barış Manço Eserlerinde Makamsal Sınıflandırılmaya Tabi Tutulamayan ve “Minör” veya “Majör” Tonlarında Olduğu Tespit Edilen Eserler

1. Abbas Yolcu
2. Âdemoğlu Kızgın Fırın Havva Kızı Mercimek
3. Affet Beni
4. Ahmet Bey’in Ceketi
5. Alla Beni Pulla Beni
6. Ayı
7. Bal Sultan
8. Ballı Kaymak
9. Bir Kelebeğin Yaşam Öyküsü
10. Dört Kapı
11. Dut Ağacı
12. Eski Bir Fincan
13. Fil İle Kurbağa
14. Gülbebeğim
15. Günaydın Çocuklar
16. Hemşerim Memleket Nire
17. Kalpler Beraber
18. Kayaların Oğlu
19. Kazma
20. Kezban
21. Lahnurger
22. Müsaadenizle Çocuklar
23. Ne Köy Olur Ne Kasaba

24. Sarıl Bana
25. Süper Babaanne
26. Yol
27. Cacık
28. Seher Vakti
29. Kara Haber-Turnaların Ölümü
30. Güle Güle Oğlum

Bariş Manço'nun icra ettiği sözü veya müziği ya da hem sözü hem müziği kendisine ait olan Türkçe eserler ile bu şarkılar içerisinde minör" veya "majör" tonlarında olduğu tespit edilen eserlerin frekans grafiği şöyledir:

Grafik-1: Barış Manço'nun İcra Ettiği Sözü veya Müziği ya da Sözü ve Müziği Kendisine Ait Olan Türkçe Eserler ile Bu Şarkıları İçerisinde Minör" veya "Majör" Tonlarında Olduğu Tespit Edilen Eserler Frekans Grafiği

5.1.1.1. Abbas Yolcu⁷⁹

Eserde Türk müziği makamlarına ilişkin bir bulguya rastlanmamıştır. İlk kez dinlenildiğinde kulakta çargâh makamı etkisi oluşturuyor olsa da, detaylı olarak

⁷⁹ Ek 1

dinlenildiğinde eserin “minör bir ton”u olduğu anlaşılmaktadır. Bundan dolayı makamsal bir sınıflandırmaya tabi tutulmamıştır.

5.1.1.2. Âdemoğlu Kızgın Fırın Havva Kızı Mercimek⁸⁰

Eserde Türk Müziği makamlarına ilişkin bir bulguya rastlanmamıştır. İlk kez dinlenildiğinde kulakta nihavend makamı etkisi oluşturuyor olsa da, detaylı olarak dinlenildiğinde eserin “minör bir ton”u olduğu anlaşılmaktadır. Bundan dolayı makamsal bir sınıflandırmaya tabi tutulmamıştır.

5.1.1.3. Affet Beni⁸¹

Eserde Türk Müziği makamlarına ilişkin bir bulguya rastlanmamıştır. İlk kez dinlenildiğinde kulakta nihavend makamı etkisi oluşturuyor olsa da, detaylı olarak dinlenildiğinde eserin “minör bir ton”u olduğu anlaşılmaktadır. Bundan dolayı makamsal bir sınıflandırmaya tabi tutulmamıştır.

5.1.1.4. Ahmet Bey’in Ceket⁸²

Eserde Türk Müziği makamlarına ilişkin bir bulguya rastlanmamıştır. İlk kez dinlenildiğinde kulakta nihavend makamı etkisi oluşturuyor olsa da, detaylı olarak dinlenildiğinde eserin “minör bir ton”u olduğu anlaşılmaktadır. Bundan dolayı makamsal bir sınıflandırmaya tabi tutulmamıştır.

5.1.1.5. Alla Beni Pulla Beni⁸³

Eserde Türk Müziği makamlarına ilişkin bir bulguya rastlanmamıştır. İlk kez dinlenildiğinde kulakta nihavend makamı etkisi oluşturuyor olsa da, detaylı olarak dinlenildiğinde eserin “minör bir ton”u olduğu anlaşılmaktadır. Bundan dolayı makamsal bir sınıflandırmaya tabi tutulmamıştır.

⁸⁰ Ek 2

⁸¹ Ek 3

⁸² Ek 4

⁸³ Ek 5

5.1.1.6. Ayı⁸⁴

Eserde Türk Müziği makamlarına ilişkin bir bulguya rastlanmamıştır. İlk kez dinlenildiğinde kulakta nihavend makamı etkisi oluşturuyor olsa da, detaylı olarak dinlenildiğinde eserin “minör bir ton”u olduğu anlaşılmaktadır. Bundan dolayı makamsal bir sınıflandırmaya tabi tutulmamıştır.

5.1.1.7. Bal Sultan⁸⁵

Eserde Türk Müziği makamlarına ilişkin bir bulguya rastlanmamıştır. İlk kez dinlenildiğinde kulakta nihavend makamı etkisi oluşturuyor olsa da, detaylı olarak dinlenildiğinde eserin “minör bir ton”u olduğu anlaşılmaktadır. Bundan dolayı makamsal bir sınıflandırmaya tabi tutulmamıştır.

5.1.1.8. Ballı Kaymak⁸⁶

Eserde Türk Müziği makamlarına ilişkin bir bulguya rastlanmamıştır. İlk kez dinlenildiğinde kulakta nihavend makamı etkisi oluşturuyor olsa da, detaylı olarak dinlenildiğinde eserin “minör bir ton”u olduğu anlaşılmaktadır. Bundan dolayı makamsal bir sınıflandırmaya tabi tutulmamıştır. Ancak uzman görüşüne göre tonal olarak nihavend makamına çok yakın olduğu için “nihavend olarak çalınabilir” yorumu yapılmıştır.

5.1.1.9. Bir Kelebeğin Yaşam Öyküsü (Enstrumantel)

Eserde Türk Müziği makamlarına ilişkin bir bulguya rastlanmamıştır. İlk kez dinlenildiğinde kulakta rast makamı etkisi oluşturuyor olsa da, detaylı olarak dinlenildiğinde eserin “minör bir ton”u olduğu anlaşılmaktadır. Bundan dolayı makamsal bir sınıflandırmaya tabi tutulmamıştır.

5.1.1.10. Dört Kapi⁸⁷

Eserde Türk Müziği makamlarına ilişkin bir bulguya rastlanmamıştır. İlk kez dinlenildiğinde kulakta nihavend makamı etkisi oluşturuyor olsa da, detaylı olarak

⁸⁴ Ek 6

⁸⁵ Ek 7

⁸⁶ Ek 8

⁸⁷ Ek 9

dinlenildiğinde eserin “minör bir ton”u olduğu anlaşılmaktadır. Bundan dolayı makamsal bir sınıflandırmaya tabi tutulmamıştır.

5.1.1.11. Dut Ağacı⁸⁸

Eserde Türk Müziği makamlarına ilişkin bir bulguya rastlanmamıştır. İlk kez dinlenildiğinde kulakta mahur makamı etkisi oluşturuyor olsa da, detaylı olarak dinlenildiğinde eserin “minör bir ton”u olduğu anlaşılmaktadır. Bundan dolayı makamsal bir sınıflandırmaya tabi tutulmamıştır.

5.1.1.12. Eski Bir Fincan⁸⁹

Eserde Türk Müziği makamlarına ilişkin bir bulguya rastlanmamıştır. İlk kez dinlenildiğinde kulakta nihavend makamı etkisi oluşturuyor olsa da, detaylı olarak dinlenildiğinde eserin “minör bir ton”u olduğu anlaşılmaktadır. Bundan dolayı makamsal bir sınıflandırmaya tabi tutulmamıştır.

5.1.1.13. Fil İle Kurbağa⁹⁰

Eserde Türk Müziği makamlarına ilişkin bir bulguya rastlanmamıştır. İlk kez dinlenildiğinde kulakta nihavend makamı etkisi oluşturuyor olsa da, detaylı olarak dinlenildiğinde eserin “minör bir ton”u olduğu anlaşılmaktadır. Bundan dolayı makamsal bir sınıflandırmaya tabi tutulmamıştır.

5.1.1.14. Gülbebeğim⁹¹

Eserde Türk Müziği makamlarına ilişkin bir bulguya rastlanmamıştır. İlk kez dinlenildiğinde kulakta nihavend makamı ve son anda kürdi etkisi etkisi oluşturuyor olsa da, detaylı olarak dinlenildiğinde eserin “minör bir ton”u olduğu anlaşılmaktadır. Bundan dolayı makamsal bir sınıflandırmaya tabi tutulmamıştır.

⁸⁸ Ek 10

⁸⁹ Ek 11

⁹⁰ Ek 12

⁹¹ Ek 13

5.1.1.15. Günaydın Çocuklar⁹²

Eserde Türk Müziği makamlarına ilişkin bir bulguya rastlanmamıştır. İlk kez dinlenildiğinde kulakta nihavend makamı etkisi oluşturuyor olsa da, detaylı olarak dinlenildiğinde eserin “minör bir ton”u olduğu anlaşılmaktadır. Bundan dolayı makamsal bir sınıflandırmaya tabi tutulmamıştır.

5.1.1.16. Hemşerim Memleket Nire?⁹³

Eserde Türk Müziği makamlarına ilişkin bir bulguya rastlanmamıştır. İlk kez dinlenildiğinde kulakta nihavend makamı etkisi oluşturuyor olsa da, detaylı olarak dinlenildiğinde eserin “minör bir ton”u olduğu anlaşılmaktadır. Bundan dolayı makamsal bir sınıflandırmaya tabi tutulmamıştır.

5.1.1.17. Kalpler Beraber⁹⁴

Eserde Türk Müziği makamlarına ilişkin bir bulguya rastlanmamıştır. İlk kez dinlenildiğinde çargah makamı etkisi oluşturuyor olsa da, detaylı olarak dinlenildiğinde eserin “minör bir ton”u olduğu anlaşılmaktadır. Bundan dolayı makamsal bir sınıflandırmaya tabi tutulmamıştır.

5.1.1.18. Kayaların Oğlu⁹⁵

Eserde Türk Müziği makamlarına ilişkin bir bulguya rastlanmamıştır. İlk kez dinlenildiğinde kulakta nihavend makamı etkisi oluşturuyor olsa da, detaylı olarak dinlenildiğinde eserin “minör bir ton”u olduğu anlaşılmaktadır. Bundan dolayı makamsal bir sınıflandırmaya tabi tutulmamıştır.

5.1.1.19. Kazma⁹⁶

Eserde Türk Müziği makamlarına ilişkin bir bulguya rastlanmamıştır. İlk kez dinlenildiğinde kulakta buselik makamı etkisi oluşturuyor olsa da, detaylı olarak

⁹² Ek 14

⁹³ Ek 15

⁹⁴ Ek 16

⁹⁵ Ek 17

⁹⁶ Ek 18

dinlenildiğinde eserin “minör bir ton”u olduğu anlaşılmaktadır. Bundan dolayı makamsal bir sınıflandırmaya tabi tutulmamıştır.

5.1.1.20. Kezban⁹⁷

Eserde Türk Müziği makamlarına ilişkin bir bulguya rastlanmamıştır. İlk kez dinlenildiğinde kulakta buselik makamı etkisi oluşturuyor olsa da, detaylı olarak dinlenildiğinde eserin “minör bir ton”u olduğu anlaşılmaktadır. Bundan dolayı makamsal bir sınıflandırmaya tabi tutulmamıştır.

5.1.1.21. Lahburger⁹⁸

Eserde Türk Müziği makamlarına ilişkin bir bulguya rastlanmamıştır. İlk kez dinlenildiğinde kulakta nihavend makamı etkisi oluşturuyor olsa da, detaylı olarak dinlenildiğinde eserin “minör bir ton”u olduğu anlaşılmaktadır. Bundan dolayı makamsal bir sınıflandırmaya tabi tutulmamıştır.

5.1.1.22. Müsadenizle Çocuklar⁹⁹

Eserde Türk Müziği makamlarına ilişkin bir bulguya rastlanmamıştır. İlk kez dinlenildiğinde kulakta buselik makamı etkisi oluşturuyor olsa da, detaylı olarak dinlenildiğinde eserin “minör bir ton”u olduğu anlaşılmaktadır. Bundan dolayı makamsal bir sınıflandırmaya tabi tutulmamıştır.

5.1.1.23. Ne Köy Olur Ne Kasaba¹⁰⁰

Eserde Türk Müziği makamlarına ilişkin bir bulguya rastlanmamıştır. İlk kez dinlenildiğinde kulakta nihavend makamı etkisi oluşturuyor olsa da, detaylı olarak dinlenildiğinde eserin “minör bir ton”u olduğu anlaşılmaktadır. Bundan dolayı makamsal bir sınıflandırmaya tabi tutulmamıştır.

⁹⁷ Ek 19

⁹⁸ Ek 20

⁹⁹ Ek 21

¹⁰⁰ Ek 22

5.1.1.24. Sarıl Bana¹⁰¹

Eserde Türk Müziği makamlarına ilişkin bir bulguya rastlanmamıştır. İlk kez dinlenildiğinde kulakta buselik makamı etkisi oluşturuyor olsa da, detaylı olarak dinlenildiğinde eserin “minör bir ton”u olduğu anlaşılmaktadır. Bundan dolayı makamsal bir sınıflandırmaya tabi tutulmamıştır.

5.1.1.25. Süper Babaanne¹⁰²

Eserde Türk Müziği makamlarına ilişkin bir bulguya rastlanmamıştır. İlk kez dinlenildiğinde kulakta buselik makamı etkisi oluşturuyor olsa da, detaylı olarak dinlenildiğinde eserin “minör bir ton”u olduğu anlaşılmaktadır. Bundan dolayı makamsal bir sınıflandırmaya tabi tutulmamıştır.

5.1.1.26. Yol¹⁰³

Eserde Türk Müziği makamlarına ilişkin bir bulguya rastlanmamıştır. İlk kez dinlenildiğinde buselik makamı etkisi oluşturuyor olsa da, detaylı olarak dinlenildiğinde “minör bir ton”u olduğu anlaşılmaktadır. Bundan dolayı makamsal bir sınıflandırmaya tabi tutulmamıştır.

5.1.1.27. Cacık¹⁰⁴

Eserde Türk Müziği makamlarına ilişkin bir bulguya rastlanmamıştır. İlk kez dinlenildiğinde kulakta nihavend makamı etkisi oluşturuyor olsa da, detaylı olarak dinlenildiğinde eserin “minör bir ton”u olduğu anlaşılmaktadır. Bundan dolayı makamsal bir sınıflandırmaya tabi tutulmamıştır.

5.1.1.28. Seher Vakti¹⁰⁵

Eserde Türk Müziği makamlarına ilişkin bir bulguya rastlanmamıştır. İlk kez dinlenildiğinde kulakta rast makamı etkisi oluşturuyor olsa da, detaylı olarak

¹⁰¹ Ek 23

¹⁰² Ek 24

¹⁰³ Ek 25

¹⁰⁴ Ek 26

¹⁰⁵ Ek 27

dinlenildiğinde eserin “minör bir ton”u olduğu anlaşılmaktadır. Bundan dolayı makamsal bir sınıflandırmaya tabi tutulmamıştır.

5.1.1.29. Kara Haber-Turnaların Ölümü (Enstrümantal)

Eserde Türk Müziği makamlarına ilişkin bir bulguya rastlanmamıştır. İlk kez dinlenildiğinde kulakta nihavend makamı ve son anda kürdi etkisi oluşturuyor olsa da, detaylı olarak dinlenildiğinde eserin “minör bir ton”u olduğu anlaşılmaktadır. Bundan dolayı makamsal bir sınıflandırmaya tabi tutulmamıştır.

5.1.1.30. Güle Güle Oğlum¹⁰⁶

Eserde Türk Müziği makamlarına ilişkin bir bulguya rastlanmamıştır. İlk kez dinlenildiğinde kulakta buselik makamı etkisi oluşturuyor olsa da, detaylı olarak dinlenildiğinde eserin “minör bir ton”u olduğu anlaşılmaktadır. Bundan dolayı makamsal bir sınıflandırmaya tabi tutulmamıştır.

5.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

5.2.1. Barış Manço’nun Eserlerinin Türk Müziği Makamlarıyla İlişkisi

Barış Manço, eserlerini ortaya koyarken batı müziği ile Türk müziğini bir arada kullanmayı bilhassa tercih etmiştir. Eserlerini ne tamamen batı ne de tamamen Türk müziği olarak sınırlandırmış, aksine iki tarzı bir araya getirerek yeni bir akım oluşturmuştur. Bu durum eserlerinde kullandığı enstrümanlara da yansımıştır. Eserlerinde genel olarak batı enstrümanlarınınhâkimiyeti söz konusudur. Ancak zaman zaman tamamen Türk müziği enstrümanları ile zaman zaman da tamamen batı müziği enstrümanları ile yapmış olduğu eserler de söz konusudur. Türk müziği enstrümanı kullanmadığı eserlerinde ise makamsal etkiyi sesiyle ve sesi Türk müziği enstrümanlarına benzeyen enstrümanlarla sağlamaya çalışmıştır. Örneğin zurnanın sesini obua ile davulun sesini bateri davulu ile elektro bağlamanın sesini elektrogitar ile ney ve kavalın sesini yan flüt ile vermeye çalışmıştır.

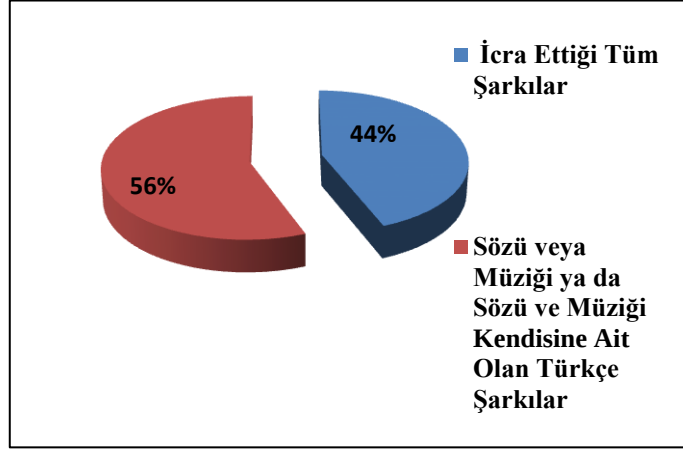
¹⁰⁶ Ek 28

Sanatçının bütün eserleri makamsal değildir. İncelemiş olduğumuz eserlerin Türk müziği makamı olan karşılıkları bazı eserlerde bulunamamıştır. Bunun nedeni batı müziği ses sisteminin sadece majör ve minör kavramından oluştuğu, Türk müziği ses sisteminin ise çok makamsal ve derinlemesine detaylı olması ve tam anlamıyla majör-minör kavramında bu detayların bulunamaması ve karşılıklarının olmamasıdır.

Söz konusu araştırmada incelenen Barış Manço şarkılarının Türk müziği makamlarından hangisinde olduğunu veya makamsal olmadığı, uzman görüşleri alınarak tespitleri yapılmış olup modülasyon kullandığı için kulağa makamsal gibi gelen eserler ile gerçekten bir Türk müziği makamına denk gelen eserler tek tek tespit edilmeye çalışılmıştır. Makam tanımı çok özel ve geniş özellikleri içerdiğinden dolayı bazı eserler makam olarak adlandırılmamıştır. Bu tarzda eserleri dinlerken kulağa belli bir makamın etkisi gibi gelen bölümlerde, benzetilen veya hissedilen makamın beşlisi veya dörtlüsü kullanılan yerler olduğu tespit edilmiş; ancak, bu tamamen o makamla örtüşmeyeceğinden veya o makama birebir denk geldiğine kanaat getirilemediğinden dolayı o eserlere “minör bir ton” veya “majör bir ton” gibi açıklamalar getirilmiştir. Eserlerin yorumlarında çok fazla detaya inilmemiş, genel olarak denk geldiği makamın makamsal özellikleri ile kısa yorumlar yapılmıştır.

Barış Manço’nun hayatı boyunca icra ettiği tüm eserlerin sayısı tam olarak bilinmemekle beraber yaklaşık olarak 175 civarındadır. Bunların yaklaşık olarak 34’ünü anonim türkü veya başka bir sanatçıya ait olan eserler, 43’ünü yabancı şarkılar ve 98’ini sözü veya müziği ya da söz ve müziği kendisine ait eserler oluşturmaktadır.

Sanatçının sanat hayatı boyunca icra ettiği tüm şarkılar ile sözü veya müziği ya da hem sözü hem müziği kendisine ait olan Türkçe şarkıların yüzdelik frekans grafiği şöyledir:

Grafik-2:Barış Manço'nun İcra Ettiği Tüm Şarkılar ile Sözü veya Müziği ya da Sözü ve Müziği Kendisine Ait Olan Türkçe Şarkıların Yüzdelik Frekans Grafiği

5.2.1.1. İkinci Alt Problemin Birinci Maddesine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Barış Manço'nun hicaz makamındaki eserlerini incelemeden önce, hicaz makamı hakkında kısaca bilgi verilmiştir. Daha sonra Barış Manço'nun bu makamındaki eserleri hakkındaki bulgular ve yorumlar ortaya koyulacaktır.

5.2.1.1.1. Hicaz Makamı

Yerinde, hicaz dörtlüsüne rast beşlisinin eklenmesiyle oluşan bir makamdır. Basit makamlardandır.

Kelime anlamı Arabistan' daki bir ilin adıdır. İlk defa XIV. yüzyılda Urmevini'nin eserlerinde rastlanmaktadır. Yerinde hicaz dörtlüsüne neva perdesinde rast beşlisinin eklenmesinden meydana gelir.¹⁰⁷

¹⁰⁷ T.C. Millî Eğitim Bakanlığı Megep (Meslekî Eğitim Ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi) Müzik Aletleri Yapımı Müzikte Sistem Ve Makamlar, Ankara, 2007 Sf. 22.

Şekil-1: Hicaz Makamı Dizisi

Karar sesi: La (Dügâh)

Güçlüsü: Re (Neva)

Yedeni: Sol (Rast)

Tiz Karar Sesi: La (Muhayyer)

Seyri: Çıkıcı

Donanımı: Si bakiye bemolü, do bakiye diyezi, fa bakiye diyezi

Makamın seyir tarifi:

Ahmet Şahin Ak’a göre Hicaz makamının seyri şu şekilde belirtilmiştir:

*“Güçlü olan neva veya civarında seyre başlar. Dügâhta-uşşak ve nevada-rast gösterir. Eviçte-segâhlı kalış gösterir. Muhayyerde-buselik, nevada-rast, nevada-buselik, çargâhta-çargâhlı, dügâhta-uşşaklı ve rastta-rastlı kalışlar gösterir.”*¹⁰⁸

XIII. yüzyılda USKE’da hicâz makâmı, oniki makâm arasında onikinci olarak verilmiştir. Urmiyeli’ye göre hicâz makâmı dizisini oluşturan dördlü ve beşli, yine Urmiyeli’nin tanımladığı, nevrûz dördlüsü ve ırâk dördlüsüne bir tanini ilavesiyle meydana gelen beşlidir. Bu dördlü daha sonra XV. yüzyılda Lâdiklive Bükeoğlu Alişâh’a göre yine nevrûz dördlüsü olarak anılmıştır. Bu dördlüye eklenen beşli, Ladikli’ye göre hicâzî, Bükeoğlu Alişâh’a göre uzzâl beşlisi olarak adlandırılmıştır. Arel-Ezgi kuramına göre ise uşşak dördlüsü ile hicâz beşlisidir. Bu dördlü ve beşli

¹⁰⁸ Ahmet Şahin Ak, **Türk Din Musikisi, Akçağ Yayınları**, Ankara, 2009, s.199.

Arel-Ezgi kuramına göre, karcıgar makâmı dizisini oluşturmaktadır. USKE’da bu dizinin kenarına “Hicâzî” ismi eklenmiştir.¹⁰⁹

Bedri Aybars’a göre Buselik makamının seyri şu şekilde belirtilmiştir:

*“Yerinde (dügâh perdesinde bir hicaz dörtlüsüne, neva perdesinde bir rast beşlisi ilavesi ile meydana getirilmiştir. Durak; dügâh, güçlü; neva, yeden; rast perdeleridir. Seyri; inici-çıkıcı olup çıkıcı olarak da kullanılmıştır. Dizinin sesleri pestten tize doğru; dügâh, dik kürdi, nim hicaz, neva, hüseyini, eviç, gerdaniye ve muhayyer perdeleridir. Niseb-i şerife sayısı 7 olup, hoş melodisi nedeniyle mülayimdir. Eskiden oldukça yaygın kullanılan bu makam, günümüzde de fazlaca kullanılmaktadır. Donanımına; (si) için bakiye bemolü, (fa) ve (do) için bakiye diyezi konur.”*¹¹⁰

¹⁰⁹ Özgen Küçükçökçe, “XV. Yüzyılda Makâmlar”, Dokuz Eylül Üniversitesi, Doktora Tezi, İzmir, 2010, s.137.

¹¹⁰ Bedri AYBARS, **Türk Musikisi Temel Bilgileri**, İkinci Adam Yayınları, 2. Baskı, İstanbul, 2011, s.62.

HİCAZ ŞARKI
SANA DÜN BİR TEPEDEN BAKTIM AZİZ İSTANBUL

USÛLÜ : SEMAÎ

GÜFTE : YAHYA KEMÂL BEYATLI
BESTE : MÜNİR NÜREDDİN SELÇUK

ARANAĞME

SA NA DÜN BİR TE PE DEN BAK TIM A ZİZ İS TAN BUL (Saz)

GÖR ME DİM GEZ ME Dİ ĞİM SEV ME Dİ ĞİM HIÇ BİR YER

ÖM RÜM OL DUK ÇA GÖ NÜL TAH TI MA KEY FIN CE KU RUL (Saz)

SÂ DE BİR SEM Tİ Nİ SEV MEK Bİ LE BİR ÖM RE DE ĞER (Saz)

SÂ DE BİR SEM Tİ Nİ SEV MEK Bİ LE BİR ÖM

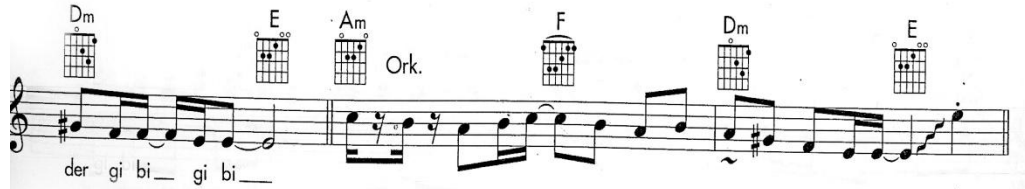
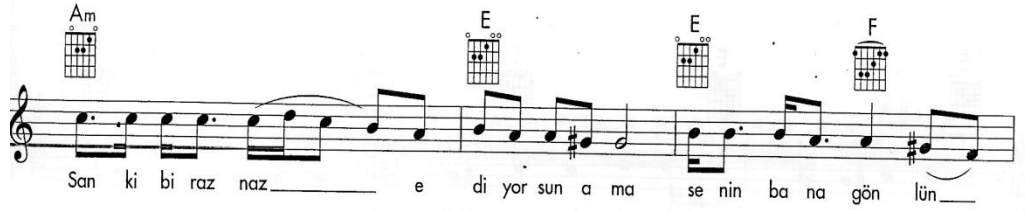
RE DE ĞER (Saz) AH

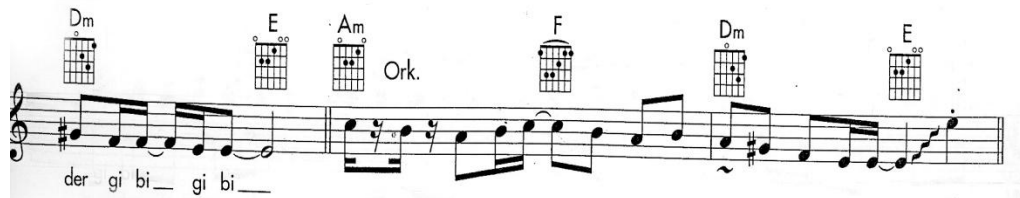
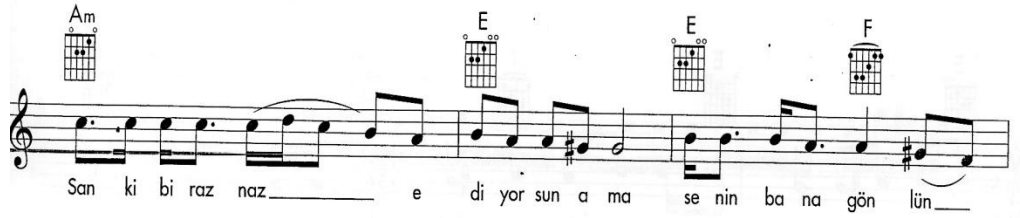
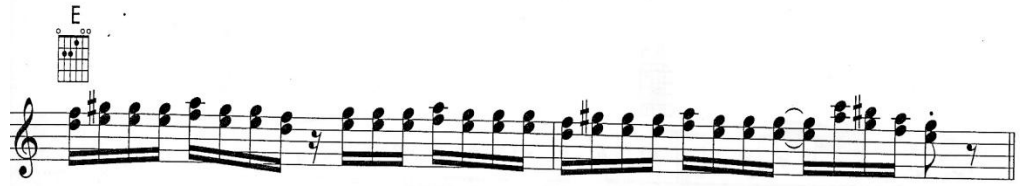
Şekil-2: Hicaz Makamına Örnek

GİBİ GİBİ

Söz ve Müzik
Barış MANÇO

The musical score for "GİBİ GİBİ" is written on a single staff in 4/4 time. The melody consists of eighth and sixteenth notes, with some measures containing triplets. Chord diagrams are provided above the staff for E, E7, Am, F, Dm, and E. The score ends with a double bar line.

Am F Dm E

Se nin ba na gön lün var gi bi gi bi

Am F Dm E

Ork.

E

E

Am E E F

Sen de bi raz naz _____ e di yor sun a ma - yi ne de ba na gön lün

Dm E Am E

var gi bi gi bi _____ Yü zü me - kar şı _____ git di yor sun a ma

E F Dm E Am F

san ki göz le rin kal der gi bi gi bi _____

Dm E C

Ye ter çek ti ğim _____

G Am F Dm E

in saf et gay ri _____ Se nin ba na gön lün var gi bi gi bi

Am F Dm E

Ork. _____

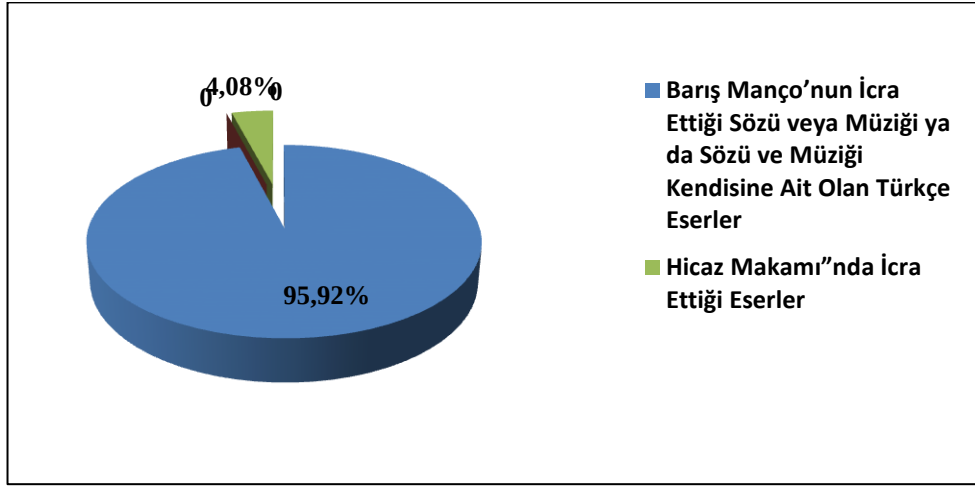
İlk 8 ölçü intro ile repeat and fade out.

Şekil-3: Hicaz Makamına Barış Manço'dan Bir Örnek

5.2.1.1.2. Barış Manço'nun Hicaz Makamındaki Eserleri

1. Gönül Ferman Dinlemiyor
2. Gibi Gibi
3. Yol Verin Ağalar Beyler
4. Olmaya Devlet Cihanda

Barış Manço'nun Türk Müziği makamlarında icra ettiği tüm eserler ile “Hicaz Makamı”nda icra ettiği eserlerin frekans grafiği şöyledir:

Grafik-3:Barış Manço'nun İcra Ettiği Sözü veya Müziği ya da Sözü ve Müziği Kendisine Ait Olan Türkçe Eserler ile “Hicaz Makamı”nda İcra Ettiği Eserler Frekans Grafiği

5.2.1.1.2.1. Gönül Ferman Dinlemiyor¹¹¹

Esere güçlüsü civarından başlanılmış, makamın da genel özelliği olan çıkıcılıklarla devam etmiştir. Sözsüz kısım ve nakarat kısmında güçlüsü ile tiz karar arasında gezinilmiştir. Söz kısmında ise karar sesine kadar inilmiştir. Karar sesi ile güçlüsü arasında geçen bir seyirde devam etmiş ancak çok sık olmamakla beraber tiz karara da çıkılmıştır. Eser güçlüsü civarında bitirilmiştir.

¹¹¹ Ek 29

5.2.1.1.2.2. Gibi Gibi¹¹²

Esere karar sesinden başlanmıştır. Sözsüz bölümler ve sözlü bölümün ortalarına kadar karar sesi ve güçlüsü arasında gezinilmiş, sözlü bölümün ortasında güçlüsü ile tiz karar arasında seyredilmiştir. Bir ara tiz karara çıkılmış ve burada bir müddet gezinilmiştir. Daha sonra yine sözsüz bölüm ve nakarat kısmına geçilmiş, burada da yine karar sesi ve güçlüsü civarında gezinilmiştir. Eser karar sesi ile bitirilmiştir.

5.2.1.1.2.3. Yol Verin Ağalar Beyler¹¹³

Esere güçlüsü civarından başlanmıştır. Küçük bir çıkıcılık yapıp daha sonra karar sesine inilmiştir. Söz kısmına geçildiğinde tekrar güçlüsü civarından başlanmıştır. Burada da çıkıcı özellik devam etmiştir. Çok nadir de olsa tiz durak civarına çıkılmıştır. Söz kısmında genel olarak karar sesi ile güçlüsü civarında gezinilmiştir. Eser güçlüsü civarında bitirilmiştir.

5.2.1.1.2.4. Olmaya Devlet Cihanda¹¹⁴

Esere karar sesinden başlanmıştır. Sözsüz ve sözlü bölümün ortalarına kadar karar sesi ve güçlüsü arasında gezinilmiş, sözlü bölümün ortasında güçlüsü ile tiz karar arasında seyredilmiştir. Bir ara Tiz karara çıkılmış ve burada bir müddet gezinilerek tekrar güçlüsü civarına inilmiştir. Daha sonra yine sözsüz bölüm ve nakarat kısmına geçilmiş, burada da yine karar sesi ve güçlüsü civarında gezinilmiştir. Eser karar sesi ile bitirilmiştir.

5.2.1.2. İkinci Alt Problemin İkinci Maddesine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Barış Manço'nun Kürdi makamındaki eserlerini incelemeyen önce, Kürdi makamı hakkında kısaca bilgi verilmiştir. Daha sonra Barış Manço'nun bu makamdaki eserleri hakkındaki bulgular ve yorumlar ortaya koyulacaktır.

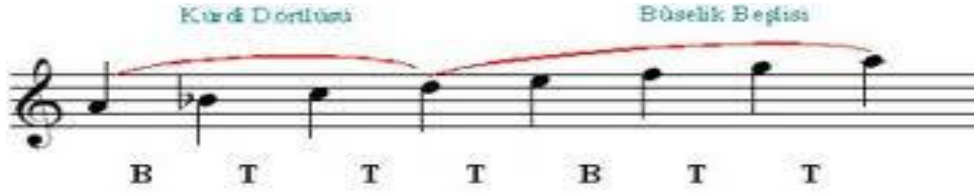
¹¹² Ek 30

¹¹³ Ek 31

¹¹⁴ Ek 32

5.2.1.2.1. Kürdi Makamı

Yerinde, kürdi dörtlüsüne buselik beşlisinin eklenmesiyle oluşur. Basit makamlardandır.

Şekil-4: Kürdi Makamı Dizisi

Karar sesi: La (Dügâh)

Güçlüsü: Re (Neva)

Yedeni: Sol (Rast)

Tiz Karar Sesi: La (Muhayyer)

Seyri: Çıkıcı (İstisna olarak çıkıcı-inici)

Donanımı: Si küçük Mücennep Bemolü

Makamın seyir tarifi:

Ahmet Şahin Ak’a göre kürdî makamının seyri şu şekilde belirtilmiştir:

“Makam genellikle dügâhtan başlar. Bir bayatî seyri gibi neva perdesi etrafında dolaşır. Tiz tarafındaki buselik dizisinde daha az seyreder. Çargâhta asma kararlar verir. Neva üzerindeki buselik beşlisinin üçüncü sesi olan acem perdesinde durmaz, bu perdeyi göstermez. Eğer acem üzerinde fazla duruşlar yapılmış olursa acem kürdî makamına geçki yapılmış ve asıl makamdan uzaklaşmış olur. Kararın yeden perdesi olan rast perdesi kullanılarak sona ermesi seyri icabıdır. Yine karara doğru inerken hisar perdesi açılarak kürdî perdesinin kullanılmasının kolaylaştırılması her zaman düşünülebilir.”¹¹⁵

¹¹⁵ Ahmet Şahin Ak, **Türk Din Musikisi**, Akçağ Yayınları, Ankara, 2009, s. 195-196.

İsmail Hakkı Özkan’a göre kürdî makamının seyri şu şekilde belirtilmiştir:

*“Durak veya güçlü civarından seyre başlanır. Dizide karışık gezinip güçlü nevâ perdesinde bûselik’li yarım karar yapılır. Daha sonra yine bütün dizi ve istenirse genişlemiş kısımda da dolaşılıp düğâh perdesinde çeşnisiyle tam karar yapılır.”*¹¹⁶

Gülçin Yahya Kaçar’a göre kürdî makamının seyri şu şekilde belirtilmiştir:

*“Çıkıcıdır. Durak veya güçlü perdesi civarından kürdî dörtlüsü sesleriyle başlanır. Nevâ perdesinde yarım karar yapılır. Bûselik beşlisi sesleri gösterilerek ve nevâ perdesinde kürdî çeşnisi kullanılarak düğâh perdesinde kürdî dörtlüsü sesleriyle yedenli tam karar yapılır.”*¹¹⁷

¹¹⁶ İsmail Hakkı Özkan, **Türk Musikisi Nazariyatı ve Kudüm Velveleleri**, Ötüken Neşriyat, İstanbul, 2011 s.134.

¹¹⁷ Gülçin Yahya Kaçar, **Türk Musikisi Rehberi**, 2. Baskı, Maya Akademi Yayınevi, Ankara, 2012, s.71.

GÜNAYDIN

(Kürdî)

Ciruçen Tanrıkorur

Semâî

♩-144

Şekil-5: Kürdî Makamına Örnek

GÜL PEMBE

Intro

Em Dm Em Fmaj7(9)/A

Söz ve Müzik
Barış MANÇO

Em Dm Em Dm Em Dm

Em Fmaj7 Em F Em

ney Em Am Em

D G F Em F Em F

ŞAN

Em Am Em

Sen gü lün_____ ce gül ler_ a ˙ çar gül pem be Bül bül ler se ni söy_ ler

D G F Em

biz din_____ ler_ dik gül pem be

Em Am Em

sen ge lin_____ ce_ ba har ge lir gül pem be De re_ ler se ni çağ_ lar

D G F Em

se vi_____ nir_ dik gül pem be

D G D

Güz yağ mur la rı_ la Bir gün göç tün git tün i na na ma dık gül pem

G D

be Bi zim il ler ses siz

G D G

Bi zim il ler sen siz O la ma di gül pem be

Em Am

Du da ğın da son bir tür kü gül pem be

Em D G F Em

Ha la hep se ni söy ler se ni ça ğı rır gül pem be

Em

ara melodi

Em D 1. Em

2. **Em**

The musical score consists of six staves of music in E minor (one sharp, F#). The notation includes a variety of rhythmic patterns such as eighth and sixteenth notes, often beamed together, and rests. Chord diagrams are provided for the following chords: **Em** (E minor) on the first staff, **Em** on the second staff, **D** (D major) on the third staff, **Em** on the fourth staff, **D** on the fifth staff, and **Em** on the sixth staff. The music features melodic lines on the upper staff and accompaniment on the lower staff, with some measures containing triplets.

Em

Em D Em

Em Am

Em D G F

Em Em Am

Em D G F Em

Du da ğın da son bir tür kü gül pem be

Ha la hep se ni söy ler se ni ça ğı rır gül pem

be Göz le rin de son bir bu lut gül pem pe

Ha la hep se ni a rar se ni bek ler gül pem be

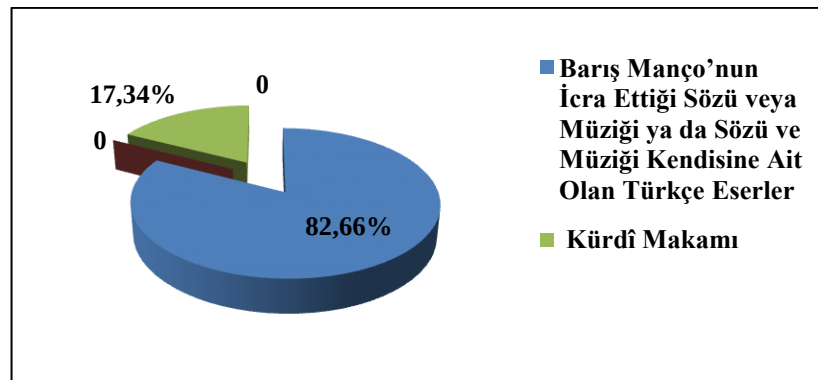
Repeat and fade out.

Şekil-6: Kurdî Makamına Barış Manço'dan Bir Örnek

5.2.1.2.2. Barış Manço’nun Kürdî Makamındaki Eserleri

1. Bal Böceği
2. Dön Desem Döner Misin?
3. Ben Bilirim
4. Benden Öte Benden Ziyade
5. Can Bedenden Çıkmayınca
6. Dönence
7. Evelallah
8. Halil İbrahim Sofrası
9. Selahaddin Eyyubi
10. Yolla Yârim Tez Yolla
11. Unutamadım
12. Çoban Yıldızı
13. Hayır
14. Boğaziçi
15. Gelinlik Kızların Dansı
16. Gülpembe
17. Ali Yazar Veli Bozar

Barış Manço’nun Türk müziği makamlarında icra ettiği tüm eserler ile “Kürdî Makamı”nda icra ettiği eserlerin frekans grafiği şöyledir:

Grafik-4: Barış Manço’nun İcra Ettiği Sözü veya Müziği ya da Sözü ve Müziği Kendisine Ait Olan Türkçe Eserler ile “Kürdî Makamı”nda İcra Ettiği Eserler Frekans Grafiği

5.2.1.2.2.1. Bal Böceği¹¹⁸

Uzman görüşüne göre eser “Kürdî yapılı” olarak tanımlanmıştır. Bundan dolayı eser incelenirken kürdî makamı olarak incelenmiştir.

Başlangıçta nihavend gibi başlamış, nihavend’de tiz karar göstermiş, daha sonra kürdî makamına geçmiş, tizlerde muhayyer kürdi makamını gösterip yine kürdî makamı ile karar vermiştir.

5.2.1.2.2.2. Dön Desem Döner Misin?¹¹⁹

Uzman görüşüne göre eser “Kürdî yapılı” olarak tanımlanmıştır. Bundan dolayı eser incelenirken kürdî makamı olarak incelenmiştir.

Esere güçlüsü civarından başlanmış, makamın çıkıcı özelliği gösterilmiş, tizlerde muhayyer kürdi etkisi gösterilmiş, kürdî makamında nadir olarak kullanılan inici-çıkıcı özelliği kullanılmış, güçlüsü civarında bir müddet seyir yapılmış, çıkıcı özelliği kullanılarak tiz karara çıkılmış daha sonra karar sesi ile bitirilmiştir.

5.2.1.2.2.3. Ben Bilirim¹²⁰

Uzman görüşüne göre eser “Kürdî yapılı” olarak tanımlanmıştır. Bundan dolayı eser incelenirken Kürdî makamı olarak incelenmiştir

Esere güçlüsü civarından başlanmış, çıkıcı bir özellik göstererek muhayyer kürdi civarında seyir yapmış, burada bir müddet gezinilmiş, daha sonra karar sesine inilmiştir. Eser karar sesi ile bitirilmiştir.

5.2.1.2.2.4. Benden Öte Benden Ziyade¹²¹

Uzman görüşüne göre eser “Kürdî yapılı” olarak tanımlanmıştır. Bundan dolayı eser incelenirken kürdî makamı olarak incelenmiştir.

¹¹⁸ Ek 33

¹¹⁹ Ek 34

¹²⁰ Ek 35

¹²¹ Ek 36

Esere yerinden başlanmış, ara ara çıkıcı özelliği gösterilerek güçlüsü civarına çıkılmış, burada bir müddet gezinilmiş, tekrar karar sesine dönmüş, tizde muhayyer kürdi'ye keskin bir çıkış yapılmış, bir müddet burada gezinilerek güçlüsüne inilmiş ve en son olarak karar sesine inilerek eser bitirilmiştir.

5.2.1.2.2.5. Can Bedenden Çıkmanınca¹²²

Uzman görüşüne göre eser “ Kürdî yapılı” olarak tanımlanmıştır. Bundan dolayı eser incelenirken Kürdî makamı olarak incelenmiştir.

Esere yerinden başlanmış, enstrümantal kısım bitip güfte girene kadar karar sesi ile güçlüsü arasında gezinilmiş, güfte girdikten sonra güçlüsünün üstüne çıkılmış, güçlüsü ile tiz karar arasında dolaşmış, güfte bittikten sonra tizde muhayyer kürdî etkileri gösterilmiş, tekrar güçlüsüne inilmiş ve en son olarak karar sesinde bitirilmiştir.

5.2.1.2.2.6. Dönence¹²³

Uzman görüşüne göre eser “ Kürdî yapılı” olarak tanımlanmıştır. Bundan dolayı eser incelenirken kürdî makamı olarak incelenmiştir.

Esere güçlüsü civarından başlanmıştır. Uzun bir süre güçlüsü civarında dolaşmış, nakarat bitene bu kadar bu seyir devam etmiştir. Söz kısmı girdiğinde ise çıkıcılık göstermiş, bu çıkıcılık tekrar nakarat bölümü girene kadar devam etmiştir. Söz kısmı bittiğinde yine uzun bir nakarat kısmı olmuş, eser güçlüsünde bitirilmiştir.

5.2.1.2.2.7. Evelallah¹²⁴

Uzman görüşüne göre eser “Kürdî yapılı” olarak tanımlanmıştır. Bundan dolayı eser incelenirken kürdî makamı olarak incelenmiştir.

Esere karar sesinden başlanmıştır. Enstrümantal giriş kısımlarında genel olarak çıkıcılık özelliğini göstermiştir. Nakarat kısmında güçlüsü ile tiz karar arasında bir seyir olmuş, söz kısmında ise karar sesi ile güçlüsü civarında gezinilmiş,

¹²² Ek 37

¹²³ Ek 38

¹²⁴ Ek 39

nadir de olsa tiz karara kadar çıkılıp tekrar güçlüsü civarına gelinmiştir. Eser karar sesi ile bitirilmiştir.

5.2.1.2.2.8. Halil İbrahim Sofrası¹²⁵

Uzman görüşüne göre eser “Kürdî yapılı” olarak tanımlanmıştır. Bundan dolayı eser incelenirken kürdî makamı olarak incelenmiştir.

Esere güçlüsünden başlanmıştır. Nakarat kısmında karar sesine inilmiş, nakarat devam ettiği süre içerisinde karar sesi civarında devam edilmiş, eserin ana kısmına geçildiğinde tiz karardan başlanmış, böylelikle çıkıcı özelliği kesin bir şekilde belirtilmiş, ana kısımda genel olarak çıkıcı özellik gösterilmiş ve bitiş kısmında karar sesine inilmiştir. Eser karar sesinde bitirilmiştir.

5.2.1.2.2.9. Selahaddin Eyyubi(Enstrumantel)

Uzman görüşüne göre eser “Kürdî yapılı” olarak tanımlanmıştır. Bundan dolayı eser incelenirken kürdî makamı olarak incelenmiştir.

Esere söz yazılmamış, enstrümantal olarak yapılmıştır. Esere karar sesinden başlanmış ancak karar sesinden hemen sonra çıkıcı özellik göstermiş, ana kısma kadar olan bölümde karar sesi ile güçlüsü arasında gezinilmiş, ana kısma geçildiğinde ise güçlüsü ile tiz karar arasında gezinilmiştir. Eserin ortalarında marş ritmine geçilmiş, nikriz makamı özelliği göstermiş ancak tekrar kürdi makamına geçilmiştir. Eser karar sesi ile bitirilmiştir.

5.2.1.2.2.10. Yolla Yârim Tez Yolla¹²⁶

Uzman görüşüne göre eser “Kürdî yapılı” olarak tanımlanmıştır. Bundan dolayı eser incelenirken kürdî makamı olarak incelenmiştir.

Esere güçlüsünden başlanmış, giriş kısmında genel olarak inici-çıkıcı özellik göstermiştir. Eserin ana kısmında ise çıkıcı özelliği belirginleşmiş, çıkıcı özellik bu kısımda daha fazla görülmüştür. Ana kısımda da güçlüsü civarında gezilmiş, ancak

¹²⁵ Ek 40

¹²⁶ Ek 41

sık sık tiz karara çıkılmış ve muhayyer kürdi özelliklerini göstermiş, daha sonra tekrar güçlüsüne ve karar sesine inilerek eser karar sesinde bitirilmiştir.

5.2.1.2.2.11. Unutamadım¹²⁷

Uzman görüşüne göre eser “Kürdî yapılı” olarak tanımlanmıştır. Bundan dolayı eser incelenirken kürdî makamı olarak incelenmiştir.

Esere karar sesinden giriş yapılmıştır. Karar sesinden sonra söze kadar olan kısımda karar sesi ile güçlüsü arasında bir seyir olmuştur. Söz kısmına karar sesinden başlanılmış, bir süre çıkıcı bir şekilde dolaşmış, bir ara tiz karara kadar çıkılmıştır. Kısa bir müddet tiz karar ve civarında gezinilmiş ve tekrar karar sesine dönmüştür. Eserin başlangıcından itibaren yapılan seyirler, ikinci söz ve nakaratında da aynen işlenmiştir. Eser karar sesi ile bitirilmiştir.

5.2.1.2.2.12. Çobanyıldızı(Enstrümantal)

Eser ilk dinlenildiğinde hicaz makamı gibi algılanmış, ancak daha detaylı dinlenildiğinde kürdi makamı etkilerinin daha çok olduğu görülmüştür. Uzman görüşüne göre “Kürdi – Hicaz yapılı” denilmiş, kürdi etkiler daha çok görüldüğü için kürdi makamı sınıfına dâhil edilmiştir.

Esere karar sesinden başlamıştır. Çok küçük çıkıcılıklar göstermiş, uzun bir müddet bu şekilde devam etmiştir. Daha sonra hicaz makamında birgeçki yapılmış, hicaz etkileri gösterilmiştir. Karar sesi güçlüsü civarında gezinilmiş, çok kısa bir şekilde güçlüsü-tiz kararı arasında gezinilmiş, tekrar güçlüsüne dönmüştür. Hicaz geçki kısmı bittikten sonra tekrar kürdi makamına dönmüş, eser bu makamda ve karar sesi ile bitirilmiştir.

5.2.1.2.2.13. Hayır¹²⁸

Uzman görüşüne göre eser “Kürdî yapılı” olarak tanımlanmıştır. Bundan dolayı eser incelenirken kürdî makamı olarak incelenmiştir.

¹²⁷ Ek 42

¹²⁸ Ek 43

Esere karar sesinden giriş yapılmıştır. Karar sesinden sonra söze kadar olan kısımda karar sesi ile güçlüsü arasında bir seyir olmuştur. Söz kısmına karar sesinden başlanılmış, bir süre çıkıcı bir şekilde dolaşmış, bir ara tiz karara kadar çıkılmıştır. Kısa bir müddet tiz karar ve civarında gezinilmiş ve tekrar karar sesine dönülmüştür. Eserin başlangıcından itibaren yapılan seyirler, ikinci söz ve nakaratında da aynen işlenmiştir. Eser karar sesi ile bitirilmiştir.

5.2.1.2.2.14. Boğaziçi (Enstrümantal)

Bu eser, çoban yıldızı ile aynı olduğundan dolayı “ Çoban Yıldızı” adlı eser ile aynı yorum yapılmıştır.

Eser ilk dinlenildiğinde hicaz makamı gibi algılanmış, ancak daha detaylı dinlenildiğinde kürdi makamı etkilerinin daha çok olduğu görülmüştür. Uzman görüşüne göre “Kürdi – Hicaz yapılı” denilmiş, kürdi etkiler daha çok görüldüğü için kürdi makamı sınıfına dâhil edilmiştir.

Esere karar sesinden başlamıştır. Çok küçük çıkıcılıklar göstermiş, uzun bir müddet bu şekilde devam etmiştir. Daha sonra hicaz makamında bir geçki yapılmış, hicaz etkileri gösterilmiştir. Karar sesi güçlüsü civarında gezinilmiş, çok kısa bir şekilde güçlüsü-tiz kararı arasında gezinilmiş, tekrar güçlüsüne dönülmüştür. Hicaz geçki kısmı bittikten sonra tekrar kürdi makamına dönülmüş, eser bu makamda ve karar sesi ile bitirilmiştir.

5.2.1.2.2.15. Gelinlik Kızların Dansı (Enstrümantal)

Esere güçlüsünden giriş yapılmış, bir müddet burada gezinilmiş, daha sonra tiz karar ile güçlüsü arasında dolaşmış, tiz karara daha sonra tiz kararı gösterip kademeli olarak önce güçlüsüne ve daha sonra karar sesine inilerek karar sesi ile eser bitirilmiştir. Eser bittikten sonra eserin devamına “Kara Haber- Turnaların Ölümü” adlı eser eklenilmiştir. Eserde makamın özellikleri arasında yer alan “inici” seyir özelliği, genel olarak kullanılmıştır. Ancak nadir olarak “inici-çıkıcı” özellik de göstermiştir.

5.2.1.2.2.16. Gülpembe¹²⁹

Uzman görüşüne göre eser “ Kürdî yapılı” olarak tanımlanmış. Bundan dolayı eser incelenirken kürdî makamı olarak incelendi.

Esere yerinden başlanmıştır. Sözsüz olan birinci bölüm bitip güfte girene kadar karar sesi ile güçlüsü arasında gezinilmiştir. Sözlü olan ikinci bölüm girdikten sonra güçlüsünden daha tiz bölgelere çıkılmış, güçlüsü ile tiz karar arasında dolaşmıştır. Burada bir müddet gezinildikten sonra tekrar güçlüsüne inilmiş ve en son olarak kademeli bir şekilde önce güçlüsüne, daha sonra da karar sesine inilmiş ve karar sesinde bitirilmiştir.

5.2.1.2.2.17. Ali Yazar Veli Bozar¹³⁰

Uzman görüşüne göre eser “Kürdî yapılı” olarak tanımlanmıştır. Bundan dolayı eser incelenirken kürdî makamı olarak incelenmiştir.

Esere yerinden başlanmıştır. Enstrümantal kısım bitip sözlü bölüm girene kadar karar sesi ile güçlüsü arasında gezinilmiştir. Sözlü bölüme tiz karar sesinden girilmiştir. Tiz karardan güçlüsüne doğru bir inicilik yapılmış, bu seyir birkaç kez devam etmiş, daha sonra güçlüsü civarında bir müddet gezinilmiştir. Eserin sonlarına doğru güçlüsünden karar sesine doğru bir inicilik göstermiş, en son karar sesine inilmiştir. Eser karar sesi ile bitirilmiştir.

5.2.1.3. İkinci Alt Problemin Üçüncü Maddesine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Barış Manço’nun mahur makamındaki eserlerini incelemeyen önce, mahur makamı hakkında kısaca bilgi verilmiştir. Daha sonra Barış Manço’nun bu makamdaki eserleri hakkındaki bulgular ve yorumlar ortaya koyulacaktır.

5.2.1.3.1. Mahur Makamı

Çargâh beşlisine, çargâh dörtlüsünün eklenmesiyle oluşan makamdır.

¹²⁹ Ek 44

¹³⁰ Ek 45

Karar sesi: Sol – (Rast)

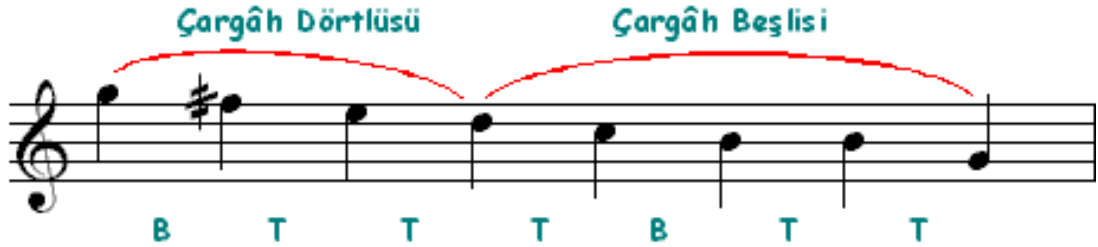
Güçlüsü: Re (Neva)

Yedeni: Fa # (Geveşt)

Tiz Karar Sesi: Sol (Gerdaniye)

Seyri: İnici (Geveşt üzerinden seyre başlar)

Donanımı: Fa #

Şekil-7: Mahur Makamı Dizisi

Makamın seyir tarifi:

İsmail Hakkı Özkan’a göre mahur makamının seyri şu şekilde belirtilmiştir:

“Tiz durak gerdâniye civarından seyre başlanır. Bu Tiz bölgede gezinildikten sonra, Gerdâniye perdesinde çargâh çeşnisiyle yarım karar yapılır. Daha sonra inilerek, ikinci merteye güçlü neva perdesinde bir asma karar yapılır ki, burada çeşni yine çargâh çeşnisidir. Bu arada hüseyini perdesinde bûselik’li ve çargâh perdesinde de çargâh’lı asma kararlar gösterilir. Nihayet bütün dizide karışık gezinilip, râst perdesinde cârgâh çeşnisiyle yedenli tam karar yapılır.”¹³¹

Dimitri Kantemir, mahur makamı için şu yorumları yapmıştır:

¹³¹ İsmail Hakkı Özkan, *Türk Musikisi Nazariyatı ve Kudüm Velveleleri*, Ötüken Neşriyat, İstanbul, 2011, sf. 217.

“Mâhûr makamı, her ne kadar çargâh makamının şeddi gibi kabul edilse de aslen rast makamı ile bûselik makamının birleşiminden doğar.”¹³²

Ahmet Şahin Ak’a göre mahur makamının seyri şu şekilde belirtilmiştir:

“Makam tiz duraktan veya güçlüden başlar. Mâhur dizisinin tiz tarafındaki çârgah dörtlüsünde ve daha tiz tarafındaki nâzirî mâhur dizisinin beşlisinde karışık olarak seyir eder. Evvelâ tiz durakta ve sonra güçlüde muvakkat kalır. Sonra pestteki çârgah beşlisinde gezinerek karargâhta kalır. Mahur dizisi tabiî çargâh beşlisinde gezinerek karargâhta kalır. Mâhur dizisi tabiî çargâh dizisinin dördüncü sesine; bir küçük mücennep diyezi konulmakla donanımında yazılmış olur. Mâhur dizisinin aralıkları çârgahın aralıkları gibidir. Zâvil denilen makam ise arada ve sonunda bir nikriz geçkisi ilâve edilmiş olan bir mâhurdan başka bir şey değildir.”¹³³

¹³² Dimitri Kantemir, **Mûsikîyi Harflerle Tesbit ve İcra İlminin Kitabı**, Haz: Yalçın Tura, İstanbul 2001, Yapı Kredi Yayınları c. I s. 85.

¹³³ Ahmet Şahin Ak, **Türk Din Musikisi**, Akçağ Yayınları, Ankara, 2009, sf.209.

AKSAK SEMAÎ
(♩ = 130)

MAHÛR SAZ SEMAÎSİ

BEŞTE: GökseL BAKTAGİR

1. HANE

TESLİM

2. HANE

3. HANE

8. HANE

mf

MIZRAPLI SAZLAR

YAYLI SAZLAR

9.11.1983
ÜSKÜDAR

Şekil-8: Mahur Makamına Örnek

SAKIZ HANIM

Söz : Barış MANÇO
Müzik : Bahadır AKKUZZI

The musical score for "SAKIZ HANIM" is written in E major (three sharps) and 10/8 time. It consists of six staves of music. The first staff begins with a treble clef, a key signature of three sharps, and a 10/8 time signature. The first measure is marked with a repeat sign and an E major chord. The second measure is marked with a B major chord. The third staff contains a repeat section with two endings. The first ending is marked with a '1.' and an A major chord, leading to a double bar line. The second ending is marked with a '2.' and an A major chord, leading to the end of the section. The fourth staff continues the melody with an E major chord and a B7 chord. The fifth staff features a B7 chord and a 7-measure rest. The sixth staff concludes the piece with an E major chord and a B7 chord.

Chords shown: E, B, A, B7.

The musical score is written in treble clef with a key signature of three sharps (F#, C#, G#). It consists of six staves of music. The first two staves are instrumental, featuring a melody with guitar chords (B7, E, B7, A, B, A, E) indicated above the notes. The third staff begins with the word "ŞAN" and continues with the melody. The fourth staff contains the lyrics: "Yaz ak şam la rın da a çı lır dı per de / Ma hur bey su sun ca ka pan dı per de". The fifth staff continues the melody with the lyrics: "ler ler yor gun el le rin den / sa kız ha nım la bit ti". The sixth staff is marked "N.C. Unison" and contains the lyrics: "dö kü lür dü nağ me ler / o hü zün lü nağ me ler". The score ends with a double bar line and a fermata symbol. Below the final staff, it is noted "16 ölçü keman meyan ve fine".

ŞAN

Yaz ak şam la rın da a çı lır dı per de
Ma hur bey su sun ca ka pan dı per de

ler ler yor gun el le rin den
sa kız ha nım la bit ti

N.C. Unison

dö kü lür dü nağ me ler
o hü zün lü nağ me ler

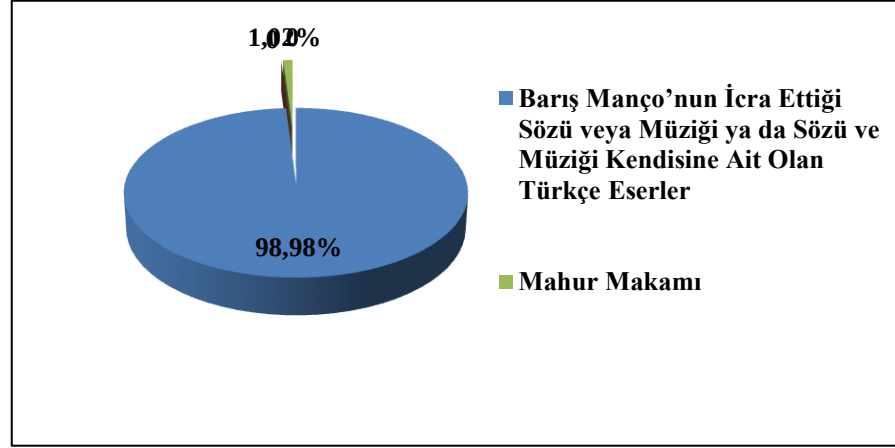
16 ölçü keman meyan ve fine

Şekil-9: Mahur Makamına Barış Manço'dan Bir Örnek

5.2.1.3.2. Barış Manço'nun Mahur Makamından Olan Eseri

1. Sakız Hanım

Barış Manço'nun Türk Müziği Makamlarında icra ettiği tüm eserler ile “Mahur Makamı”nda icra ettiği eserlerin frekans grafiği şöyledir:

Grafik-5: Barış Manço'nun İcra Ettiği Sözü veya Müziği ya da Sözü ve Müziği Kendisine Ait Olan Türkçe Eserler ile “Mahur Makamı”nda İcra Ettiği Eserler Frekans Grafiği

5.2.1.3.2.1. Sakız Hanım¹³⁴

Esere girişte makamın özelliğinden dolayı inici başlanmış, inici özelliği nakarat kısmında devam etmiş, eserin ana kısmı güçlüsü civarında gezinilmiş, bir ara karar sesine kadar inilmiş, daha sonra tekrar güçlüsü civarına çıkılmış, burada bir müddet gezinilmiş ve tekrar karar sesine inilip eser bitirilmiştir.

5.2.1.4. İkinci Alt Problemin Dördüncü Maddesine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Barış Manço'nun nihavend makamındaki eserlerini incelemeden önce, nihavend makamı hakkında kısacası bilgi verilmiştir. Daha sonra Barış Manço'nun bu makamdaki eserleri hakkındaki bulgular ve yorumlar ortaya koyulacaktır.

¹³⁴ Ek 46

5.2.1.4.1. Nihavend Makamı

Şekil-10: Nihavend Makamı Dizisi

Durağı: Rast perdesi

Dizisi: Rast perdesi üzerindeki Buselik beşlisine, Neva üzerinde bâzen Kürdi dörtlüsünün, bâzen de Bûselik dizisinin eklenmesi ile meydana gelmiştir.

Güçlüsü: Buselik beşlisiyle kürdi veya hicaz dörtlüsünün birleştiği yerdeki Neva makamının güçlüsüdür.

Yedeni: Fa bakiye diyezi

Tiz Durağı: Sol (gerdaniye)

Seyri: İnici-çıkıcı

Donanımı: Sibakiye bemolü, mi bakiye bemolü

Makamın seyir tarifi:

Hüseyin Sâdeddin Arel'e göre Nihavend makamının seyri şu şekilde belirtilmiştir:

“Nihavend, buselik makamının rast sesi üzerine nakledilmiştir; onun sesleri pesten tize doğru, rast, dügâh, nevâ, nimhisâr, acem veya eviç, gerdâniye olup nota isimleri sol, la, küçük mücennep bemollü si, do, re, küçük mücennep bemollü mi, fa veya bakiyye diyezli fa, sol dür. Makam saiddir; güçlü sesi beşinci sesidir. Makam ya durak ya güçlüden başlar, pesteki buselik beşlisinde veya tiz taraftaki kürdi veya

hicaz dörtlüsünde karışık bir surette seyir eder. Güçlüde muvakkat kalır, icap ederse tiz taraftaki hicaz veya kürdi beşlisinde dahi gezinip durakta kalır.”¹³⁵

Buselik makamı şedlerindendir. Durak perdesi rasttır. Seyri inici- çıkıcıdır. Rast perdesi üzerine buselik 5’lisi, neva perdesi üzerine kürdi 4’lüsü eklenmesiyle oluşmuştur. Buselik makamında olduğu gibi bazen neva üzerine hicaz 4’lüsünde eklendiği olur. Güçlü perdesi neva’dır (Bkz. Tablo 5). Nihavend makamında; nim hisar perdesinde çargâh çeşnili, çargâh perdesi üzerinde buselik çeşnili, kürdi perdesi üzerinde çargâh çeşnili, düğâh perdesi üzerinde kürdi çeşnili ve neva perdesi üzerinde uşşak çeşnili asma kararlar yapılabilir. Nihavend makamı donanımına sırasıyla si ve mi sesleri için küçük mücenneb bemolü yazılır. Nihavend makamı seslerinin Türk müziği karşılıkları: rast, düğâh, kürdi, çargâh, neva, nim hisar, acem ve gerdaniyedir. Neva üzerinde hicaz 4’lüsü için: neva, hisar, eviç ve gerdaniye.¹³⁶

Ahmet Şahin Ak’a göre buselik makamının seyri şu şekilde belirtilmiştir:

“Makam ya durak ya güçlüden başlar, pestteki buselik beşlisinde veya tiz taraftaki kürdi veya hicaz dörtlüsünde karışık bir surette seyir eder. Güçlüde muvakkat kalır. İcap ederse tiz taraftaki hicaz veya kürdi beşlisinde dahi gezinip durakta kalır.”¹³⁷

¹³⁵ Aslı Sezer Özbilir, “Trt Repertuarında Bulunan Nihavend Makamındaki Çocuk Şarkılarının Besteci Ve Uşûl Yönünden İncelenmesi”, Cumhuriyet Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, Sivas, Haziran-2010, s. 13.

¹³⁶ Mert Can Selçuk, “Tampere Olmayan Seslerin Klarnette İcrası, Bazı Basit ve Şed Türk Müziği Makamlarında Klarnet Alıştırmaları”, Haliç Üniversitesi Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, Eylül 2009, s.91.

¹³⁷ Ahmet Şahin Ak, **Türk Din Musikisi**, Akçağ Yayınları, Ankara, 2009, sf.208.

NİHAVEND LONGA

MÜZİK:KEVSER HANIM

USÛLÜ:NİM SOFYAN

♩ = 112

The musical score for Nihavend Longa is written in 2/4 time, key of B-flat major (two flats). It consists of 12 staves of music. The first staff begins with a treble clef, a key signature of two flats, and a time signature of 2/4. The tempo is marked as ♩ = 112. The music is composed of eighth and sixteenth notes, with some rests. There are repeat signs (double bar lines with dots) at the end of the first, second, fourth, sixth, eighth, and tenth staves. The word "SON" is written at the end of the fourth staff. The score is written in a single system, with the staves connected by a brace on the left.

Şekil-11: Nihavend Makamına Örnek

KOL DÜĞMELERİ

Söz ve Müzik
Barış MANÇO

Intro Cmadd²

Fm Cm 3fr.

Fm Dm^{7,5} Gsus⁴ tacet ŞAN
Ha tır la

Cm 3fr.

rim bak bugün gi bi ses siz ge
gün ı şıl dar Yal nız ge

cen son ge ce yi Ba şın ö
ce bu lu şan lar yaş lı

ne e ğik bir suç lu gi bi Ba na ver di
göz ler le ay rı lır lar düğ me ler gi

ġin he di ye yi i ki kü
bi bi zim gi bi

çük kol düğ me si Bütün bir

aşk hi ka ye si i ki düğ

me i ki ay rı kol da bi zim gi

bi Ay rı yol da

Fm **Cm** 3fr. **Fm** **G⁷sus⁴** **Cm** 3fr. **Fm** **Dm^{7/5}** **G⁷sus⁴**

Fm Cm 3fr.

Ak şam o lun ca sus tu ru rum her ke 'si her şe yi

Fm G

ge lir kol düğ me le ri nin bir leş me sa a ti

Fm Cm 3fr.

U sul u sul çı ka rıp ko ya rım ku tu ya yan ya na

Fm D7 G7sus4

Bit sin bu iş ken ce kal sın lar bir a ra da Hey hat sa

G7sus4 Cm 3fr.

bi zim gi bi zim gi bi zim gi bi zim gi bi zim gi bi zim gi

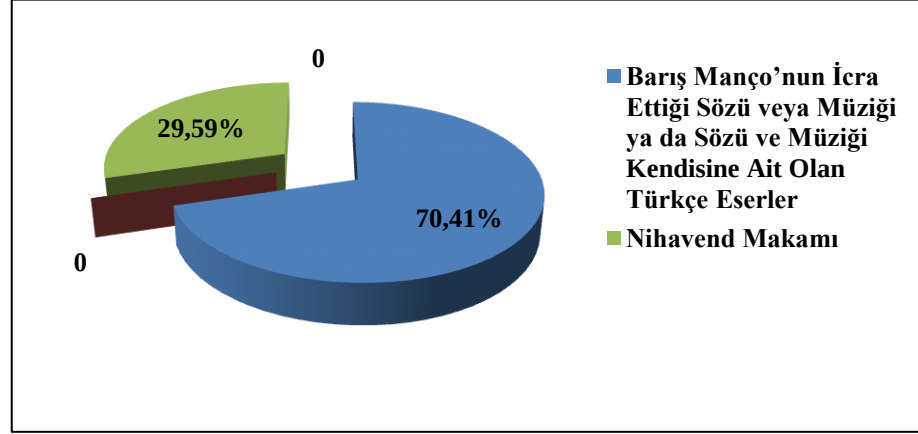
repeat and fade out.

Şekil-12: Nihavend Makamına Barış Manço'dan Bir Örnek

5.2.1.4.2. Barış Manço'nun Nihavend Makamından Olan Eserleri

1. Acıh Da Bağa Vir
2. Anahtar
3. Anlıyorsun Değil Mi?
4. Arkadaşım Eşşek
5. Aynalı Kemer
6. Beyhude
7. Bin Boğanın Kızı
8. Bir Selam Sana
9. Delikanlı Gibi
10. Domates Biber Patlıcan
11. Düriye
12. Gel
13. Hatırlasana
14. Kara Sevda
15. Kol Düğmeleri
16. Mahkûm
17. Nane Limon Kabuğu
18. Nazar Eyle
19. Ne Ola Yar Ola
20. Nerede
21. Osman
22. Ömrümün Sonbaharında
23. Rüya
24. Sahilde
25. Söyle Zalim Sultan
26. Yeni Bir Gün Doğdu Merhaba
27. Anadolu
28. Kırkinci Yıl
29. Allah'ım Güç Ver Bana

Barış Manço'nun Türk müziği makamlarında icra ettiği tüm eserler ile “Nihavend Makamı”nda icra ettiği eserlerin frekans grafiği şöyledir:

Grafik-6: Barış Manço'nun İcra Ettiği Sözü veya Müziği ya da Sözü ve Müziği Kendisine Ait Olan Türkçe Eserler ile “NihavendMakamı”nda İcra Ettiği Eserler Frekans Grafiği

5.2.1.4.2.1. Acılı Da Bağı Vir¹³⁸

Uzman görüşüne göre eser “Nihavend algılanabilir” olarak tanımlanmıştır. Bundan dolayı eser incelenirken nihavend makamı olarak incelenmiştir.

Esere güçlüsü civarından başlanmıştır. Karar sesi ile güçlü arasında kısa bir müddet gezinilmiş, daha sonra seyir karar sesi ile tiz karar sesi arasında inici-çıkıcı seyir izleyerek söz bölümüne kadar devam etmiştir. Sözlü bölümün başlarında karar sesi ile güçlüsü arasında bir seyir göstermiş, genel olarak inici-çıkıcı bir seyir göstermiştir. Sözlü bölümün ortalarında güçlüsü ile tiz karar arasında bir seyir izlenmiştir. Sözlü bölümün sonlarında ise yine karar sesi ile güçlüsü arasında bir seyir göstermiştir. Eserin sonlarında sözsüz olan bölümde de yine karar sesi ile güçlüsü arasında bir seyir izlemiştir. Eser karar sesinde bitirilmiştir.

¹³⁸ Ek 47

5.2.1.4.2.2. Anahtar¹³⁹

Esere makamın güçlüsünden başlanmış, güçlüsünde bir müddet gezinilmiş, daha sonra söz kısmına yerinden başlanmış, tiz durağa çıkılmış, tiz durakta da bir müddet gezilmiş, daha sonra tekrar karar sesine gelinmiş ve eser bitirilmiştir. Genel olarak, makamın inici-çıkıcı özelliği kullanılmıştır.

5.2.1.4.2.3. Anlıyorsun Değil mi?¹⁴⁰

Eserin giriş kısmında, “Yeni Bir Gün Doğuyor Merhaba” adlı eserinin girişi müziği ile başlanmıştır. Esere makamın karar sesi ile başlanmış, karar sesi ile güçlüsü arasında kısa bir gezinilmiş, güçlüsünde kısa bir seyirden sonra, söz kısmına yerinden başlanmış, tiz durağa çıkılmış, tiz durakta da bir müddet gezilmiş, daha sonra tekrar karar sesine gelinmiş ve bitirilmiştir. Genel olarak, makamın inici-çıkıcı özelliği kullanılmıştır.

5.2.1.4.2.4. Arkadaşım Eşşek¹⁴¹

Esere, yerinden başlanmış, makamın da özelliği olan inici-çıkıcı seyir izlenmiş, sık sık güçlüsüne çıkılıp tekrar karar sesine dönmüştür. Tiz durağa çıkılmış, tiz durakta da gezinilmiş ancak genel olarak güçlüsü ve karar sesi civarında gezinilmiştir. Eser karar sesinde bitirilmiştir.

5.2.1.4.2.5. Aynalı Kemer¹⁴²

Esere güçlüsünden başlanmış, inici bir seyir izlenmiş, ancak inici seyir yapılırken makamın da özelliğinden dolayı çıkıcı seyir de yapılmıştır. Tiz durağa da çıkılmış, burada bir müddet gezinilmiş ancak tiz duraktan yavaş bir inici seyir yapılarak güçlüsüne ve karar sesine gelinmiştir. Karar sesinde eser bitirilmiştir.

¹³⁹ Ek 48

¹⁴⁰ Ek 49

¹⁴¹ Ek 50

¹⁴² Ek 51

5.2.1.4.2.6. Beyhude¹⁴³

Uzman görüşüne göre eser “Nihavend algılanabilir” olarak tanımlanmıştır. Bundan dolayı eser incelenirken nihavend makamı olarak incelenmiştir.

Esere tiz karar sesinden sözsüz bölüm olarak başlanmış, sözsüz bölümün başından sözlü bölümün başlangıcına kadar olan bölümde inici-çıkıcı bir seyirle karar sesine kadar inmiştir. Sözlü bölümün başlarında güçlüsü ile tiz karar sesi arasında bir seyir izlemiş, sözlü bölümün ortalarında karar sesine kadar inilmiştir. Sözlü bölümün ortalarından sonuna kadar ise tekrar güçlüsü ile tiz karar arasında bir seyir gerçekleştirmiştir. Eser karar sesi ile bitirilmiştir.

5.2.1.4.2.7. Bin Boğanın Kızı¹⁴⁴

Uzman görüşüne göre eser “Nihavend algılanabilir” olarak tanımlanmıştır. Bundan dolayı eser incelenirken nihavend makamı olarak incelenmiştir.

Esere karar sesinden başlanmıştır. Sözsüz bölümün başlangıcında karar sesi ile güçlüsü arasında bir seyir izlemiş, sözsüz bölümün daha sonraki kısımlarında ise tiz karara kadar çıkıp inici-çıkıcı özellik göstermiştir. Sözlü bölümün başladığı bölümlerde kısa bir süre yeden sesi-karar sesi-güçlüsü arasında inici-çıkıcı bir seyir göstermiştir. Sözlü bölümün ortalarında genel olarak güçlüsü civarında bir seyir göstermiş, sözlü bölümün hemen ardından gelen sözsüz bölümde ise yeden sesi ile güçlüsü arasında inici çıkıcı bir özellik göstermiş ve karar sesi ile eser bitirilmiştir.

5.2.1.4.2.8. Bir Selam Sana¹⁴⁵

Esere karar sesinden başlanmıştır. Sözsüz bölümün başlangıcında karar sesi ile güçlüsü arasında inici-çıkıcı bir seyir göstermiştir. Sözlü bölümün başlarında da bu şekilde bir seyir göstermiş ancak sözlü bölümün ortalarında tiz karar civarına kadar çıkmıştır. Tiz karardan karar sesine kadar kademeli bir inici-çıkıcılık özelliği göstererek inmiştir. Çok kısa olarak ikinci bir sözsüz ara bölüm çalınmış, bu

¹⁴³ Ek 52

¹⁴⁴ Ek 53

¹⁴⁵ Ek 54

bölümde de tiz karar ile karar sesi arasında bir seyir izlemiştir. Eser karar sesi ile bitirilmiştir.

5.2.1.4.2.9. Delikanlı Gibi¹⁴⁶

Uzman görüşüne göre eser “Nihavend algılanabilir” olarak tanımlanmıştır. Bundan dolayı eser incelenirken nihavend makamı olarak incelenmiştir.

Esere makamın güçlüsünden başlanmış, güçlüsünde bir müddet gezinilmiş, daha sonra söz kısmına yerinden başlanmış, tiz durağa çıkılmış, tiz durakta da bir müddet gezilmiş, daha sonra tekrar karar sesine gelinmiş ve bitirilmiştir. Genel olarak, makamın inici-çıkıcı özelliği kullanılmıştır.

5.2.1.4.2.10. Domates Biber Patlıcan¹⁴⁷

Uzman görüşüne göre eser “Nihavend algılanabilir” olarak tanımlanmıştır. Bundan dolayı eser incelenirken nihavend makamı olarak incelenmiştir.

Esere karar sesinden başlanılmış, nakarat kısmında sık sık güçlüsü kullanılmış ve tekrar karara gidilmiştir. Eserin ana kısmında karar sesi ve güçlüsü arasında gidilip gelinmiş, çok sık olmasa da tiz karara çıkılmış, güçlüsünde bir miktar gezinilmiş ve tekrar karar sesiyle eser bitirilmiştir.

5.2.1.4.2.11. Düriye¹⁴⁸

Esere karar sesinden başlanmıştır. Sözsüz olan bölümün başlarında karar sesi civarında, diğer kısımlarında ise karar sesi ile tiz durak arasında bir seyir izlemiştir. Sözlü bölümün başlarında sık sık karar sesi ile güçlüsü arasında inici-çıkıcı bir seyir izlemiş, bazı kısımlarda yeden sesine kadar inilmiştir. Sözlü bölümün ortalarında ve sonraki bölümlerde genel olarak güçlüsü ile tiz durak arasında, çok sık olmayan bir şekilde ise karar sesi ile tiz durak civarında seyir izlemiştir. Eser karar sesi ile bitirilmiştir.

¹⁴⁶ Ek 55

¹⁴⁷ Ek 56

¹⁴⁸ Ek 57

5.2.1.4.2.12. Gel¹⁴⁹

Esere güçlüsünden başlanmış, başta çıkıcı, daha sonra inici bir seyir izlenmiş ancak inici seyir yapılırken makamın da özelliğinden dolayı küçük çıkıcı-inici seyir de yapılmıştır. Tiz durağa da çıkılmış ancak tiz duraktan yavaş bir inici seyir yapılarak güçlüsüne ve karar sesine gelinmiştir. Karar sesinde eser bitirilmiştir.

5.2.1.4.2.13. Hatırlasana¹⁵⁰

Uzman görüşüne göre eser “Nihavend algılanabilir” olarak tanımlanmıştır. Bundan dolayı eser incelenirken nihavend makamı olarak incelenmiştir.

Esere güçlüsünden başlanmıştır. Sözsüz bölümde güçlüsü ile karar sesi arasında inici-çıkıcı bir seyir izlemiştir. Sözlü bölümün başlarında da yine karar sesi ile güçlüsü arasında bir seyir izlemiş, sözlü bölümün ortalarında tiz karar civarına çıkmış, bir müddet burada gezinilmiştir. Sözlü bölümün sonlarına doğru güçlüsü ile tiz karar civarında, bazı bölümlerde tiz kararı da geçecek şekilde bir seyir izlemiş, yine inici çıkıcı bir seyir izleyerek güçlüsüne dönmüş ve eser güçlüsünde bitirilmiştir.

5.2.1.4.2.14. Kara Sevda¹⁵¹

Esere karar sesinden başlanmıştır. Sözsüz olan bölümde sürekli bir çıkıcılık göstermiş, karar sesi ile güçlüsü arasında gezinilmiştir. Sözsüz bölümün sonunda karar sesine dönmüştür. Sözlü olan bölümün başlarında karar sesi civarında dolaşmış, daha sonra kademeli olarak çıkıcılık özelliği göstermiştir. Çok sık olmasa da tiz karar ve civarına çıkılmış, daha sonra yine kademeli olarak karar sesine inilmiştir. Eser karar sesi ile bitirilmiştir.

¹⁴⁹ Ek 58

¹⁵⁰ Ek 59

¹⁵¹ Ek 60

5.2.1.4.2.15. Kol Düğmeleri¹⁵²

Esere karar sesinden başlanmıştır. Eser genel olarak sürekli inici-çıkıcı seyir göstermiştir. Eserin birinci bölümü olan sözsüz bölümde karar sesi ile güçlüsü arasında bir seyir ile gezinilmiştir. Eserin ikinci bölümü olan sözlü kısımda ise sözlü bölümün ortalarına kadar yine benzer bir seyir göstermiş, orta bölümlerinde tiz durağa kadar çıkılmış, daha sonra yine kademeli olarak güçlüsü ve karar sesine gelinmiştir. Eser karar sesi ile bitirilmiştir.

5.2.1.4.2.16. Mahkûm¹⁵³

Esere karar sesinden başlanmıştır. Eserin sözsüz olan giriş bölümünde çok kısa inici-çıkıcı seyir göstermiş karar sesi civarında gezinilmiştir. Sözlü bölüme geçildiğinde, karar sesi ile tiz karar sesi arasında bir seyir izlemiştir. Genel olarak sözlü bölümde çok sık olarak geniş aralıklı inici-çıkıcı seyir gözlenmiştir. Sözlü bölümün ortalarında tiz karar civarına çıkılmış, bir müddet burada gezinilmiş, önce güçlüsüne daha sonra karar sesine kademeli bir şekilde inerek eser karar sesinde bitirilmiştir.

5.2.1.4.2.17. Nane Limon Kabuğu¹⁵⁴

Esere karar sesinden başlanmıştır. İnici-çıkıcı bir özellik göstermiştir. Sözsüz olan giriş bölümünde karar sesinden daha pest seslerde gezinilmiş, hatta güçlüsünün 1 oktav kalınına kadar inilmiş, daha sonra tekrar karar sesine dönmüş, Sözlü bölüme karar sesinden başlanmıştır. Sözlü bölüme gelindiğinde genel olarak karar sesi ile tiz karar seslerinde bir seyir göstermiş olsa da daha sık olarak güçlüsü ile tiz karar sesi arasında bir gezinilmiştir. Eser karar sesi ile bitirilmiştir.

5.2.1.4.2.18. Nazar Eyle¹⁵⁵

Esere güçlüsünden başlanmıştır. Sözsüz olan birinci bölümde, güçlüsü ile karar sesi arasında bir seyir izlenmiştir. Genel olarak daha sonraki sözsüz bölümlerde

¹⁵² Ek 61

¹⁵³ Ek 62

¹⁵⁴ Ek 63

¹⁵⁵ Ek 64

de aynı seyir izlenmiştir. Sık sık inici-çıkıcı bir seyir izlemiştir. Güçlüsünde yapılan bu seyirden sonra karar sesine gelinmiştir. Sözlü olan bölüm karar sesinden başlanmış, karar sesi ile güçlüsü arasında dolaşılmış, tiz karara kısa bir çıkış ve önce güçlüsüne, daha sonra da karar sesine iniş yapmıştır. Eserin genelinde; eserin başından beri izlenen bu seyir, birkaç kez tekrar etmiş ve eser karar sesinde bitirilmiştir.

5.2.1.4.2.19. Ne Ola Yar Ola¹⁵⁶

Esere güçlüsünden başlanmıştır. Sözsüz olan birinci bölümde, karar sesi civarında gezinilmiş, çok kısa bir zaman güçlüsüne çıkılmış, tekrar karar sesine inilmiştir. Sözlü olan ikinci bölüme başlandığında da yine karar sesi ile başlanmıştır. Karar sesi ile güçlüsü arasında seyir edilmiş, daha sonra güçlüsüne ve çok kısa da olsa tiz karara çıkılmıştır. Tiz karara çıkıldıktan sonra tekrar güçlüsüne dönmüş, burada bir müddet gezinilmiştir. Ara bölüm olan sözsüz bölümde de geneli karar sesi ile güçlüsü arasında, çok kısa olarak tiz karara çıkılıp inilmiş olmak üzere bir seyir izlenmiştir. Sözlü bölümün ve sözsüz bölümün bir kez daha tekrarı alınmış, eser karar sesinde bitirilmiştir.

5.2.1.4.2.20. Nerede? ¹⁵⁷

Uzman görüşüne göre eser “Nihavend algılanabilir” olarak tanımlanmıştır. Bundan dolayı eser incelenirken nihavend makamı olarak incelenmiştir.

Esere karar sesinden başlanmıştır. Sözsüz olan birinci bölümde, güçlüsü ile karar sesi arasında çıkıcı-inici bir seyir izlemiştir. Ancak zaman zaman yeden sesine de inilmiştir. Sözlü bölüme karar sesi ile başlanmıştır. Küçük çıkıcı-inici seyirler ile karar sesi ile güçlüsü arasında dolaşmıştır. Bir ara çok küçük bir müddet tiz karara çıkılmış, önce güçlüsüne, daha sonra karar sesine inilerek eser karar sesi ile bitirilmiştir.

¹⁵⁶ Ek 65

¹⁵⁷ Ek 66

5.2.1.4.2.21. Osman¹⁵⁸

Uzman görüşüne göre eser “Nihavend algılanabilir” olarak tanımlanmıştır. Bundan dolayı eser incelenirken nihavend makamı olarak incelenmiştir.

Esere tiz karardan başlanmıştır. Tiz karardan inicilik göstererek güçlüsü ile karar sesi arasında gezinilmiştir. Sözsüz olan birinci bölümde tiz karar ile karar sesi arasında inici-çıkıcılık özelliği göstermiştir ancak genel olarak tiz karar ile güçlüsü arasında gezinilmiştir. Sözlü olan ikinci bölümde, ilk başlarında karar sesi civarında iken sözlü bölümün ortalarında çoğunluğu tiz karar civarında olmak üzere güçlüsü ile tiz karar, hatta bazı bölümlerde sık olmamakla beraber tiz kararın da biraz üzerinde bir seyir göstermiş, daha sonra sırasıyla güçlüsüne ve karar sesine gelinip eser karar sesinde bitirilmiştir.

5.2.1.4.2.22. Ömrümün Sonbaharında¹⁵⁹

Esere güçlüsü civarından başlanmıştır. Başlangıçta inici bir seyir göstermiştir. Sözsüz olan birinci bölümde güçlüsü ile yeden sesi arasında gezinilmiştir. Sözsüz bölüm karar sesi ile bitirilmiştir. Sözlü olan bölüm de karar sesi ile başlamıştır. Sözsüz olan bölümün aksine bu bölümde genel olarak çıkıcı, az da olsa inici-çıkıcı özellik göstermiştir. Karar sesinden güçlüsüne çıkılmış, küçük inicilikler yaparak tekrar güçlüsüne gelmiş, daha sonra karar sesine inilmiştir. Nadiren de olsa güçlüsünün bir oktav petsine inilmiştir. Eser karar sesi ile bitirilmiştir.

5.2.1.4.2.23. Rüya (Enstrümantal)

Esere karar sesinden başlanmıştır. Eserde seyir genel olarak inici-çıkıcıdır. Eserde sözlü bölüm yoktur. Eser Enstrümantal bir eserdir. Karar sesinden sonra giriş kısmında karar sesi civarında bir seyir izlenmiştir. Daha sonra karar sesi ile güçlüsü arasında bir müddet gezinilmiştir. Güçlüsüne gelindiğinde güçlüsünde ve civarında seyir edilmiştir. Çok kısa geçişlerle olmak üzere tiz karara da çıkılıp daha sonra tekrar kademeli bir şekilde önce güçlüsüne, daha sonra da karar sesine gelinip eser karar sesinde bitirilmiştir.

¹⁵⁸ Ek 67

¹⁵⁹ Ek 68

5.2.1.4.2.24. Sahilde¹⁶⁰

Esere güçlüsünden başlanmıştır. Sözsüz bölüm olan birinci bölümde güçlüsünden karar sesine inmeyip tekrar güçlüsüne çıkacak şekilde inici-çıkıcı bir seyir izlemiştir. Sözlü bölüm olan ikinci bölüme de yine güçlüsünden başlanmıştır. Birinci bölümün tam tersine güçlüsü ile tiz karar arasında dolaşmıştır. Ancak çok az da olsa karar sesine inilmiştir. Güçlüsünden tiz karara doğru bir çıkıcılık yapılmış, daha sonra tekrar inici-çıkıcı özellik göstererek kademeli bir şekilde güçlüsüne gelinmiş ve eser güçlüsünde bitirilmiştir.

5.2.1.4.2.25. Söyle Zalim Sultan¹⁶¹

Esere karar sesinden başlanmıştır. Sözsüz bölüm olan birinci bölümde karar sesi civarında inici-çıkıcı bir seyirde dolaşmıştır. Sözlü olan ikinci bölüme de karar sesi ile başlanmıştır. Küçük bir karar sesi civarı seyirden sonra güçlüsüne doğru bir çıkış yapılmış, güçlüsü civarında gezinilmiştir. Daha sonra güçlüsü ile karar sesi arasında genel olarak inici-çıkıcı bir seyir izlemiş, kısa bir süreliğine tiz karar sesine çıkılıp tekrar karar sesine inilmiştir. Aynı seyir birkaç kez diğer sözleri ile de yapıldıktan sonra karar sesine gelinerek eser karar sesinde bitirilmiştir.

5.2.1.4.2.26. Yeni Bir Gün Doğdu Merhaba¹⁶²

Esere makamın karar sesi ile güçlüsü arasında başlanmıştır. Sözsüz olan bölümde genel olarak karar sesi ile güçlüsü civarında bir seyir izlenmiştir. Sözlü olan bölümde güçlüsü ile tiz karar arasında bir müddet gezinilmiş, daha sonra söz kısmına yerinden başlanmıştır. Sözlü bölümde karar sesi ile tiz durak arasında dolaşmış, tiz durağa çıkılmış, tiz durakta da bir müddet gezinilmiş, daha sonra tekrar karar sesine gelinmiştir. Eser karar sesi ile bitirilmiştir. Genel olarak, makamın inici-çıkıcı özelliği kullanılmıştır.

¹⁶⁰ Ek 69

¹⁶¹ Ek 70

¹⁶² Ek 71

5.2.1.4.2.27. Anadolu (Enstrumantel)

Esere makamın karar sesi ile başlanmış, karar sesi ile güçlüsü arasında kısa bir gezinilmiş, güçlüsünde kısa bir seyirden sonra söz kısmına yerinden başlanmış, tiz durağa çıkılmış, tiz durakta da bir müddet gezilmiş, daha sonra tekrar karar sesine gelinmiş ve bitirilmiştir. Genel olarak, makamın inici-çıkıcı özelliği kullanılmıştır.

5.2.1.4.2.28. Kırkinci Yıl (Enstrumantel)

Esere güçlüsü civarından başlanmıştır. Başlangıçta inici bir seyir göstermiştir. Birinci bölümde güçlüsü ile yeden sesi arasında gezinilmiştir. Ancak nadir de olsa güçlüsünü aşarak güçlüsü civarında da dolaşmıştır. Birinci bölümün aksine bu bölümde genel olarak çıkıcı, az da olsa inici-çıkıcı özellik göstermiştir. Karar sesinden güçlüsüne çıkılmış, küçük inicilikler yaparak tekrar güçlüsüne gelmiş, burada bir müddet gezildikten sonra karar sesine inilmiştir. Eser karar sesi ile bitirilmiştir.

5.2.1.4.2.29. Allah'ım Güç Ver Bana¹⁶³

Esere güçlüsünden başlanmış, inici bir seyir izlenmiş ancak inici seyir yapılırken makamın da özelliğinden dolayı çıkıcı seyir de yapılmıştır. Tiz durağa da çıkılmış, burada bir müddet gezinilmiş ancak, tiz duraktan yavaş bir inici seyir yapılarak güçlüsüne ve karar sesine gelinmiştir. Karar sesinde eser bitirilmiştir.

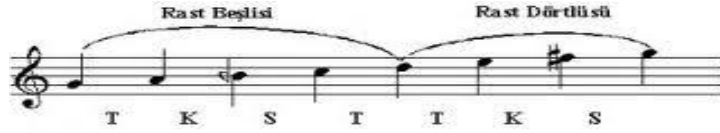
5.2.1.5. İkinci Alt Problemin Beşinci Maddesine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Barış Manço'nun rast makamındaki eserlerini incelemeyen önce, rast makamı hakkında kısaca bilgi verilmiştir. Daha sonra Barış Manço'nun bu makamdaki eserleri hakkındaki bulgular ve yorumlar ortaya koyulacaktır.

¹⁶³ Ek 72

5.2.1.5.1. Rast Makamı

Yerinde rast beşlisine, neva'da rast dörtlüsünün eklenmesiyle oluşan makamdır.

Şekil-13: Rast Makamı Dizisi

Karar: Rast (Sol)

Güçlü: Re (Neva)

Yedeni: Fa # (Irak)

Tiz Karar: Sol (Gerdaniye)

Seyri: Çıkıcı

Donanımı: Si koma bemolü, fa # (bakiye diyezi)

Makamın Seyir Tarifi:

Bedri Aybars'a göre rast makamının seyri şu şekilde belirtilmiştir:

*“Seyri: Esere, durak veya durağın alt tarafındaki seslerden başlanır. Önce dizide karışık dolaşılır ve güçlüde yarım karar verilir. Bilahare bütün dizide, gerekli görüldüğünde genişletilme bölgelerinde de dolaşıldıktan, gerekli asma kararlar ve istenen geçkiler yapıldıktan sonra, çoğu kez yedenli olarak rast perdesinde tam karar verilir.”*¹⁶⁴

İsmail Hakkı Özkan'a göre Rast makamının seyri şu şekilde belirtilmiştir:

“Durak perdesinden, dizinin durak üzerindeki seslerinden, durak altında genişlemiş kısmın seslerinden seyre başlanabilir. Karışık gezinip nevâ perdesinde

¹⁶⁴ Bedri Aybars, **Türk Musikisi Temel Bilgileri**, İkinci Adam Yayınları, 2. Baskı, İstanbul, 2011, s.55.

yarım karar yapılır. Bu arada evvel veya sonra gerekli yerlerde asma kararlar da gösterilir. Sonra bütün dizide, hatta istenirse genişlemiş kısımda da dolaşıldıktan sonra Râst perdesinde çoğunlukla yedenli tam karar yapılır.”¹⁶⁵

Şeref Çakar’a göre Rast makamının seyri şu şekilde belirtilmiştir:

“Rast perdesi üzerinden tize doğru neva perdesine kadar sıralanan rast beşlisinin tiz tarafına neva perdesi üzerinden yine tize doğru gerdaniye perdesine kadar sıralanan rast dörtlüsünün eklenmesinden meydana gelmiştir. Kısaca; rast perdesindeki rast beşlisine neva perdesindeki rast dörtlüsün eklenmesinden meydana gelmiştir”. ¹⁶⁶

¹⁶⁵ İsmail Hakkı Özkan, **Türk Musikisi Nazariyatı ve Kudüm Velveleleri**, Ötüken Neşriyat, İstanbul, 2011 s.139.

¹⁶⁶ Şeref Çakar, **“Türk Müziği Teorisi ve Makamlar”**, Ankara: MEB Yayınları, 2004 s. 394

SOFYAN
♩ = 176

RAST SİRTO

Gökce BAKTAGIR
Aralık 1998 Şarkısı No 75

♩ Yürük

GÖN SERKAN

Şekil-14: Rast Makamına Örnek

Yine bir gül nihal aldı bu gönümü

Rast şarkı

Usulü: Semai

İsmail Dede Efendi

S A Z

Yi ne bir gül ni hal al dı bu gön lü mü
Gör me dım kim se de böy le bir dıl rü ba

gön lü mü Sim ten gon ca fem bi be del
dıl rü ba Böy le kaş böy le göz böy le el

ol gü zel ol gü zel A te şin ruhi le ri

yak tı bu gön lü mü gön lü mü
üz me de göz sü zer göz sü zer

Pür e da pür ce fa pek kü
El a man pek ya man her za

çük man pek gü zel pek gü zel D.C.
man ol gü zel ol gü zel

Mustafa Ünnözün

Yine bir gül nihal aldı bu gönümü
Sim ten, gonca fem, bi bedel ol güzel
Ateşin ruhleri yaktı bu gönümü
Pür eda, pür cefa, pek küçük, pek güzel

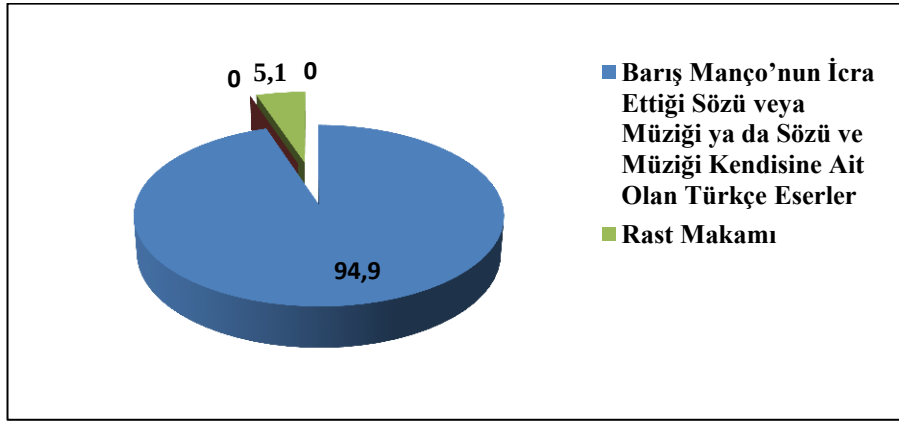
Görmedim kimsede böyle bir dırüba
Böyle kaş, böyle göz, böyle el, böyle yüz
Aşkın bağrını üzmeğe göz süzer
El aman, pek yaman, her zaman ol güzel

Şekil-15: Rast Makamına Barış Manço'nun Seslendirdiği Bir Şarkıdan Örnek

5.2.1.5.2. Barış Manço'nun Rast Makamında Olan Eserleri

1. Aman Hocam S.O.S.
2. Bugün Bayram
3. Zehra
4. Al Beni
5. Yine Yol Göründü Gurbete

Barış Manço'nun Türk müziği makamlarında icra ettiği tüm eserler ile “Rast Makamı”nda icra ettiği eserlerin frekans grafiği şöyledir:

Grafik-7: Barış Manço'nun İcra Ettiği Sözü veya Müziği ya da Sözü ve Müziği Kendisine Ait Olan Türkçe Eserler ile “Rast Makamı”nda İcra Ettiği Eserler Frekans Grafiği

5.2.1.5.2.1.Aman Hocam S.O.S.¹⁶⁷

Esere karar sesinden başlanmıştır. Eserde genel olarak sürekli bir çıkıcılık hâkim olmuştur. Nakarat bölümünden sözlü bölüme olana kısımda karar sesi ile güçlüsü arasında gezinilmiştir. Sözlü bölümde karar sesi ile tiz karar arasında gezinilmiştir. Eserin son kısımlarında uzun bir müddet güçlüsü civarı ile tiz kararı civarında gezinilmiştir. Bazı bölümlerde tiz karar da geçilmiş, daha sonra yine tiz karar ve güçlüsü civarına gelinmiştir. Eser güçlüsü ile bitirilmiştir.

¹⁶⁷ Ek 73

5.2.1.5.2.2. Bugün Bayram¹⁶⁸

Esere güçlüsünden başlanılmış, sözsüz olan kısımda karar sesinden pest güçlüsüne küçük bir inicilik yapılarak tekrar kara sesine dönülmüştür. Ana bölümünde genel olarak güçlüsü ve tiz durak arasında seyir edilmiş, sık sık çıkıcı seyir gösterilmiştir. Nakarat kısmında karar sesi ve güçlüsü civarında gezinilmiştir. Eserin bitişi de güçlüsü civarında gezinirken karar sesine doğru gelinmiş ve karar sesi ile bitirilmiştir.

5.2.1.5.2.3. Zehra¹⁶⁹

Esere karar sesinden başlanılmıştır. Sözsüz olan birinci bölümde çıkıcı özellikler göstermiştir. Karar sesi ile güçlüsü arasında seyir göstermiştir. Sözlü bölümün başlangıcında güçlüsü ile tiz karar arasında dolaşmış, genel olarak çıkıcılık göstermiştir. Sözlü bölümün ortalarında karar sesine inilmiş, bir müddet karar sesi ile güçlüsü arasında seyredilmiş, daha sonra eser karar sesi ile bitirilmiştir. Eserde genel olarak makamın özelliğinden dolayı sık sık çıkıcılık özelliği görülmüştür.

5.2.1.5.2.4. Al Beni¹⁷⁰

Esere güçlüsünden başlanılmış, sözsüz olan kısımda karar sesinden pest güçlüsüne küçük bir inicilik yapılarak tekrar kara sesine dönülmüştür. Ana bölümünde genel olarak güçlüsü ve tiz durak arasında seyir edilmiş, sık sık çıkıcı seyir gösterilmiştir. Nakarat kısmında karar sesi ve güçlüsü civarında gezinilmiştir. Eserin orta bölümlerinde nihavend makamı etkisi gösterip tekrar rast makamına dönmüştür. Eserin bitişi de güçlüsü civarında gezinirken karar sesine doğru gelinmiş ve karar sesi ile bitirilmiştir.

¹⁶⁸ Ek 74

¹⁶⁹ Ek 75

¹⁷⁰ Ek 76

5.2.1.5.2.5. Yine Yol Göründü Gurbete¹⁷¹

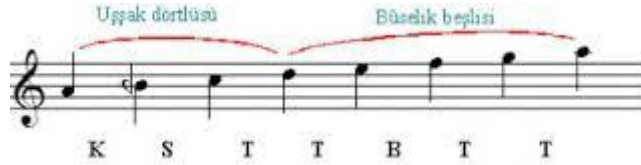
Esere karar sesinden başlanmıştır. Nakarat bölümünden sözlü bölüme olana kısımda karar sesi ile güçlüsü arasında gezinilmiştir. Sözlü bölümde karar sesi ile tiz karar arasında gezinilmiştir. Eserin son kısımlarında uzun bir müddet güçlüsü civarı ile tiz kararı civarında gezinilmiştir. Bazı bölümlerde tiz karar da geçilmiş, daha sonra yine tiz karar ve güçlüsü civarına gelinmiştir. Eser güçlüsü ile bitirilmiştir.

5.2.1.6. İkinci Alt Problemin Altıncı Maddesine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Barış Manço'nun uşşak makamındaki eserlerini incelemeyen önce, uşşak makamı hakkında kısacası bilgi verilmiştir. Daha sonra Barış Manço'nun uşşak makamındaki eserleri hakkındaki bulgular ve yorumlar ortaya koyulacaktır.

5.2.1.6.1. Uşşak Makamı

Yerinde uşşak dördlüsüne, neva'da buselik beşlisinin eklenmesiyle oluşan bir makamıdır.

Şekil-16: Uşşak Makamı Dizisi

Karar: La (Dügah)

Güçlü: Re (Neva)

Yedeni: Sol (Rast)

Tiz Karar: La (Muhayyer)

Seyri: Çıkıcı

Donanımı: Si koma bemolü

¹⁷¹ Ek 77

Makamın Seyir Tarifi:

İsmail Hakkı Özkan'a göre uşşak makamının seyri şu şekilde belirtilmiştir:

“Durak civarından, durağın altında genişlemiş bölgenin seslerinden seyre başlanır. Önce durak üzerindeki uşşâk dörtlüsünün seslerinde dolaştıktan sonra dizinin iki tarafında karışık gezinip güçlü nevâ perdesinde yarım karar yapar. Bu arada gerekli yerlerde gereken asma kararlar ve diğer özellikler de gösterilir. Nihayet bütün dizide ve gerekiyorsa genişlemiş kısımda da karışık gezindikten sonra düğâh perdesinde uşşâk çeşnisi ile tam karar yapılır.”¹⁷²

Bedri Aybars'a göre uşşak makamının seyri şu şekilde belirtilmiştir:

“Makam inici-çıkıcı olduğu için esere güçlü veya güçlü civarından başlanır. Önce acem perdesi sık sık gösterilerek, dizinin her iki tarafında dolaşılır ve güçlüde yarım karar verilir. Bilahare tekrar dizinin her iki tarafında dolaşıldıktan, gerekli asma kararlar ve istenilen geçkiler yapıldıktan sonra, düğâh perdesinde tam karar verilir.”¹⁷³

Ahmet Şahin Ak'a göre uşşak makamının seyri şu şekilde belirtilmiştir:

“Güçlü veya civarından seyre başlanır. Nevada-buselik düğâhta-uşşak gösterilir. Neva perdesinde yarım karar yapar. Çargâhta-çargâhlı, neva'da-hicazlı, çargâhta-nikrizli, gerdaniyede-buselikli asma kalıplar gösterir. Çıkıcı seyirler pest bölgede genişleme gösterir. İnici seyirler tiz bölgede genişleme gösterir. Nerede bir hicaz varsa 1 tanini altında mutlaka nikriz 5'lisi vardır.”¹⁷⁴

¹⁷² İsmail Hakkı Özkan, **Türk Musikisi Nazariyatı ve Kudüm Velveleleri**, Ötüken Neşriyat, İstanbul, 2011 s.145.

¹⁷³ Bedri Aybars, **Türk Musikisi Temel Bilgileri**, İkinci Adam Yayınları, 2. Baskı, İstanbul, 2011, s.56.

¹⁷⁴ Ahmet Şahin Ak, **Türk Din Musikisi**, Akçağ Yayınları, Ankara, 2009, sf.194.

T R T MÜZİK DAİRESİ YAYINLARI
TÜRK SAN'AT MÜZİĞİ No. 1178

285

USÜLÜ : LÜYEK

UŞŞAK ŞARKI

AKŞAM OLDU HÜZÜNLENDİM BEN YİNE

MÜZİK : SEMAHAT ÖZDENSES

SÖZ : AHMET CENGİZÖĞLÜ

♩ = 135

AKŞAM OL DU HÜZÜN LEN DİM
BEN Yİ NE
HAS RET KAL DİM GÖZ LE Rİ NİN REN Gİ
NE NE GEL MEH TÂ BİM
GEL SEV Gİ LİM GEL Yİ NE
GEL MEH TÂ BİM GEL SEV Gİ LİM GEL Yİ NE

AKŞAM OLDU HÜZÜNLENDİM BEN YİNE.
HASRET KALDIM GÖZLERİNİN RENGİNE.
GEL MEHTÂBIM GEL SEVGİLİM GEL YİNE.
HASRET KALDIM GÖZLERİNİN RENGİNE.

Şekil-17: Uşşak Makamına Örnek

UŞŞAK ŞARKI

ELLERİMLE BÜYÜTTÜĞÜM

DAĞLAR DAĞLAR

GÜFTE ve BESTE

Barış MANÇO

USÜLÜ : SOFYAN

El le rim le bü yüt tü ğüm So lar i ken di rilt ti ğim
Kuş lar uç maz gül ler sol du Yü ce dağ lar du man ol du
Çi çe ği mi ko par dın sen el le re ver dın (Saz
Bel li ki git ti ğin yer den ka ra ha ber var
) Çi çe ği mi ko par dın sen el le re ver dın
Dağ lar dağ lar Kur ban o lam yol ver ge çem
Sev di ği mi son bir ol sun ya kın dan gö rem (SON)

1.

Ellerimle büyüttüğüm,
Solar iken dirilttiğim,
Çiçeğimi kopardın sen,ellere verdin,
Dağlar dağlar,
Kurban olam yol ver geçem,
Sevdiğimi son bir olsun yakından görem.

2.

Kuşlar uçmaz güller soldu,
Yüce dağlar duman oldu,
Belli ki; gittiğin yerden,kara haber var,
Dağlar dağlar,
Kurban olam yol ver geçem,
Sevdiğimi son bir olsun, yakından görem.

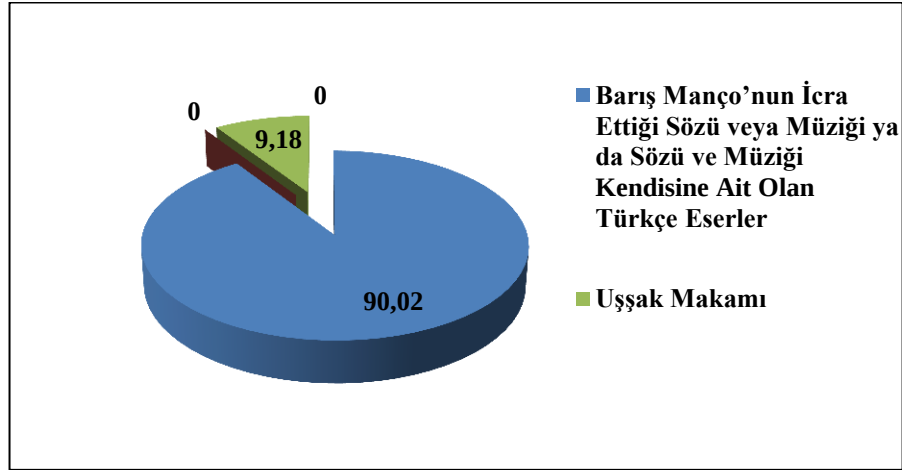

Şekil-18: Uşşak Makamına Barış Manço'dan Bir Örnek

5.2.1.6.2. Barış Manço'nun Uşşak Makamından Olan Eserleri

1. Dağlar Dağlar
2. En Büyük Mehmet Bizim Mehmet
3. İşte Hendek İşte Deve
4. Kalk Gidelim Küheylan
5. Ölüm Allah'ın Emri
6. Süleyman
7. Hal Hal
8. Eğri Büğrü
9. Gülme Ha Gülme

Barış Manço'nun Türk müziği makamlarında icra ettiği tüm eserler ile “Uşşak Makamı”nda icra ettiği eserlerin frekans grafiği şöyledir:

Grafik-8: Barış Manço'nun İcra Ettiği Sözü veya Müziği ya da Sözü ve Müziği Kendisine Ait Olan Türkçe Eserler ile “Uşşak Makamı”nda İcra Ettiği Eserler Frekans Grafiği

5.2.1.6.2.1. Dağlar Dağlar¹⁷⁵

Esere yeden sesinden başlanmıştır. Eserin başlangıcında inici – çıkıcı seyir göstermiştir. Daha sonra güçlüsüne kadar çıkılmış ve tekrar karar sesine dönmüştür. Eserin ana bölümü ile nakarat arası karar sesi ile güçlüsü arasında geçmiştir. Nakarat kısmında güçlüsü civarında, bazen tiz karar sesine doğru

¹⁷⁵ Ek 78

gezinilmiştir ancak tiz karara çıkılmamıştır. Eser güçlüsü civarında inici seyir göstererek karar sesi ile bitirilmiştir.

5.2.1.6.2.2. En Büyük Mehmet Bizim Mehmet¹⁷⁶

Esere güçlüsünden başlanılmıştır. Eserin giriş kısmında güçlüsü civarında gezinilmiştir. Eserin orta kısımlarında tiz karara çıkılmış, bir müddet gezinilmiş, daha sonra tekrar güçlüsüne dönmüştür. Güçlüsünde bir müddet gezinilmiş, daha sonra nakarat kısmına geçilmiştir. Nakarat kısmında güçlüsü ile karar sesi arasında gezinilmiş, karar sesine gelinmiş, tekrar güçlüsüne doğru bir çıkıcılık gösterilip tekrar karar sesine inilerek eser karar sesinde bitirilmiştir.

5.2.1.6.2.3. İşte Hendek İşte Deve¹⁷⁷

Esere karar sesinden başlanılmış, bir müddet karar sesi civarında gezinilmiştir. Daha sonra güçlüsüne doğru kademeli bir çıkıcılık yapılmış, karar sesine inilmiştir. Nakarat kısmında güçlüsüne çıkılmış, güçlüsü ve civarında gezinilmiştir. Makamın da özelliğinden dolayı inici-çıkıcı özellik sık sık görülmüştür.

5.2.1.6.2.4. Kalk Gidelim Küheylan¹⁷⁸

Esere karar sesinden başlanmıştır. Söze kadar olan kısımda karar sesi ile güçlüsü arasında seyredilmiştir. Sözün girdiği bölümlerde de bir müddet karar sesi ile güçlüsü arasında devam edilmiş, sözlü bölümün ortalarında güçlüsü ile tiz karar arasında gezinilmiştir. Sözlü bölümün bittiği yerde yine sözsüz bir bölüm girmiş, bu bölümde sık sık çıkıcı seyir göstermiş, bazı yerlerde tiz karar civarında seyredilmiştir. Nakarat kısmında yine güçlüsü ile karar sesi arasında bir seyir göstermiştir. Eser karar sesinde bitirilmiştir.

¹⁷⁶ Ek 79

¹⁷⁷ Ek 80

¹⁷⁸ Ek 81

5.2.1.6.2.5. Ölüm Allah'ın Emri¹⁷⁹

Esere karar sesinden giriş yapılmıştır. Mey ile küçük bir açış yapılmış, sözlü olan bölüme gelene kadar karar sesi ile güçlüsü arasında çıkıcı bir seyir izlemiştir. Sözlü olan bölüme gelindiğinde yine karar sesi civarında dolaşmış, ancak daha sonra güçlüsüne, hatta tiz durağa kadar çıkılıp bir müddet burada gezinilmiştir. Daha sonra tekrar güçlüsüne gelinmiş, kademeli bir şekilde tekrar karar sesine gelinmiş ve eser karar sesinde bitirilmiştir.

5.2.1.6.2.6. Süleyman¹⁸⁰

Esere yeden sesi ile başlanmıştır. Sözsüz olan başlangıç bölümü, karar sesi civarında bir seyir izlemiştir. Ancak sık sık yeden sesine de inilmiştir. Sözlü bölümün başlarında yine sözsüz bölümdeki gibi bir seyir izlemiş, daha sonra güçlüsüne çıkılmış, burada bir müddet seyir edilmiş, tekrar karar sesi civarına gelmiştir. Genel olarak eser içerisindeki seyir benzer şekilde hareketlerin tekrarlamasından oluşmuştur. Eserin sonlarına doğru tiz karar sesine kadar çıkılmış, çok kısa süre tiz kararda kalıp önce güçlüsüne, daha sonra da karar sesine kademeli bir inicilik seyri göstermiştir. Eser karar sesinde bitirilmiştir.

5.2.1.6.2.7. Hal Hal¹⁸¹

Esere karar sesinden başlanmıştır. Söze kadar olan kısımda karar sesi ile güçlüsü arasında seyredilmiştir. Sözü girdiği bölümlerde de bir müddet karar sesi ile güçlüsü arasında devam edilmiş, sözlü bölümün ortalarında güçlüsü ile tiz karar arasında gezinilmiştir. Sözsüz bölümde ise sık sık çıkıcı seyir göstermiş, bazı yerlerde tiz karar civarında seyredilmiştir. Nakarat kısmında yine güçlüsü ile karar sesi arasında bir seyir göstermiştir. Eser karar sesinde bitirilmiştir.

¹⁷⁹ Ek 82

¹⁸⁰ Ek 83

¹⁸¹ Ek 84

5.2.1.6.2.8. Eğri Büğrü¹⁸²

Esere karar sesinden başlanılmış, bir müddet karar sesi civarında gezinilmiştir. Daha sonra güçlüsüne doğru kademeli bir çıkıcılık yapılmış, daha sonra yine kademeli olarak karar sesine inilmiştir. Nakarat kısmında güçlüsüne çıkılmış, güçlüsü ve civarında gezinilmiştir. Enstrümantal olan orta kısımda güçlüsü ile karar sesi arasında gezinilmiş, tizlere çıkılıp inilmiş ve daha sonra tekrar karar sesine inilmiştir. Eser karar sesi ile bitirilmiştir. Makamın da özelliğinden dolayı inici-çıkıcı özellik sık sık görülmüştür.

5.2.1.6.2.9. Gülme Ha Gülme¹⁸³

Esere yeden sesinden başlanmıştır. Eserin başlangıcında inici – çıkıcı seyir göstermiştir. Daha sonra güçlüsüne kadar çıkılmış ve tekrar karar sesine dönülmüştür. Eserin ana bölümü ile nakarat arası karar sesi ile güçlüsü arasında geçmiştir. Nakarat kısmında güçlüsü civarında, bazen tiz karar sesine doğru gezinilmiştir ancak tiz karara çıkılmamıştır. Eser güçlüsü civarında inici seyir göstererek karar sesi ile bitirilmiştir.

5.2.1.7. İkinci Alt Problemin Yedinci Maddesine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Barış Manço'nun nikriz makamındaki eserini incelemeyen önce, nikriz makamı hakkında kısaca bilgi verilmiştir. Daha sonra Barış Manço'nun bu makamdaki eseri hakkındaki bulgular ve yorumlar ortaya koyulacaktır.

5.2.1.7.1. Nikriz Makamı

Yerinde nikrîz beşlisine 5. derece nevâ perdesi üzerinde, bir râst dörtlüsünün ve yine aynı perdede bir bûselik dörtlüsünün eklenmesinden meydana gelmiştir.¹⁸⁴

Nikriz makamının iki çeşit dizisi bulunmaktadır.

¹⁸² Ek 85

¹⁸³ Ek 86

¹⁸⁴ İsmail Hakkı Özkan, **Türk Musikisi Nazariyatı ve Kudüm Velveleleri**, Ötüken Neşriyat, İstanbul, 2011, s.413.

Şekil-19: Nikriz Makamı Dizisi

Karar sesi: Sol (Rast)

Güçlüsü: Re (Neva)

Yedeni: Fa diyez (Irak)

Tiz Karar Sesi: Sol (Gerdaniye)

Seyri: İnici-çıkıcı

Donanımı: Si bakiye bemolü, fa bakiye diyezi, do bakiye diyezi

Makamın Seyir Tarifi:

Bedri Aybars'a göre nikriz makamının seyri şu şekilde belirtilmiştir:

*“Esere güçlü veya güçlü civarından(nikriz beşlisi seslerinden) başlanır. Önce dizide genel olarak dolaşılır ve güçlüde yarım karar verilir. Bilahare tekrar dizide ve genişletilme bölgelerinde de dolaşıldıktan, gerekli asma kararlar ve istenilen geçkiler yapıldıktan sonra rast perdesinde nikriz, bazen de rast çeşnisi ile yedenli olarak tam karar verilir”.*¹⁸⁵

Gülçin Yahya Kaçar'a göre nikriz makamının seyri şu şekilde belirtilmiştir:

“İnici-çıkıcıdır. nikriz beşlisi sesleriyle ya da nevâ perdesi civarından seyre başlanır. Güçlü perdesi civarında seyrettikten sonra nevâ perdesi civarından seyre başlanır. Güçlü perdesi civarında seyrettikten sonra nevâ perdesinde yarım karar

¹⁸⁵ Bedri Aybars, **Türk Musikisi Temel Bilgileri**, İkinci Adam Yayınları, 2. Baskı, İstanbul, 2011, s.73.

*yapılır. Makamın asma karar perdelerinde kalışlar yapılarak nikriz beşlisi sesleriyle genellikle yedenli tam karar verilir.”*¹⁸⁶

İsmail Hakkı Özkan’a göre buselik makamının seyri şu şekilde belirtilmiştir:

*“Güçlü nevâ perdesi civarından veya bazen de nikrîz beşlisinin seslerinden seyre başlanır. Makamı meydana getiren çeşnilerde karışık gezinildikten sonra, güçlü nevâ perdesinde yarım karar yapılır. Bu arada gereken yerlerde gerekli asma kararlar da gösterildikten sonra râst perdesinde nikrîz, bazen râst çeşnisiyle yedenli tam karar yapılır.”*¹⁸⁷

¹⁸⁶ Gülçin Yahya Kaçar, **Türk Musikisi Rehberi**, 2. Baskı, Maya Akademi Yayınevi, Ankara, 2012, s.220.

¹⁸⁷ İsmail Hakkı Özkan, **Türk Musikisi Nazariyatı ve Kudüm Velveleleri**, Ötüken Neşriyat, İstanbul, 2011, s.414.

NİKRİZ LONGA

NİM SOFYAN

MÜZİK: TANBÖRİ CEMİL BEY

$\text{♩} = 92$ 1. VE TESLİM

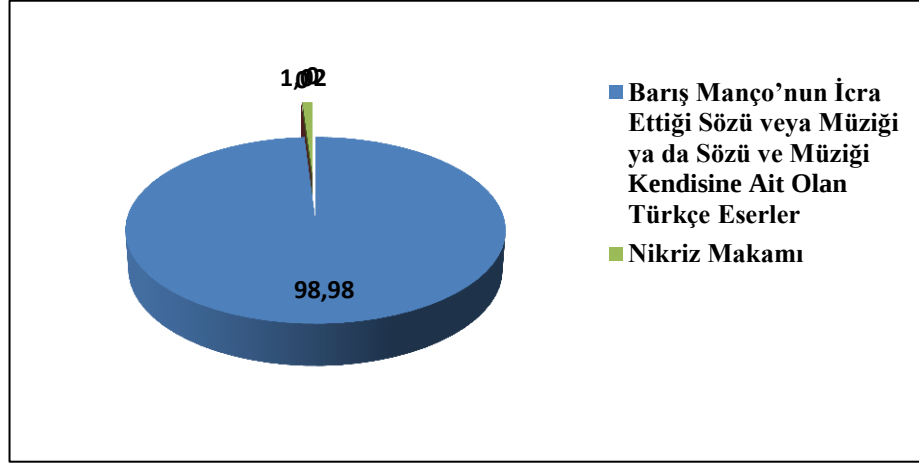

Şekil-20: Nikriz Makamına Örnek

5.2.1.7.2. Barış Manço'nun Nikriz Makamından Olan Eseri

1. Aman Yavaş Aheste

Barış Manço'nun Türk Müziği Makamlarında icra ettiği tüm eserler ile “Nikriz Makamı”nda icra ettiği eserlerin frekans grafiği şöyledir:

Grafik-9: Barış Manço'nun İcra Ettiği Sözü veya Müziği ya da Sözü ve Müziği Kendisine Ait Olan Türkçe Eserler ile “Nikriz Makamı”nda İcra Ettiği Eserler Frekans Grafiği

5.2.1.7.2.1. Aman Yavaş Aheste¹⁸⁸

Esere yerinden başlanmıştır. Eserde söz başlayan yere kadar karar sesi ile güçlüsü arasında makamın da özelliğinden dolayı inici-çıkıcı bir seyir göstermiştir. Söz girdiğinde de bu seyir bir müddet devam etmiş, bir ara çok kısa şekilde tiz karara doğru bir çıkış yapılmış ancak daha sonra tekrar güçlüsü civarına dönmüştür. Eser genel olarak karar sesi ile güçlüsü arasında bir seyir göstermiştir. Eserin karar sesi ile bitirilmiştir.

5.2.1.8. İkinci Alt Problemin Sekizinci Maddesine İlişkin Bulgular Ve Yorumlar

Barış Manço'nun kürdi'li hicazkâr makamındaki eserlerini incelemenden önce, kürdi'li hicazkâr makamı hakkında kısaca bilgi verilmiştir. Daha sonra Barış

¹⁸⁸ Ek 87

Manço'nun bu makamındaki eserleri hakkındaki bulgular ve yorumlar ortaya koyulacaktır.

5.2.1.8.1. Kürdî'li Hicazkâr Makamı

Kürdi dörtlüsüne, çargâh perdesinde buselik beşlisinin eklenmesiyle oluşan makamdır.

Şekil-21: Kürdî'li Hicazkâr Makamı Dizisi

Karar sesi: Sol (Rast)

Güçlüsü: Do(Çargâh)

Yedeni: Fa (Acemaşiran)

Tiz Karar Sesi: Sol(Gerdaniye)

Seyri: İnici

Donanımı: Si, Mi, La küçük Mücenneb bemolü

Makamın Seyir Tarifi:

İsmail Hakkı Özkan'a göre kürdî'li hicazkâr makamının seyri şu şekilde belirtilmiştir:

“Hangi şekilde olursa olsun makam inici olduğu için tiz durak gerdâniye civarından seyre başlanır. Diziyi meydana getiren çeşnilerde karışık gezinildikten sonra, güçlü gerdâniye perdesinde yarım karar yapılır. Yine eğer istenirse diğer

*çeşniler de kullanılarak gezinilip ikinci mertebe güçlü olan nevâ perdesinde asma karar yapılır. Bu arada gerekli yerlerde gereken asma kararlar da gösterilir. Sonunda mutlaka rast perdesindeki kürdî dizisine veya beşlisine geçilip, râst perdesinde kürdî çeşnisiyle tam karar yapılır. ”*¹⁸⁹

Gülçin Yahya Kaçar’a göre kürdî’li hicazkâr makamının seyri şu şekilde belirtilmiştir:

*“İnicidir. Makamın birinci derecede güçlüsü olan gerdâniye perdesi civarından seyre başlanır. Nevâ perdesindeki hümâyûn dizisi gösterildikten sonra gerdâniye perdesinde yarım karar yapılır. Makamda kullanılan diğer çeşniler kullanılarak ikinci derecede güçlülere olan nevâ ve çargâh perdelerinde tam kararlar verilir. Asma karar perdelerinde duruşlar yapılarak rast perdesindeki kürdî sesleriyle tam karar yapılır. Genel olarak hicazkâr hicazkâr makamı seyri yapıldıktan sonra kürdî makamı sesleriyle tam karar verilir. ”*¹⁹⁰

Tîz durak Gerdâniye civarından seyre başlanır. Bu perdenin iki tarafındaki çeşnilerde karışık gezinildikten sonra, gerdâniye perdesinde Kürdî çeşnisiyle yarım karar yapılır. Sonra bütün dizide gerekli asma kararlar da göstererek, karışık gezinildikten sonra râst perdesinde kürdî çeşnisiyle ekseriyetle yedenli tam karar yapılır.¹⁹¹

Ahmet Şahin Ak’a göre buselik makamının seyri şu şekilde belirtilmiştir:

“Kürdîli hicazkâr inici bir nitelik gösterir. Tiz durak olan gerdaniyeden veya çargâh-gerdaniye perdelerinden başlar. Tiz durak etrafında dolaşır. Tiz dörtlünün özelliğine (lahni yapısına) göre asma karar perdeleri de değişir. Güçlü perdesi her dört türde neva olmasına rağmen, beyatî çeşnisi ile yapılan seyirde, ayrı bir müstakil makam olan arazbar makamı çevresi içine girildiği için, çargâh perdesi de önemli bir asma karar perdesi niteliğini taşır. Karara doğru kürdî ve zirgüle ve bazen nim

¹⁸⁹ İsmail Hakkı Özkan, **Türk Musikisi Nazariyatı ve Kudüm Velveleleri**, Ötüken Neşriyat, İstanbul, 2011 s 254.

¹⁹⁰ Gülçin Yahya Kaçar, **Türk Musikisi Rehberi**, 2. Baskı, Maya Akademi Yayınevi, Ankara, 2012, s.187.

¹⁹¹ Selçuk ÖZTÜRK, **Klâsik Türk Mûsikîsi’nde Kürdîlihicazkâr Makamı Kuramına Yönelik Bir İnceleme**, Atatürk Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, Erzurum-2010 s. 9.

zirgüle perdelerinde de kısa duruşlar yapılır. Ve kürdî çeşnisi içinde karara varılır. Burada zirgüle perdesinin bir özelliğini belirtmek icap eder. Çünkü, kürdîli hicazkârda karara doğru, icra olunan nim zirgüle değil zirgüle perdesidir. Yani, nim zirgüleden bir koma daha dik olan zirgüle perdesi basılmak suretiyle hatta az da olsa uşşaklı karar veren şarkılara da rastlanmaktadır. Çok tutulmuş, sevilmiş ve dinleyiciye de sevdirmiş eserler veren bestekârlarımız makamın 1. ve 3. Türlerini daha çok kullanmışlardır. Lahin değişikliklerinde yeni arıza işaretleri konularak belli edilir. Bu arada, bazen karara doğru zirgüle perdesi yerine nim zirgüle perdesinin kullanıldığı da vardır.”¹⁹²

Kürdîlihicazkâr makamına örnek eser:

¹⁹² Ahmet Şahin Ak, **Türk Din Musikisi**, Akçağ Yayınları, Ankara, 2009, s. 219.

KÜRDÎLÎ-HİCÂZKÂR ŞARKI

REP.NO : 8041

USÛLÜ : SEMÂÎ

NE O BENSİZ EDEBİLİR, NE TEMELLİ GİDEBİLİR

MÜZİK VE SÖZ :
YUSUF NALKESEN

ARANAĞME.....

2. VE 3. GÜFTELERE

1.

NE O BEN SİZ E DE Bİ LİR NE TE MEL Lİ..... Gİ DE Bİ LİR

BEN DE ÖY LE..... BU NU Bİ LİR SÂ DE GÖZ DEN

I RA GİZ BİZ A LEV A LEV ÇE RA GİZ BİZ

AY RIL SAK DA..... BE RA BE RİZ SON

2.

GÜN O LUR NE A RAR SO RAR GİZ LE NİR DE.....

BE Nİ Sİ NAR Bİ Lİ RİM Kİ..... İ Çİ YA NAR

3.

BÂ Zİ GÜN LER HEP NÂZ E DER HEM KÜ SER HEM.....

Nİ YÂZ E DER SA NIR SIN SA..... Hİ DEN Gİ DER

D.C.

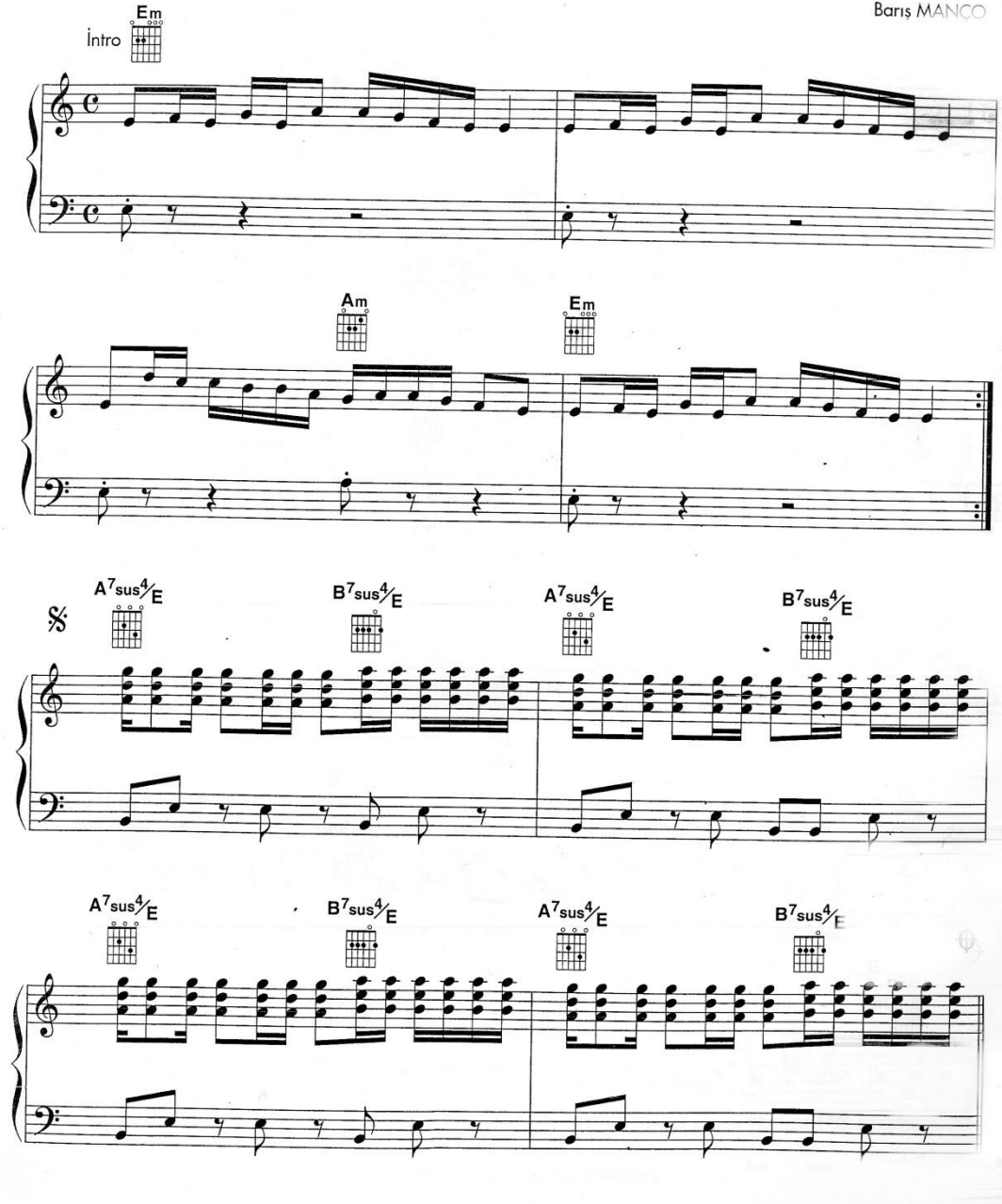
Selçuk Sipahioğlu
4.2.2005

Şekil-22: Kürdî'li Hicazkâr Makamına Örnek

SARI ÇİZMELİ

Söz ve Müzik
Barış MANÇO

Intro

Am Em

A7sus4/E B7sus4/E A7sus4/E B7sus4/E

A7sus4/E B7sus4/E A7sus4/E B7sus4/E

Em SAN saz

Yaz dos tum gü zel sev me_ ye ne a dam de_ nir_ mi
yok sul gör sen_ bes le kaymak bal i_ le

saz

Yaz dos tum se lam al ma_ ya na yi ğit de_ nir_ mi
ga rip le ri_ giy dir i pek şal_ i_ le

Am Em F G Em

Yaz_ dos_ tum Al tı üs tü beş met re lik bez_ i_ çin
Ök süz gör sen şar ka na dın ko_ lu_ nu

Am Em F G Em

Yaz_ dos_ tum Bo şa geç miş öm re ya şam de nir_ mi
Kim se göç mez bu dün ya dan mal i_ le

Em

Yaz tah ta ya bir_ da_ ha tut def te ri ki ta_ bı

Sa rı çiz me li_ Meh met a ğa_ Bir gün ö der he sa_ bı

The musical score is written on a single staff in treble clef. It begins with a key signature of one sharp (F#) and a time signature of 4/4. The melody is accompanied by guitar chords indicated by letters (Em, Am, F, G) and fret diagrams. The lyrics are in Turkish and are written below the staff. The score is divided into six lines of music, each with its own set of lyrics. The final line of music is marked with a double bar line and the instruction 'repeat fade out.'.

Em

Yaz dos tum Ba rı ş söy ler ken di bir ders a lır mı

Yaz dos tum su üs tü ne ya zı yaz san ka lır mı

Am Em F G Em

Yaz dos tum Bir dün ya ki hak lı hak sız ka rı ş mı ş

Am Em F G Em

Yaz dos tum Bo şa koy san dol maz do lu su a lır mı

Em

Yaz tah ta ya bir da ha tut def te ri ki ta bı

repeat fade out.

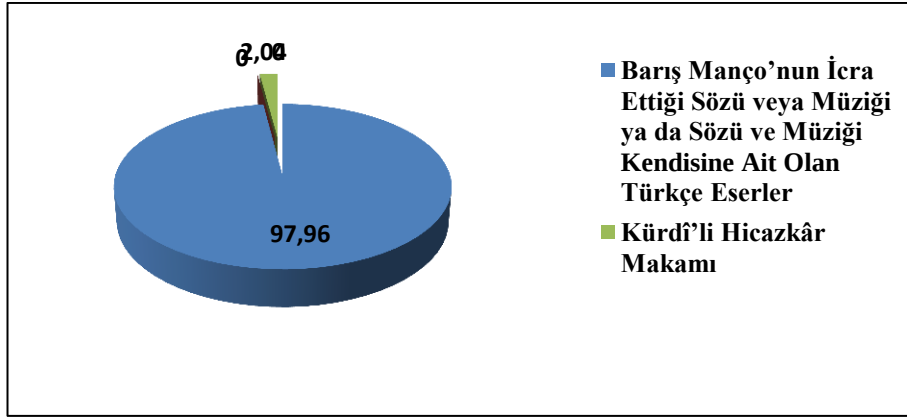
Sa rı çiz me li meh met a ğa Bir gün ö der he sa bı

Şekil-23: Kürdî'li Hicazkâr Makamna Barış Manço'dan Bir Örnek

5.2.1.8.2. Barış Manço’nun Kürdî’li Hicazkâr Makamında Olan Eserleri

1. Dıral Dedenin Dûdûğû
2. Sarı Çizmeli Mehmet Ağa

Barış Manço’nun Türk müziği makamlarında icra ettiği tüm eserler ile “Kürdî’li Hicazkâr Makamı”nda icra ettiği eserlerin frekans grafiği şöyledir:

Grafik-10: Barış Manço’nun İcra Ettiği Sözü veya Müziği ya da Sözü ve Müziği Kendisine Ait Olan Türkçe Eserler ile “Kürdî’li Hicazkâr Makamı”nda İcra Ettiği Eserler Frekans Grafiği

5.2.1.8.2.1. Dıral Dedenin Dûdûğû¹⁹³

Esere karar sesinden giriş yapılmış, güfte kısmına girene kadar devam edilmiş, daha sonra tizlerde tiz kararı gösterip yine kürdî’li hicazkar makamı ile karar verilmiştir. Eserde makamın özellikleri arasında yer alan “inici” seyir özelliği, genel olarak kullanılmıştır. Ancak nadir olarak “inici-çıkıcı” özellik de göstermiştir.

5.2.1.8.2.2. Sarı Çizmeli Mehmet Ağa¹⁹⁴

Esere karar sesinden giriş yapılmış, karar sesi ile güçlüsü arasında gezinilmiş, güfte kısmına girene kadar devam edilmiş, güfte girdiğinde tizlerde tiz kararı gösterip yine kürdî’li hicazkâr makamı ile karar verilmiştir. Eserde makamın özellikleri arasında yer alan “inici” seyir özelliği, genel olarak kullanılmıştır.

¹⁹³ Ek 88

¹⁹⁴ Ek 89

VI. BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER

6.1. SONUÇ

Yapılan çalışmanın sonunda varılan sonuçlar şunlardır:

- 1. Birinci Alt Probleme İlişkin Sonuç:** İncelenen eserlerden 30 tanesi makamsal bir sınıflandırmaya tabi tutulamamış, “minör” veya “majör” tonlarında olduğu tespit edilmiştir. Bu eserler şunlardır: “Abbas Yolcu”, “Âdemoğlu Kızgın Fırın Havva Kızı Mercimek”, “Affet Beni”, “Ahmet Bey’in Ceket”, “Alla Beni Pulla Beni”, “Ayı”, “Bal Sultan”, “Ballı Kaymak”, “Bir Kelebeğin Yaşam Öyküsü”, “Dört Kapı”, “Dut Ağacı”, “Eski Bir Fincan”, “Fil İle Kurbağa”, “Gülbebeğim”, “Günaydın Çocuklar”, “Hemşerim Memleket Nire”, “Kalpler Beraber”, “Kayaların Oğlu”, “Kazma”, “Kezban”, “Lahnurger”, “Müsaadenizle Çocuklar”, “Ne Köy Olur Ne Kasaba”, “Sarıl Bana”, “Süper Babaanne”, “Yol”, “Cacık”, “Seher Vakti”, “Kara Haber-Turnaların Ölümü”, “Güle Güle Oğlum”.
- 2. İkinci Alt Probleme İlişkin Sonuç:**Barış Manço sanat hayatı boyunca tam olarak bilinmemekle birlikte yaklaşık 175 eseri icra etmiştir. Bunların yaklaşık olarak 34’ünü anonim türkü veya başka bir sanatçıya ait olan eserler, 43’ünü yabancı şarkılar ve 98’ini sözü veya müziği ya da söz ve müziği kendisine ait eserler oluşturmaktadır. Sözü veya müziği ya da söz ve müziği kendisine ait olan eserlerin 89’u sözlü 9’u enstrümantal olmak üzere 98 şarkısı Türk Müziği Makamları bakımından incelenmiştir.
 - 2.1. İkinci Alt Problemin Birinci Maddesine İlişkin Sonuç:** İncelenen eserlerden 4 tanesi “Hicaz Makamı” olarak tespit edilmiştir. Hicaz makamı olarak tespit edilen eserler şunlardır: “Gönül Ferman Dinlemiyor”, “Gibi Gibi”, “Yol Verin Ağalar Beyler”, “Olmaya Devlet Cihanda”.
 - 2.2. İkinci Alt Problemin İkinci Maddesine İlişkin Sonuç:**İncelenen eserlerden 17 tanesi “Kürdi Makamı” olarak tespit edilmiştir. Kürdi makamı olarak tespit edilen eserler şunlardır: “Bal Böceği”, “Dön Desem Döner

Misin?”, “Ben Bilirim”, “Benden Öte Benden Ziyade”, “Can Bedenden Çıkmayınca”, “Dönence”, “Evelallah”, “Halil İbrahim Sofrası”, “Selahaddin Eyyubi”, “Yolla Yârim Tez Yolla”, “Unutamadım”, “Çoban Yıldızı”, “Hayır”, “Boğaziçi”, “Gelinlik Kızların Dansı”, “Gülpembe”, “Ali Yazar Veli Bozar”.

2.3. İkinci Alt Problemin Üçüncü Maddesine İlişkin Sonuç:İncelenen eserlerden 1 tanesi “Mahur Makamı” tespit edilmiştir. Bu eser “Sakız Hanım” isimli eserdir.

2.4. İkinci Alt Problemin Dördüncü Maddesine İlişkin Sonuç:İncelenen eserlerden 29 tanesi “Nihavend Makamı” olarak tespit edilmiştir. Bu eserler şunlardır: “Acıh Da Bağa Vir”, “Anahtar”, “Anlıyorsun Değil Mi?”, “Arkadaşım Eşşek”, “Aynalı Kemer”, “Beyhude”, “Bin Boğanın Kızı”, “Bir Selam Sana”, “Delikanlı Gibi”, “Domates Biber Patlıcan”, “Düriye”, “Gel”, “Hatırlasana”, “Kara Sevda”, “Kol Düğmeleri”, “Mahkûm”, “Nane Limon Kabuğu”, “Nazar Eyle”, “Ne Ola Yar Ola”, “Nerede?”, “Osman”, “Ömrümün Sonbaharında”, “Rüya”, “Sahilde”, “Söyle Zalim Sultan”, “Yeni Bir Gün Doğdu Merhaba”, “Anadolu”, “Kırkıncı Yıl”, “Allah’ım Güç Ver Bana”.

2.5. İkinci Alt Problemin Beşinci Maddesine İlişkin Sonuç:İncelenen eserlerden 5 tanesi “Rast Makamı” olarak tespit edilmiştir. Bu eserler şunlardır: “Aman Hocam S.O.S.”, “Bugün Bayram”, “Zehra”, “Al Beni”, “Yine Yol Göründü Gurbete”.

2.6. İkinci Alt Problemin Altıncı Maddesine İlişkin Sonuç:İncelenen eserlerden 9 tanesi “Uşşak Makamı” olarak tespit edilmiştir. Uşşak makamı olarak tespit edilen eserler şunlardır: “Dağlar Dağlar”, “En Büyük Mehmet Bizim Mehmet”, “İşte Hendek İşte Deve”, “Kalk Gidelim Küheylan”, “Ölüm Allah’ın Emri”, “Süleyman”, “Hal Hal”, “Eğri Büğrü”, “Gülme Ha Gülme”.

2.7. İkinci Alt Problemin Yedinci Maddesine İlişkin Sonuç:İncelenen eserlerden 1 tanesi “Nikriz Makamı” olarak tespit edilmiştir. Bu eser “Aman Yavaş Aheste” isimli eserdir.

2.8. İkinci Alt Problemin Sekizinci Maddesine İlişkin Sonuç:İncelenen eserlerden 2 tanesi “Kürdî’li Hicazkâr Makamı” olarak tespit edilmiştir. Bu eserler şunlardır: “Dıral Dedenin Düdüğü” ve “Sarı Çizmeli Mehmet Ağa”.

6.2. ÖNERİLER

1. Çalışmaya başlamadan önce yapılan literatür taramasında değerli sanatçı Barış Manço hakkında oldukça az sayıda araştırma yapıldığı görülmüş, yapılan çalışmaların da kapsamının oldukça dar olduğu tespit edilmiştir.
2. 56 yıllık hayatına birkaç ömürlük eser sığdıran Barış Manço'nun hayatını anlatan geniş kapsamlı birçok araştırma yapılabilir, yapılan bu araştırmalar kitaplaştırılarak değerli kültür elçisini başta Türkiye olmak üzere tüm dünyaya tanıtılması sağlanabilir.
3. Sanatçının hayatı belgesel olarak hazırlanarak görselleştirilmeli ve örnek bir şahsiyet olarak insanlığa tanıtılabilir.
4. Barış Manço eserlerindeki sözlerin ve kullanılan deyimlerin çok yönlü bir değerlendirmeye tabi tutulması yararlı olabilir.
5. Değerli sanatçının dünyanın beş kıtasını gezerek yapmış olduğu,100'den fazla değişik yöreyi içeren "Ekvator'dan Kutuplara" isimli TV programı kitaplaştırılarak ilgilenenlerin istifadesine sunulabilir.
6. Barış Manço 7'den 77'ye tüm insanlığa hitap eden bir sanatçı olmayı başarmış özellikle yaşadığı dönemin çocukları üzerinde farklı bir tesiri olduğu inkâr edilemez bir gerçektir. Bu nedenle sanatçının, günümüz çocuklarına tanıtılması faydalı olabilir.
7. Sanatçının çocuklar için yapmış olduğu eserler bir albümde toplanmalı ve gerekli tanıtım yapılarak çocukların ahlaki gelişimlerine katkı sağlayacak eserlerle eğitim alanında buluşmaları sağlanabilir.
8. İlköğretimden ortaöğretime kadar eğitimin her kademesinde ders kitaplarında değerli sanatçının hayatına ve eserlerine yer verilmeli ve görsel materyaller hazırlanabilir.
9. Müze olarak halka açılan sanatçının evine okul gezileri düzenlenmeli ve "Barış Manço Ekolü" yeni nesillere tanıtılabilir.

KAYNAKÇA

1. AK, Ahmet Şahin. **Türk Din Musikisi**, Ankara, Akçağ Yayınları, 2009.
2. AKDOĞDU, Onur. **Türk Müziği'nde Türler ve Biçimler**, İzmir, 2003.
3. AREL, Hüseyin Sâdeddin. Hazırlayan: Onur Akdoğu, **Türk Mûsikîsi Nazariyatı Dersleri**, Ankara, Kültür Bakanlığı Yayınları, 1991
4. AYBARS, Bedri. **Türk Musikisi Temel Bilgileri**, İstanbul, İkinci Adam Yayınları, 2. Baskı, 2011.
5. CANBAZOĞLU, **Cumhur. Kentin Türküsü: Anadolu Pop-Rock**, İstanbul, Pan yayıncılık, Mayıs 2009.
6. ÇAKAR, Şeref. **“Türk Müziği Teorisi ve Makamlar”**, Ankara, MEB Yayınları, 2004.
7. DÜZGÜN, Dilaver. **“Âşıklık Geleneğinin Değişim Ve Dönüşüm Sürecinde Barış Manço Olgusu”**, Çukurova Üniversitesi Türkoloji Araştırmaları Merkezi.
8. EREN, M. Ali, Öztürk, Muhsin **“Türkiye Barış'ı Arıyor”**, Aksiyon Dergisi, Sayı 218, 6 Şubat 1999.
9. EREN, M. A. , Çetinkaya, Y. , (1995, Mayıs), **Barış Manço: Sanatçı olduğumu iddia etmiyorum**, Aksiyon Dergisi.
10. İLDAN, Haydar. **Müsadenezle Barış Manço**, İstanbul, Bemol Müzik Yayıncılık, 2002.
11. KAÇAR, Gülçin Yahya. **Türk Musikisi Rehberi**, Ankara, Maya Akademi Yayınevi, 2. Baskı, 2012.
12. KANTEMİR, Dimitri, **Mûsikîyi Harflerle Tesbit ve İcra İlminin Kitabı**, Haz: Yalçın Tura, İstanbul 2001, Yapı Kredi Yayınları I-II cilt.
13. KIRCA, Ali. **Barış Manço'ya Özlem**, İstanbul, 1. Baskı, Nisan 1999.
14. KUTLUĞ, Yakup Fikret. **Türk Musikisinde Makamlar**, İstanbul, Yapı Kredi Yayınları, 2000.
15. KÜÇÜKGÖKÇE, Özgen. **“XV. Yüzyılda Makâmlar”**, Dokuz Eylül Üniversitesi, Doktora Tezi, İzmir, 2010.
16. ÖZBİLİR SEZER, Aşlı. **“Trt Repertuarında Bulunan Nihavend Makamındaki Çocuk Şarkılarının Besteci Ve Usûl Yönünden**

- İncelenmesi”**, Cumhuriyet Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, Sivas, Haziran-2010.
17. **ÖZKAN**, İsmail Hakkı, **Türk Musikisi Nazariyatı ve Kudüm Velveleleri**, İstanbul, Ötüken Neşriyat, 2011.
 18. **ÖZTUNA**, Yılmaz. **Türk Musikisi Akademik Klasik Türk Sanat Musikisi’nin Ansiklopedik Sözlüğü**, Ankara, Orient yayınları, 2006.
 19. **ÖZTÜRK**, Selçuk. **Klâsik Türk Mûsikîsi’nde Kürdîlihiczâkâr Makamı Kuramına Yönelik Bir İnceleme**, Atatürk Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, Erzurum-2010.
 20. **SELÇUK**, Mert Can. **“Tampere Olmayan Seslerin Klarnette İcrası, Bazı Basit ve Şed Türk Müziği Makamlarında Klarnet Alıştırmaları”**, Haliç Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, Eylül 2009.
 21. **ŞAHİN**, Tamer. **Hala Yazıp Çizecek Birkaç Satırım Kaldı**, Truva Yayınları, Ekim 2005.
 22. **TANRIKORUR**, Cinuçen. **Müzik, Dil, Kültür**, İstanbul, Dergâh Yayınları, Eylül 2009 İkinci Baskı.
 23. T.C. Millî Eğitim Bakanlığı Megep (Meslekî Eğitim Ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi) **Müzik Aletleri Yapımı Müzikte Sistem Ve Makamlar**, Ankara, 2007.
 24. **Tılısmı Sevgiydi, Barış’ı çok özledik**.(1 Şubat 2000), Zaman, Kültür Sayfası.
 25. **TUNCA**, Hulisi.**Barış Manço: Uzun Saçlı Dev Adam**, İstanbul, 2. bs., Epsilon Yayınları, Şubat 2005.
 26. **TURA**, Yalçın. Nâsır Abdülbâkî Dede, **Tedkîk-ü Tahkîk, İncelenme ve Gerçeği Araştırma**, İstanbul, Pan Yayıncılık, 2006.
 27. **UYGUN**, Nuri Mehmet, **“Safiyüddin Abdülmü’mîn Urmevi ve Kitabü’l-Edvarı”**, İstanbul, Kubbealtı Neşriyatı Yayınevi, 1999.
 28. **YANGIN**, Birgül.**Çağdaş Türk Ozanı Barış Manço**, Ankara, Akçağ Yayınları, 2002.
 29. **YATAĞANBABA**, Murat.**Dağı Aşan Deve: Barış Manço**, Denizli, Yatağanbaba Kitap, Ekim 2008.
 30. **YATAĞANBABA**, Murat.**Türk Kültürünün Karbon Kâğıdı**, Denizli, Bilal Ofset, Mart 2006.

İNTERNET KAYNAKLARI

1. <http://haber.stargazete.com/guncel/baris-manconun-71-dogumgunu-ve-baris-manconun-hayati/haber-824322>.
2. http://213.143.255.186/foto/foto_galeri/25047/20/iyi_ki_dogdun_Baris_Manco.html, 15.30, Cumhuriyet Gazetesi internet sitesi.
3. <http://www.milliyet.com.tr/baris-manco-google-ana-sayfasinda-son-haber-yeni-teknoloji-1650195/>.
4. http://tr.wikipedia.org/wiki/Bar%C4%B1%C5%9F_Man%C3%A7o.
5. <http://www.barismancomix.com/biyografi/hayathikayesi.php>.
6. <http://www.trt.net.tr/radyo/HaberDetay.aspx?HaberKodu=03111676-b99e-4ac4-a81a-b159cec40b43> 20.04.2013, 22.47.com.tr/baris-manco/?PAGE=.
7. <http://www.90larmuzesi.com/baris-manco-ile-7den-77ye/>.
8. <http://sanatkop.com/index.php/baris-manco/>.
9. http://www.akormerkezi.com/baris-manco-ademoglu-kizgin-firin-havva-kizi-mercimek-sarki-sozu_sarki-nhfjj.html.
10. <http://www.sarki-sozleri.net/baris-manco-affet-beni.s>
11. http://www.nomorelyrics.net/tr/sozleri/1323-Ahmet_Beyin_Ceketi-sozleri.html.
12. <http://www.sarkisozu.info/baris-manco-ayi-sarki-sozu.html>.
13. <http://www.diyez.info/xaonu-baris-manco-dort-kapi-sarki-sozu.html>.
14. <http://www.keyfimizik.net/sarki-sozleri/8740-baris-manco-dut-agaci-sarki-sozu.html>.
15. http://www.turkcemuzik.com/sarki/S%C3%B6z/19871/Bar%C4%B1%C5%9FMan%C3%A7o_Sar%C4%B1l-Bana.html.
16. http://www.anatolianrock.com/Bar%C4%B1%C5%9F.Man%C3%A7o/sarki-sozleri/don_desem_doner_misin_-1-169.html.
17. http://www.yenisarkisozleri.com/baris-manco/evelallah_sarki_soju.html.

EKLER

EK 1:

ABBAS YOLCU

Denizlerde okyanuslarda
Dalgaların koynunda bir ömür tükettikten sonra
Su için boğulmak varsa

Çöllerde kızgın kumlarda karlı buzlu dağlarda
Bir ömür tükettikten sonra
Çukurda kaybolmak varsa

Korkunun ecele faydası yok
Bu koşuşma niye
Abbas yolcu soran yok
Yolculuk nereye kim kaldı geriye

Taş üstüne taş koya koya
Yarattığımız dünyanın
Çöktüğünü görmek bir yana bir de altında kalmak var ya

Korkunun ecele faydası yok
Bu koşuşma niye
Abbas yolcu soran yok
Yolculuk nereye kim kaldı geriye

Sana uzatılan elleri
Görmek istemesen de
Bir gün o eller üstünde bu dünyadan göçmek var ya.¹⁹⁵

Söz: Barış Manço

Müzik: Jean J. Falaise

Albüm: 24 Ayar (1993)

¹⁹⁵ <http://www.keyfimizik.net/sarki-sozleri/8697-baris-manco-abbas-yolcu-sarki-sozu.html> 14.14.

EK 2:

ÂDEMOĞLU KIZGIN FIRIN HAVVA KIZI MERCİMEK

Adem babayla havva anadan bu yana
Çok şeyler söylendi sevda üzerine
Sayısız türküler yakıldı
Leyla ile Mecnun, Ferhat ile Şirin
Türlü masallar yazıldı
Kerem ile Aslı, Yusuf ile Züleyha gibi
Hepside dertli, ayrılıklarla biten, ızdırıp, gözyaşı dolu
Hani karabasan gibi insanın gözlerini karartan sıkıntılı şeylerdi
Bugün Barış kardeşiniz sizlere yeni bir türkü söyleyecek
Çünkü Barış gördü ki, yeryüzündeki en büyük gerçek
Adem oğlu kızgın fırın Havva kızı mercimek

Kız dediğin nazlı olur
Erkekse mangal yürek
Er kişinin yanında hatun gerek
Adem oğlu kızgın fırın Havva kızı mercimek
Kız olmazsa er kişi kolsuz kanatsız demek
Davulu dengi dengine vurmak gerek
Adem oğlu kızgın fırın Havva kızı mercimek

Mercimek fırın yanyana
Fazla söze ne gerek
Deli gönül sevdimi
İstemez yorgan döşek
Adem oğlu kızgın fırın Havva kızı mercimek

Kimi zeytin bulgur yer kimi baklava börek
Kimine saray dar gelir kimine bir oda gerek
İki göz bir kulübe yeter Havva kızına
Ademoglu kalender yiyeceği bir lokma ekmek
Adem oğlu kızgın fırın Havva kızı mercimek
Tanrı böyle buyurmuş
Dünya böyle kurulmuş
Her adem oğluna bir havva nasip olmuş
Yedi iklim dört bucak inanmazsan gitte bak
Nuhun gemisinde bile fırın mercimek dolmuş
Adem oğlu kızgın fırın Havva kızı mercimek
Kızdır nazdır bin altın azdır
Oğlan bir oktur her evde yoktur.¹⁹⁶

Söz-Müzik: Barış Manço

Albüm: Hal Hal (1975)

¹⁹⁶ http://www.akormerkezi.com/baris-manco-ademoglu-kizgin-firin-havva-kizi-mercimek-sarki-sozu_sarki-nhfjj.html 19.06.2013 14.20.

EK 3:

AFFET BENİ

Beni bırakıp gittiğinden beri
Terkedilmiş bir çocuk gibi
Çaresizim dolaştım gecelerde
Sana döndüm yine biliyorum suç bende

Affet beni ne olur affet beni
Yalvarırım soru sorma
Verilecek cevabım yok suç bende
Affet affet beni

Kendi evimde bir yabancı gibi
Çıktım ağır ağır merdivenleri
Kapıyı çalmaya cesaretim yok
Sana döndüm yine biliyorum suç bende

Affet beni ne olur affet beni
Yalvarırım soru sorma
Verilecek cevabım yok suç bende
Affet affet beni

Son bir kez seni görmek istedim
Geceler boyu bu anı bekledim
Sana dönmemi istemiyorsan söyle
Söyle gideyim ama önce yine de

Affet beni ne olur affet beni
Yalvarırım soru sorma

Verilecek cevabım yok suç bende
Affet affet beni.¹⁹⁷

Söz: Barış Manço

Müzik: Ufuk Yıldırı

Albüm: Sahibinden İhtiyaçlar (1988)

¹⁹⁷ <http://www.sarki-sozleri.net/baris-manco-affet-beni> 19.06.2013 14.30.

EK 4:

AHMET BEY'İN CEKETİ

Tanrı bütün kullara rızkını dağıtırken
Kimi sırtüstü yatar kimi boşa gezerken
Kul Ahmet erken kalkar haydi ya nasip derdi
Kimseler anlamazdı ya nasip ne demekti
O mahallede herkes gömlek giyerdi
Bizim kul Ahmet bir gün bir ceket diktirdi diktirir ya
Mahalleye dert oldu kul Ahmet'in ceketı

Kul Ahmet erken kalkar haydi ya nasip derdi
Kimseler anlamazdı ya nasip ne demekti
Herkes gömlek giyerken Ahmet ceket giyerdi
Konu komşuya dert oldu kul Ahmet'in ceketı
Mahalleli kahvede muhabbet peşindeyken
Leylekler lak lak edip peynir gemisi yüklerken
Kul Ahmet erken yatar sabaha ya kısmet derdi
Kimseler anlamazdı ya kısmet ne demekti

Herkes gömlek giye dursun
Bizim kul Ahmet ceketine bir de astarla kaplatıverdi
kaplatır ya
Konu komşuya dert oldu kul Ahmet'in ceketı
Kul Ahmet erken yatar sabaha ya kısmet derdi
Kimseler anlamazdı ya kısmet ne demekti
Herkes gömlek giyerdi
Konu komşuya dert oldu kul Ahmet'in ceketı
Bir gün bir yoksul öldü üzüldü mahalleli
Ama bir kefen parası bulamadı mahalleli
Kul Ahmet dedi yalan dünya çıkardı ceketini
Örttü garibin üstüne kaldırdı cenazeyi

Sonunda herkes anladı ya nasip ya kısmeti
Bizim kul Ahmet birdenbire oluverdi Ahmet bey
Ceket ise Ahmet beyin ceketı
İbreti alem oldu Ahmet beyin ceketı
Sonunda herkes anladı ya nasip ya kısmeti
İbreti alem oldu Ahmet beyin ceketı
Meğerse tüm keramet ceketteymiş be Ahmet
Barış a sorar isen sen bu yolda devam et.¹⁹⁸

Söz-Müzik: Barış Manço

Albüm: Sahibinden İhtiyaçlar (1988)

¹⁹⁸ http://www.nomorelyrics.net/tr/sozleri/1323-Ahmet_Beyin_Ceketi-sozleri.html 19.06.2013 14.35.

EK 5:

ALLA BENİ PULLA BENİ

Alla beni pulla beni, al koynuna yar
Gözüm senden başkasını görmez oldu yar
Gönlüm senden birşey ister nasıl desem yar
Alla beni pulla beni al koynuna yar
Senin için dağları deler,yol açarım yar
Senin için denizleri kuruturum yar
Senin için gök kubbeyi, yerlere çalarım yar
Canım iste canım bile sana kurban yar

Dağlar taşlar uçan kuşlar senin olsun yar
Deniz ve yer gökler hepyerinde dursun yar
Gönlüm senden birşey ister nasıl desem yar
Alla beni pulla beni al koynuna yar

Saçlarına yıldızlardan taç yapayım yar
Bir nefeste güneşleri söndüreyim yar
Çıra gibi uğrunda ben yanayım yar
Canım iste canım bile sana kurban yar

Yıldızlar yerinde güzel bırak dursun yar
Saçlarımı ellerinle okşa yeter yar
Gönlüm senden birşey ister nasıl desem yar
Alla beni pulla beni, al koynuna yar
Rüzgar olup ince beline sarılayım yar
Çimen olup ayağına serileyim yar
Sürme olup gözlerine sürüleyim yar
Canım iste canım bile sana kurban yar
Alla beni pulla beni, al koynuna yar

Gözüm senden başkasını görmez oldu yar
Gönlüm senden birşey ister nasıl desem yar
Alla beni pulla beni, al koynuna yar
Alla beni pulla beni, al koynuna yar

Gözüm senden başkasını görmez oldu yar
Gönlüm senden birşey ister nasıl desem yar
Alla beni pulla beni al koynuna yar.¹⁹⁹

Söz-Müzik: Barış Manço

Albüm: Hal Hal (1975)

¹⁹⁹ http://www.akormerkezi.com/baris-manco-alla-beni-pulla-beni-sarki-sozu_sarki-lhfjj.html
19.06.2013, 15.35.

EK 6:

AYI

Bugün hava güzel dedim ki hanıma, haydi kalk giyin de çıkalım biraz
Bak cıvı cıvı kuşlar uçuyor, dalları basmış erikle kiraz

Çoluk çocuk cümbür cemaat piknik yapalım ne dersiniz ha?
Ev halkı uçu yihhu aslan baba sen çok yaşa

Yolda düşündüm bizim çocuklar tanımıyorlar hayvanları
Bir hayli garibime gitti doğrusu bir baba olarak verdim kararı
Anında bir ters U dönüş doğru hayvanat bahçesine
Biliyoruz ayıp oldu hakim bey ama zar zor girebildik içeriye

Bak evladım buna ayı derler, ormandan inip şehre gelirler
Ağır mağır hantaldır ama, armudun iyisini ayılar yerler

Evet, babacım ona ayı derler
Ayılar bizleri çok severler ağır mağır hantaldır ama
Armudun iyisini ayılar yerler, seninde canın günün birinde
Armudun iyisini yemek isterse, sakın ha aman manava gidip te
Armutları tek tek ellemeAdamın kafası bir atarsa
Bayramlık ağzını bir açarsa, sana neler der biliyor musun
Mahalle duyar rezil olursun

A de bakayım -A- bi de Y de -Y- şimdi bi de I -I-
Oku bakayım AYI oku bakayım AYI
Maksat çoluk çocuk öğrensin hayatın çetin yollarını
Kaptırmasınlar kimseye kafalarını ve kollarını
Hani baba olarak vazifemiz tabi uyandırıp ikaz etmek
Uzunlar yanmıyor hakim bey kısa yoldan anlatmak gerek

Hayvan sevgisi tabiki lazım ama herşey karşılı
Ben seni seveyim sende beni say ki bozulmasın ağzımızın tadı
Armudun iyisini zaten o yer bir eli yağda ötekisi balda
Buramıza geldi artık hakim bey takdir sizden birazda ite kaka

A de bakayım -A- bi de Y de -Y- şimdi bi de I -I-
Oku bakayım AYI oku bakayım AYI.²⁰⁰

Söz-Müzik: Barış Manço

Albüm: Mega Manço (1992)

²⁰⁰ <http://www.sarkisozu.info/baris-manco-ayi-sarki-sozu.html> 19.06.2013 15.40.

EK 7:

BAL SULTAN

Daha onaltı yaşına basmamıştı bal sultan
Bakmaya kıyamazdım öyle güzeldi bal sultan
Bir sabah dediler ki gelin oldu gitti gurbete bal sultan
Yüreğime düştü ateş inanmak bal sultan

Her damla yağmurda sen varsın bal sultan
Her tüten dumanda yine sen bal sultan

Aşk ateşiyle yanmayan nasıl ocak yaksın ki
Çocukluk nedir bilmeyen nasıl çocuk baksın ki
Duydum ki dalından kopmuş gül gibi solmuş gurbette bal sultan
Altın kafesteki bülbül gibi susmuş bal sultan

Her damla yağmurda sen varsın bal sultan
Her tüten dumanda yine sen bal sultan

Bir akşam karanlığında çıkıp gitmiş bal sultan
Gün batısında yıldızlarla buluşmuş bal sultan
O gün bu gündür tatlı bir rüzgar eser gurbetten bal sultan
Ve karanlık gecelerde ışıldar tüm yıldızlar

Her damla yağmurda sen varsın bal sultan
Her tüten dumanda yine sen bal sultan.²⁰¹

Söz-Müzik: Barış Manço

Albüm: Hal Hal (1975)

²⁰¹ http://www.nomorelyrics.net/tr/sozleri/1338-Bal_Sultan-sozleri.html 19.06.2013 16.00.

EK 8:

BALLI KAYMAK

Bir gün bile bana sevgilim demedin hep içine attın
Nerde bir güzel görsen ona baktın beni ağlattın

Sabır taşı çatladı artık olamaz
Seni benim elimden kimse alamaz
Biz ikimiz ballı kaymak gibiyiz - aynen öyle
Sana doyamam kıyamam artık olamaz
Seni benim elimden kimse alamaz
Biz ikimiz ballı kaymak gibiyiz

Aşkın yaktı kavurdu şu yüreğimi al beni kollarına
Dudaklarım sana hasret susadım öp beni kana kana

Açtın kapıları, yıktın kaleleri, gel kır son kilidi
Usulca yaklaş yaslan göğsüme çöz düğmelerimi

Evet aynen öyle.²⁰²

Söz-Müzik: Barış Manço

Albüm: Sözüm Meclisten Dışarı (1986)

²⁰² http://www.akormerkezi.com/baris-manco-balli-kaymak-sarki-sozu_sarki-rljvpf.html 19.06.2013
16.05.

EK 9:

DÖRT KAPI

Tuz ekmek hakkı bilerek
Sofra kurmasan da olur
Ilık bir tas çorba yeter
Rızkım buymuş der içerim

Kadir kıymet anlayana
Sandık açmasan da olur
Kırk yamalı hırka yeter
İdris biçmiş der giyerim

Bir çorbayla karnım doydu
Hırka bana yorgan oldu
Birde kalem tutmayı öğret
Kırk yıl sana hizmet ederim
Bana bir harf öğret yeter
Kırk yıl sana hizmet ederim

Barışım uzaktan geldim
Dört kapı önünde durdum
Dört kapıdan geçemezsem
Geldiğim gibi giderim.²⁰³

Söz-Müzik: Barış Manço

Albüm: 24 Ayar (1993)

²⁰³ <http://www.diyez.info/xaonu-baris-manco-dort-kapi-sarki-sozu.html> 19.06.2013 16.10.

EK 10:

DUT AĞACI

Bu sabah doğup büyüdüğüm mahallenin sokaklarında dolaştım
Çocukluğumu tekrar yaşamak istedim bu sabah
Ve bir an keşke bugün Hiç olmasaymış diye düşündüm keşke
dün dün kalsaymış

Şu sağdaki iki katlı ev Nezahat hanımlarındı galiba
Yok yok bu Yekta beylerinki olmalıydı
Nezahat hanımlarının yanı top oynadığımız boş arsaydı
İyi ama nerde boş arsa ya bakla tarlası peki taş mektep

Nerdeler kimler götürdü kimler çaldı o güzelim anıları benden
Birden Rıza amca'yı gördüm yine o dut ağacının altında oturuyordu
Koştum ellerine sarıldım önce tanımadı sonra rıza amcanın
Sımsıcak ellerinde çocukluğumu yeniden yaşamaya başladım

Tam karşımızdaki evin üçüncü katında otururlardı
Ondört yaşında boyanmaya başladığından mahalleli
Sonunu iyi görmezdi doğrusu bu kız çok tango olmuş derlerdi

Evlenmiş iki sokak öteye taşınmışlar , eskisi gibimi diye sordum
Eskisi gibiymiş biraz kilo almış o kadar olsun
Kim bilir kilolu olmak bile ne yakışmıştır ona zaten ne yakışmazdı ki

Rengini beğenmedim bugün Rıza amca, üstelik bayağı süzölmüşsün
Tabi gece hayatı içki sigara bakmıyorsunuz ki kendinize
İlahi Rıza amca, Birlikler umumi kâtipliğinden emekli oluvereli
Gecesi gündüzü bu dut ağacının altında geçerdi

Son üç sadrazamı ve Cumhuriyetten bu yana bütün başvekilleri
Sırasıyla ezbere bilir bize de saydırırdı çocukluğumuzda
Hala hatırlıyor musun diye sordum, hatırlıyor muyum; hiç unutmamıştım ki

Bilekten bağlı açık sandaletler giyerdi
Nedense pek derin bir iz bıraktı, bende bu sandaletler bir de
Kol altları genişçe oyulmuş pembe bulüzü, ilk sigarasını yakışımı hatırlıyorum da
Ne gururlanmıştım yarabbim
Nasıl bakmıştı gözlerime yıllar yılı bu bakışlarla yaşadım
Onlarla uyudum onlarla uyandım şimdi kim bilir
Hangi eller yakıyordur sigarasını, oysa bu dut ağacının altında
Söz vermiştim söz söz söz hep lafta kaldı dedi Rıza amca

Yıkılmadık ev bırakmadılar mahallede evlerle beraber
Bahçeler de yok oldu, bir şu dut ağacı kaldı onu da kesmeseler bari
Birden gözleri parladı, sahi sen televizyona filan çıkıyorsun dedi
Tabi ya seni dinlerler bir seferinde, söyle çık pat pat söyle
Şu dut ağacını kesmesinler de

Aslında dizlerinde derman olsa nafa vekilini bile çıkarırdı
Rıza amca gençler ne güne duruyordu ki
Söz verdim Rıza amcaya

Dut ağacını kestirmeyeceğime söz verdim

Dünü bilmeden bugünü yaşamının bedeli öylesine ağırdı ki
Yarını bugünden kurtarmak için hayatımda
İkinci kez söz verdim
Birinciye tutamamıştım ama
İkinciye tutacağıma söz vermiştim²⁰⁴

Söz: Barış Manço

Müzik: Jean J. Falaise

Albüm: 24 Ayar (1993)

²⁰⁴ <http://www.keyfimizik.net/sarki-sozleri/8740-baris-manco-dut-agaci-sarki-sozu.html> 20.06.2013
16.20.

EK 11:

ESKİ BİR FİNCAN

Dinle oğlum çok eskiden bir konakta
Akşamları gaz lambası ışığında
Paşa dedesinden kalan bu fincanla
Ninem eliyle kahve sunarmış Abdi beye

Yıllar sonra kırkûç kırkdört harp ortası
Ekmek karnesi ve yoksulluk yılları
Kayıvalidesinden kalan bu fincanla
Bu kez annem eliyle kahve sunarmış Hakkı beye

Eski konak yıllar önce yandı gitti
Ekmek karneli zor günler çoktan bitti
Abdi bey Hakkı beyler rahmetli oldu
Bir tek bu fincan kaldı yüzyıllık sevdalardan
Bir gün senin olacak birikmiş anılarıyla
Düşüp kırılrsa bile topla tamir et oğlum
Kahve yaşın gelecek bu fincanı iyi sakla.²⁰⁵

Söz-Müzik: Barış Manço

Albüm: Hal Hal (1975)

²⁰⁵ <http://www.sarki-sozleri.net/baris-manco-eski-bir-fincan-2> 20.06.2013 16.30.

EK 12:

FİL İLE KURBAĞA

Çok zamanlar önce kara orman içinde
Yalnız başına tek bir erkek fil yaşardı

Bir gün dolaşırken nehrin kenarında
Kendi gibi yalnız kurbağaya rastladı

Gözleri birleşti kalpleri birleşti sevgiyle
Elele verdiler yanyana geldiler sevgiyle

Bütün kuşlar sustu akan ırmaklar durdu
İki kalp ile çarptı bütün orman bir anda

Nehrin kenarına uzandılar yanyana
Rüzgar fısıldarken dallarda yapraklarda

Hayaller kurdular her sevişen mutlu bir çift gibi
Uyuya kaldılar rüyaya daldılar onlar gibi

Birden sıçradı fil uykudan uyandı
Boş yere yanında kurbağayı aradı

Kabus zannettiği korkunç rüya doğruydu
Sevgilisi yanında cansız yatıyordu

Bir fil ancak kendi cinsinden bir fili severdi
Koskoca aşkı vücudu gibi çok ağır geldi²⁰⁶

Söz-Müzik: Barış Manço

Albüm: Kaygısızlar /

Je Te Retrouverais (Les Mistigris) (1972)

²⁰⁶ <http://www.keyfimizik.net/sarki-sozleri/8747-baris-manco-fil-kurbaga-sarki-sozu.html> 20.06.2013
16.35.

EK 13:

GÜL BEBEĞİM

Sen cennete uçtun ama
Kokun sinmiş yatağıma odama
Derin derin soluyorum seni
İçime hapsediyorum seni
Alışamadım bir türlü yokluğuna gül bebeğim
Sensiz yaşamak ne kadar zor
Ayrılık acısını gel bana sor
Nasıl kıydın kendine gül bebeğim

Geceler çok soğuk geceler sessiz
Nasıl yaşarım şimdi ben sensiz
Hani bana verdiğin o sözler
Hani o gülen masum gözler
Sensiz yaşamak ne kadar zor
Ayrılık acısını gel bana sor
Nasıl kıydın kendine gül bebeğim

Göz yaşım karıştı yağmura
Damla damla süzülüyor toprağa
Bizi ancak ölüm ayırır diyordun bana
Söyle nasıl kıydın kendine gül bebeğim
Seni benden ölüm bile ayıramadı işte
Nasıl kıydın kendine gül bebeğim

Dar geliyor bana bu yerler
Kırılısın seni taşıyan bu eller
Hani bana verdiğin o sözler
Hani o gülen masum gözler
Sensiz yaşamak ne kadar zor
Ayrılık acısını gel bana sor
Nasıl kıydın kendine gül bebeğim

Dar geliyor bana bu yerler
Yaşanmaz oldu kara geceler
Kırılısın seni taşıyan bu eller gül bebeğim
Sensiz yaşamak ne kadar zor
Ayrılık acısını gel bana sor
Nasıl kıydın kendine gül bebeğim.²⁰⁷

Söz- Müzik: Barış Manço

Albüm: Müsaadenizle Çocuklar (1995)

²⁰⁷ <http://www.nomorelyrics.net/tr/sozleri/1374-Glbebeim-sozleri.html> 20.06.2013, 16.40.

EK 14:

GÜNAYDIN ÇOCUKLAR

Hey hey Günaydın çocuklar günaydın
Hep güler yüzle karşılırsınız beni
Hey hey günaydın çocuklar günaydın
Sabah akşam bıkmadan dinlersiniz beni

Dün gece düşündüm de renkler olmasaydı
yaşanmazdı bu dünyada
Korktuğum odur ki kapkara bir dünyayı
isteyenler var aramızda
Oyun ister bazen büyükler tabancalar kılıçlar tüfekler
Zevk meselesi bu karışılmaz

Tartışılmaz zevkler ve renkler sizin olsun bütün bu zevkler
Bırakın renkleri çocuklara
Hey hey günaydın çocuklar günaydın
Siz hiç kırmızı bir ağaç gördünüz mü
Hey hey günaydın çocuklar günaydın
Gökyüzü neden mavi düşündünüz mü

Başak sarı çim yeşil her şeyin bir rengi var
değişmez doğanın dengesi
Mor turuncu sarı eflatun pembe haki çamur bile kahverengi
Oyun ister bazen büyükler tabancalar kılıçlar tüfekler
Zevk meselesi bu karışılmaz

Tartışılmaz zevkler ve renkler sizin olsun bütün bu zevkler
Bırakın renkleri çocuklara

Uzakta bir ülkede insanlar anlaşmış
tam silahları bırakırken
İçlerinde ikisi hemen karşı çıkmış sonuçta onlar kazanmış
İkisinin de önünde birer düğme varmış
biri yeşil diğeri kırmızı
Bir iki üç demişler basıvermişler
ve sonunda dünya kapkaranlık olmuş
Tam istedikleri gibi

Oyun ister bazen büyükler tabancalar kılıçlar tüfekler
meselesi bu karışılmaz Tartışılmaz zevkler ve renkler sizin olsun bütün bu zevkler
Bırakın renkleri çocuklara

Oyun ister bütün Zevk çocuklar.²⁰⁸

Söz-Müzik: Barış Manço

Albüm: Darısı Başınıza (1989)

²⁰⁸ <http://www.sarki-sozleri.net/baris-manco-gunaydin-cocuklar> 20.06.2013 16.45

EK 15:

HEMŞERİM MEMLEKET NİRE

Kendimi bildim bileli yollarda tükettim koskoca bir ömrü
Bir uçtan bir uca gezdim şu fani dünyayı
Okumuşu, cahili, yoksulu, zengini hiç farkı yok hepsi aynı
Sonunda bende anladım hanyayı Konya'yı

Sanki insanlık pazara çıkmış ekmek aslanın ağzında
Bir sıcak çorba içermisin diyen yok
Dört duvarı ören çatısını kapatıp içten kilitlemiş kapıyı
Bir döşekte sana serelim buyur diyen yok

Tek bir soru hemşerim memleket nire?
Bu dünya benim memleket
Hayır anlamadın hemşerim esas memleket nire
Bu dünya benim memleket
Tövbe, tövbe, tövbe
Kardeşlik ve eşitlik üzerine uzun uzun nutuklar çekip
Niye senin derin benden koyu diye soran çok
Kaşının altında gözün var diye silahlanıp ölüme koşarken
Kalan dul ve yetim ne yer ne içer diye soran yok

Barış garibim bulamadı çözümü oturdu etti bunca sözü
Gelin hepberaber anlaşalım diyen yok
Zaten paramparça bölünmüş ve yaşanmaz olmuş dünyamız
Daha fazla kesip bölmeye hiç gerek yok

Tek bir soru hemşerim memleket nire?
Dedim ya yahu bu dünya benim memleket
Hayır anlamadın hemşerim esas memleket nire
Bu dünya benim memleket
Tövbe, tövbe, tövbe.²⁰⁹

Söz-Müzik: Barış Manço

Albüm: Mega Manço (1992)

²⁰⁹ http://www.nomorelyrics.net/tr/sozleri/1385-Hemerim_Memleket_Nere-sozleri.html 20.06.2013
17.00.

EK 16:

KALPLER BERABER

Çağırdı beni sanki rüzgar fısıldıyor seni
Sanki kaybolan aşkımı yeniden yaşar gibi
Kalpler beraber gözler beraber
El ele seninle güzeldi geceler

Sevdalılar kumrular gibi kuytularda kayboldu şimdi
Sensiz geçmiyor günler sensiz bitmiyor geceler
Kalpler beraber gözler beraber
El ele seninle güzeldi geceler.²¹⁰

Söz-Müzik: Barış Manço

Albüm: Sahibinden İhtiyaçlar (1988)

²¹⁰ <http://www.sarki-sozleri.net/baris-manco-kalpler-beraber> 20.06.2013 17.10.

EK 17:

KAYALARIN OĞLU

1923`Ün ilik bir ekim sabahında
Kayaların topraga dikine saplandığı yerde doğdum
Toprak anayla kaya babanın oğluyum ben
Toprak anam sevgi dolu bereket dolu
Toprak anam sessiz ama toprak anam dopdolu
Toprak anam toprak anam anadolu

Babamsa sagi solu belli olmaz
Bir gürledimi yer yerinden oynar
Göğsünde catirdamalar olurmuş
Onun için derdi
Onun için sayısız irili ufaklı
Kaya parçaları vardır bu topraklarda
Ve sen benim oğlum
Ve sen kayaların oğlu
Bu tasi topragi bir arada tutacaksın

Kolay değil kayaların oğlu olmak
Kuzeyden esen rüzgara
Güneyden gelen kavurucu sicaga karşı
Koruyacaksın onları
Kolay değil
Kolay değil kayaların oğlu olmak

2023`Ün ilik bir ekim sabahında
Bacaklarımda hafif bir uyusma ile uyandım
Ve sanki yüz yıllık ulu bir cinar gibi
Kök salmaya başladım o sabah
Ve ilk kez sağımda solumda
Asırlardır durmakta olan diğer cinarları farkettim
Dogudan hafif bir şehir yeli yükseldi
Ve asırlık cinarlar benide aralarına aldılar
Ve 2023`ün ilik bir ekim sabahında
Yeni bir kayaların oğlunun doğuşunu
Beraberce seyre koyulduk.²¹¹

SözMüzik: Barış Manço

Albüm: Barış Manço 2023 (2003)

²¹¹ http://www.nomorelyrics.net/tr/sozleri/1392-Kayalarn_Olu-sozleri.html 20.06.2013 17.20.

EK 18:

KAZMA

Selam büyükler merhaba çocuklar
Bu akşam size yeni bir öyküm var
Dilim sürçerse kusura bakmayın
Bir fincan kahvenin kırk yıl hatırı var

Diyeceğim o ki kişi yetinmeli
Yaşam dediğin kısacık bir çizgi
Namus şeref onur hepsi güzel ama
En önemlisi helal alinteri

Komşunun tavuğu komşuya kaz görünür dersin
Kaz gelen yerden tavuğu esirgemezsen
Bu kafayla bir baltaya sap olamazsın ama
Gün gelir sapın ucuna olursun kazma

En güzel pilav dimyatta pişer
Yanında hoşaf pek güzel gider
Sen yan gelip yatar karnın guruldarken
Evdeki bulgur herkese yeter

Şam ipeğinden burma giysen bile
Zemzem suyuyla yıkansan bile
Dünya ahiret bir keyif sürmek için
Mutlak dökmeli helal alinteri

Komşunun tavuğu komşuya kaz görünür dersin
Kaz gelen yerden tavuğu esirgemezsen
Bu kafayla bir baltaya sap olamazsın ama
Gün gelir sapın ucuna olursun kazma

İnsanın bir kez ters gitmesin işi
Muhallebi yerken kırılır dişi
Kazma olmaya özenmeyin dostlar
Alinteriyle kazanan en mutlu kişi

Komşunun tavuğu komşuya kaz görünür dersin
Kaz gelen yerden tavuğu esirgemezsen
Bu kafayla bir baltaya sap olamazsın ama
Gün gelir sapın ucuna olursun kazma.²¹²

Söz-Müzik: Barış Manço

Albüm: Hal Hal (1975)

²¹² <http://www.sarki-sozleri.net/baris-manco-kazma-2> 20.06.2013 17.30.

EK 19:

KEZBAN

Ateş sadece düştüğü yeri yakar nedir bu dünyanın hali
Bir sana bir bana al gülü ver gülü sev beni seveyim ki seni

Dünyanın hali böyle
Bir bakışın yeter düşerim yollarına dünyalar güzeli Kezban
Sarı sarı bileziği takarım kollarına dünyalar güzeli Kezban

Babası yıllarca didinip çabalamış oğluna bir bağ bırakmış
Hayırsız evlat üzümünü yemiş ama merak edip sormamış

Dünyanın hali böyle
Bir bakışın yeter düşerim yollarına dünyalar güzeli Kezban
Sarı sarı bileziği takarım kollarına dünyalar güzeli Kezban
Al gülü ver gülü Kezban al gülü ver gülü
Bir bakışın yeter düşerim yollarına dünyalar güzeli Kezban
Sarı sarı bileziği takarım kollarına dünyalar güzeli Kezban

Kitabına uyduran kervanı yükleyip yüksek dağlardan aşırır
Beceriksiz kişi sağa sola bakınıp ta düz ovada yolunu şaşırır
Dünyanın hali böyle
Bir bakışın yeter düşerim yollarına dünyalar güzeli Kezban
Sarı sarı bileziği takarım kollarına dünyalar güzeli Kezban.²¹³

Söz-Müzik: Barış Manço

Albüm: Darısı Başınıza (1989)

²¹³ <http://www.sarki-sozleri.net/baris-manco-kezban> 20.06.2013 18.00.

EK 20:

LAHBURGER

Evvel zaman içinde kalbur saman içinde
Kaf dağının ardında uzak bir ülkede
Kozu paylaşmak için iki düşman kabile
Seçtiler iki civan sürdürdüler beni dare
Biri aslan yürekli miyav kartal misali
Biri ürkek bakışlı anka kuşu sanki
Çektiler silahları çünkü ilahlar kurban istediler
Törelere aşk dinlemez yalnız emreder

Hamburger gençliğin sevgilisi
Hamburger sevdanın yanık sesi
Hamburger çift kaşarlı bir rüya
Hamburger olmaz güzelin böylesi
Biraz soğan biraz ketçap
Salata malata hardal ketçap
Hamburger bu aşk fizik ötesi
Hamburger çıtır çıtır patates ile
Hamburger dilinmiş turşu ile
Hamburger batıya açılan pencere
Hamburger pencereden uçtu tencere
Biraz soğan biraz ketçap
Salata malata hardal ketçap

Lahmacun lahmacun
Dünyayı dolaş benzeri yoktur edalı işveli lahmacun
Sen sofranı kur yemeyen toktur şifalı cilveli lahmacun
Mis gibi tereyağlı envai bahar biberli sumaklı lahmacun
Beş dakika pişir tam orta karar ceylan bakışlı lahmacun

Hamburger yaşlı genç ayırt etmez
Hamburger esmer sarışın fark etmez
Hamburger güler yüzlü herkese
Hamburger oda güler naz etme
Biraz soğan biraz ketçap
Salata malata hardal ketçap

Lahmacun lahmacun
Dürüp dürüp sar kenarını tutma nazik salçalı lahmacun
Kuzu kulağıyla rokayı unutma limonlu ekşili lahmacun
Yandım dedikçe buz gibi ayran şalgam suyu lahmacun
Bin derde deva maydonuzuyla hamuru nakışlı lahmacun

Hamburger batıya açılan pencere
Hamburger pencereden uçtu tencere
Lahmacun lahmacun
Kıyması bolca soğanı da onca neşelendikçe kahroldukça
Hamburger bu aşk fizik ötesi
Salçalı koruklu biberli olsa sona kalan donup saçını da yolsa
Aslan yürekli burger ceylan bakışlı lahmacun
Çelik bilekli burger hamur nakışlı lahmacun
Gözümün nuru burger ciğer parem ne der
Lahburger lahburger

Lahburger lahburger

Bu öykü böyle gider başı sonu bilinmez
Bilinen şeyler ise her zaman söylenmez
Rakı da bir ayran da bir içmesini bilene
Şapta bir şekerde bir tokum diyene
Şalda bir çuha da bir giymesini bilene
Güzelde bir çirkinde bir sevdim diyene
Her yeni doğan bebek yeni bir dünya demek
Aç gözünü hoş geldin lahburger bebek
Onlar erdi muradına kerevet bize kaldı
Bu yarışta bayrağı lahburger aldı
Aç gözünü hoş geldin lahburger bebek
Onlar erdi muradına kerevet bize kaldı.²¹⁴

Söz-Müzik: Barış Manço

Albüm: Sözüm Meclisten Dışarı (1986)

²¹⁴ <http://www.keyfimizik.net/sarki-sozleri/8771-baris-manco-lahburger-sarki-sozu.html> 20.06.2013
18.25.

EK 21:

MÜSADENİZLE ÇOCUKLAR

Bir sabah baktım ne göreyim, bizim sokakta şenlik var
Büyükler kös kös otururken, adam oluvermiş çocuklar
Patlamaz olmuş tüfekler, gelmiş karamürsel sepetler
Tren kalkmış gitmekte, hadi geçmiş olsun birilerine

Kınalar yakalım elimize, kınalar yakalım elimize
Sahip olalım dilimize, sahip olalım dilimize
Aman dikkat belimize, aman dikkat belimize
Şimdi müsaadenizle çocuklar sıra bana geldi çocuklar
İş başa düştü çocuklar hazır mıyız

Eh Barış abi aşk olsun aç koynuna kuş konsun
Çek ipini rahvan gitsin inceldiği yerden kopsun
Kimileri kahve kaynatsın kimi hala dansöz oynatsın
Leyleğin ömrü iki lak lak değerler oldu tepetaklak

El salla el salla, el salla el salla
Kol salla kol salla, kol salla kol salla
Sağ gösterip sol salla, sağ gösterip sol salla
Bir omuz at sağdan solla, bir omuz at sağdan solla

Geliyor bir ahu afet, tepeden tırnağa zerafet
Öldür bizi letafet, bizim sonumuz felaket
Hayırdır inşallah kızlar ne diyor bu uçuk çılgınlar
Hayır mı şer mi göreceğiz artık sabrın sonu selamet

Kınalar yakalım elimize, kınalar yakalım elimize
Sahip olalım dilimize, sahip olalım dilimize
Aman dikkat belimize, aman dikkat belimize
Şimdi müsaadenizle çocuklar sıra bana geldi çocuklar
İş başa düştü çocuklar hazır mıyız

El salla el salla, el salla el salla
Kol salla kol salla, kol salla kol salla
Sağ gösterip sol salla, sağ gösterip sol salla
Bir omuz at sağdan solla, bir omuz at sağdan solla

Jale: Üz beni süz beni püre gibi ez beni
Ajlan – Mine: Pranga tak bana kapı kapı gez beni
Burak Kut: Benimle oynama çılgınım bebeğim
Of Aman Nalan: Deli gibi seviyorum ölümüne sev beni

Dandini dastana dinolar bostana
İyi bak hastana sor beni ustana
El salla el salla, el salla el salla

Tayfun: Hadi yine iyisin e' gel hadi yanıma
Hakan Peker: Amma velakin kınalar yak bana
Soner Arıca: Ah vefasız yak beni yık beni
Grup Vitamin: Ellere var ama bizlere yok di mi

Dandini dastana dinolar bostana
İyi bak hastana sor beni ustana
El salla el salla, el salla el salla.²¹⁵

Söz-Müzik: Barış Manço

Albüm: Müsaadenizle Çocuklar (1995)

²¹⁵ <http://www.sarki-sozleri.net/baris-manco-musadenizle-cocuklar> 20.06.2013 18.40.

EK 22:

NE KÖY OLUR NE KASABA

Kim demişse iki gönül bir olunca
Samanlık seyranmış birde ban sorsa
El kızı doyar çavdar ekmeğiyle
Babası büyütmiş baklava börekle

Geriye ne kaldı bir kuru sevdıyla
Ne köy olur benden ne de kasaba
Gerçekler yaşam gibi ağır ağır önümden geçiyor
Yine de merhaba
Bir yaşam gerçek gibi ağır ağır sonuna geliyor
Son bir merhaba.²¹⁶

Söz-Müzik: Barış Manço

Albüm: Sarı Çizmeli Mehmet Ağa (1977)

²¹⁶ http://www.nomorelyrics.net/tr/sozleri/1404-Ne_Ky_Olur_Benden_Ne_De_Kasaba-sozleri.html
20.06.2013, 18.00.

EK 23:

SARIL BANA

Yıkılsın bütün duvarlar birer birer
Açılsın bütün kapılar teker teker
Yaklaş bana gel sokul bana
Rüyama giriver bu gece helalim oluver bu gece
Koptu fırtına dört bir yanımda
Ateşe at beni sar kollarınla
Çok yorgunum sarıl bana, dokun bana ne olur

Binlerce ok saplanıyor şu kalbime
Alev alev ateşin yarıyor yüreğimde
Yaklaş bana gölgem ol benim
Rüyama giriver bu gece
Helalim oluver bu gece
Koptu fırtına dört bir yanımda
Ateşe at beni sar kollarınla
Çok yorgunum sarıl bana, dokun bana ne olur

Gururumu aldım ayaklar altına
Geldim kapına yüz sürmek için
Haydi, artık sende sil gözyaşlarımı
Süslen boyan giyin benim için

Elimde pembe-mavi soğuk bir çerçeve
Tüm anılar sanki toplanmış hep o resimde
Süzül oradan
Gel sokul bana rüyama giriver bu gece
Koptu fırtına dört bir yanımda
Ateşe at beni sar kollarınla
Çok yorgunum sarıl bana dokun bana ne olur

Sokul bana, sarıl bana, yaklaş bana, dokun bana
Sokul bana, sarıl bana, yaklaş bana, dokun bana.²¹⁷

Söz-Müzik: Barış Manço

Albüm: Müsaadenizle Çocuklar (1995)

²¹⁷ http://www.turkcemuzik.com/sarki/S%C3%B6z/19871/Bar%C4%B1%C5%9FMan%C3%A7o_Sar%C4%B1l-Bana.html 20.06.2013 13.00.

EK 24:

SÜPER BABAANNE

Babaannem dedemi ilk gördüğü gün tam yüreğinden vurulmuş
Dedem şöyle bir çapkınca bakıp hafifçe bıyığını burmuş
O zamanın erkeği pek bir ağırmış kızları ise pek bir hoşmuş
Kırk yıl bir yastıkta tam kırk yıl
Anlat babaanne ölümsüz aşkını
Bir yastıkta tam kırk yıl kırk yıl kırk yıl kırk yıl

Ufacık bir yuva nohut oda bakla sofa ama sapasağlam ayakta
Çeyiz dedikler yorgan yastık iki sandık iki de bohça
Gözleri hala dolu dolu oluyor dedemin adını andıkça

Kırk yıl bir yastıkta tam kırk yıl
Anlat babaanne ölümsüz aşkını
Bir yastıkta tam kırk yıl kırk yıl kırk yıl kırk yıl

Süper babaanne seni çok seviyoruz
O büyük aşkları inan biz de yaşıyoruz
Bugünkü genç kızlar yarının annelerindensin
İnan gençleri anlayan bir tek sensin
Tüh tüh tüh rüh maşallah nazar değmez inşallah
Süper babaanne seni çok seviyoruz
O büyük aşkları inan biz de yaşıyoruz
Zaman değişir ama aşklar değişir mi
Yıllar sora biz de böyle diyeceğiz değil mi

Tüh tüh tüh rüh maşallah nazar değmez inşallah

Babaanneme göre zamane kızları
Pek bir hoş ama pek bir zormuş
Hele hele beyleri dede gibi olmasa da
Her şeyi zor beğenir olmuş
E beyleri zor bey kızları zor kız
Gençlerin işi pek bir zormuş

Kırk yıl bir yastıkta tam kırk yıl
Anlat babaanne ölümsüz aşkını
Bir yastıkta tam kırk yıl kırk yıl kırk yıl kırk yıl
Dişi kuş yuvasını severek kuracak ki bu iş tamamına ersin

Erkek kanadını şöyle bir açacak ki bu iş tamamına ersin
Beyleri zorsa da kızları zorsa da bu iş tamamına ersin
Kırk yıl bir yastıkta tam kırk yıl
Anlat babaanne ölümsüz aşkını
Bir yastıkta tam kırk yıl kırk yıl kırk yıl kırk yıl
Süper babaanne seni çok seviyoruz
Ölümsüz aşkları inan biz de yaşıyoruz
Bugünkü genç kızlar yarının annelerindensin
İnan gençleri anlayan bir tek sensin

Süper babaanne seni çok seviyoruz
O büyük aşkları inan biz de yaşıyoruz
Bugünkü genç kızlar yarının annelerindensin
İnan gençleri anlayan bir tek sensin²¹⁸

Söz-Müzik: Barış Manço

Albüm: Değmesin Yağlı Boya (1993)

²¹⁸ http://www.anatolianrock.com/Bar%C4%B1%C5%9F_Man%C3%A7o/sarki_sozleri/super_babaanne-1-128.htm 13.30.

EK 25:

YOL

Uçsuz bucaksız bir yolda
Yürüyorum tek başıma
Herkes hakkını helal etsin
Kalmasın tek bir lokma
Bu yolda ölmek var belkide dönmemek
Ömür bitse bile yol bitmeyecek

Bazen buz gibi bir pınardan
İçiyorum kana kana
Bazen kızgın kumlar üstünde
Yürüyorum yana yana
Bu yolda ölmek var belkide dönmemek
Ömür bitse bile yol bitmeyecek

Dünya hancı biz garip yolcu
Haydi bastır be oğlum
Allah'a bir can borcumuz var
Bir tek ona güven yolun açık olsun
Baki kalan bu kubbede hoş bir seda biliyorsun
Bin'in yarısı beşyüz daha ne düşünüyorsun

Topraktan geldi insan topraktan geldi insan
Yine toprağa dönecek yine toprağa dönecek

İki lokma ekmek için iki lokma ekmek için
Ömür boyu dövüşecek ömür boyu dövüşecek.²¹⁹

Söz- Müzik: Barış Manço

Albüm: Müsaadenizle Çocuklar (1995)

²¹⁹ <http://www.sarki-sozleri.net/baris-manco-yol> 20.06.2013 13.15.

EK 26:

CACIK

Sözüm meclisten dışarı dostlar
Bugünlerde kendimi hıyar gibi hissediyorum
Hani dilim dilim doğrasalar beni
Marmara Ege Karadeniz ve hatta Akdeniz cacık olur diyorum

Derdim öylesine büyük ki dostlar
Kırka yarıp yine kırka bölsele
Ve kırk bostana gübre diye serpseler
Kırkbin tane ot biter de kırkbin derde deva olur diyorum

Ne oldu bana böyle durup dururken
Oğlan aldı başını gitti kız zaten lafımı dinlemezdi
Düğmem kopuk paçam sökülük oramda buramda çengelli iğneler
Bir de çengelli iğne nazar bozar derler

Hanımın çorabı kaçık başında bigudiler
Karabaş bile, karabaş bile suratıma bakıp bakıp havlıyor
Öğünmek gibi olmasın ama dostlar
Kendimi hıyar gibi hissediyorum

Hani ince kıyım doğrasalar beni Akdeniz cacık olur diyorum
Ve hatta Atlas okyanusu ve hatta Hint okyanusu
Ve hatta hatta Büyük okyanus bile cacık olur diyorum
Böyle cacığa rakı mı dayanır

Çivi çiviye söker derler soğuktan donanı buzla ovarlar
Ben zaten yanmışım dostlar peki beni fırına mı koysalar
Zeytin suyuna kuru ekmek böyle gelmiş böyle gidecek.²²⁰

Söz:-Müzik: Barış Manço

Albüm: Sözüm Meclisten Dışarı (1986)

²²⁰ <http://www.sarki-sozleri.net/baris-manco-cacik-2> 20.06.2013 12.00.

EK 27:

SEHER VAKTİ

Sabah seher vakti düştüm yola
Anam sordu nire oğlum böyle
Dedim ana fazla sorma bağrım yanık yeter sorma
Seher vakti düştüm yola

Günler boyu yol aldım durmadım
Pınar başlarında konakladım
Dağlar taşlar geçit verdi
Çayır çimen kilim serdi
Seher vakti düştüm yola

Ben bir yeşil gözlü yar sevmiştim
Gece gündüz başın beklemiştim
Bir kış günü vakit çaldı
Yârim son uykuya daldı

Uyanmadı gitti uzaklara
Yıllarca kurda kuşa dert yandım
Zaman geçer unuturum sandım
Kerem derdiyle yanarmış
Mecnunsa ölüp solarmış
Benim derdim vurdu beni yola

Sorarlar Barış ne edersin orda
Nasıl ağır gelmez mi ki sıra

İşte içim döktüm sormayın artık tanrı aşkına
Benim derdim vurdu beni yola.²²¹

Söz-Müzik: Barış Manço

Albüm: Barış Manço Klasikleri:

Dağlar Dağlar(1996)

²²¹ <http://www.keyfimizik.net/sarki-sozleri/8793-baris-manco-seher-vakti-sarki-sozu.html> 20.06.2013
13.20.

EK 28:

GÖNÜL FERMAN DİNLEMİYOR

Diyar diyar dolaştım ben
Yollara düştüm derdinden
Her çiçekte gördüm seni
Kara toprak ver yarimi

Yaza yaza bitti kalem
Bir gün elbet dolar çilem
Ben bu yola kurban olam
Kara toprak ver yarimi

Gönül ferman dinlemiyor bu ayrılık çok acı
Gönül ferman dinlemiyor yok mu bunun ilacı
Geri ver geri ver kara toprak ver yarimi
Bir sabah ansızın elimden aldığın gibi

Bir gün olur devran döner
Vade gelir yollar biter
Zengin fakir buradan geçer
Kara toprak ver yarimi

Deli gönül coştı çağlar
Derdime dayanmaz dağlar
Gelen ağlar giden ağlar
Kara toprak ver yarimi

Gönül ferman dinlemiyor bu ayrılık çok acı
Gönül ferman dinlemiyor yok mu bunun ilacı
Geri ver geri ver kara toprak ver yarimi
Bir sabah ansızın elimden aldığın gibi

Bak şu dünyanın haline
Meyletme dünya malına
Razı oldum hayaline
Kara toprak ver yarimi

Kimi alır kimi satar
Hepside yan yana yatar
Barış derdine dert katar
Kara toprak ver yarimi

Gönül ferman dinlemiyor bu ayrılık çok acı
Gönül ferman dinlemiyor yok mu bunun ilacı
Geri ver geri ver kara toprak ver yarimi
Bir sabah ansızın elimden aldığın gibi.²²²

Söz: Barış Manço

Müzik: Bahadır Akkuzu

Albüm: Sahibinden İhtiyaçlar (1988)

²²² <http://www.sarki-sozleri.net/baris-manco-gonul-ferman-dinlemiyor-2> 20.06.2013 13.25.

EK 29:

GİBİ GİBİ

Ben yaralı kurt sen kınalı kuzu
Biraz cılve aşkın biberi tuzu
Sanki biraz naz ediyorsun ama
Senin bana gönlün var gibi gibi

Yüzüme karşı git diyorsun ama
Sanki gözlerin kal der gibi gibi
Yeter çektiğim insaf et gayri
Senin bana gönlün var gibi gibi

Arpa buğday yan yana orak istemez
Yağız at şahlandımı durak dinlemez
Sende biraz naz ediyorsun ama
Sanki bana gönlün var gibi gibi

Zehirin şifası süt ile incir
Ellerim kelepçe yüreğim zincir
Sanki fazla naz ediyorsun ama
Senin bana gönlün var gibi gibi

Kimse sevemez benim gibi seni
Kırk yılda bir gelir Barış gibisi
Sende fazla naz ediyorsun ama
Yine de bana gönlün var gibi gibi.²²³

Söz-Müzik: Barış Manço

Albüm: 24 Ayar (1993)

²²³ <http://www.sarki-sozleri.net/baris-manco-gibi-gibi-2> 20.06.2013 13.30.

EK 30:

GÜLE GÜLE OĞLUM

Güle güle oğlum ne kadar da çabuk geçmiş meğer yıllar
Kendi kanatlarınla uçacak kadar büyüdün ha
O kadar oldun mu sen oğlum o kadar büyüdün mü

Güle güle oğlum demek artık sende yuva kuruyorsun
Sevdiğin kıyla bugün evleniyorsun
Mutluluklar sana benim aslan oğlum

Yine de son bir nasihat benden sana
Tanrının en büyük lütfu bu unutma
Sar onu kollarınla sar sar

Güle güle oğlum gözlerimin nemlendiğine aldırma
Sende anlarsın bir gün baba olunca
Hadi, hadi artık gidelim davetlileri bekletmeyelim

Güle güle oğlum güle güle
Güle güle oğlum güle güle.²²⁴

Söz-Müzik: Barış Manço

Albüm: Darısı Başınıza (1989)

²²⁴ <http://www.sarki-sozleri.net/baris-manco-gule-gule-oglum-2> 20.06.2013 13.35.

Ek 31:

YOL VERİN AĞALAR BEYLER

Selam olsun ağalar beyler
Mor sümbüllü alaca dağlar
Yol verin hele bir yol geçeyim
Yol verin yare kavusayım
Yol verin ağalar beyler
Bitsin bu hasret

Bekledim tam yedi iklim geçti
Bekledim bağ bahçe bozuldu
Yol verin ağalar beyler
Bitsin bu hasret

Yol verin yol verin ağalar beyler

Seherde eser ılık rüzgar hasretliği çekenler anlar
Yol verin hele bir yol geçeyim
Yol verin yare kavuşayım
Yol verin ağalar beyler
Bitsin bu hasret.²²⁵

Söz: Barış Manço

Müzik: Oktay Aydoğan

Albüm: Sarı Çizmeli Mehmet Ağa (1977)

²²⁵ <http://www.keyfimizik.net/sarki-sozleri/8806-baris-manco-yol-verin-agalar-beyler-sarki-sozu.html>
20.06.2013 19.40.

EK 32:

OLMAYA DEVLET CİHANDA

Usta terzi dar kumaştan bol gömlek diker
Doğru tartan esnaf rahat huzurlu gezer
Eğrinin ve doğrunun hesabı mahşerde
Dünyada biraz huzur her şeye bedel
Sağlığın nasıl gülüm sen ondan haber ver
İlaç neye yarar vade gelmişse eğer
Halk içinde muteber bir nesne yok devlet gibi
Olmaya devlet cihanda bir nefes sıhhat gibi
Han senin hamam senin konaklar senin
Tarla senin çiftlik senin bağ bostan senin
Diyelim ki dünya malı tümünden senin
Ağız tadıyla yersen bir şeye benzer
Halk içinde muteber bir nesne yok devlet gibi
Olmaya devlet cihanda bir nefes sıhhat gibi
Barış der biraz tuzum ekmeğim olsa
Buz gibi pınar suyundan bir testim olsa
Bir de şöyle püfür püfür bir çınar gölgesi
Kaç kula nasip olur ki keyfin böylesi
Bir lokma ye, bir yudum iç, bir oh çekiver
İlaç neye yarar vade gelmişse eğer
Halk içinde muteber bir nesne yok devlet gibi
Olmaya devlet cihanda bir nefes sıhhat gibi.²²⁶

Söz-Müzik: Barış Manço

Albüm: Değmesin Yağlı Boya (1993)

²²⁶ http://www.turkcemuzik.com/sarki/S%C3%B6z/19913/Bar%C4%B1%C5%9F-Man%C3%A7o_Olmaya-Devlet-Cihanda.html 20.06.2013 14.00.

EK 33:

BAL BÖCEĞİ

Seyyah oldum dolaştım şu alemi, ah güzelim
Senin gibi bir vefasız görmedim ben
Hayırsızı kitapsızı zalimi bal böceğim
Senin gibi bir insafsız görmedim ben
Şu dağlarda çiçek oldum aşkımdan sarardım soldum
Bakmadın bana bal böceğim
Yollarında toprak oldum sen bastıkça ben kavruldum
Görmedin beni bal böceğim

Seni gidi bal böceği
Kim çözecek bu bilmeceyi
Ateşte yanar pervane ben oldum derdinden divane
Hele gel yine gel bir gece vakti koynuma gel
Hele gel yine gel bir gece vakti koynuma gel
Ama benim adım bal böceği
Bekleyemem ben bu geceyi
Gelirde koynuna girerim ama
Sonrada batırırım iğneyi
Hele gel yine gel ben razıyım dön bana gel
Hele gel yine gel Bir gece vakti koynuma gel
Ama benim adım bal böceği
Bekleyemem ben bu geceyi
Gelirde koynuna girerim ama
Sonrada batırırım iğneyi

Nedir bu çektiğim senin elinden ah güzelim
Kurtar beni elalemin dilinden
Bıktım usandım o bitmez nazından bal böceğim
Sabır teli koptu gönül sazından
Şu dağlarda çiçek oldum aşkımdan sarardım soldum
Bakmadın bana bal böceğim
Yollarında toprak oldum sen bastıkça ben kavruldum
Görmedin beni bal böceğim.²²⁷

Söz-Müzik: Barış Manço

Albüm: Müsaadenizle Çocuklar (1995)

²²⁷ http://www.nomorelyrics.net/tr/sozleri/1337-Bal_Bcei-sozleri.html 20.06.2013 14.20

EK 34:

DÖN DESEM DÖNER MİSİN?

Bunca yıl sonra seni görmek ne güzel
Bunca yıl sonra seni duymak ne güzel
Biraz solgun gördüm üşüyor musun?
İçeri girmez misin?
Biraz yorgun gördüm oturmaz mısın?

Hiç değişmemişsin
O sıcak evimiz artık buz gibi
Dört duvar üstüme geliyor sanki
Hersey öylesine anlamsız boş ki
Sensiz geçen bunca yıl sonunda inan ki

Son bir kez haykırsam
Dön desem dönermisin bana?
Gitme biraz daha kal hasretim sıcaklığına
Gitme biraz daha kal göreyim doya doya

Bak dışarıda yağmur var görüyor musun?
Çabuk geçer bilirsin
Kırpiklerin ıslak ağılıyor musun?
Hiç değişmemişsin.²²⁸

Söz-Müzik: Barış Manço

Albüm: Mega Manço(1992)

²²⁸ http://www.anatolianrock.com/Bar%C4%B1%C5%9FMan%C3%A7o/sarki_sozleri/don_desem_doner_misin_-1-169.htm 20.06.2013 14.25.

EK 35:

BEN BİLİRİM

Deli gönül sevdasını ben bilirim ben bilirim
Deli gönül sevdasını ben bilirim ben bilirim
Yardan ayrı kalmasını ben bilirim ben bilirim
Yardan ayrı kalmasını ben bilirim ben bilirim

Yumuk yumuk elleri var kömür kömür gözleri var
Yumuk yumuk elleri var kömür kömür gözleri var
Daha daha neleri var ben bilirim ben bilirim
Daha daha neleri var ben bilirim ben bilirim

Kışlalara erdi bahar tezkereye birkaç gün var
Kışlalara erdi bahar tezkereye birkaç gün var
Barışa da bir sorsalar ben bilirim ben bilirim
Barışa da bir sorsalar ben bilirim ben bilirim

Barışa da bir sorsalar ben bilirim ben bilirim
Ben bilirim.²²⁹

Söz-Müzik: Barış Manço

Albüm: Ben Bilirim (1993)

²²⁹ <http://www.keyfimizik.net/sarki-sozleri/8719-baris-manco-bilirim-sarki-sozu.html> 20.06.2013
14.30.

EK 36:

BENDEN ÖTE BENDEN ZİYADE

Bu akşam yine garip bir hüzün çöktü üstüme
Hücrem soğuk bir tek sen varsın düşlerimde
Demir kapı yine kapandı ağır ağır üzerime
Kelepçeler yine vuruldu kilit kilit yüreğime
Derin derin soluyorum seni gecelerce
Duvarlara kazıdım ismini her köşeye
Dudakların şeker gibiydi
Baldan öte baldan ziyade
Pembe pembe yanakların
Güliden öte güliden ziyade
Sabret gönül sabret
Sakın isyan etme
Bir gün elbet bitecek bu çile
İsyen etme
Dört kitaptan başlayalım istersen gel söze
Orda öyle bir isim var ki
Kuldan öte kuldan ziyade
Onu düşün ona sığın
O senden öte benden ziyade
Bir sabah elbet güneş de doğacak pencерemde
Ama bil ki ateşin hala yanacak yüreğimde
Gözyaşlarım akıp gidecek
Selden öte selden ziyade
Bir canım var vereceğim
Baldan öte baldan ziyade
Sabret gönül sabret
Sakın isyan etme
Bir gün elbet bitecek bu çile
İsyen etme
Dört kitaptan başlayalım istersen gel söze
Orda öyle bir isim var ki
Kuldan öte kuldan ziyade
Onu düşün ona sığın
O senden öte benden ziyade
Bir ben var ki benim içimde
Benden öte benden ziyade
Bir sen var ki senin içinde
Senden öte senden ziyade
Bir ben var ki benim içimde
Benden öte benden ziyade
Bir sen var ki senin içinde
Senden öte senden ziyade.²³⁰

Söz-Müzik: Barış Manço

Albüm: Müsaadenizle Çocuklar (1995)

²³⁰ <http://www.sarki-sozleri.net/baris-manco-benden-ote-benden-ziyade-2> 20.06.2013 14.30.

EK 37:

CAN BEDENDEN ÇIKMAYINCA

Kara haber tez duyulur unutsun beni demişsin
Bende kalan resimleri mektupları istemişsin
Üzülme sevdiceğim bir daha çıkmam karşına
Sana son kez yazıyorum hatıralar yeter bana

Unutma ki dünya fani veren Allah alır canı
Ben nasıl unuturum seni can bedenden çıkmayınca

Kurumuş bir çiçek buldum mektupların arasında
Bir tek onu saklıyorum onu da çok görme bana
Aşkların en güzelini yaşamıştık yıllarca
Bütün hüznü şarkılar hatırlatır seni bana

Unutma ki dünya hali veren Allah alır canı
Ben nasıl unuturum seni can bedenden çıkmayınca

Kırıldı kanadım kolum ne yerim var ne yurdum
Gurbet ele düştü yolum yuvasız kuşlar misali
Selvi boylum senin için katlanırım bu yazgıya
Böyle yazmışsa yaratan kara toprak yeter bana

Unutma ki dünya hali veren Allah alır canı
Ben nasıl unuturum seni can bedenden çıkmayınca.²³¹

Söz-Müzik: Barış Manço

Albüm: Darısı Başınıza (1989)

²³¹ <http://www.sarki-sozleri.net/baris-manco-can-bedenden-cikmayinca> 20.06.2013 14.35.

EK 38:

DÖNENCE

Dün çoktan döndü buralarda
Ve ben simsiyah bir gecenin koynunda yapayalnız bekliyorum
Duyuyorum, görüyorum bir gün gelecek dönence biliyorum

Simsiyah gecenin koynundayım yapayalnız
Uzarlarda bir yerlerde güneşler doğuyor
Görüyorum dönence
Kupkuru bir ağacın dalıym yapayalnız
Uzarlarda bir yerlerde bir şeyler kök salıyor
Biliyorum dönence
Çatlamış dudağımda ne bir ses ne bir nefes
Uzarlarda bir yerlerde türküler söyleniyor
Duyuyorum dönence

Simsiyah gecenin koynundayım yapayalnız
Uzarlarda bir yerlerde güneşler doğuyor
Görüyorum dönence
Kupkuru bir ağacın dalıym yapayalnız
Uzarlarda bir yerlerde bir şeyler kök salıyor
Biliyorum dönence
Çatlamış dudağımda ne bir ses ne bir nefes
Uzarlarda bir yerlerde türküler söyleniyor
Duyuyorum dönence

Duyuyorum biliyorum görüyorum dönence
Dönence gün dönende dönence
Bir gün gelecek dönence biliyorum.²³²

Söz: Barış Manço

Müzik: Kurtalan Ekspres

Albüm: Hal Hal (1975)

²³² http://www.turkcemuzik.com/sarki/S%C3%B6z/19821/Bar%C4%B1%C5%9FMan%C3%A7o_D%C3%B6nence-.html 20.06.2013 14.40.

EK 39:

EVELALLAH

Rüyamda dün gece seni gördüm
Dağlara taşlara seni sordum
Hayırdır dedim hayra yordum
Gördüm, sordum, yordum evelallah

Beline de dolamış güllü basma
Dal gibi narin fidan asma
Salınıp duruyor körpe yosma
Asma, basma, yosma evelallah

Deli gönül uçtu haydin evelallah
Helalim ol kız gel evelallah

Dudakları kiraz yoksa bal mı
Gonca açmış yoksa gül mü
Sana köle olayım yoksa kul mu
Bal mı, gül mü, kul mu evelallah

Haberimi uçurun nazlı yare
Yüreğim yanıyor pare pare
Lokman hekim gelse bulamaz çare
Yare, pare, çare evelallah
Deli gönül uçtu haydin evelallah
Helalim ol kız gel evelallah.²³³

Söz-Müzik: Barış Manço

Albüm: Sarı Çizmeli Mehmet Ağa (1977)

²³³ http://www.yenisarkisozleri.com/baris-manco/evelallah_sarki_sozu.html 20.06.2013 15.00.

EK 40:

HALİL İBRAHİM SOFRASI

İnsanoğlu haddin bilir kem söz söylemez iken
Elalemin namusuna yan gözle bakmaz iken
Bir sofraya kurulmuş ki Halil İbrahim adına
Ortada bir tencere boş mu dolu mu bilen yok
Bir sofraya kurulmuş ki Halil İbrahim adına
Ortada bir tencere boş mu dolu mu bilen yok

Buyurun dostlar buyurun Halil İbrahim sofrasına
Buyurun dostlar buyurun Halil İbrahim sofrasına
Buyurun dostlar buyurun Halil İbrahim sofrasına

Daha çatal bıçak kaşık icat edilmemişken
İsmail'e inen koç kurban edilmemişken
Bir kavga başlamış ki nasip kısmet uğruna
Kapağı ver kulbu al kurbanı ne hiç soran yok
Bir kavga başlamış ki nasip kısmet uğruna
Kapağı ver kulbu al kurbanı ne hiç soran yok

Buyurun dostlar buyurun Halil İbrahim sofrasına
Buyurun dostlar buyurun Halil İbrahim sofrasına
Buyurun dostlar buyurun Halil İbrahim sofrasına

Yıllardır sürüp giden bir pay alma çabası
Topu topu bir dilim kuru ekmek kavgası
Bazen durur bakarım bu ibret tablosuna
Kimi tatlı peşinde kimininse tuzu yok
Bazen durur bakarım bu ibret tablosuna
Kimi tatlı peşinde kimininse tuzu yok

Buyurun dostlar buyurun Halil İbrahim sofrasına
Buyurun dostlar buyurun Halil İbrahim sofrasına

Ağzı açık gözü toklar buyursunlar baş köşeye
Kula kulluk edenlerse ömür boyu taş döşeye
Nefsine hakim olursan kurulursun tahtına
Çalakaşık saldırırsan ne çıkarsa bahtına

Halat gibi bileğiyle yayla gibi yüreğiyle
Çoluk çocuk geçindirip haram nedir bilmeyenler
Buyurun sizde buyurun
Buyurun dostlar buyurun

Bariş der her bir yanın altın gümüş taş olsa
Dalkavuklar etrafında el pençe divan dursa
Sapa kulba kapağa itibar etme dostum
İçi boş tencerenin bu sofrada yeri yok
Sapa kulba kapağa itibar etme dostum
İçi boş tencerenin bu sofrada yeri yok

Para pula ihtışama aldanıp kanma dostum
İçi boş insanların bu dünyada yeri yok
Para pula ihtışama aldanıp kanma dostum
İçi boş insanların bu dünyada yeri yok.²³⁴

Söz-Müzik: Barış Manço

Albüm: Hal Hal (1975)

²³⁴ <http://www.sarki-sozleri.net/baris-manco-halil-ibrahim-sofrasi> 20.06.2013 15.15.

EK 41:

YOLLA YÂRİM TEZ YOLLA

Dağlar aşım hazar eyledim
Her gördüğüm güzele nazar eyledim
Hakikat sofrası kurulunca
Bir salkım üzüme Pazar eyledim

Söylemeye varmıyor dilim
Sazım çalmaz oldu tutmuyor elim
Ben ettim sen eyleme güzelim
Ne olur affet beni allah aşkına
Yolla yarım tez yolla

Oyalı da mendil sar yolla
İki tel kopar saçından
Kınalı da mendil sar yolla

Yolla, yolla, yolla, meleklerle ver yolla
Yolla, yolla, Yeter beklettiğin beni allah aşkına
Yolla yarım tez yolla
Oyalı da mendil sar yolla
İki tel kopar saçından
Kınalı da mendil sar yolla.²³⁵

Söz-Müzik: Barış Manço

Albüm: Müsaadenizle Çocuklar (1995)

²³⁵ <http://www.sarki-sozleri.net/baris-manco-yolla-yarim-tez-yolla-2> 20.06.2013 11.25.

EK 42:

UNUTAMADIM

Dün yine yapayalnız dolaştım yollarda
Yağmurlarda ıslanan bomboş sokaklarda
Gözlerimde yaş kalbimde sızı unutmadım seni
Unutamadım unutamadım ne olur anla beni

Unutmak kolay demiştin alışırsın demiştin
Öyleyse sen unut beni yeter ki benden isteme
Gözlerimde yaş kalbimde sızı unutmadım seni
Unutamadım unutamadım ne olur anla beni

Yıllar ikimizden de çok şeyler götürmüş
Sen yeni yuva kurarken beni paramparça bölmüş
Gözlerimde yaş kalbimde sızı unutmadım seni
Unutamadım unutamadım ne olur anla beni

Unutmak kolay demiştin alışırsın demiştin
Öyleyse sen unut beni yeter ki benden isteme
Gözlerimde yaş kalbimde sızı unutmadım seni
Unutamadım unutamadım ne olur anla beni.²³⁶

Söz-Müzik: Barış Manço

Albüm: Değmesin Yağlı Boya (1993)

²³⁶ <http://www.nomorelyrics.net/tr/sozleri/1425-Unutamadm-sozleri.html> 20.06.2013 23.00.

EK 43:

HAYIR

Nasıl böylesine rahatsın ki
Sanki hiçbirşey olmamış gibi
Yıllar boyu ümitsizce
Seni bekledim, geldinmi ki
Bir gün olsun kapımı çalıp
Halim nedir, sordunmu ki

Çek ellerini ellerimden
Çek gözlerini gözlerimden
Bunca yıldır yokluluğunda
Aldım ben yalnızlığa
İçimde bir çok şey kırıldı
Çok geç artık, dönme bana

Hayır hayır boşuna yalvarma
İnanmıyorum sana
Hayır hayır gözyaşına da hayır
İnanmıyorum sana
Hayır, hayır, yüzbin kere hayır

Aci çektirme bana
Hayır, hayır, yüzbin kere hayır
İnanmıyorum sana

Sen hiçbir zaman dost olmadın
Hiç, hiçbir zaman destek olmadın
Yıllarca hep sustum ama
Bir tek şey istiyorum senden
Onurlu bir yabancı gibi
Lütfen artık, cik git bu evden

Hayır hayır boşuna yalvarma
İnanmıyorum sana
Hayır hayır gözyaşına da hayır
İnanmıyorum sana
Hayır, hayır, yüzbin kere hayır
Aci çektirme bana
Hayır, hayır, yüzbin kere hayır
İnanmıyorum sana.²³⁷

Söz-Müzik: Barış Manço

Albüm: Darısı Başınıza (1989)

²³⁷ http://www.yenisarkisozleri.com/baris-manco/hayir_baris_sarki_sozu.html 20.06.2013 11.35.

EK 44:

ALİ YAZAR VELİ BOZAR

Gözümde yaş görseler erkek ağlar mı derler
Gökler ağlıyor dostlar ben ağlamışım çok mu?
Rahmet yağarken dostlar ben ıslanmışım çok mu?

Ali yazar Veli bozar küp suyunu çeker azar azar
Üzölmüşüm neye yarar keskin sirke küpüne zarar

Bir gün dönsem sözömden düşerim dost gözünden
Dünya dönüyor dostlar bir sözden dönsem çok mu?
Devran dönüyor dostlar ben dönmüşüm çok mu?

Ali yazar Veli bozar küp suyunu çeker azar azar
Üzölmüşüm neye yarar keskin sirke küpüne zarar

Barış yolun sonunda yürü demek boşuna
Hayat duruyor dostlar ben durmuşum çok mu?
Yaşam bitiyor dostlar ben bitmişim çok mu?²³⁸

Söz-Müzik: Barış Manço

Albüm: Hal Hal (1975)

²³⁸ <http://www.sarki-sozleri.net/baris-manco-ali-yazar-veli-bozar> 20.06.2013 11.40.

EK 45:

GÜLPEMBE

Sen gülünce güller açar gülpembe
Bülbüller seni söyler biz dinlerdik gülpembe
Sen gelince bahar gelir gülpembe
Dereler seni çağlar sevinirdik gülpembe

Güz yağmurlarıyla bir gün göçtün gittin inanamadık gülpembe
Bizim iller sessiz bizim iller sensiz olamadı gülpembe
Dudağımda son bir türkü gülpembe
Hala hep seni söyler seni çağırır gülpembe

Güz yağmurlarıyla bir gün göçtün gittin inanamadık gülpembe
Bizim iller sessiz bizim iller sensiz olamadı gülpembe
Gözlerimde son bir bulut gülpembe
Hala hep seni arar seni bekler gülpembe

Dudağımda son bir türkü gülpembe
Hala hep seni söyler seni çağırır gülpembe²³⁹

Söz: Barış Manço

Müzik: Ufuk Yıldırım

Albüm: Hal Hal (1975)

²³⁹ <http://www.diyez.info/nimia-baris-manco-gul-pembe-sarki-sozu.html> 20.06.2013 11.45.

EK 46:

SAKIZ HANIM

Çocukluğumun geçtiği o eski mahallede
Aşı boyalı ahşap eski bir evde oturlardı
Sakız HanımÂ‘la Mahur Bey
Bembeyaz tenli bembeyaz saçlıydı Sakız Hanım
Zaten onun için Sakız Hanım derdik kendisine
Pamuk gibi elleriyle kemençe çalardı
Eşi Mahur Bey önce biraz nazlanır
Sonra o da kanunuyla eşlik ederdi Sakız HanımÂ‘a
Beraber meşk ederlerdi
Yaz akşamlarında açılırdı perdeler
Yorgun ellerinden dökülürdü nağmeler
İki yıl kadar oluyor önce kanun sustu o eski evde
Bir kaç ay sonra da kemençe
Ve aşı boyalı ahşap evin perdeleri
Bir daha açılmamak üzere kapandı
Evin satılacağı söylentileri başlayınca gittim
İçeri girdiğimde eski bir koltuğun üzerinde
Boynu bükük bir kanun
Ve kanunun göğsüne yaslanmış mahsun kemençeyi gördüm
Bizi rahatsız etmeyin der gibiydiler
Kıyamadım. uzaklaştım.²⁴⁰

Söz: Barış Manço

Müzik: Bahadır Akkuzu

Albüm: Sahibinden İhtiyaçlar (1988)

²⁴⁰ http://www.anatolianrock.com/Bar%C4%B1%C5%9F_Man%C3%A7o/sarki_sozleri/sakiz_hanim_mahur_bey-1-173.htm 20.06.2013 12.00.

EK 47:

ACIH DA BAĞA VİR

Acıh da bağa vir biraz da oğa vir
Çevir kazı yanmasın aman kız uyanmasın
Acıhda bağa vir biraz da oğa vir

Canı kaymak isteyen cebinde manda taşır
Canı kaymak isteyen cebinde manda taşır
Guru unu yağı bulan çorbasın kaynatır
Ya bulamayan gariban omzunu oynatır

Acıh da bağa vir biraz da oğa vir
Çevir kazı yanmasın aman kız uyanmasın
Acıh da bağa vir biraz da oğa vir

Ayağında yok postal başına giyer püskül
Ayağında yok postal başına giyer püskül
Sonradan görmesi meğersem ne müşkül
Ya hiç bir şey bilmemek pilav üstüne keşkül

Acıh da bağa vir biraz da oğa vir
Ayrana daldır yoğurduna saldır
Selam veğdi gödün mü
Selamı ağmadın mı aa
Çevir kazı yanmasın aman kız uyanmasın
Türkünün sonu geldi gari
Haydaaa

Balcının baltası var oduncunun baltası var
Öyle de olur böyle de olur
Avcı vurur turnayı biz çalarız zurnayı
Öyle de olur böyle de olur.²⁴¹

Söz-Müzik: Barış Manço

Albüm: Sarı Çizmeli Mehmet Ağa (1977)

²⁴¹ <http://www.sarki-sozleri.net/baris-manco-acih-da-baga-vir> 20.06.2013 14.00.

EK 48

ANAHTAR

Sınıfın en güzel kızı o yalnız geziyor kimse ona
yaklaşamıyor
Yine koltuğunda koca koca kitaplar kütüphaneden geliyor
Baktım bir cilt şair Mehmet Akif
İki büyük kitap Fatih Sultan Mehmet
Üç kalın cilt Mevlana birde Mimar Sinan

Döndü bana dediki eğer beni seviyorsan
Eğer kalbime girmek istiyorsan
Önce bunları anla beni iyi dinle

Beş şair bir abide
İki abide bir sultan
Beş sultan bir düşünür
İki düşünür ise bir mimar

Düşün taşın bütün gece
Benim kalbim bir bilmece
Kalbimin bir kilidi var
İşte sana anahtar

En sevdiği şair Mehmet Akif
Bir abide Fatih Sultan Mehmet
Hayranım dedi Sinan bir de Mevlana

Gece annem evde dedi oğlum neyin var
Yemeden içmeden kesildin yine
Dedim anne kalbimin sahibi var aşık oldum delicesine

Bir gün Akif okuyor bir gün Mevlana
Bir Fatihe Hayranmış bir de Sinana
Hem tarihe meraklıymış hem de sanata

Annem dedi oğlum anlamadım ben
Vazgeç bu sevdadan bu kız fazla akıllı
Ah beim saf oğlum ah oğlum anlamadın mı

Beş şair bir abide
İki abide bir sultan
Beş sultan bir düşünür
İki düşünür ise bir mimar

Düşün taşın bütün gece
Benim kalbim bir bilmece
Kalbimin bir kilidi var
İşte sana anahtar

En sevdiği şair Mehmet Akif
Bir abide Fatih Sultan Mehmet
Hayranım dedi Sinan bir de Mevlana

Aşkın gözü kör olurmuş
Annem galiba haklı
Kafama fena takıldı bu kız çok akıllı

Beş şair bir abide
İki abide bir sultan
Beş sultan bir düşünür
İki düşünür ise bir mimar

Düşün taşın bütün gece
Benim kalbim bir bilmece
Kalbimin bir kilidi var
İşte sana anahtar

Beş Akif bir saat kulesi
İki kule bir Fatih
Beş fatih bir Mevlana
İki Mevlana bir Sinan.²⁴²

Söz-Müzik: Barış Manço

Albüm: Sahibinden İhtiyaçlar (1988)

²⁴² <http://www.sarki-sozleri.net/baris-manco-anahtar-2> 20.06.2013 14.10.

EK 49:

ANLIYORSUN DEĞİL Mİ?

Hava ayaz mı ayaz ellerim ceplerimde
Bir türkü tutturmuşum duyuyorsun değil mi?
Çalacak bir kapım yok mutluluğa hasretim
Artık sokaklar benim görüyorsun değil mi?

Zaman akıyor sanki saatler durmuş bugün
Sonsuz yalnızlığında bir tek sen varsın bugün
Ya dön bana artık duyuyor musun beni?
Ya çık git dünyamdan anlıyorsun değil mi?

Bir resmin kalmış bende tam ortadan yırtılmış
Hani siyah kazaklı biliyorsun değil mi?
Gözlerimden süzülen birkaç damla anı da
Senin sıcaklığın var anlıyorsun değil mi?²⁴³

Söz-Müzik: Barış Manço

Albüm: Sarı Çizmeli Mehmet Ağa (1977)

²⁴³ <http://www.sarkisozu.info/baris-manco-anliyorsun-degil-mi-sarki-sozu.html> 20.06.2013 14.20.

EK 50:

ARKADAŞIM EŞŞEK

Kaç yıl oldu saymadım köyden göçeli
Mevsimler geldi geçti görüşmeyeli
Hiç haber göndermedin o günden beri
Yoksa bana küstün mü unuttun mu beni

Dün yine seni andım gözlerim doldu
O tatlı günlerimiz bir anı oldu
Ayrılık geldi başa katlanmak gerek
Seni çok çok özledim arkadaşım eşek

Arkadaşım eş arkadaşım şek arkadaşım eşek

Yaban tayları çayırda tepişiyor mu
Çilli horoz kedilerle dövüşüyor mu
Sarıköz minik buzağıyı süttten kesti mi
Kuzularla oğlaklar sevişiyor mu

Uzun kulaklarını son bir kez salla
Tüm eski dostlarımdan bir haber yolla
Ayrılık geldi başa katlanmak gerek
Seni çok çok özledim arkadaşım eşek
Arkadaşım eş arkadaşım şek arkadaşım eşek.²⁴⁴

Söz: Barış Manço

Müzik: Lale Manço

Albüm: Hal Hal (1975)

²⁴⁴ <http://www.sarki-sozleri.net/baris-manco-arkadasim-esek-2> 20.06.2013 14.25.

EK 51:

AYNALI KEMER

Sabah yeli ılgıt ılgıt eserken seher vakti bir güzele vuruldum
Al dudakta inci dişi bu dünyada yok bir eşi
Seher vakti bir güzele vuruldum

Aynalı kemer ince bele bu can kurban tatlı dile
Seher vakti bir güzele vuruldum

Mor menekşe nergiz dizmiş boynuna
Kuşluk vakti aldı beni koynuna
Cıvıldaşır dudu kuşu sanki bülbülün ötüşü
Seher vakti bir güzele vuruldum

Aynalı kemer ince bele bu can kurban tatlı dile
Seher vakti bir güzele vuruldum

Akşam oldu gün kavuştu sessizce
Dedi güzel ayrılık vardı bize
Uzakta bir baykuş öttü gül bahçemde diken bitti
Seher vakti bir güzele vuruldum

Aynalı kemer ince bele bu can kurban tatlı dile
Seher vakti bir güzele vuruldum.²⁴⁵

Söz-Müzik: Barış Manço

Albüm: Sarı Çizmeli Mehmet Ağa (1977)

²⁴⁵ <http://www.sarkisozu.info/baris-manco-aynali-kemer-sarki-sozu.html> 20.06.2013 16.00.

EK 52:

BEYHUDE

Bir masaldı aşkımız sisler bulutlar ardında
Bir akşam bitiverdi her şey yokoldu bir anda
Beyhude geçti yıllar silindi hatıralar
Geride bir avuç yalan
Hüzün dolu geceler buğulu pencereler
İşte hepsi bu senden kalan
Nasıl içim yanıyor öylesine sevdim seni
Hep saklamak istedim altın kafeslerde seni
Beyhude geçti yıllar silindi hatıralar
Geride bir avuç yalan
Hüzün dolu geceler buğulu pencereler
İşte hepsi bu senden kalan
Sanki gizli bir el kopardı seni benden
Savurdu bir kar tanesi gibi
Boş yere arıyorum sınırsız sevgini
Bu ıslak boş sokaklarda elinden oyuncağı
Alınmış çocuk gibi yalnızım sokaklarda
Bir masaldı aşkımız sisler bulutlar ardında
Bir akşam bitiverdi her şey yokoldu bir anda
Beyhude geçti yıllar silindi hatıralar
Geride bir avuç yalan
Hüzün dolu geceler buğulu pencereler
İşte hepsi bu senden kalan.²⁴⁶

Söz-Müzik: Barış Manço

Albüm: Müsaadenizle Çocuklar (1995)

²⁴⁶ <http://www.keyfimizik.net/sarki-sozleri/8722-baris-manco-beyhude-gecti-yillar-sarki-sozu.html>
20.06.2013 16.20.

EK 53:

BİN BOĞANIN KIZI

Baba ocağından çıktım yıllar öncesi
Bir gün kader karşıma çıkardı seni
Bir göründün bir yok oldun serap misali
Dere tepe demem güzel ararım seni

Kurda kuşa akıl sordum dediler vazgeç
Binboğanın kızıdır o sana ne gerek
Bir göründün bir yok oldun serap misali
Dere tepe demem güzel ararım seni

Kozan Yaylası'ndan geldim Barış'tır adım
Bugün varsak yarın yoğuz doğrudur sözüm
Bir gün elbet biter vadem çağırır tanrım
Artık mahşer gününde ararım seni
İnan mahşer gününde ararım seni
Artık mahşer gününde bulurum seni.²⁴⁷

Söz-Müzik: Barış Manço

Albüm: Müsaadenizle Çocuklar (1995)

²⁴⁷ http://www.anatolianrock.com/Bar%C4%B1%C5%9F_Man%C3%A7o/sarki_sozleri/binboganin_kizi-1-898.htm 20.06.2013 16.30.

EK 54:

BİR SELAM SANA

Bir dilim ekmeği bölüşürüm seninle
Suyu aynı tasta yudumlarım seninle
Eğer kalbin kırıkta dost yüzünden
Bir selam sana gönül dağlarından

Gel sen de katıl bizlere dolaş bahçemizde gönlünce
Uzat korkma elini bak beş parmağım var benimde
Eğer kalbin kırıkta dost yüzünden
Bir selam sana gönül dağlarından

Gel sen de katıl bizlere dolaş bahçemizde gönlünce
Uzat korkma elini bak beş parmağım var benimde
Eğer kalbin kırıkta dost yüzünden
Bir selam sana gönül dağlarından
Al selamımı gönül dağlarından.²⁴⁸

Söz-Müzik: Barış Manço

Albüm: Sarı Çizmeli Mehmet Ağa (1977)

²⁴⁸ http://www.turkcemuzik.com/sarki/S%C3%B6z/19825/Bar%C4%B1%C5%9F-Man%C3%A7o_Bir-Selam-Sana.html 20.06.2013 16.35.

EK 55:

DELİKANLI GİBİ

Bana dün haber göndermişsin
Gelsin yüzleşsin demişsin
Geldim işte tek başıma delikanlı gibi

İyi bilirim ben bu oyunu
Hem başı belli hem sonu
Konuşalım açıkça şimdi delikanlı gibi

O kızdan vazgeç unut onu beni dinle
Onun gözü yükseklerde kızın gözü sadece parada
Aklı fikri bir zengin kocada
Seninle bir hesabım yok paylaşacak bir kozum yok
Yinede geldim tek başıma delikanlı gibi

Beni kovsalar dokuz köyden
Doğruyu hep söylerim ben
Ölürümde dönmem sözümünden delikanlı gibi

O kızdan vazgeç unut onu beni dinle
Onun gözü yükseklerde kızın gözü sadece parada
Aklı fikri bir zengin kocada

Açtırdın bana kutuyu
Zorla söyledin kötüyü
Sonuna kadar dinle şimdi delikanlı gibi

Aşkın kör etmiş gözünü
Kulağın duysun bu sözümü
Benimde sabrımın sonu var delikanlı gibi

O kızdan vazgeç unut onu beni dinle
Onun gözü yükseklerde kızın gözü sadece parada
Aklı fikri bir zengin kocada

Uzat elini son bir defa
Kapansın konu burada
Sen yoluma ben yoluma delikanlı gibi

Biliyorum ban inanmıyorsun
Unutmak çok zor diyorsun
Gün gelir beni anlarsın delikanlı gibi

O kızdan vazgeç unut onu beni dinle
Onun gözü yükseklerde kızın gözü sadece parada
Aklı fikri bir zengin kocada.²⁴⁹

Söz-Müzik: Barış Manço

Albüm: Darısı Başınıza (1989)

²⁴⁹ <http://www.sarki-sozleri.net/baris-manco-delikanli-gibi-2> 24.06.2013 13.45.

EK 56:

DOMATES BİBER PATLICAN

Domates biber patlıcan domates biber patlıcan
Bir anda bütün dünyam karardı bu sesle sokaklar yankılandı
Domates biber patlıcan

Keşke hislerimi sana açıkça anlatabilseydim
Sana deli gibi aşık olduğumu söyleyebilseydim
Göz göze geldiğimiz o anda
Sanki dilim tutuldu bir anda konuşamadım karşında

Oysa bütün cesaretimi toplayıp sana gelmiştim
Senin için şu kalbi gör istemiştim
Tam elini tutmak üzereyken aşkıma itiraf edecekken
Sokaktan gelen o sesle yıkıldı dünyam

Domates biber patlıcan domates biber patlıcan
Bir anda bütün dünyam karardı bu sesle sokaklar yankılandı
Domates biber patlıcan

Şimdi benden çok uzaklardasın biliyorum
Belki bir gün dönersin diye dualar ediyorum
Seni bir daha görsem yeter inan ki bu bir ömre bedel
Yeter ki bitmesin bu rüyam

Nereye gitsem ne yana baksam hep seni görüyorum
Biliyorum artık çok geç ama yine de bekliyorum
Her şey boş geliyor bana sarılacağım sınırsız sana
Yeter ki yıkılmasın bir daha dünyam

Domates biber patlıcan domates biber patlıcan
Bir anda bütün dünyam karardı bu sesle sokaklar yankılandı
Domates biber patlıcan.²⁵⁰

Söz-Müzik: Barış Manço

Albüm: Darısı Başınıza (1989)

²⁵⁰ <http://www.sarki-sozleri.net/baris-manco-domates-biber-patlican-2,12.05.2013, 13.50.>

EK 57:

DÜRIYE

Dü dü dü Düriye komşu kızı Düriye
Naz etme gel beriye mahsun bakma öyle
Dü dü dü Düriye komşu kızı Düriye
Hele hele gel beriye dargın mısın söyle
İnci boncuk tanesi boynunu süsleye
Yedi köyün hanesi feda sana Düriye
Dü dü dü Düriye komşu kızı Düriye
Benim gönlüm kimde senin gönlün kimde

Meyve veren ağaç dallarını eğer mi
Yere düşen meyveyı hiç toplamaya değer mi
Dü Düriye komşu kızı Düriye
Naz etme gel beriye mahsun bakma öyle
Dü dü dü Düriye komşu kızı Düriye
Hele hele gel beriye dargın mısın söyle
İnci boncuk tanesi boynunu süsleye
Yedi köyün hanesi feda sana Düriye
Dü dü dü Düriye komşu kızı Düriye
Benim gönlüm kimde senin gönlün kimde

Altın çöpe düşse değerini kaybeder mi
Tenekeyi parlatsan hiç çeyrek altın eder mi
Dü Düriye komşu kızı Düriye
Naz etme gel beriye mahsun bakma öyle
Dü dü dü Düriye komşu kızı Düriye
Hele hele gel beriye dargın mısın söyle
İnci boncuk tanesi boynunu süsleye
Yedi köyün hanesi feda sana Düriye
Dü dü dü Düriye komşu kızı Düriye
Benim gönlüm kimde senin gönlün kimde

Dama çıkmak isteyen merdivenden iner mi
İnsan attan inip hiç eşeğe biner mi
Dü Düriye komşu kızı Düriye
Naz etme gel beriye mahsun bakma öyle
Dü dü dü Düriye komşu kızı Düriye
Hele hele gel beriye dargın mısın söyle
İnci boncuk tanesi boynunu süsleye
Yedi köyün hanesi feda sana Düriye
Dü dü dü Düriye komşu kızı Düriye
Benim gönlüm kimde senin gönlün kimde.²⁵¹

Söz-Müzik: Barış Manço

Albüm: Değmesin Yağlı Boya (1993)

²⁵¹ <http://www.nomorelyrics.net/tr/sozleri/1355-Driye-sozleri.html> 24.06.2013 13.55.

EK 58:

GEL

Yine dün gece
Sabaha kadar düşündüm seni
İçimde bir umut
Sanki her an gelecekmişsin gibi

Hiç düşündün mü
Ardında kalan bu divaneyi
Ama bil ki ben
Sonsuza dek bekliyorum seni

Bir sabah erkenden seherle gel
Kimseler görmeden gizlice gel
Bülbüller ötmeden sessizce gel
Yeter ki bana gel

Uğrunda yanayım Kerem gibi gel
Dağları deleyim Ferhat gibi gel
İste canım vereyim Mecnun gibi gel
Yeter ki bana gel

Öyle isterdim ki
Her an rüyalarına girmeyi
Bir şarkı olup
Dillere düşmeden söylenmeyi

Hatta rüzgar olup
Toz duman gelip sana yüz sürmeyi

Ve damla damla
Kırpiklerinden süzülmeyi²⁵²

Söz-Müzik: Barış Manço

Albüm: Mega Manço (1992)

²⁵² <http://www.sarki-sozleri.net/baris-manco-gel> 24.06.2013 14.05.

EK 59:

HATIRLASANA

Hatırlasana hani bana söz vermişdin
O akşam ayrılırken döneceğim demiştin
Yıllar geçti bekledim boş ümitlerle

Hatırlasana hani bana söz vermişdin
O akşam ayrılırken seviyorum demiştin
Yıllar geçti bekledim boş ümitlerle

Duydumki bugün evleniyormuşsun
Artık başkasının oluyormuşsun
Gücüm kalmadı dayanmaya
Ağlamak istiyorum doya doya hıçkır hıçkır

Hatırlasana hani bana söz vermişdin
O akşam ayrılırken seviyorum demiştin
Yıllar geçti bekledim yaşlı gözlerle.²⁵³

Söz-Müzik: Barış Manço

Albüm: Darısı Başınıza (1989)

²⁵³ <http://www.sarki-sozleri.net/baris-manco-hatirlasana-2> 24.06.2013 14.15.

EK 60:

KARA SEVDA

Nasıl anlatsam bilemiyorum içim içime sığmıyor
O deli dolu neşe dolu kişi ben değilim sanki
Dışarısı buz gibi lapa lapa kar var benim içim yanıyor
Eksi kırk derece soğuk suda bile yüzerim inan ki

Karasevda karasevda dedikleri daha ne olabilir ki
Karasevda karasevda seni benden kim ayırabilir ki
Çocukça bir aşk deyipte geçme sakın gülme halime
Nasıl oldu anlayamadım ama seviyorum seni delicesine

Nasıl anlatsam bilemiyorum gözlerim kararıyor
Tepe taklak oldu dünya sanki
Bütün aşıklar el ele kol kola cıvıl cıvıl geziyor
Bense Nuhun gemisinde tek başıma gibi inanki

Karasevda karasevda dedikleri daha ne olabilir ki
Karasevda karasevda seni benden kim ayırabilir ki
Çocukça bir aşk deyipte geçme sakın gülme halime
Nasıl oldu anlayamadım ama seviyorum seni delicesine.²⁵⁴

Söz-Müzik: Barış Manço

Albüm: Darısı Başınıza (1989)

²⁵⁴ <http://www.sarki-sozleri.net/baris-manco-kara-sevda-2> 24.06.2013 14.25.

EK 61:

KOL DÜĞMELERİ

Hatırlarım bugün gibi sessiz geçen son geceyi
Başın öne eğik bir suçlu gibi bana verdiğin hediye
İki küçük kol düğmesi bütün bir aşk hikayesi
İki düğme iki ayrı kolda bizim gibi ayrı yolda

Akşam olunca sustururum herkesi her her şeyi
Gelir kol düğmelerimin birleşme saati
Usul usul çıkarır koyarım kutuya yan yana
Bitsin bu işkence kalsınlar bu arada

Heyhat sabah gün ışıldar yalnız gece buluşanlar
Yaşlı gözlerle ayrılırlar düğmeler gibi
Bizim gibi bizim gibi ayrılırlar bizim gibi ayrılırlar.²⁵⁵

Söz-Müzik: Barış Manço

Albüm: Hal Hal (1975)

²⁵⁵ <http://www.sarki-sozleri.net/baris-manco-kol-dugmeleri-2> 24.06.2013 14.35.

EK 62:

MAHKÛM

Koca ekmeği paylaşmak dururken
Tek bir lokmanın kavgası uğruna
İşte sonunda yalnızız baş başa
Kırık bir sazın son telleri gibi

Mahkum ettik kendimizi
Yalnız ve yan yana yaşamaya
Mahkum ettik kendimizi
Sonsuza dek böyle yaşamaya
Sevmek nedir öğrenmeden
Gençliği görmeden yaşlanmaya

Gözlerden uzak sevmek dururken
İç dünyamızı korumak uğruna
İşte sonunda yalnızız baş başa
Tıpkı bir dalın son direkleri

Mahkum ettik kendimizi
Yalnız ve yan yana yaşamaya
Mahkum ettik kendimizi
Sonsuza dek böyle yaşamaya
Sevmek nedir öğrenmeden
Gençliği görmeden yaşlanmaya

Mahkum ettik kendimizi
Yalnız ve yan yana yaşamaya
Mahkum ettik kendimizi
Sonsuza dek böyle yaşamaya
Bitmez soğuk gecelere
Sevgiden arınmış yalnızlığa.²⁵⁶

Söz: Barış Manço

Müzik: Celal Güven

Albüm: 24 Ayar (1993)

²⁵⁶ <http://www.nomorelyrics.net/tr/sozleri/1400-Mahkum-sozleri.html> 24.06.2013 14.40.

EK 63:

NANE LİMON KABUĞU

Eski adamlar doğruyu söylemiş
Bir çiçekle bahar olmaz
Kişi kendini bilip sağa sola sormalı
Can pazarı bu oyun olmaz
Zürafanın düşkününü beyaz giyer kış günü
Sonunda şifayı kapıda şaşırınca
Bana gel beni dinle iyi yaz
Defteri kalemi al iyi yaz
Nane limon kabuğu bir güzel kaynasın aman
Ha ha ha ha ha içine hatmi çiçeği biraz tere otu katasın
aman
Ha ha ha ha ha hatta biraz tarçın bir tutam zencefil aman
Ha ha ha ha ha bin derde deva geliyor biraz daha sabret
güzelim
Ha ha ha ha ha hapşu
Çok yaşa
Sende gör
Rahat ve iyi yaşa

Sen tedbirini al önünü kış tut bırak yine de yaz gelsin
Çoğu zaman hesap çarşıya uymaz sonra dizini döversin
Zürafanın düşkününü beyaz giyer kış günü
Sonunda şifayı kapıda şaşırınca
Bana gel beni dinle iyi yaz
Defteri kalemi al iyi yaz
Nane limon kabuğu bir güzel kaynasın aman
Ha ha ha ha ha içine hatmi çiçeği biraz tere otu katasın
aman
Ha ha ha ha ha hatta biraz tarçın bir tutam zencefil aman
Ha ha ha ha ha bin derde deva geliyor biraz daha sabret güzelim
Ha ha ha ha ha hapşu, Çok yaşa, Sende gör, Rahat ve iyi yaşa

Barış iğneyi kendine batırır çuvaldızı başkasına
Bol keseden akli ona buna dağıtır darısı kendi başına
Zürafanın düşkününü beyaz giyer kış günü
Sonunda şifayı kapıda şaşırınca
Bana gel beni dinle iyi yaz
Defteri kalemi al iyi yaz
Nane limon kabuğu bir güzel kaynasın aman
Ha ha ha ha ha içine hatmi çiçeği biraz tere otu katasın aman
Ha ha ha ha ha hatta biraz tarçın bir tutam zencefil aman
Ha ha ha ha ha bin derde deva geliyor biraz daha sabret güzelim
Ha ha ha ha ha hapşu, Çok yaşa, Sende gör, Rahat ve iyi yaşa.²⁵⁷

Söz-Müzik: Barış Manço

Albüm: Sahibinden İhtiyaçlar (1988)

²⁵⁷ /<http://www.keyfimizik.net/sarki-sozleri/8784-baris-manco-nane-limon-kabugu-sarki-sozu.html>
24.06.2013 14.50.

EK 64:

NAZAR EYLE

Nazar eyle nazar eyle nazar eyle gel yanıma pazar eyle
Yüce bakan sefere gitmiş
Bilge hatun dokuz doğurmuş
Dokuz oğlan beş yaşına gelmiş
Dokuzu birden kılıç kuşanmış
Nazar eyle nazar eyle nazar eyle gel yanıma pazar eyle

Nazar eyle nazar eyle nazar eyle gel yanıma pazar eyle
Sırma saçlı kırk güzel gelmiş
Levent boylu kırk yiğide varmış
Düğün dernek kırk gece sürmüş
Kırk deve kırk koyun kurban kesilmiş
Nazar eyle nazar eyle nazar eyle gel yanıma pazar eyle

Nazar eyle nazar eyle nazar eyle gel yanıma pazar eyle
Avucuma bir kuş konmuş
Biri tutmuş kanadın yolmuş
Biri kesmiş öteki yemiş garip
Barış hani bana demiş
Nazar eyle nazar eyle nazar eyle gel yanıma pazar eyle.²⁵⁸

Söz-Müzik: Barış Manço

Albüm: Ben Bilirim (1993)

²⁵⁸ http://www.nomorelyrics.net/tr/sozleri/1403-Nazar_Eyle-sozleri.html 24.06.2013 15.00.

EK 65:

NE OLA YAR OLA

Göklerden daha mavi
Denizlerden daha derin
Topraktan güzel kokan ne ola
Rüzgârdan daha serin
Başaklardan Daha nazlı
Ay ışığından ılık ne ola
Ahu gibi gözleri baktıkça yürek yakan yar ola
Cennet bahçesi kokan göğsünde çiçek açan yar ola
Damla damla yağmurdan
Boynu bükük çiçeklerden
Daha hüznün verici ne ola
Sonbahar yaprağından
Hele akşam güneşinden
Daha içini burkan ne ola
Buğulu gözleriyle yollarımı bekleyen yar ola
Islak dudaklarında bir garip türküsüyle yar ola
Göç eden kuşlar gibi
Gidip gelen umutlarım
Umudun ötesinde ne ola
Göç eden kuşlar gibi
Gidip gelen umutlarım
Umudun ötesinde ne ola
Nefesimde yaşayan sıcaklığı paylaşan yar ola

Yaşam denen uykudan uyanmasını bilen yar ola
Yaşam denen uykudan uyanmasını bilen yar ola.²⁵⁹

Söz-Müzik: Barış Manço

Albüm: Sarı Çizmeli Mehmet Ağa (1977)

²⁵⁹ http://www.nomorelyrics.net/tr/sozleri/1405-Ne_Ola_Yar_Ola-sozleri.html 20.06.2013 21.00.

EK 66:

NEREDE

Deste deste gül topladım gül dalında bülbül nerde
Enginlere yelken açtım yelkenimde rüzgar nerde
Yaz güneşi kavururken iki damla suyum nerde
Sonbaharda akşam vakti erken çöken hüznüm nerde

Bulut beyaz umudum nerde
Çimen yeşil tutkum nerde
Dağlar yüksek gücüm nerde
Pınar soğuk coşkum nerde

Şifa bulmaz derde düştüm derdime dermanım nerde
Hiç kapanmaz bir yarem var yareme tek çarem nerde

Pamuk elli ninem nerde
Gül yanaklı anam nerde
Pembe beyaz bacım nerde
Yumuk yumuk kızım nerde

Yıllar önce telli duvaklı bana koşan karım nerde
Kâh üzüntüm kâh sevincim can yoldaşım kadını nerde.²⁶⁰

Söz-Müzik: Barış Manço

Albüm: Değmesin Yağlı Boya (1993)

²⁶⁰ <http://www.sarki-sozleri.net/baris-manco-nerede-2> 24.06.2013 15.20.

EK 67:

OSMAN

Osman bir deli oğlan onyedisinde
Bir dikili taşı yoktu şu fani dünyada
Osman yoksul Osman garip Osman bir deli oğlan
Osman sahipsiz Osman bir aşık oğlan

Şerife bir güzel kız onbeşinde Şerife ay parçası
Şerife elma yarısı Şerife bey kızı Şerife ağa kızı
Osman kim Şerife kim derler
Derler de araya girerler ağalar beyler

Sana yoksul dediler Osman garip fakir dediler Osman
Ağa kızı nene gerek seni oyuna getirdiler Osman
Gel büyük sözü dinle Osman hani kan kardeşlik Osman
O kızı sana yar etmezler gece vakti dellenne Osman
Bırak o silahı yerine Osman silahla mertlik olmaz Osman
Allahın verdiği canı almak sana mı kaldı Osman
Destur be tövbe de Osman yüzbin kere tövbe de Osman
Tetik kolay düşer ama Osman dur Osman
Dur çekme Osmaaaaaan

Osman bir deli oğlan onyedisinde
Bir dikili taşı yok derlerdi şu fani dünyada
Dinleyin ağalar dinleyin beyler
Üç günlük dünyada üç kuruşluk mala gönül verenler
Bilesiniz artık Osmanında dikili bir taşı var

Bir avuç toprağa dikili bir taşı
Bir de ağızdan ağza yayılan yanık bir türküsü var Osmanın.²⁶¹

Söz: Barış Manço

Müzik: Celal Güven

Albüm: Değmesin Yağlı Boya (1993)

²⁶¹ <http://www.sarki-sozleri.net/baris-manco-osman-2> 24.06.2013 15.30.

EK 68:

ÖMRÜMÜN SONBAHARINDA

Adım anılmaz oldu kapım çalınmaz oldu
Ömrümün sonbaharında
Gönlüm katlansın diye gören göz görmez oldu
Ömrümün sonbaharında
Saçlarım düştü aklar hüznünlendi aksamlar
Ömrümün sonbaharında
Hep yüzüme kapandı dost bildiğim kapılar
Ömrümün sonbaharında

Sarkılar yarım kaldı resimler soldu şimdi
Ömrümün sonbaharında
Döktüğüm gözyaşları sel oldu aktı gitti
Ömrümün sonbaharında
Elimden kaçırdığım gençliğimi özlerim
Ömrümün sonbaharında
Artık hiç dönmeyecek sevgiliyi beklerim
Ömrümün sonbaharında

Baris isyan eyleme yıllar akip gidiyor
Ömrümün sonbaharında
Fazla vaktim kalmadı giden geri gelmiyor
Ömrümün sonbaharında
Hala bitirmedığım bir yarım sarkım kaldı
Ömrümün sonbaharında

Hala beni dinleyen bir avuc dostum kaldı
Ömrümün sonbaharında.²⁶²

Söz-Müzik: Barış Manço

Albüm: Sahibinden İhtiyaçlar (1988)

²⁶² <http://www.sarki-sozleri.net/baris-manco-omrumun-sonbaharinda-2> 20.07.2013 12.27.

EK 69:

SAHİLDE

Yıllar önce yine böyle bir ağustos akşamı
Seninle yürümüştük bu sahilde
Bilmem hala benim gibi sen de hatırlar mısın
El ele söz vermiştik bu sahilde

Seni bana çok gördüler
İnanmadın mı bana unutmam demiştim sana
O sabah ayrılırken

Şimdi bilmem kim bilir hangi sahilde neredesin
Ben yalnız, acaba sen kiminlesin

Seni bana çok gördüler
İnanmadın mı bana unutmam demiştim sana
O sabah ayrılırken

Herkes duysun tertemiz aşkımın öldüğünü
Tek başıma kutladım yıldönümünü.²⁶³

Söz-Müzik: Barış Manço

Albüm: Sahibinden İhtiyaçlar (1988)

²⁶³ <http://www.sarki-sozleri.net/baris-manco-sahilde-2> 24.06.2013 16.00.

EK 70:

SÖYLE ZALİM SULTAN

Sıra sıra dağlardan erişilmez yaylalardan
Kuş uçmaz kervan geçmez bilinmez binbir yoldan
Gel dedinde gelmedim mi söyle gelmedim mi söyle gelmedim mi
Aman hele hele sultan zalım zalım sultan söyle söyle
Söyle gelmedim mi söyle gelmedim mi
Aman hele hele sultan zalım zalım sultan söyle

Gül yüzünden bal yanaktan sırma saçtan al dudaktan
Kumru gibi kaçan gözden ince belden al topuktan
Sev dedinde sevmedim mi söyle sevmedim mi söyle sevmedim mi
Aman hele hele sultan zalım zalım sultan söyle söyle
Söyle sevmedim mi söyle sevmedim mi
Aman hele hele sultan zalım zalım sultan söyle

Barış kul sana kurban yoktur derdime derman
Hançerini vur sineme çok naz ettin zalım sultan
Öl de gayri öleyim mi söyle öleyim mi söyle öleyim mi
Aman hele hele sultan zalım zalım sultan söyle söyle
Söyle öleyim mi söyle öleyim mi
Aman hele hele sultan zalım zalım sultan söyle.²⁶⁴

Söz: Barış Manço

Müzik: Murat Uysaltepe

Albüm: 24 Ayar (1993)

²⁶⁴ <http://www.sarki-sozleri.net/baris-manco-soyle-zalim-sultan-2> 24.06.2013 16.10.

EK 71:

YENİ BİR GÜN DOĞDU MERHABA

Gözlerim kurşun gibi ağır ağır açıldı
Bu sabah merhaba dünya
Penceremdeki güvercin tahta masam boş şişeler
Can dostum çomar merhaba tatlı komşu ayşe teyze
Emekli salih öğretmen yeni bir gün doğdu merhaba
Dostlar merhaba yeni bir gün doğdu merhaba.²⁶⁵

Söz-Müzik: Barış Manço

Albüm: Sarı Çizmeli Mehmet Ağa (1977)

²⁶⁵ http://www.nomorelyrics.net/tr/sozleri/1428-Yeni_Bir_Gn_Dodu_Merhaba-sozleri.html
24.06.2013 16.20.

EK 72:

ALLAHIM GÜÇ VER BANA

Yine sensiz geçen bir gecenin
Buz gibi sabahında
Bu korkunç yalnızlığında
Seni bekliyorum yanıyor yüreğim

Yine gözyaşlarım yağmur gibi
Yaşıyorum anılarla
Birşeyler kopuyor sanki
Taa şuramda yanıyor yüreğim

Allahım güç ver bana sığındım sana
Bu ne dayanılmaz acı sabır ver bana
Yeter artık çektiklerim bitsin bu ceza
Ümitsiz haykırıyorum ne olur dön bana

Sana yazdığım en son şarkı bu
Artık kırıldı kalemim
Gökler şahidim olsun ki
Seni seviyorum yanıyor yüreğim

Sonbahar yaprakları gibi
Savruldu ümitlerim
Son bir kez duymak istersen
Seni seviyorum yanıyor yüreğim

Allahım güç ver bana sığındım sana
Bu ne dayanılmaz acı sabır ver bana

Yeter artık çektiklerim bitsin bu ceza
Ümitsiz haykırıyorum ne olur dön bana.²⁶⁶

Söz-Müzik: Barış Manço

Albüm: Mega Manço (1992)

²⁶⁶ <http://www.sarki-sozleri.net/baris-manco-allahim-guc-ver-bana-2> 24.06.2013 16.30.

EK 73:

AMAN HOCAM S.O.S.

ABCÇDEFGĞHIİJKLMNOÖPRSŞTUÜVYZ

S.o.s. aman hocam

S.o.s. canım hocam

Yardım et hocam kurban olam

S.o.s. hipotenüs S.o.s. maltotenüs

S.o.s. malpighi boruları aristo mantığı diyojenüs sırları

S.o.s. aminoasitler S.o.s. aldoasitler

S.o.s. ercik bezleri öklid pisagor fakülte tezleri

S.o.s. metanefrozlar S.o.s. omurgasızlar

S.o.s. petek gözleri kulağında hocanın altın sözleri.²⁶⁷

Söz-Müzik: Barış Manço

Albüm: Değmesin Yağlı Boya (1993)

²⁶⁷ http://www.turkcemuzik.com/sarki/S%C3%B6z/19910/Bar%C4%B1%C5%9F-Man%C3%A7o_S.O.S.-Aman-Hocam-.html 24.06.2013 16.40.

EK 74:

BUGÜN BAYRAM

Sen gittin gideli içimde öyle bir sızı var ki
Yalnız sen anlarsın
Sen şimdi uzakta cennette meleklerle bizi düşler ağlarsın

Bugün bayram erken kalkın çocuklar
Giyelim en güzel giysileri
Elimizde taze kır çiçekleri üzmeyelim bugün annemizi

Sen yaz geceleri yıldızlar içinde
Ara sıra bize göz kırparsın
Sen soğuk günlerde kalbimi ısıtan en sıcak anısın

Bu gün bayram çabuk olun çocuklar
Annemiz bugün bizi bekler
Bayramda hüzünlenir melekler
Gönül alır bu güzel çiçekler.²⁶⁸

Söz-Müzik: Barış Manço

Albüm: 24 Ayar (1993)

²⁶⁸ <http://www.sarki-sozleri.net/baris-manco-bugun-bayram> 24.06.2013 16.45.

EK 75:

ZEHRA

Halamın kızı Zehra dostlar başına
Bize sık sık gelir gece yatısına
Bir geçerken uğramıştı tam onsekiz ay oldu
O gün bu gün bizde kalıyor Zehra
Zehra seni çok seviyorum, bir türlü sana git diyemiyorum
Ama artık anla be Zehra
Bak işte sulandı gözlerin
Yine dolu dolu bak, işte bu haliyle ediyor deli deli bak
Kulun olayım kölen olayım
Hemen darılma Hala kızı Zehra
Kulun olayım kölen olayım
Kes ağlamayı hala kızı Zehra
Çayına biber koydum
Çorbasına reçel kattım
Hapşırık tozu serptim hırkasına
Yatağına fare koydum
Dolabına kurbağa
Ama yine banamısın demedi Zehra]
Zehra seni çok seviyorum
Bir türlü sana git diyemiyorum
Ama artık anla be Zehra
Zehra seni çok seviyoruz, bir türlü sana git diyemiyoruz
Ama artık anla be Zehra
Bak işte sulandı gözlerin
Yine dolu dolu bak, işte bu haliyle ediyor deli deli bak
Kulun olayım kölen olayım
Hemen darılma Hala kızı Zehra
Kulun olayım kölen olayım
Kes ağlamayı hala kızı Zehra
Yatağıma al yorganımı al
Makasımı tarağıma kederimi al
Terliğimi al bardağıma al havlumu çatalımı al
Kulun olayım kölen olayım
Zehra
Bir şu körpe evimin tapusu var
Ne hacet Zehra onuda al
ulun olayım kölen olayım

Zehra²⁶⁹

Söz: Barış Manço

Müzik: Celal Güven

Albüm: Sahibinden İhtiyaçlar (1988)

²⁶⁹ http://www.yenisarkisozleri.com/baris-manco/zehra_sarki_sozu.html 24.06.2013 16.50.

EK 76:

AL BENİ

Sen gideli sevgilim, bahçemde güller açmıyor
Geceler bitmek bilmiyor, geceler buz gibi, sabah olmuyor
Şimdi ben sensiz nasıl yaşarım söyle
Şimdi ben sensiz neylerim söyle

Son birkez görebilsem seni, tutsam dokunsam ellerine
Yokluğun dayanılmaz oldu, hasret kaldım gül yüzüne
Şimdi ben sensiz nasıl yaşarım söyle
Şimdi ben sensiz neylerim söyle
Şimdi ben sensiz nasıl yaşarım söyle

Al beni götür gittiğin yere
İstersen vur yerden yerlere
Ne olur, al beni götür gittiğin yere
Yeter ki yeter ki terketme

Bekledim seni gecelerce yaralı ceylan misali
Ardından düştüm çöllere Leylaya koşan Mecnun misali
Şimdi ben sensiz neylerim söyle
Şimdi ben sensiz nasıl yaşarım söyle

Al beni götür gittiğin yere
İstersen vur yerden yerlere
Ne olur al beni götür gittiğin yere
Yeter ki yeter ki terketme.²⁷⁰

Söz: Barış Manço

Müzik: Bahadır Akkuzu

Albüm: Değmesin Yağlı Boya (1993)

²⁷⁰ <http://www.sarki-sozleri.net/baris-manco-al-beni-2> 24.06.2013 17.00.

EK 77:

YİNE YOL GÖRÜNDÜ GURBETE

Yine yol göründü gurbete güz geldi yapraklar döküldü
Martılar göç etti turnalar süzüldü yine yol göründü gurbete
Köyüme kara kış çökse de aşıklar boynunu bükse de
Desen ki nazlı yar insafa gelse de yine yol göründü gurbete

Acı keder hep bana kardeş,bacı,ana,baba
Benim olsa bütün dünya yetmez ki
Derdimi kimlere söyleyim ben garip Barışım neyleyim
Anadan babadan yuvadan uzakta yine yol göründü gurbete.²⁷¹

Söz-Müzik: Barış Manço

Albüm: Sarı Çizmeli Mehmet Ağa (1977)

²⁷¹ <http://www.sarki-sozleri.net/baris-manco-yine-yol-gorundu-2> 24.06.2013 17.15.

EK 78:

DAĞLAR DAĞLAR

Ellerimle büyüttüğüm solarken dirilttiğim
Çiçeğimi kopardın sen ellere verdin
Çiçeğimi kopardın sen ellere verdin

Dağlar dağlar
Kurban olam yol ver geçem
sevdiğimi son bir olsun yakından görem
Dağlar dağlar
Kurban olam yol ver geçem
sevdiğimi son bir olsun yakından görem

Kuşlar ötmez güller soldu yüce dağlar duman oldu
Belli ki gittiğin yerden kara haber var
Belli ki gittiğin yerden kara haber var

Dağlar dağlar
Kurban olam yol ver geçem
sevdiğimi son bir olsun yakından görem
Dağlar dağlar
Kurban olam yol ver geçem
sevdiğimi son bir olsun yakından görem.²⁷²

Söz-Müzik: Barış Manço

Albüm: Dağlar Dağlar (1996)

²⁷² <http://www.keyfimizik.net/sarki-sozleri/8732-baris-manco-daglar-daglar-sarki-sozu.html>
24.06.2013 17.25.

EK 79:

EN BÜYÜK MEHMET BİZİM MEHMET

Öksüz doğdu Mehmet
İte kaka büyüdü Mehmet
Onbir yaşına doğru
Okula da gitti Mehmet
Çaka çaka okudu da Mehmet
Döne döne başı döndü Mehmet
Diploma hak getire Mehmet
Okumayı sökemedi ki Mehmet
Saldım çayıra Mehmet
Mevlam kayıra Mehmet
Bütün köy toplansın
Bu Mehmet ne ballı çocuk, vallahi çok şanslı çocuk
Ne amcası var ne dayısı
Bundan iyisi Şam'da kayısı
Mehmet, ula Mehmet, en büyük Mehmet bizim Mehmet, en büyük Mehmet bizim Mehmet
Askere gitti Mehmet
Eğitim gördü Mehmet
Jandarma komando
Doğuya da gitti Mehmet
Alavere dalavere Mehmet
Hadi yine yürü nöbete Mehmet
Askerlik uzadı Mehmet
Gelmedi tezkere Mehmet
Saldım çayıra Mehmet
Mevlam kayıra Mehmet
Bütün bölük toplansın
Bu Mehmet ne ballı çocuk, vallahi çok şanslı çocuk
Ne amcası var ne dayısı
Bundan iyisi Şam'da kayısı
Mehmet, ula Mehmet, en büyük Mehmet bizim Mehmet, en büyük Mehmet bizim Mehmet
Bir kızı sevdi Mehmet
Eridi de bitti Mehmet
Ama başlık parasını
Bulamadı gitti Mehmet
Nuh dedi kız babası Mehmet
Peygamber demedi Mehmet
Kız eline kına yaktı Mehmet
Babası paraya taktı Mehmet
Olmadı gitti Mehmet
Bir ömür bitti Mehmet
Bütün köy toplansın
Bu Mehmet ne ballı çocuk, vallahi çok şanslı çocuk
Ne amcası var ne dayısı
Bundan iyisi Şam'da kayısı
Mehmet, ula Mehmet, en büyük Mehmet bizim Mehmet, en büyük Mehmet bizim Mehmet.²⁷³

Söz-Müzik: Barış Manço

Albüm: Müsaadenizle Çocuklar (1995)

²⁷³ http://www.turkcemuzik.com/sarki/S%C3%B6z/19875/Bar%C4%B1%C5%9F-Man%C3%A7o_EnB%C3%BCy%C3%BCk-Mehmet-Bizim-Mehmet.html 24.06.2013 17.30.

EK 80:

İŞTE HENDEK İŞTE DEVE

Kuyu başına vardım Zeynebim bekler diye
Nasıl haberin almışsa dayı emmi hep orda
Dediler ne ararsın kızı almak mı istersin
Sana bir çift lafımız var hele buysa niyetin

İşte hendek işte deve ya atlarsın ya düşersin
Baktın olmaz vazgeçersin zordur almak bizden kızı
İşte halep işte arşın ya aşarsın ya biçersin
Baktın olmaz vazgeçersin zordur almak bizden kızı

Sögüdü'n dalı uzun Barış'ın gönlü hüznün
Elim eline değmedi varın anlayın gayri

İşte hendek işte deve ya atlarsın ya düşersin
Baktın olmaz vazgeçersin zordur almak bizden kızı
İşte halep işte arşın ya aşarsın ya biçersin
Baktın olmaz vazgeçersin zordur almak bizden kızı.²⁷⁴

Söz-Müzik: Barış Manço

Albüm: Değmesin Yağlı Boya (1993)

²⁷⁴ http://www.nomorelyrics.net/tr/sozleri/1386-te_Hendek_te_Deve-sozleri.html 24.06.2013 17.35.

EK 81:

KALK GİDELİM KÜHEYLAN

Urfa Diyarbakır gezdim
Hele hele yar yar
32 sancak saydım
Hele hele yar yar
Neslihan derler güzelin
Adını duydum breh breh
Gül yüzünü görmeye geldim

Kalk gidelim Küheylan
Uçalım gayri oyy Neslihan'a varalım gayri
Kalk gidelim Küheylan
Uçalım gayri oy Neslihan'a varalım gayri

Rumelinde pek çok gezdim
Hele hele yar yar
Tuna boyun dağ dolandım
Hele hele yar yar
Aslıhan derler güzelin adını duydum breh breh
Gül yüzünü görmeye geldim

Kalk gidelim küheylan
Uçalım gayri oyy Aslıhan'a varalım gayri
Kalk gidelim Küheylan
Uçalım gayri oyy Aslıhan'a varalım gayri

Aslıhan'dan Neslihan'dan
Hele hele yar yar
Fayda gelmez bey kızından
Hele hele yar yar
Barış böyle belledi
Bir çaldı binbir söyledi
Sizde böyle söyleyin haydi
Kalk gidelim küheylan uçalım gayri oy
Sen bana dön ben sana gayri
Kalk gidelim küheylan uçalım gayri oy
Kendimize varalım gayri
Kalk gidelim küheylan uçalım gayri oy
Evimize dönelim gayri.²⁷⁵

Söz-Müzik: Barış Manço

Albüm: Ben Bilirim (1993)

²⁷⁵ <http://www.sarki-sozleri.net/baris-manco-kalk-gidelim-kuheylan> 24.06.2013 17.40.

EK 82:

ÖLÜM ALLAH'IN EMRİ

Akşam olunca kuşlar dönerken bir hüznün çöker dolar gözlerim
İssız ovaya yağmur inerken bir hüznün çöker dolar gözlerim
Kim aramış kim bulmuş dertlerine çare
Ölüm allah'ın emri ayrılık olmasaydı

Gün batısında sular kararır
Bir hüznün çöker dolar gözlerim
Karlı dağlardan aşan yollarda
Bir hüznün çöker dolar gözlerim
Kim aramış kim bulmuş dertlerine çare
Ölüm Allah'ın emri ayrılık olmasaydı

Yıllarca seni bekledim durdum
Göç vakti geldi artık yoruldum
İstemem tatsın aşk acısını her kim anarsa Barış adını
Kim aramış kim bulmuş dertlerine çare
Ölüm allah'ın emri ayrılık olmasaydı.²⁷⁶

Söz-Müzik: Barış Manço

Albüm: Ben Bilirim (1993)

²⁷⁶ http://www.nomorelyrics.net/tr/sozleri/1410-lm_Allahn_Emri-sozleri.html 24.06.2013 17.45.

EK 83:

SÜLEYMAN

Bizim köyden bir deli oğlan
Yıllar önce gurbete gitti Süleyman
Birde duyduk öğrendik ki
Büyük şehirde büyük adam olmuş Süleyman

Vur davulcu eline üşenme hoppa
Çal zurnacı diline üşenme hoppa

Birgün sıladan mektubu geldi
Okudukki köye dönüyormuş Süleyman
Çorba kaydadı pılav da pişti
Sofrayı kurdük düğün misali Süleyman

Biz görmeyeli çok değişmiş
Selam sabahı unutmuşsun Süleyman
Sofraya hemen yerleşiverdin
Belli ki gurbet sana yaramamış Süleyman

Vur davulcu eline üşenme hoppa
Çal zurnacı diline üşenme hoppa

Yedin içtin afiyet olsun
Neler gördün anlat bakalım Süleyman
Tepsiyi biraz da bu tarafa gönder
Müsaade et de bi tadına bakalım Süleyman

Vur davulcu eline üşenme hoppa
Çal zurnacı diline üşenme hoppa

The name of the guy is Süleyman
Listen to me men he's number one
Şarkının burası turistler için
Neden? Because Süleyman is back in town

Kendini yoksa sultan mı sandın
Seninki sade isim benzerliği Süleyman
Bu dünya kimseye kalmamış
Hele bir düşün, sana niye kalsın Süleyman

Vur davulcu eline üşenme hoppa
Çal zurnacı diline üşenme hoppa.²⁷⁷

Söz-Müzik: Barış Manço

Albüm: Mega Manço (1992)

²⁷⁷ <http://www.keyfimizik.net/sarki-sozleri/8799-baris-manco-suleyman-sarki-sozu.html> 24.06.2013
18.00.

EK 84:

HAL HAL

Halhal, halhal, halhal, halhal, halhal
Akşam olup gün batınca dağlara hüznün çökünce
Lale sümbül boynun eğip kurt kuzuya kem bakınca
Köye döner nazo gelin yavru ceylan gibi kaçır
Seke seke çaydan geçer nazo gelin ayağına takar halhal

Bir bakışı canlar yakar gülüşüne cihan değer
Nazo gelin ayağına takar halhal
Ayağında gümüş halhal ince nakış gümüş halhal
Yavru ceylan gibi kaçır seke seke çaydan geçer
Nazo gelin ayağına takar halhal

Bir bakışı canlar yakar gülüşüne cihan değer
Nazo gelin ayağına takar halhal
Halhal, halhal, halhal, halhal, halhal

Yedi köyün yiğitleri ağaları ve beyleri
Boş yere durmuş beklerler yaralıdır yürekleri
Gitti gelmez nazo gelin yavru ceylan gibi kaçır
Seke seke çaydan geçer nazo gelin ayağına takar halhal

Bir bakışı canlar yakar gülüşüne cihan değer
Nazo gelin ayağına takar halhal
Ayağında gümüş halhal ince nakış gümüş halhal

Yavru ceylan gibi kaçır seke seke çaydan geçer
Nazo gelin ayağına takar halhal.²⁷⁸

Söz-Müzik: Barış Manço

Albüm: Hal Hal (1975)

²⁷⁸ <http://www.sarki-sozleri.net/baris-manco-halhal-2> 24.06.2013 18.20.

EK 85:

EĞRİ BÜĞRÜ

Bana yolun seç diyorlar
Bozuk yolu seçer miyim?
Eğri eğri, doğru doğru
Seçemezsen geç diyorlar
Ben yolumdan geçer miyim?
Eğri eğri, doğru doğru
Kimi batı, kimi doğu
Kuzey güney hepsi doğru
Kim seçer ki bozuk yolu
Eğri eğri, doğru doğru
Benim yolum bana doğru
Hiç yolumdan döner miyim?
Eğri eğri, doğru doğru
Eğri büğrü ama yine de doğru

Bana yarin seç diyorlar
Vefasız yar seçer miyim?
Eğri eğri, doğru doğru
Seçemezsen geç diyorlar
Geç desen de geçer miyim?
Eğri eğri, doğru doğru
Kimi tatlı buğday tenli
Kimi mahmur dudu dilli
Kimi esmer nokta benli
Eğri eğri, doğru doğru
Ben bulmuşum nazlı yarı
Geç desen de geçer miyim?
Eğri eğri, doğru doğru
Eğri büğrü ama yine de doğru
Sevdiğini al diyorlar
Alsan bile yar yeter mi?
Eğri eğri, doğru doğru
Var yoluna git diyorlar
Bir yol ile iş biter mi?
Eğri eğri, doğru doğru
Bir karış da toprak gerek
Üstüne ev kurulmalı
Yar içinde oturmalı
Eğri eğri, doğru doğru
Barış demek toprak demek
Ben kendimi verir miyim?
Eğri büğrü ama yine de doğru

Eğri büğrü ama yine de doğru.²⁷⁹

Söz-Müzik: Barış Manço

Albüm: 24 Ayar (1993)

²⁷⁹ http://www.turkcemuzik.com/sarki/S%C3%B6z/39691/Bar%C4%B1%C5%9F-Man%C3%A7o_E%C4%9Fri-B%C3%BC%C4%9Fr%C3%BC.html 24.06.2013 18.30.

EK 86:

GÜLME HA GÜLME

Turnalardan haberimi aldığın gün
Sevdiceğim gülme sakın gülme ha gülme
Anlıma bir karayazı yazılmış ki yok ilacı
Sevdiceğim gülme ha gülme

Yağmur ince ılır ağlar her damlası yüreğimi dağlar
Seni bana çok görenler neyler
Karlı dağlar uzun uzun yollar hepsi pişman susmuş ağlar
Seni bana çok görenler neyler

Yıllarım geçer güz yaz olur
Barış bir gün toprak olur
Sil gözyaşın durma ha durma.²⁸⁰

Söz-Müzik: Barış Manço

Albüm: Ben Bilirim (1993)

²⁸⁰ <http://www.sarki-sozleri.net/baris-manco-gulme-ha-gulme-2> 24.06.2013 18.35.

EK 87:

AMAN YAVAŞ AHESTE

Aman yavaş aheste
Aman yavaş aheste
Aman yavaş aheste
Aman yavaş aheste
Sabırlı derviş murada ermiş
Acelesi olana ağır ol demiş
Aman demiş aheste
Aman yavaş aheste
Aman yavaş aheste
Aman yavaş aheste

Tiz-i reftar olanın payine namer dolaşır
Erişir menzil-i maksuda aheste gider
(Acelesi olanın eteği ayağına dolaşır, yavaş giden amacına
Ulaşır;)

Aheste çek kürekleri aheste

Perdedar-i mikuned der kasr-i kayser ankebut
Bu nöbet mizenet der bertarımı afrasyan
(Padişahın sarayında perdeleri örümcek çekiyor, ve nobeti
Devralma sırası şimdi ona geldi)

Aman yavaş aheste
Aman yavaş aheste
Aman yavaş aheste
Aman yavaş aheste
Söz gümüşse sükut altınmış
Demek ki susmak daha kıymetli
Sesiz sakın durmak varken
Konuşup yorulana bilmem ne demeli
Aman yavaş aheste
Aman yavaş aheste
Aheste
Aheste
Aheste.²⁸¹

Söz-Müzik: Barış Manço

Albüm: Hal Hal (1975)

²⁸¹ http://www.nomorelyrics.net/tr/sozleri/1328-Aman_Yava_Aheste-sozleri.html 24.06.2013 18.48.

EK 88:

DIRAL DEDENİN DÜDÜĞÜ

Hele destur maşallah bu ne bolluk böyle
Hele destur helalinden kazandıysan söyle
Hele destur gözümüz yol Allah daha çok versin
Ama paylaş, gel beni dinle, paylaşırsan sevaba girersin

Aç gözünü daha vakit erken gör şeytanın gör dediğini
Bir kulak ver de dinle sağır sultanın duyduğunu
Sen öyle devekuşu gibi şaşkın şaşkın bakırırsan
Birgün elbet duyarsın Dıral dedenin düdüğünü

Hele destur maşallah bu ne iştah böyle
Hele destur yetim hakkım yemedin mi söyle
Hele destur gözümüz yok afiyet şeker olsun
Ama paylaş, gel beni dinle, gariplerin karnı doysun

Aç gözünü daha vakit erken gör şeytanın gör dediğini
Bir kulak ver de dinle sağır sultanın duyduğunu
Sen öyle devekuşu gibi şaşkın şaşkın bakırırsan
Birgün elbet duyarsın Dıral dedenin düdüğünü

Hele destur maşallah bu ne kudret böyle
Hele destur zayıfları ezmedin mi söyle
Hele destur gözümüz yok Allah daha iyi etsin
Ama paylaş, gel beni dinle, ardından herkes dua etsin

Aç gözünü daha vakit erken gör şeytanın gör dediğini
Bir kulak ver de dinle sağır sultanın duyduğunu

Sen öyle devekuşu gibi şaşkın şaşkın bakırırsan
Birgün elbet duyarsın Dıral dedenin düdüğünü.²⁸²

Söz-Müzik: Barış Manço

Albüm: Mega Manço (1992)

²⁸² <http://www.sarki-sozleri.net/baris-manco-diral-dedenin-dudugu> 24.06.2013 18.52.

EK 89:

SARI ÇİZMELİ MEHMET AĞA

Yaz dostum güzel sevmeyene adam denir mi
Yaz dostum selam almayana yiğit denir mi
Yaz dostum altı üstü beş metrelik bez için
Yaz dostum boşa geçmiş ömre yaşam denir mi

Yaz tahtaya bir daha tut defteri kitabı
Sarı çizmeli Mehmet ağa bir gün öder hesabı

Yaz dostum yoksul görsen besle kaymak bal ile
Yaz dostum garipleri giydir ipek şal ile
Yaz dostum öksüz görsen sar kanadın kolunu
Yaz dostum kimse göçmez bu dünyadan mal ile

Yaz tahtaya bir daha tut defteri kitabı
Sarı çizmeli Mehmet ağa bir gün öder hesabı

Yaz dostum Barış söyler kendi bir ders alır mı
Yaz dostum su üstüne yazı yazsan kalır mı
Yaz dostum bir dünya ki haklı haksız karışmış
Yaz dostum boşa koysan dolmaz dolusu alır mı

Yaz tahtaya bir daha tut defteri kitabı
Sarı çizmeli Mehmet ağa bir gün öder hesabı.²⁸³

Söz-Müzik: Barış Manço

Albüm: Sarı Çizmeli Mehmet Ağa (1977)

²⁸³ http://www.nomorelyrics.net/tr/sozleri/1416-Sar_izmeli_Mehmet_Aa-sozleri.html 24.06.2013
19.03.